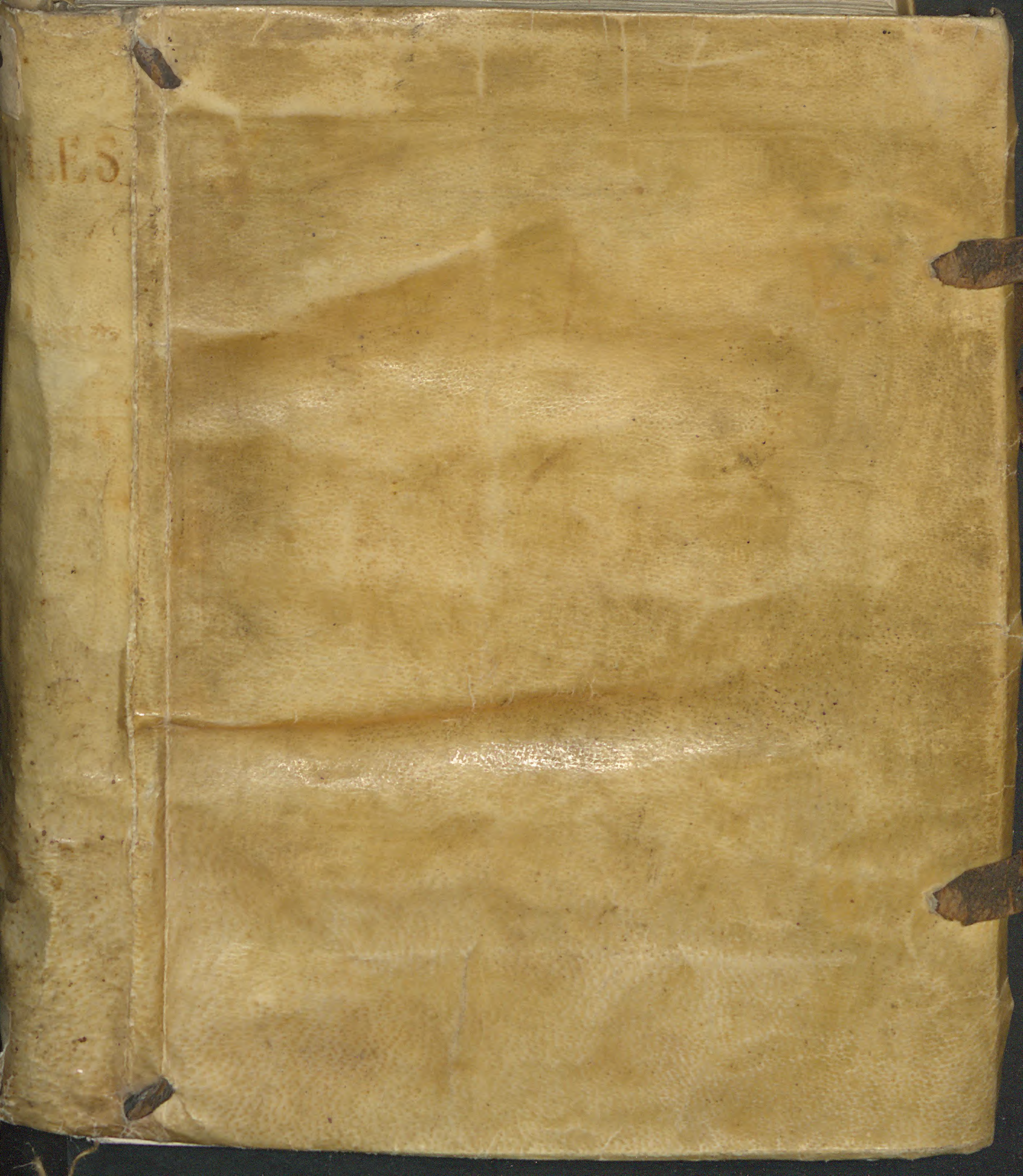

LES

Copiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 166 hojas que des-
pues de la portada é indice principian á
foliarse desde el n.º 66 hasta el 231; tiene
despegado el pergamino.

P = Papeles varios manuscriptos.

✠ 166 sin contar los impresos

PAPELES VARIOS,

Y

Sermones.

Recogidos, y enquadernados

Es del uso de POR Fr. Jose Mª Sante

El cuydado, y buen gusto

DE 12.do

N.

D. Christoval de Atienza

Suarez, vecino de Sevilla.

Año de 1776.

Tom. 6.º

 Altramuz Alteza 45,

Indice de lo que contiene este Libro.

hotta

1

Disputatio unica.

De inconnexione causae efficientis cum possibilitate effectus, et de eius respectu causae efficientis ut talis ad effectus possibiles.

Sectio 1a.

Utrum causa efficiens sub ratione talis dicat essentialiter respectum ad internam effectus possibilitatem.

1 Qui respectu transcendentali sermo est, cuius essentia stat fieri ~~fiat~~ in eadem ratione formali adaequate identificatur cum fundamento relationis, quod ut talis rationis nequit fieri, et adaequate intelligi; quin intelligatur terminus ad quem refertur. Quod omnis causa efficiens dicat essentialiter talem respectum, docent multi cum Egidio, et Paris. Granado, Montoya, et aliis communiter contra fere omnes Thomistas, et Patres Basquez, Rainaudi, et alios apud Bernardum Quiroz 2. disp. 32,

2 Dico tamen sit: causa efficiens sub ratione talis refertur transcendentaliter ad internam conceptu effectus possibilitatem. Probatur: causa efficiens sub conceptu talis est sit praecontentiva virtutis effectus: ergo. De antecedenti non dubitatur. Probatur consequentia: virtus praecontentiva effectus nequit perfecte, et adaequate cognosci, non cognito

esse saltem indirecte, quomodo potesset perfecte cognosci conceptus hic virtus precontinentia esseris, quin statim obvenisset intellectui esseris, ut terminus talis virtutis?
Resp. hoc esse, quod causa efficiens in conceptu talis referatur transcendentaliter ad intreg esseris possibilitas ergo.
3 Prob.: producivum ut tale respicit producibile ut tale, sicut cognoscitivum ut tale respicit cognoscibile ut tale, et sic de aliis principiis, quae suos terminos respiciunt intrinsece, atqui producibile ut tale esse possibile: ergo producivum ut tale respicit sua possibile: ergo producivum ut tale dicitur transcendentale ad esse possibilitas. Addita aliquo speciali modo se habet producivum ut tale ad sui producibilis, quo non se habet ad terminum cognitivum producivum non est; atqui haec specialitas non stat in alio, nisi in respectu transcendentali, quo producivum dicitur ad sui producibilis, quo non dicitur ad terminum non producibilis: ergo.
4 Infer, quod quaelibet causa, sive creata sive increata refertur transcendentaliter ad esse intreg possibilitas. Patet, quia causa in specie dicitur omnes rationes, quae causa in ratione communi causae dicit; atqui causa in ratione communi causae dicit praedictum respectum: ergo. Infertur, et loquor de potentia pro divina omnipotentia: divina omnipotentia principium agendi in aliud, atqui principium agendi in aliud (

refert transcendentaliter ad illud aliud: ergo. Probo sic:
illud aliud sunt effectus producibiles, et possibiles: ergo.
Maior constat ex D. Thoma 1.a parte quaestione 25 articulo 1 dicente: potentia
" activa est principium agendi in aliud; potentia vero passiva est princi-
" pium patiendi ab alio, ut ait Philosophus 5. Metaphy-
" sicorum. Relinquitur ergo quod in Deo sit potentia activa. Et
ergo: potentia passiva refert transcendentaliter ad actus,
quos pati per receptionem potest: constat in materia prima: ergo potentia
activa similiter refert ad effectum, quem producere potest.
5 Dices:
respectus transcendentalis respicit terminum ut existentem; sed causa
efficiens non ita se habet: ergo. = Contra est cognitio terminata ad Ada-
mum praeteritum est relatio transcendentalis sui ad
Adamum; sed non respicit Adamum ut existentem pro nunc:
ergo. = Dices iterum: nihil creationem perfectionem di-
cit omnipotentiae; sed talis respectus transcendentalis est perfectio
fundamenti relati: ergo. Nego minorem, quia divina cognitio ~~[illegible]~~
qua Deus cognoscit possibilitatem alterius mundi, est relatio
transcendentalis ad talem possibilitatem, sed talis possibilitas
non est perfectio divinae ~~[illegible]~~ cognitionis: ergo. Dices
adhuc: relatio transcendentalis respicit terminum tanquam
finem; sed causa efficiens non respicit effectum tanquam fi-
nem: ergo. = Nego maiorem: quia quaelibet cognitio respicit
transcendentaliter potentiam; sed non respicit illam ut
finem: ergo.

Objectiones.

6 Vae: cā efficiens respicit id cuius ē productiva: ā nē productiva intcē pobilitatis effus: ergo. Pbtr mir; q cā n̄ tribuit effui intcg n̄ repugnātiā ad existendum. Ergo: quę referunt transcendentalr debent ee ejusdē ordinis, cā dinā ordinā, et intcā effus pobilitas n̄ est ejusdē ordinis: ergo. Ad argumentum nō mire. Pobilitas intcā effus ē ipsa entitas effus, quę n̄ repugnat existere: unde cā dum efficit effum, efficit intcg ejus pobilitatē. Ideo dixit Scotus. Probatur quia ergo ē contra pōā a°. 3°. eo ipso, q quidditati ee tribuit n̄ sum ee, dici quidditas creari dicit. Pbatur mir distinguo: cā n̄ tribuit id ingrē cae fūs concedo; q cā efficiens n̄ efficis n̄ repugnātiā effus ad existendum: ingrē cae efecte nō probatur; q cā efficiens tribuit effectē conditionatē pro statu conditionato, et effectē absolute pro statu absoluto intcg pobilitatē effui.

7 Ad confirmatiōnē nō mātē; q ~~existea~~ scientia visionis et existentia Antichristi refert transcendentalr ad Antichristum, quin tamen Antichristus sit in eodē ordine cū scientiā. Hic nota ut quodcumque argumentum dissolvas, quod ad relatiōnē transcendentalē n̄ requirit quod totum ee relati sit ad aliud, sed sufficit, q tale sit, ut n̄ possit perfecte cognosci quin aliud cognoscatur. Sic scientia visionis Antichristi

refert transcendetaliter ad Antichristum, quin totum esse visionis stet in esse ad Antichristum.

8 Dices:

Si omnipotentia diceret relationem transcendentalem ad omnia possibilia Beatus videns Omnipotentiam videret omnia possibilia; atqui hoc dici nequit: ergo. Probatur minor: si Beatus videns omnipotentiam videret omnia possibilia comprehenderet omnipotentiam; atqui hoc absurdum est: ergo. Major silogismi probatur, qui videt fundamentum relationis ad terminum, videt terminum relationis; atqui Omnipotentia est fundamentum relationis ad possibilia: ergo = Ad argumentum nostro doctor esse Divi Thomae 1a parte
„ q. 12 a 8, quod Beati non vident equaliter omnes
„ effectus, qui ab omnipotentia possunt produci; atque alij plures,
„ alij pauciores effectus vident. Audiatur Angelus cum
„ est manifestum, quod quando aliqua causa per-
„ fectius videtur, tanto plures ejus effectus in ipsa videri
possunt; atqui certum est quod non omnes Beati equaliter vident Deum: ergo. Unde hec doctrina majoris argumenti falsa est.

9 Ceterum illa omissa nego majorem, et minor probationis. Cognitio creata licet attingat omnes terminos omnipotentiae, non sequitur quod comprehendat omnipotentiam, quia cumque-libet cognitio creata finito modo attingit Omnipotentiam, nequit proinde adequare infinitam cognoscibilitatem infinitam Omnipotentiae; unde nequit Omnipotentiam comprehen-

rere; et sola ad comprehensionem obiecti requirit, non solum quod obiectum totum attingat; sed etiam quod attingat eo modo, quo attingibile est.

40 3a. ei si Omnipotentia diceret respectus transcendentales ad possibilia, Deus in Omnipotentia cognosceret possibilia, ut sunt terminus Omnipotentiae; sed hoc non dicendum: ergo. Ratio minoris; quia si Deus in Omnipotentia cognosceret possibilia, ideo illa cognosceret, quia essent Omnipotentiae; sed hoc falsum est, cum potius e contrario verum sit quod ideo Deus est Omnipotens, quia omnia cognoscat: ergo. = Argumentum (ut suppono) loquitur de cognitione possibilium in alio; sequens est opinio inter modernos DD est; quod Deus possibilia immediate in se ipsis non cognoscit. Qui sententia maxime nominatur. Docet S. Thomas contra Gentes c. 50 in ipso divino esse existere de esse; neque aliter per suam essentiam non posset Deus omnia cognoscere, nisi omnia actualiter in ipso essent: ergo iuxta Divum Thomam doctrinam Deus in sua essentia, tanquam in virtute cognoscit omnia possibilia.

41 Ratio pro minori dato: ly quia connotante, Omnipotentiam esse scientiam, nego; connotante Omnipotentiam quod esse medium in quo Deus omnia cognoscit, concedo; licet enim Omnipotentia non sit scientia divina cognitio est tamen medium in quo Deus possibilia cognoscit; cum sit essentialiter virtus praecontinens possibilia. Hinc ratio minoris, dico quod probat ad

juncta; cum potius e contra ut sit quod ideo Deus
est Omnipotens libere, et perfecte producturus Deus,
concedo; est enim dictus ut perfecte, et libere produc-
turus constituit sua perscientia, quod ideo Deus est Omnipotens
esse, et remote quia cognoscit omnia, non: quia virtus ad
ponenda possibilia non constituit sua perscientia. Hic
maxime locum habet Sanctus Aug. de Genesi ad lit-
" teram lib. 5. c. 16 dicens: Deus non faceret possibilia, nisi ea nos-
" ceret antequam faceret, nec nosset nisi videret, nec
" videret nisi nosset.

12 Dices: divina voluntas non dicit
respectum transcendentalem ad amabilia: ergo nec Omnipotentia
ad possibilia. Antecedens constat ex PPrum authoritate, praeci-
pue D. Thomae docentis quod voluntas divina non dicit
habitudinem realem ad volitum creatum. Respondeo
quod eodem modo quoad praesens discurrendum est
de divina volitione, ac Omnipotentia. Nec D. Thomas nobis
contrariatur: quando enim negat Deo habitudinem realem ad
volitum creatum non loquitur de respectu transcendentali;
sed ipsius sensus est, quod Dei voluntas non fertur af-
fective ratione sui in bonum creatum, fertur tamen in bonum in-
creatum, et divinum: unde fit sanctum D. Thomam loqui
de habitudine, stante in opinione reali divinae volunta-
tis, de hac quia dicit, ferri realiter in ipsum Deum,
et non sic ferri in creaturam, quod nos etiam dicimus.

D. addimus quod divina voluntas nequit perfecte, et adequate intelligi, quin intelligatur amabilia creata, quia volitas divina est essentialiter potentia amare bona creata in quo conceptu apparet procul dubio relatio transcendentalis ad bona creata. Haec omnia patefient si Sanctus Thomas * Thomas 1. p. q. 19 per totam, maxime articulo 3 legatur attente. = Dices. P. Oviedo. admissa relatione transcendentali rei ad possibilia, admittenda sit etiam ad impossibilia; quod tamen nullus affirmavit. = Respondeo ipsum P. Oviedo judicare posse sine incommodo admitti. Et sane quid absurdi? Cum in nostris principiis impossibile est tale internum: cur quod Deus qui transcendentaliter refertur ad possibilia, quia est potens possibilia producere, non referetur etiam transcendentaliter ad impossibilia ratione quorum est talis est impotens producere?

Sectio 2.ª

An relatio transcendentalis sit idem ac connexio metaphysica?

13 Praemitto, quod connexio metaphysica est sine relatione. Praemissum hoc non a nostro constans est, cum non reponent ipsi communiter Thomistae, et aliqui ex Nostris quidem ex Fasolus in 1.3. p. q. 12 a. 6. dubitatione 12, hic Auctor asserit, Deum posse esse connexum cum possibili creato, quin ad possibile referatur transcendentaliter. Probandum igitur est prae-

missum. Quod n̄ pt perfecte, et adequate intelligi, qn aliud intelligat relatū transcendentalē ad illud aliud; d quidquid de sua entite cū alio connexū nequit perfecte, et adequate intelligi quin etiā cū quo ē connexum, cognoscat: g. Maior sustinet concepti relaonis. Mno minor stat, q connexio ē praxis inter entitati connexae, taliq praexistr dicit fi ee raoem flē vi cujus unū n̄ pt ee sine alio; quae raō (sup pares) intelligi nequit, quin aliud intelligat.

14 Pro: connexio essalis ē fi conexentia unius rei alterius, d exigentia unius rei alterius ē relaō transcendentalis unius ad alterum: g. Maior cstat in unide rei extremorum, in aoe rei cae, et effus; et in mille alijs: g. Mia pbr: exigea unius ad aliud ē raō flis, qua unū nequit ee sine alio; d raō flis, qua unū nequit ee sine alio, ē relaō transcendentalis unius ad alterum: g. Haec claritate efficaci predita: ac proinde plerique DD. nobiscum sentiunt.

15 Maius dissidiū ē in eo, q frequenter ab ijsdē DD. docetr n̄ sum connexe ee fi relaoem transcendtalē, d etiā ē converso, relaoē transcendentalē ad raoē talis ee connexē mediante cum aō ad quā ē relaō. Sic multi cū Ri-

Ripalda de ente supernli t. Vld. 32 §. 8. Ast pro p.te oppota stat Oviedo nov. 80 de Metaph.e puncto 16° stant et PP. Pls Fasolus, et Erice, nobiles q. RR.

Nra mens ē, quod n̄ē idem, unum referri transcendentr ad aliud ac cum illo connecti: ex quo fit

infertur* quod n̄ recte* ex eo, quod Dipoa dina dicat rey transcendtalem ad pōssilia creata, cum his metaphē connecti.

16 ... Hinc concludo hanc clam. Rē omnis relaō transcendtalis ē connexio metaphica. Pbo ... rlaō transcendtalis ē fr relaō flis vi cuius unum nequit perfecte, et adaeqte intelligi, alio n̄ intellecto; d connexion[~~metapha~~] stat fr adaequate in hoc conceptu: g.° Pbo mixem: connexio dicit esse n̄ posse manere in ēē, seu entitate, si unus ipsius connexionis mutet entitate, ut cstat in unione, et aliis physicis, quæ g connectunt cū suis extremis, deficiunt in ēē, seu entitate si extrema entitate mutent; d relaō transcendtalis hoc n̄ dicit ex suo conceptu, q et si unus relationis deficiat in ēē entitativo, dummodo maneat in ēē tri scet in ēē cognoscibilis per tale relaōe, manebit relaō: g.°

17 ... Explico majorē argutum, et confito; relaō transcendentlis manet dummodo unus relaōis maneat in ēē tū, et

si deficiat in entitate: nexio non manet, etsi terminus maneat in esse termini, dummodo non maneat in esse entitativo: conceptus igitur connexionis non salvatur, et adaequate in praeciso conceptu relationis transcendentalis. Colliges quid sit terminum relationis manere in esse termini, licet entitative moriatur. Exigit, quod maneat cognoscibilis ea ratione, qua est terminus relationis: Et ideo cum terminus relationis licet possibilis, aut impossibilis moriatur in esse entitativo, permanet semper in esse objicibilis ea ratione, qua respicitur a relatione, inde dicimus, quod praedictus terminus relationis potest manere in esse termini, quamvis non permaneat in esse entitatis. Ex omnibus manifestum sit discrimen connexionis metaphysicae, quae sunt adaequate conceptus a relatione transcendentali quae sunt praecisum conceptum. Clarescet adhuc doctrina nostra solutione sequenti objectionis.

18 Objectione: omnis relatio transcendentalis dicit aliquam metaphysicam connexionem cum termino; quod deficiente termino in esse cognoscibilis deficit relatio: ergo relatio transcendentalis connectitur metaphysice cum termini cognoscibilitate. = Nego antecedens, et conceptum quippe relationis est respicere terminum non in esse entitativo, sed in esse cognoscibilis, et per relationem repraesentalis: e contra vero conceptum connexionis est respicere terminum

precisse in ee cognoscibilis d in ee entitativo. Ostat hec doctrina in unioe, que qd snexae cum extremis, hec respicit in ee entitativo, et n precisse in ee cognoscibilis: unde lict extrema in ee cognocili maneat, si deficiant in ee entitativo connexio deficiet, unioq ipsius; cum econtra relao, et si entitas sui deficiat, dum in ee cognocilis maneat perseverat intelligi et ut patet in cognioe dina tracta ad Adami existeam, que cognio dat nunc in Deo, e q relao transcendalis ad existeq adamicq, qui in talis existea det num in ee entitavo.

19. Ralao adjuncta anti in terus implicat contradictios; implicat e q terus relaonis deficiat in eetu, seu in ee cognocilis. Ostendit hec specialis supma: q nulla e excogitalis hipotesis in qua terus relaonis fingi possit n cognocilis; q talis hipotesis l e posis, l imposi, d in quacumq terus e cognocilis: q. Pbo minor de hipotesi imposi (de posi e nulla e dificultas) cognoscile e terus supra transcendens, qui n mo convenit posi, det imposi: q in hipotesi imposi adhuc terus relaonis e cognocilis, seu perseverat in ee tu talis relaonis.

Sectio 3.a

An ca eficiens ex conceptu talis connectat mephe cum irrica effus pobilite?

20 Connexio alia est moralis, alia physica, Metapha alia. Moralis est illa, vi cuius res connexa dificult in existimatione Prudentum pt separari a tio: talis est connexio reperta in matre tu amoris in filium. Physica est vi cuius res nequit naturaliter separari a tio: talis est, quae reperitur in igne tu caloris. Mepha est illa ratione cuius, et Deo de absoluta sua pota opante, res nequit separari a suo tio: talis reperitur in actione producva tu cae, et effus.

21 De mepha connexione presens quaestio vis difulta agitar in scholis, an scet ca eficiens ex conceptu talis ita nectar cum irrica effus pobilitate, ut si effus reddat impobis eo ipso ca impobis reddenda sit. Afirmativa scia est Thostarum fere omnium, multorumque connexis eis PP. Molina, Valentia, Granado, et ingeniosissimi RR. Pro opposita scia militat D. Subtilis cum suis, cui adherent Acurissimi D. P. Basq cum Patrib. Vecano, Tirriano, utroque Hurtado, Izquierdo de Deo uno tract. 2o disp. 1. s. 2a et alijs pluribus, quos no-

biles et PP. sequuntur.

22 Dico primo: causa efficiens ex conceptu talis non connectitur metaphysice cum intrinseca effectus possibilitate. Prob. primo 1° authoritate: datur causa efficiens, quae non connectatur metaphysice cum intrinseca effectus possibilitate: ergo. Prob. ans: divina Omnipotentia non connectitur metaphysice cum intrinseca effectus possibilitate: ergo. Prob. ans authoritate S. Hieronimi ad illud Davidis bonorum meorum non indiges, qui loquens de rebus creatis sub quacumque ratione consideratis; ait: neque possunt quicquam facere sibi, neque modo sibi, ei opus, nec necessarie. Ex quo loco sic argumentor: res existentes non sunt Deo necessariae, nec antequam existerent, in quo statu sunt mere possibiles, ergo Omnipotentia non connecteretur metaphysice cum intrinseca creaturarum possibilitate; creaturae antequam sint, hoc est, esse possibiles, essent quidem Deo necessarium; cum necessarium sit id, quo deficiente, Deus deficeret.

23 Prob. 2° dico ratione a Doctore Subtili excogitata, et ab Acutissimo in 1 PS disp. 1a maxime promota, quae licet communis sit, mihi efficacissima semper visa est: quod est infinite necessarium nequit connecti cum eo, quod non est infinite necessarium; atqui divina Omnipotentia est quid infinite necessarium, et possibilitas intrinseca creaturarum est non quid infinite necessarium: ergo. Major firma videtur, si enim infinite necessarium posset connecti cum

eo quod necessarie infinite necessarij, infinite necessarij non esset infinite necessarium; sicut si infinite necessarij omnes eorum esset contingenti esset simpliciter contingens. Hoc ipsum mirum: divina Dispositio dicitur infinita in ratione necessitatis; quia necessitas divinae Dispositionis est perfectio divina, et quaelibet divina perfectio in sua linea infinita est; creaturarum vero impossibilitas nullo modo dicitur infinita, cum sit perfectio creaturae propria, quae in omni linea limitatione dicitur.

25. Dices: in necessarijs non datur unum magis necessarium altero; sic in impossibilibus non datur unum, quod sit magis impossibile, quam aliud, quia impossibilitas resultat ex contradictione praedicatorum, et excogitari nequit una contradictio major alia: quia tam repugnat esse et non esse hominem, ac esse et non esse Deum. = Contra est: impossibile constitutum ex ente infinite repugnante suo contradictorio majus est, quam impossibile constitutum ex ente, quod tantum finite repugnet suo contrario. Atqui excogitabile est impossibile constitutum ex ente infinite repugnante suo contradictorio, sicut et excogitabile est impossibile constitutum ex ente, quod tantum finite repugnet suo contrario. Ergo. Major hujus discursus constans est, ut nosse contigit perpendenti. Minor patet in hoc impossibili esse, et non esse Dei, esse et non esse equi; esse siquidem Dei repugnat infinite non esse, et esse equi finite tantum repugnat non esse.

25 Otra verum: in qua transcendit talia unum pt esse magis verum, quam aliud: ergo in impolia unum pt esse majus alio. Consequentia fluit ex antecedenti, quod expresse sumitur in D. Thoma 1. p. q. 2. a. 3. per hec: magis, et minus dicuntur de diversis, secundum quod appropinquant diversimode ad aliquod, quod maxime est: : : est igitur aliquid, quod est verissimum, et optimum, et nobilissimum, et per consequens maxime ens; nam que sunt maxime vera, sunt maxime entia; ut dicitur 2.° Metaphysicorum.

26 Confirmatur: eo modo quo Deus est ens est verum; Deus est maxime ens: ergo est maxime verum; atqui creatura non est maxime ens: ergo non est maxime vera: ergo. Replicas: veritas se habet ad instar equalitatis, et falsitas ad instar inequalitatis; sed repugnat quod una equalitas sit major alia, quamvis non repugnet, quod una inequalitas major alia sit: ergo.

27 Respondeo, quod veritas logica, et falsitas, que stat in conformitate actus cum objecto, praecipue magis et minus, ut constat ex dictis ante in Logica a num. 383; ibi enim docuit, quod una propositio potest esse verior altera. Et quidem cum logica propositio sit veluti imago intentionalis objecti representativa, cur una propositio non poterit perfectius representare objectum, quam alia? Consequenter cur una propositio non poterit esse verior veritate logica, quam alia?

28 Ceterum hoc omisso, q[uo]d instaa loqui debet de vitate obva, que est pao entis, dico tales vitates admittere magis, et min[us], p[er] quod mag[is], aut min[us] accedat ad vitati, que est summa, et increata vitas. Ergo: Deus est ens mag[is] vum vitate obva, q[ua]m ens creatum, quatenus perfectio veritatis obve, que enti convenit, est infinita in Deo: ergo. Et noto quod illa p[ro]p[ositi]o vitas se h[ab]et ad instar equalitis potius h[ab]et locum in vite loga, et fli, quam in obva, et transcendentali, in qua nec de vitate loga, et fli sine distinctione admittenda est. Disolve consequentia: vitas est, qu[a]e ad instar denotante omodo similitudine, non aliquale, concedo. Distinctio clarescet, si in mente revocent[ur] dicta a me in Loga num. anti citat. Si a[utem] predicta p[ro]p[ositi]o loquat[ur] de vitate transcendentali, terminanda est, vel six distinguenda: semp[er] q[ue] tenendum, q[uo]d vitas obtiva admittit magis, et minus x[?] dicta.

29 Dices tertio: dina o[bjecti]va est ens magis Necessarium maiore perfectionis, quam politas intrinseca creaturae; non de maiore indefectibilitatis, seu maiore opposita contingentiae, et defectibilitate. Hinc dicunt, quod Dna o[bjecti]va p[o]t[est] connecti cum intrinseca creaturae polite, quin ex hoc sequatur aliqua imperfectio ruyns o[bjecti]vae; quia in ratione indefectibilis equalitas retinent o[bjecti]va, et increata-

rij politas. = Dico est: Dña Oipoa est ens magis narij creatij politate, non solum maiite perfectionis, sed et maiite oppota dingentiy: qp. probò ans: Dña Oipoa est ens magis narij maiite de linea necesitis, quæ creatij inca politas, sed maiitas de linea necesitis est maiitas oppota dingentiy: qp. ratio maiis; quia Dña Oipoa est infite naria necesite oppota contingentiy, et creatij inca politas non est infite naria necesite oppota dingentiæ. Probat; quia necesitas oppota dingentiæ, quæ Deo convenit est perfeo Dña, eo ergo est infita in tali linea, cum tamen necesitas oppota dingentiæ quæ creatum intrinca politi convenit non sit infita in tali linea: qp.

30 Resistis, et intendis nostrum argumti infringere sic: Deus est ex suis intrincis ens magis narij, quam impolitas pati ipsius Dei et quam impolitas alterius Dei. sed Deus ex suis intrincis connectitur cum talibus impolibus. qp ens magis narium potest connecti cum ente minus nario: qp nostrum argutum nullum est. = Noto ad responsionem, quod termini impole et narij non sunt idem obiective, enim vero apud logicos frequenter ita ponuntur. ex quo sequitur, quod (loquendo stricte) Deus dici nequit ens ma-

qis nariy pradictis impolibus, quomodo enim, proprietate locutionis servata, diceretur Deus ens magis nariy respu illius, quod nec ens, nec nariy est? sed predicta impolia nec entia, nec naria sunt: qp. Dices: impole dicitur nariy, quatenus nariy est, esse impole. = at hec instãa potius probat, impole non esse narium, quia quod impole sit nariy, solum quatenus est nario impole, est quod impole simpliciter non sit nariy ut patet: qp.

31 Pro directa instac. solutione rogo ducientem, an loquatur de nario solum logice, an de nario necesitate propria entis? si 2ᵐ, nego maiorem, vel potius ipsius suppositum, quia impoli nulla necesitas propria entis convenit. si 1ᵐ dicat, nego consequentiam: quia sicut Deus est maxime narius, ita predicta impolia sunt maxime impolia, cum horum impolitas fundetur, et quasi oriatur ex ipsa Deitatis nara.

32 Audiamus nunc ingeniosum Patrem Nicolaum Martinez, concedentem, Deum esse ens magis narium polilitate in ca creaturarum, negantem tamen, quod ens magis nariy nequeat connecti cum mi-

nus nario. fundamentum ipsius est quod salvatio petri est absolute defectibilis: cum tamen decretum divini de petro salvando, quod cum illa connectitur, indefectibile est. addit: lux crastina futura de se est dingens, et tamen sol ipsius causa naria cum illa connectitur. Subsumit, sed decretum dni et sol sunt entia magis naria quam petri salvatio, et lux crastina: ergo. hec omnia fundant a Martinez in eo, quod de ratione entis magis narij est trahere ad se minus narij, et non e do.

33 Ab hoc ultimo incipiens gradico: falsum est quod ens magis narij, trahat ad se minus narij: ergo. probo ans: ens magis narij non trahit ad se dingens: ergo si igitur sit narij nequit connecti cum dingenti, quia evaderet simpliciter dingens, et ita magis narium connecti negavit cum minus nario, quia evaderet minus narij. et sane si narij connecteretur cum dingenti, ideo evaderet dingens quatus ad quamcumque defectibilitatem dingentis intelligeretur defectibilitas illius, quod supponitur narij; sed si magis narij connecteretur cum minus nario ad quamcumque defectibilitatem,

et mixy necessitatem minus naxij intelligi
xetur defectivitas; et minor necessitas illi-
us; quod magis naxiy supponit. qd.

34 Exem-
pla allata non urgent. non 1m; quia de-
cretum ætny de ptro salvando, semel ac sta-
tuatur cum petri salvatione, solum potest esse
naxiy eo modo, quo petri salvatio naxia
sit (suppono quod actus liber Dei non est
quoad entitatem æque naxius, ac Deus
est) cum a petri salvatio solum sit naxia
coea, et ex suppositione, decretum cum
tali salvatione connexy solum coex, et ex su-
ppoone naxiy devet dici. difficultas, quæ circa
ca hoc potest occurrere, orietur ex maximo,
et abstruso theologico Misterio circa virtutio-
nem actuy liberorum Dei, de quo non Phi-
losi, sed Theologi agere devent.

35 2m exem-
plum non magis urget quia vel loquitur
de sole et luce 2m se, aut de sole ut proxi-
me productivo lucis, et de luce ut proxime
producibili a sole. si 1m, æque dingens est,
quod sol producat lucem, ac quod lux
producatur a sole, enim vero sol 2m se non-

infert a sole lucem crastinam; nec lux crastina ideo se infert a sole, producenda esse a sole, si ideo, eque nariy est quod sol lucem producat, et quod lux producatur a sole; quis enim ambigit, quod sicut causa naturalis proxime disposita connectitur cum existentia effectus, ita effectus naturalis proxime producibilis natura producendus sit?

Sect. 4.a

Probatur nostra Conclusio Ratione ex acutissimo Doctore desumpta.

36 Ut probatio clarior evadat, aliqua scienda sunt: 1o, quod divina Omnipotentia bene explicatur sic: vir-
„ tus a se productiva omnium, quae non dicunt contra-
„ dictionem: explicationis rectitudo constat ex D. Thoma
1. p. q. 25 a 3 dicente: cum Deus omnia posse dicatur
„ nihil rectius intelligitur, quam quod possit omnia possibilia et
„ ob hoc Omnipotens dicatur. Et post pauca addit: quae
„ cumque contradictionem non implicant sub illis possibilibus conti-
„ nentur, respectu quorum dicitur Deus Omnipotens; ea vero
„ quae contradictionem implicant sub divina Omnipotentia non con-

„ tinet.

37 Dicendum quod possibilia absolutus divine omnipotentie dicendum operata, que

herent in hipotesi possibili. Ratio quia possibilia absolutus divine

omnipotentie eo modo quo ipsis convenit ratio formalis, sub qua

omnipotentia suos terminos respicere debet, ad talis formalis solum

convenit possibilibus dicendum operata, que herent in hipotesi

possibili: ergo. Pro minori stat, quod ratio formalis sub qua omni-

potentia debet respicere, et respicit suos terminos est produ-

cibilitas, que solum convenit possibilibus dicendum operata, que in

hipotesi possibili herent: et sic possibilia in hipotesi impossibili,

in qua sub ratione adequata intelligantur non intelliguntur pro-

ducibilia, cum tunc intelligantur non entia,

intelliguntur non producibilia. Ideo dixit Divus Thomas

„ citatus, quod quidquid potest habere rationem entis,

„ continetur sub possibilibus absolutis, respectu quorum Deus

„ dicitur omnipotens. = Nil autem opponitur rationi entis

„ nisi non ens.

38 Infertur hinc, et est dicendum scien dum, quod divina

Omnipotentia non est virtus productiva impossibilium, nam

est virtus productiva obiecti cui repugnat producibilitas;

ad impossibili repugnat producibilitas: ergo. Si dicas,

quod omnipotentia est virtus productiva impossibilium

sub conditione, quod sint possibilia, contra est: ergo omni-

potentia solum est virtus productiva possibilium. Probo

coam. Impossibilia sub conditione quod possibilia

sint, si pobilia, d. vera responsum Oipoa sum ẽ producva impolium sub predicta condiõe. q Velsic:
qº Omnipoa sum respicit tum pole. Sbo cog:
quod voluntas solum respiciat obiy sub condi
one, q sit amabile ẽ, q sum respiciat obiy amabile: q: ºº.
39 Replas: si ~~Omnipotia~~ impole reddat pole
erit producibile a divina Oipoa. Distioe red: si
concedo: impole reddat pole p hipotesim pole &: per hipotesim impobilm. nõ. Sensus ẽ: dupliciter fingi
pot quod impole reddat pole. 1º si abstrahat
ab impoli aliquod praty ro sen repugnans exis-
tere, v.g. cognoscibile, et huic addat extractio hoc
e pole finity. 2º si abstrahat praty ro sexugnãg.
Impole mo 1º factum pole redditym ẽ pole p hi-
potesim polem: unde pot produci ab Oipoa,
hic ẽ conceptus cognoscibile ~~fit~~ pole finity sub
sphaera Oipoe cadit. Impole 2º mo consideraty
semper ẽ in hipotesi impobili, semper q servat
praeta repugnã: unde nullo mõ pot fieri a Deo.
40 Insistis:
Oipoa producva impobiliy perfectiore, quã Oi-
poa, quae n sit talis virtus; q poa, quae ad plura se
extendit, perfectior ẽ, quã illa, quae nõ ita ex-
tensa: q. Nego ans, et dquo adjunctã probaõe:

poa que ad plura se extendit, extenta sub specifica-
vo illi poe concedo: n extenta sub tali specificavo,
no. specificavo ille poe producere e producibilitas,
que in impobi reperiri nequit: unde oipoa ad
impobe extendi nequit; nec perfectior eet oi-
poa ad impole, qua tale, extensa; hec eet eet oi-
poa chymerica, que n perfectioe, d maxime im-
perfectioe diceret.

51 Adhuc insistis: ... Thae praxi-
me citaty convenientius diciteqe ea ssee impolia
n posse fieri, quam q ea Ds n possit facere. ..., o-
venientius ...; dici; semper et tales locuoes usur-
pari debent, que nullomo significent defectu ali-
que poe in Deo. Ds n ideo dicendum e; Deu posse
facere impole; siquide Ds dicit oipotens, q ptoia
polia absolute, ut ibide S. Thas. Impolia igit
nequeunt fieri a Deo n ex defectu virtutis in Deo,
d ex defectu capacitis in impobi, ut attraet ding
virtute productiva. Animadvertendu e hic, q
Phus dicens, quod si scibile tollat tollit et scia, in-
telligendus e de scia sensibili, et quoad existeq scibi-
lis; quatenus videlet si scibile n existat, n exis-
tet scia practica de ipso ut existenti; sic si n exis-
tat sensibile, n existet sus a sensibili inseparabi-
lis. Ostat explicao ex contextu ejusdem Phi.

42 Cum statutum maneat, q. Oipoa respicit polia 23
prata, que in hipotesi poli bent, noto stari, et sit
44 sciendum, q. n. ideo credendum, Oipoam po-
igere, q. talis hipotesis purificet. Clarius: tuus dine
Omnipot. e id, q. e pole in hipotesi poli. Ceterii Oipoa
suis interis n. infert, q. re ipsa det talis hipotesis,
hoc e, quod re ipsa trus sit ablute polis, seu prens ab-
solute absq. repugna existere. Infert hec doctrina
maxi necessite, que dat in Oipoa ru cuilibet
~~hipotesis~~ polis creati. Infert et om axi perfectione
quam dicit Oipoa n. connexa, qua Oipoa connexa
cum polib. creatis; e do Oipoa magis independ.
perfectione, d. Oipoa ~~inde~~ connexa e magis inde-
pendens, quam connexa: q.
43 Disjiciendus hic, q. re-
quirat ex pte dine Omnipot. ut sit virtus pro-
ductiva tu, et q. ex pte tu, ut hic, et nunc sit polis.
Ut Oipoa sit productiva tu, requirit q. tuus sit po-
lis in hipotesi poli; n. a requirit q. pro oi hipo-
tesi pro qua concipiat Oipoa, concipiat purifi-
cata hipothesis polit. tu, sicut nec requirit,
q. Oipoa inferat, aut clari tale hipotesim.
Unde recte dicit Omnipoa productiva pui si
prius pro hipotesi poli sit polis det. l n au pu-
rificao talis hipothesis. Hinc quod lect supponat

prius in hipothesi impoli, adhuc Oipoa e virtus Tri producva; q quod Trus sit impolis pro illa hipothesi impoli, n tollit, quod pro hipothesi poli polis sit.

44 Dicamus jam quod requirat ex parte dine Omnipoe, ut hic, et nunc sit polis. Brevi dicto claudit Termin dine Oipoe ssiderat Dxse, scet D illa prova, que essentialr ostituit, et e polis absolute, ut loquitr S. tus Thomas loco citato, et pot fieri ab Omnipoa, cum sit ablute producilis. Si vo osideret talis trus, prout in hipotesi impoli, hoc e, ut dicere pratum aliquod chimericy, v.g. si Trus osideret ut a equate i cum cy equo, sub hac rade n intelligit ut polis, nec ut producilis; in sub hac rade Oipoa n respicit tale trum. Ceterum let sub hac rade polis, aut pducilis n sit, hoc n tollit, quod adhuc intelligat polis, et producilis pro hipothesi poli, que cognoscilis e quqvis trus sub hipotesi impoli sit, et sub hac hipothesi poli, que semper cognoscilis e, let Trus v.g. reddat absolute impolis, intelligit trus dine Oipoe.

45 Sub prefacta doctra sternitur via pbaoi sequenti, quam emonstraoe male vocat Tan Basq: sic illg dispono: reddito impoli Tro, adhu

verificaretur de Oipoa, ee virtute illorum, que ñ implant contradictioẽ; ad hicce adequatus Oipoẽ conceptus: q.º Pbat maior: reddito impoli Pro, si verificaret Oipoam ñec virtute producere pri impolis, ad leet Oipoa ñ sit virtus productiva pri impolis, adhuc verificaret de illa, ee virtute illorum, que ñ implant otradictioẽ: q.º Pro minori stat, q.d Oipoa modo ñe productiva chimere, quin hoc pbet, Oipoẽ ñee virtute productivam illorum, que ñ dicunt otradictioẽ: q.º q.d in facta hipothesi Oipoa ñ eet productiva pri impolis ut talis, ñ probat, q.d tunc ñ ett virtus illorum que ñ dicunt otradictioẽ.

46 Confirmo

reddito Pro impoli deficeret Omnipoẽ virt, q.a Oipoa ñ maneret virt productiva pri pro in illa hipothesi, ad hoc nullum defectum virtutis arguit in Oipoa: q.º Pbat mior. Oipoa tam in illa hipothesi, quam de facto productiva ñe pri impolis, seu Pri, pro ut in illa hipotesi: q.º

Sectio 3.ª

Contrariorum momenta diluuntur.

47 Obis: ius transcendentalis fundamenti ad terminum est connexio mepha cum tio ea ratione, qua a fundamento respicit, ad ca oficiens ro conceptu talis dicit ius transcendentale ad integ effus polis: q.º Pbo maior:

ois rus transcendtlis fundamnti ad trij inferreo
suis intcis trum in ee tri; d q xsuis intcis infert
mephe aliud, connectit mephe cu illo: q. Pro mini
stat q, id quod xsuis intcis phice, aut moralit
infert aliud, connectit phyce, aut moralit cu illo.

18 Pr: q ne-
quit mephe dari sine alio, ea rone, qua sine alio
dari n pot, connectitr mephe cu illo; d q xsuis intcis
infert aliud, ee n pot sine illo ea rone, qua illud
infert: q s.

19 § Ad argutum no maioz: q hic actus alij
mundus xistit e rus transcendtlis ad alterius
mundi xistam, quin cum hac nectatr mephe.
Ad probaoem omissa mari no mire. Inferre trij
in ee tri nihil e aliud, nisi q inferens nequeat cog-
nosci perfecte, nisi cognito tro ea rone qua resicit
ab inferente. At ut xstat xx dictis hoc n sufficit ad
mephiq nexioq statuendq. Ad reliquq argtidico,
longam ee disparitq intr rum, phicum, et moralq, ac
metaphum: illi respiciunt trum n sum in ee cognos-
cibili, d et in ee entitatis, ut xstat in accidenti res-
picienti subtum, et in volunte sub vehementi ob-
ti proportioe mox necessitata ad amorq.
Hic scet rus mephus, salvat xx suo conceptu integ-
re ad suq rones cognoscibilis eo mo, quo

rescit. Constat in predicto ãu alt mundus existit.

50 Ad confirmationem nõ maxem. Quod nexus sit inseparabilis a terminis in esse termini ratione ad mesphcam connexionem fundandam. Patet sic: in quonam stat, quod Deus nequeat dari sine intca effectus creati possibile in esse termini nexus? Certe in nullo alio, nisi in eo, quod Deus inferat intca possibilitatem effectus creati esse cognoscibile per prata, quae in hipotesi possibile heret; et hec non potest dici connexio metaphysica: ergo. Probo minorem. Quod Deus inferat intca effectus creati possibile talis cognoscibile; componit cum eo, quod hic, et nunc non heat illa prata intca effectus creati possibilitas; et licet redderet impossibilis talis possibilitas, adhuc maneret cognoscibilis per illa prata, quae pro hipotesi possibile heret: ergo.

51 Dices: deficiente termino nexus in esse termini, deficit Deus: ergo. Nego quod antecedens implicationem specialissimam involvit, ut constat ex dictis antea in fine sec. 2. huius disp. Et sane quod terminus nexus deficiat in esse termini, et quod ~~deficia~~ ~~ent~~ non sit cognoscibilis per prata, quae in hipotesi possibile heret; et hipotesis in qua terminus nexus non sit ita cognoscibilis, est implatoria in adjecto, inutilis quod adaequandam, rerum quod essas investigandas: ergo. Ratio minoris est, quod talis hipotesis nec possibilis, nec impossibilis

eet; verum siquidem est, quod talis veritas, que oppoa dicit, sive consideret ut possibilis, sive ut impossibilis semper cognoscibilis Deus per scientiam possibilium saltem in esse producibilis ab opposita pro casu non repugnantie.

52 Deus Deus ex suis intrinsecis infert, creaturam distingui a chimera, et creaturam distingui a chimera est creaturam esse possibilem: ergo. Probatur major: Deus ex suis intrinsecis est potens producere creaturam, et non est potens producere chymeram; ad Deum posse producere creaturam, et non posse producere chimeram infert, creaturam distingui a Chymera: ergo.

53 Retorqueo: Deus ex suis intrinsecis infert veritatem huius propositionis Petrus existit distingui a falsitate huius chymera existit; ad veritas propositionis Petrus includit Petrum ut existentem: ergo Deus ex suis intrinsecis infert Petrum ut existentem. Probo major: Deus ex suis intrinsecis potest affirmare Petrum posse esse et non sic potest affirmare chymeram; ad Deum hoc posse est Deum ex suis intrinsecis inferre, veritatem propositionis distingui a falsitate chymerae: ergo.

54 Dices: quod Deus ex se ipso infert distinctionem conditionatam Petri existentis a chymera, quatenus infert, quod si Petrus existat dabitur in Deo scientia visionis de Petri existentia, quae scientia non est possibilis de existentia chimerae: non autem infert Deus ex se distinctionem absolutam Petri a chymera; nec infert Deus rationem ex se sedari

sciam vionis de pri exi[s]tea. Sx axquo xe[s]pdy.
55 Dixorigitur
nõ maxe. Ad probaçe dajo max: e ptens producere creç, ut crea eet in hipotesi impolino: in hipotesi poli, subdquo: cuy purificaon inferdr ab intcis Dei, concedo: cuy purificao inferat ab intcis Dei, no. Solutio e: Dn infert ae se abluç polie creç, d sum ref. cit creaç Dy prata, que ae se n dicunt xupnag. Quod d talia prata sint pro statu abluto polia n inferat ab intcis Dei; q Ds n infert ~~polia~~ absolute p fectioe condionis polrans creary, hinc q fit, q cy in ipsa condioe veniat tota xão disquendi creg d chimera n infert ab intcis Dei distio, que absolute sit, creç a chimera.
56 Replas: Dn ae se n infert sum tuum ee ablute impole: q infert ablute pole. Pbo coartus, qui ab intcis Dei infert, et n infert impolis, e tuus qui si exi[s]tat, cum infert, n dicet in se xtradictioe: d talis tuus e ablute polis: q. = Nego coam, et max pbaonis: q si tuus dine Dipos exi[s]tat, ut inferat, exi[s]tat ut cognocilis Dy prata polia, precive ab eo quod talia prata sint, l n sint absolute polia; d impiat xtradictioe, quod aliquod hoc md exi[s]tat, si e exi[s]tit, het abluç exi[s]teç: q. Rurs. xtra instag e: Flitas di-

dine ~~Divin~~ scie, que præcisse corresp. pro ut cognocibili n infert Prum ablute impolg: q infert prum ablute polem. Hec coa, que abstracta absdubio e, pbat eodem mo, ac adversarij cog suam pbant.

57\. Respdas iterum: q Deus connectit cy polite condionata creature, pbat coa. D connectit cum pobilite, qu infert, d infert polite cdionatg cre: q. Nō coam, et maxem pbaonis. Si vere loquendum sit, Deum necti cum tio e, Deum posse ee quin sit trus in ee entitatis: un de lēt om dat, quod D requir eē sine condionata creē pobilite, adhuc n infert, quod D cum hā connectit. Rdo patet: q connectio p prie talis rescit tiy in ee entitatis; d polit as conditionata creare nihil est in esse entitatis. q. Hinc nota, quod connexio, et illatio non sunt conceptus mutuo conv titer; quia ad illationem sufficit, quod entitas respiciat tiy in esse tri: Ceterum connexio petit suy tiy in esse entitatis. Nota insuper, quod Deus bene non infert distintiony absotg hipotesis polis ab impoli; sed ad summy infert distintionem cditionatg, unius hipotesis ab alia, quatus Deus ex se infert, quod sit trus sit polis pro hipotesi absote poli po terit illy producere: quod non infert respectu

hipotesis impolis.

58 3.ʸ O'ipoa connexa cum polibus est perfectior inconnexa: go. probatur ans: potas cuius exercitiy non potest inevitabiliter impediri est perfectior, qu[am] illa cuius exercitiy potest inevitabilitera impediri, sed o'ipoa inconnexa est potentia cuius exercitiy potest inevitabiliter impediri, cy negao productionis sit impedibilis ex supoone, quod tous sit in hipotesi impoli; et o'ipoa connexa est potencia cuius exercitium nequit inevitabiliter impediri: go. = neg[o] ans argum, et distinguo maiy probaonis est perfectior ceteris paribus &a concedo: ceteris imparibus neg[o] maiorem.

59 O'ipoa connexa cum polibus non posset inevitabiliter impediri quoad exercitiy pro casu hipotesis polis: ast in hoc equaliter se habet o'ipoa inconnexa que supra connexiq addit perfectionem maius independentie et indefectibilitis, quatus deficiente creara quoad entitatem o'ipoa non deficeret. Hic nota, quod stante o'ipoa inconnexa etiam si redderentur impolis, ac coee impedirentur per locum extrinsecy virtus o'ipoe quoad exercitiy, adhuc maneret tota ejusdem o'ipoe virtus, que ty est dire productiva. ceterum stante o'ipoa connexa,

sitius reddatur impolis, a fortiori deficeret exer-
citij talis virtutis, quia deficeret ipsamet virtus
omnipotentia, quae impolis redderetur. Xa. adversariorum quin-
nquod sententia perficit Dnus Omnipotentia.

Co. Dicit Ulloa:
Deus non esset essentialiter omnipotens sinon
connecteretur methaphice cum poli creato: quod
probatur ans: posito Deo inconnexo cum po
li creato, sequeretur, quod solum esset potens
absolute producere petrum, v.g. sub conditione quod sit po
lis, ad quam conditionem Deus se habebit indiferen
ter: quod. probatur cons: si Deus ita se habeat quoad
petrum, solum erit essentialiter omnipotens conditionate, sub
conditione nimirum, quae nec secum afert, nec essentia
liter supponit: quod. pro anti stant exempla: v.g.
non potest petrus esse santus essentialiter absolute, sed
solum conditionate, quomodo santus est ex supositione
santitatis, quae nec secum afert, nec essentia
liter suponitur. 2. quod paries sit essentialiter al
bus ex supositione habendi albedinem, quae conditionis nec
secum afert puris ficatam, nec essentialiter suponit, est
quod solum sit albus essentialiter conditionate, non a
absolute: quod.

Ct Nego ans, et consequentiam anti probationis
nego consequentiam et ans probationis. Deus non conditio

nate sed absolute omnipotens, cum absolute identificat se cum virtute productiva cuiuscumque possibilis (pro hipotesi possibili poset) pro hipotesi possibili: potest etiam dici, quod Deus est subiective absolute, et obiective conditionate omnipotens; quia nimirum secum identificat virtutem productivam respicientem creaturas possibiles pro hipotesi possibili. Hinc constat, quod exempla nulla sunt, quia prius nec subiective, nec obiective dicit absolute esse a uniusquisque sibi santitatem, sicut nec paries albedinem. Secus autem se habet omnipotentia ut constat: quod autem haec non dicat esse, nec esse supponat purificatam conditionem possibilis creare arguit omnipotentiam perfectione infinita commendabilem in ratione scilicet entis magis necessarij et magis independentis.

62 Dices: possibilibus redditis impossibilibus non cognosceret Deus possibilia in omnipotentia, quae tunce esset, sed in omnipotentia, quae modo est cognoscit Deus possibilia; ergo. Confirmatur: possibilia prout sunt in creatore, sunt formaliter santus Augustinus ipsa Divina essentia: sed si possibilia redderentur impossibilia deficerent prout in creatore: ergo tunc casus deficeret Divina essentia. = Distinguo maiorem argumenti non cognosceret Deus possibilia, ut sunt in hipotesi possibili transeat, negatur: ut sunt pro hipotesi impossibili, concedo. licet possibilia redderentur possibilia, cognoscerentur

a Deo in oppa ea ratione, qua modo cognos cuntur, quia etiam in tali casu essent polia pro hipotesi poli, sub qua ratione sunt tunc oppo, ut ex iam dictis satis aparet: qui tamen oppa in ferat purificatq tals hipotesim. = ad confirmationem contra maxi[m]e neo mixem. quod polia deficit prout in creatone, dicit, deficere polia, et ipsamet creatons, quod namus accidere, etiq si po lia fierent impolia; maneret siquidem Deus: aliter nec magis naxius, nec independens acce atuis Deus esset.

63 Contra: dicit Benedictis. hec est recta illatio: datur in Deo Virtus productiva pri: ergo prius est polis; aliter esset virtus ad rem impossibilem: ergo politas pri bene deducitur ex virtute Dei. = distinguo ans hec est recta illatio &c. ergo prius est polis pro quacumque hipotesi, nego: pro hipotesi poli, subdistinguo: que hipotesim Deus ex se inferat purificatq, nego: quam hipotesim Deus ex se non inferat purificatq. Deus ut productivus pri vg. respicit prius polis pro hipo tesi poli: ast ex se non infert Deus tals hipotesi purificatq; perfectio siquidem infinita virtutis Dni productive petit manere in esse productive, licet producibile creaty concipiat improducibile pro

hipotesi impoli.

64 Dicit iterum: si non sit aliquod productiuum, non est aliquod producens: ergo si non sit aliquod producibile non est aliquod productiuum. Concesso antecedente nego consequentiam. Clara est disparitas: eadem est forma denominans productum, ac denominans productiuam; talis quia forma est metaphysice inseparabilis a producente, et a producto; at forma denominans producibile non est forma denominans productum: quia forma denominans producibile producibilitas passiua, distincta a virtute productiua, quae est forma denominans productiuum.

65 Nota quod si possibilia redderentur impossibilia, Deus non se haberet tunc ad illa, sicut modo se habet ad chimeram. Ratio; quia licet tunc Deus esset productiuus possibilis redditi impossibilis pro hipotesi impossibili, nihilominus esset productiuus illius pro hipotesi possibili, quae adhuc cognoscibilis esset: ceterum ad chimeram nulla est cognoscibilis hipotesis, in qua impossibilis cognoscatur ut constat.

66 Scientia conditionata nequit tendere in instrumentum sub conditione metaphysice necessaria, at possibilitas creaturarum est metaphysice necessaria: ergo diuina scientia non est possibilitas ad creaturas sub conditione, quod sit possibilis. Probatur maior: Stat, quod talis

poss. est nugatoria, sit nugatoria e pota. conditionata faciendi aliquod ex suppone vera, quod si Deus curaret moveat. Nego maiorem argumenti; nec juget probatio, quia non est nugatoria conditio, licet necessaria sit ad inferendum ex viribus ipsius potentiae, quae sub tali conditione extenditur. Insuper: conditio illa est utilis contra in Deo sit denominatio potentis absolute producere, quae non dabitur donec purificetur talis conditio.

67 Instat Oviedo: deficientibus possibilibus, deficeret praecontinentia virtualis illorum in Omnipotentia: ergo. Probatur antecedens, quod non datur in Omnipotentia praecontinentia virtualis illorum, quibus repugnat perfectio; ac si possibilia deficerent ipsis repugnaret perfectio: ergo. Nego antecedens, et distinguo antecedens probationis: quibus pro omni hipotesi repugnat perfectio, concedo, quibus solum pro hipotesi impossibili repugnat perfectio, nego, et similiter distinguenda est minor. Casu quo possibilia redderentur impossibilia repugnaret illis perfectio pro hipotesi impossibilitatis, non autem pro hipotesi possibilitatis: unde adhuc continerent in Omnipotentia secundum praedicata, quae ipsis pro hipotesi possibilitatis convenirent, licet non continerentur secundum praedicata, quae pro hipotesi impossibilitatis haberent.

68 Contra

Magistro Almeida: divina essentia ratione sui est tantum est similitudo participabilis a creaturis; ac talis similitudo

connectit cum polite tu potentis participare: q.
Minis rão; q intelligi negiut silitudo partici-
pabilis, n intellecto eo, aquo participari pot. =
Disquo maxe: silitudo ablutae participabilis acre-
atunis no: silitudo quamvye esse participabilis, ce-
do maxe, et disto similiter mini es probatz et dquo:
n intellecto eo, àquo pt participare, pro hipotesi
pro qua ab eo participari pot, ciedo: pro hipote-
si pro qua ab eo n pt participari no. Sensus e:
silitudo ablutae participabilis dicit perfectioe
* participandi, et connotat sltem polaté ablu-
tam tu potentis participare. Non sic se het
Deus xu creaturm. Silitudo, quamvye esse
participabilis, dicit perfectioe participandi, it
n infert abluté polité tu potentis participa-
re. Sic se het Deus xu creaty àquib pt parti-
cipari.
69 Replicat: S.ti Ppp. inferunt creaty polité
ex bonite dina, que e sltez e difusiva sui, et x hoc
medio pbat Angelius polité unionis hipostati-
cę; ò illaõ nulla eet, si bonitas dina n infer-
ret abluté creaturm polité; q. Pro mini stat, q
stante doctna nra illaõ eet ab anti n. necessary
conclude. = Disquo maxem instas: inferunt
creaty polité abluté dare no, pro aliqua hipotesi

Nihil deest.

poli, concedo. Ad minr. dico, illaonem S. oborum ppy.
recta ee, sum q siquidem inferunt ex bonite dina
Ly se polit creaturum eo mo, quo talis politas
rescit ab ipsa dina bonite; atqui politas crea-
turum n rescit a dina bonite, ut deriratu in hipo-
tesi politatis ablute talis, a sum rescit Ly prata
indica ipsius mer politas precive ab eo, quod sit
in hipotesi purificata politatis ablute, l in hipo-
tesi n purificata, a tanty cognoscili q.

70 Hec docta
fluit recte ex perfectissima independea Dei a
creaturum, et ex mari necessite qua Deitas di-
cit supra quamcumq necessitem creatam.
Ad raoem pro mixi ad junctum dico, ex nra
docta inferri, q illao S. oborum pp. e abanti n
nexo mephe, quod libent fatemur. Ceterum et illud,
q n dicat nexiuem mephg, dicit tam rey
transcendentale ad coens, qui rus si liber, dic
tale rum nexioe logam, sufficit ad rectitudi-
nem illaones a S. oborum pp. fate.

71 Summa igitur doc-
trine nre hec esto: bonitas dina n oriat here hic
nunc tros, quib poit communicari, a sum respi-
cit tros, quib communicari poit pro hipote-
si poli; quin talis hipotesis inferat purifica-

ra ad vircis Dei prativ; ad his ē sum arguit pobilitas crearum in ēē tū illius rūs, quem omnipoā dicit ad tale pōlitē; hoc ē in ēē cognoscibilis, quę rāo, cum sit supranaturalis, pro nullo casu poli, aut impdi defectibilis ē. Vt ad diva bonitē sic respiciente tres creatas inferat unica politas crearum, sufficit rūs trans cendentalis, nec requirit meph̄a mexio.

72 Inst.

omnipoā ofē ē virtus productiva proxime polium. = Nō fiat: q̄ cum oipoā ofe n̄ inferat politē crearum p fiam ad luro politis, n̄ intelligit ad suis virtis in ēē proxime potentis creaturas producere. Dicis = N̄ oipoā ofe n̄ ē poā proxima ad pole creatum erit poā inchoacta, coex q̄ imperfecta. = Nō fit: q̄ oipoā inchoata sumit frequent pro poā obedeali, quę procul ab oipoā relegandā ē. Animadverte quod poā inchoata aliquando sumit pro poā excludente adequatioē rūs tri absq impefectioē producilis, et hec poā imperfectio dicit: ast oipoā n̄ sic se hēt, ēē virtus ofe n̄ sum sufficiens ēt superabundans ad quemq̄ cum tru crea ty adequate producendum, dummo trūs n̄ inter ēē ex imperfectiōe in sua cā adeqta. virtutis*

73 7.º poā pxima perfectior ē, quā remota: ○ Oipōa quę poā perfectissima ē, proxima poā ē. Ofirmat: poā quę in opando dependet à prio acto, n̄ ē perfectissima; d poā quę de se n̄ ē proxima dependet in opando à prio acto. ○ Distiuo ant's arguēti: perfectior ē, ceteris paribus, quam remota, concedo: ceteris imparib' nō, eand. Poa pxima dicens quidquid pfectionis dicit remota, et insup addens perfectioem proximitis perfectior ē, quā poā remota: ceterum poā remota, quę ideō se remota ē, q̄ ē summē independens, et summē variandebet dici imperfectior poā pxima, d potius infinite perfectionis apice locanda. Sic scheu divina Omnipōa, quę ex se n̄ dicit ēē proxima poā ad pole creatum propter summā suā perfectionē.

74 Vterius: illa poā remota, quę ut sit proxima, complenda ē per aliquod sibi intrcum quod ipsa pidentiē n̄ het imperfectior utiq ē, quam poā pxima. At dimā Oipōa in ēē proximi n̄ ople- ri p aliquod sibi intrcum, nec proximitas affert Oipōē novā aliquā perfectionē. Enim ○ Oipōa n̄ indiget poā aliqua superaddita, d sum petit ut sit pximē potens dare ēē esui, q ē sui

sit in hipotesi poli; q alij nequibit effus e ab
Ospoa recipere.

75 Ad confirmaos concessa maxi, dauo
mine; d poa, que a se n e proxima ad aus proprij
proximitate et adequaoe virtutis D, concedo; que
a se n e proxima ad aus n proprij proximitate, et
adequaoe virtutis D a subdolo; proximitate completa
per aliquid intrinsecum d concedo; proximitate completa
per aliquid extrinsecum, nomine. Solo applicat. poa
que ad aus proprios ponendos n dicit proximi-
tem, seu adequaoe virtutis, dependet ab alio p
quod intrinsece virtutis adequaoe constituit. Id est, quia
aus proprios dicit adequaoe virtutis, licet illi ad
aum [illegible] ponendum necessarius sit suus ca-
pax n pt dici dependens ab alijs in esse
do.

76 Extendit doctrina nra in Deo habente a se vir-
tutem ad imperandum creaturali; qui licet
aum [illegible] imperij ponere nequeat, nisi crea
sit n ideo dicit dependens a crea quoad tale-
aum imperij eliciendum. Rursus: aus vitales
crae n sunt in raoe vitalis proprij Dei, nec Deus e ca
proxima ad tales aus. Ceteroq q intrinsece cae
proxime n constituit Ds aliquid sibi intrinsecum
afferens ipsi perfecte aliquam, n dicit Deus

pendere à cã Dī in ponendo tales act̃s.

77 Insert Palanco: q Dn a se, d. ab alio e proxime potens absolute producere creat. = Distinguo cons: ab alio effective nō: constitutive D, concedo. Consequ. hic D absolute proxime potens producere creat nō dicit solam dispositionem, d dicit aliquid scil. omnes ejus decreti Dei in productionem et quidquid pone aut navè reddit dispositionem expeditam ad productionem: et sic ad producendum requirit concurrere cum creaturâ praedictus conceptus constituitur per virtutem causae D. Unde Deum esse proxime absolute potentem producere res creat. constituitur per aliquid sortitum ipsi Deo; sicq. D sub tali conceptu ē constitutivè ab alio, nō verè effective ab alio, q virtus intra Dei nō provenit ab alio agente Deo tale virtute.

78 Insistit Palanco: Deus est actus purissimus in omni linea: q dicit intrinsecè quidquid eum constituit in esse proxime absolute potentis producere. = Conso anti nego cons. Deus utique est actus purissimus in omni linea ipso Deo digna, adeoq. se identificat cum actualitate dicente formaliter perfectionem, in ea linea, in qua Deus actus purissimus est. In linea producendi ad extra Deus est actus purissimus: unde se identificat cum actualitate dicente forma

perfeons huic liney inag. at Vero Deus in esse pro
me absote potentis producere dicit aliquod,
scilicet polity absque creary ultra Virtutis Dei
inag. cujus illud aliquid non sit forlei perfeo
in ea de linea producti, ideo cum Deo non debet
identificari.

79 Instas, ut probes Dey ex suis incis
esse absote potentis producere creaty pry.
Deo convenit ompoa qua perfeon alia ex co
gitari non possit: sed perfeon est ompoa ex su
is incis potens absote producere pry, quq ompoa
soly condionate, et quanty est de se potens pry
producere: ergo. probat. maior: ompoa ex suis
intrjcis afferens quidquid requiritur tq ex
parte sui, quq ex parte tui ad exercitiy pro
ducendi est perfeon, quq ompoa id non afferens.
sed ompoa ex suis intrincis afferens quidquid
requirit tam ex parte sui quq ex parte tui,
est ompoa ex suis intrincis absote potens pro-
ducere pry: ergo. pro mari probanda laborat
Patres Reinado et Lorada, probantq. de sumpt
ex his titulis, videlicet, quod ompoa ex se afferens
quidquid ad exercitiy requiritur obnoxia non
est impedimentis extrjcis, non eget ddioni
bus aliis de presupositis, pendet in operando

a solo suo arbitrio, proxime per se est completa potentia sufficiens, qui omnes titulos exigunt omnipotentiam, quae his gaudet perfectionibus. Quod
80
Confirmatur ex Doctrina: si non concedatur Deo huiusmodi absoluta cumulatissimaque potestas, multa derogatur perfectione aliorum attributorum, verbi gratia Divini Dominii: liberalitatis, justitiae, Misericordiae, siquidem conditione sublata Deus est ab intrinseco seu indiferens ad eventum, in quo nullius creaturae possit dominari, nullius misereri, nullum punire; sive videlicet omnes redderentur impotentes; sed hoc absurdum non est admittendum. quod
81
Respondeo 1.º ad instantiam indirecte, quod licet admittatur connexio omnipotentiae cum politicitate, adhuc non sequitur omnipotentiam afferre ex se omnia quae requiruntur tam ex parte sui quam ex parte tertii ad exercitium producendi: sicut nec sequi non indigere aliquo alio aliunde supponendum. enimvero politicitas praevia non fit ab omnipotentia necessario causatur, exigitur sane ex omnipotentia connexa, ceterum non inducitur per ipsam. igitur si politicitas effectus est complurium virtutum, rectius diceretur conditionaria ut

operao ponat) ðipoa quantumvis comme-
xa eyet exca) hac ɔdiõne quę ipsa afferet
quidq illave sednon causaliter, nec deno
minave, etque excellencia erit (rogat Alli
quis) me illave tantuy afferre adminicula
operaonis meę: siquibus ego tam expaite
virtutis quę expaite sui, ipsi mihi prestarem,
de potestate possem utiqз me agloriari? cui
nihil dest ɔpleny est; sed huic o parragrafo
nihil dest: ḡo ɔpleny est.

82 Dilucte ɔsa maxi
insticę nego minoy, et maioy probaony. ad
19 tiudy, cui maioris probao innititur, ɔdo, ðipoę
quę ex se afferat (intelige illave, ng causa
ve, afferre nequit) quidquid ex parte sui est tui
requiritur ad exercitiy operandi, obnoxiogqui
dem non fore impedimentis extrincis: dst q,
per nabo perfeoy fore ðipoę non obnoxiog
talibus impedimentis, illis videlicet, quę ex
exotrica rery ɔstitione proveniyt. enyvero
si impedimentum stat in constitione incarru,
quę de se improducibilis est, non est perfeo,
ðipoē posse tale impedimenty subvertere, si
tam hoc impedimenty dicendy est, et non po
tius incapacitas, nisi vellint adversarii quod

sit perfecto Dni omnipot. posse veram essentiam subrex tere.

83 Tertio ad 1um igitur est, quod ad perfectionem omnipotentiae solius pertinet, omne obnoxia sit impedimentis quae supposita reipublicae aliunde obstarent insuperabiliter aemulae. = addo omnipotentia aferens ex se requisita ex parte sui, et tibi requirit ad exercitium operandi, obnoxia quidem non foret, foret pote impedimentis ex illis non enim posset manere foret pote impedita; ceterum obnoxia esset adversare et negare; secundum adesset per vg. impolitas impolis evaderet ipsamet omnipotentia in nihilum quasi redacta, adeoque plusquam impedita exspirare impolite. quid ergo perfectionis tunc omnipotentiae?

84 Ad 2um titulum, quo praedicta maior probatur, dico quod quamvis omnipotentia illa reve aferret omnia requisita, essent tamen conditionibus aliis de supponi, nam distinctum ea inferre alia de supposita designat, et non a se foret inducta.

85 Ad 3um titulum dico semper tenendam hanc locutionem ~~[illegible]~~ videlicet Deus in operando a solo suo arbitrio dependere, quia exclusio illa solus depellit obsistentiam alicuius causae impedientis omnipotentiam ab executione rei aliquin possibi

hs. si autem in alio sensu vellint adversarii talis ex duobus sumnere, nec in sua sententia sponit ex ipsog a solo suo arbitrio pendere in operando; quippe non pendet in operando a solo suo arbitrio, causa illa, quae non potest operari sine tertio posito, quod ipsa causa nec inducit, nec dominat.

86 Ad 2. tituly dico, quod potentia potest esse prima quij secum afferet tertio positi, nam posita tertio non constituit causam in esse primae, nisi forte sermo sit de causae primitate ut in actu 1.° primo loco; ad reliqua dicendy, quod per se potest esse completa, et per se sufficiens causa licet a posito tertio praescindat; quia posita effectu nec ad sufficientiam pertinet, neque ad virtutem complexionis.

87 Iam ad constitutionem nat. assumptio suae debili ratione stabilitur. Attributa Dei perfectissima sunt, et si eorum usus condicionem aliquam spectet, cum purificationem Dominus acquat, nequit justitia punire ~~semper~~ propter culpam, neq misericordia condemnare delictum, neq ipsa exerceri destruendo. quin culpa praexist, et delicty, et omnia rei destruendae. Dicant nunc adversarij, an prae-

atribūtā ut perfectissima sint afferant, aut inferant p se culpam, delictum, aut deifica?
Certè nabunt. Hoc ipsissimum de Dispōa statuimus; exit proximè potens operari, et operabitur quod
dō adsit politius odio purificata, ad quā purificacōem ipsâ Dispōa indiferens ê ade.
88 Sic Creaturæ
poles, put continent in Deo: g. si redderent impoles, ... impoles prout continent in Deo.
Sit * Probo coā: si effus* impolis, ê impdiv, put in aoe: g. = Ad argumentum nō coām; q. Creaturæ poles
... tales per ordinem ad hypotesim polem; Creaturæ
... poles per ordinem ad talem hypotesim; sic et ut
tius Dispoae; unde Creaturæ in se poles ... poles et
prout continent in Deo. Ast lex reddget impoles; cum adhuc intelligant poles prohi-
potessi poli, et tunc casus cognoscibili, sequitur,
quod n sint impoles, prout continet in
Deo.]
89 Ad coē probaōe, nō coām. Disparitas:
actio ... cum effu, cum sit ...
... et ... dandi ee ...: ...
sic cā. = Dices: ee ... creare ê effus ee
... g.° deficiente ee ... Creaturæ, deficere debet
ee ... Omisso anti, no cog. Sut stat opti-

me, q deficiat effus quoad existeq in ca, quoad existeq debeat deficere, ita poterit deficere posit effus quin posit cas debeat eo ipso deficere.

90 Reo-

tabilia pro aliis solvendis. R3. licet Deus dicat producivus ignis, vg, si ignis sit polis, n ideo potest dici ignis productivus Dei, aut Angeli, si Deus aut Angelus reddant ignes. Rao: q Deus, aut Angelus nequeunt cognosci ignes pro aliqua hipoti poli: ceterum ignis licet reddat impolis p.tad huc cognosci polis pro hipoti poli. 2o. Dn pt dici productivus alterius Dei, aut filium chymerarum; q hec solum possunt fingi poles pro hipoti impoli. =3o. Deus e essalis distio transcendentalis sui ab oi n ipso; q distio transcendentalis Dei e ipse Deus.* ast n exigit Deus distioe pramentale sui a poli creato ut tali; q hec distio estinuit pro poli creaty ut tale, quod ut tale, scet, ut ablute in se pole Dn n exigit essaliter. *ast n exigit Deus essaliter

Absolutio

Quaestionis.

91 Inquirendum restat, an scia dina neccaria trata ad polia connectatur mexphe cum illis. Coca ad dicta reonare. Rao desumenda e exiisdem raonib, quib precedente os stabilitur.* *vi-

Dices 1.º contra: deficiente obiecto scientiae debet deficere scientia, secus scientia esset falsa, atqui scientia Dei nequit esse falsa: ergo. = Pro maiori stat quod deficiente obiecto scientia nequit obiecto conformari. = Respondeo distinctione maioris: deficiente obiecto scientiae sub ratione qua respicitur a scientia, concedo; sub alia ratione, nego maiorem. Scientia divina respicit possibile creaturae pro hypothesi. Si tale possibile reddatur impossibile, adhuc divina scientia manet vera, quia adhuc obiectum scientiae est possibile pro hypothesi possibili. Explicatur exemplo scientiae, qua Deus cognoscit Adamum existentem; illa quidem scientia, et modo datur, et modo verissima est, quamvis licet Adamum non existat, nihilominus illa scientia refert ad Adamum, ut existentem pro illa differentia temporis, pro qua ipse extitit.

92. Deus per scientiam mediam cognoscit Petrum ut primo possibilem; atqui si redderetur impossibilis, non cognosceret Petrum ut primo possibilem: ergo. = Retorqueo: scientia sua cognoscit Deus Adamum modo existentem (intellige differentia illa temporis, pro qua Adamus extitit) atqui Adamus modo existit: ergo scientia visionis de existentia Adami pro nunc falsa est: igitur sicut communiter theologi, quod talis est infinitudo divinae scientiae in cognoscendo, ut res omnes sibi facientes faciat, ac si essent ~~praesentes~~ existentes in qualibet temporis differentia: ut deficit,

quod licet non existat tunc, qui aliquando extitit, aut extiturus est, Deus habet praesentem illud tempo- sibi ✻
ris distantiam, in qua tunc extitit, aut extitisset eodem modo, ac si esset nunc adeoque vera est scientia qua Deus cognoscit modo Adamum existere. Ex his dico ad argumentum falsam esse minorem; quia Deus ratione suae scientiae illimitatae praesentem habet sibi hypotheticum possibile, pro qua tunc est possibilis: unde vera est illa scientia, qua Deus cognoscit futurum modo possibilem.

93 ✠ Casu pro
reddito impossibili, daretur in Deo scientia, qua cognosceret futurum esse impossibilem; et haec scientia modo datur: ergo Deus, qui tunc esset, non esset Deus, qui modo est. = Objectio ab omnibus solvenda venit, illa siquidem probat Deum, qui existeret, existente altero mundo non fore eundem Deum, cum modo existente; quia Deus, qui modo est non habet scientiam visionis de existentia alterius mundi, quam haberet Deus altero mundo existente. Respondebis quod si alter mundus existeret, Deus haberet eandem quoad entitatem scientiam, quam modo habet, licet non haberet scientiam eandem quoad terminationem, quae ratio est obiectum ipsum. Pariter reo, quod si possibilis redderetur impossibilis Deus haberet eandem quoad entitatem scientiam, quam modo habet, licet non haberet scientiam eandem quoad terminationem, cum tunc casus possibilis esset impo-

impolis, qui mō polis ē. Hæc conformia sunt opinioni docenti, quod aūs contingentes Dei sunt quoad entitatem æquē naxij, ac ē ipse Deus, et quod contingcā sum sē hēt ex pte obti.

94 Dices: q. a altera ē Opinio docens, q. aūs contingent n̄ sunt æquē naxij ac ē Deus, et quod tales aūs sunt virtualiter defectiles, pt reri quod si prius redderet impolis daret scia diña tiatq ad Prum impolis, quæ mō virtualiter n̄ dat. = Dices: q n̄ dat. distio inter sciam Dei naxiam, et contingentis tiatq ad obta finita. = No coam: q. scia naxia ad obta naxia tiat, unde naxia dicit, scia ū contingens ad continged, unde contingens dicit.

95 Inquirendum 2º: an quælibet crea polis connexat nepte cum diña Eipoa? Afro: q. creatæ cum ab alig dicitq essaliter dependeq a Deo ut potenti ipsam producere: q reddito impoli Deo redderet impolis crea quælibet. = Dices: Prus v.g. n̄ pt deficere nisi Deo volente: q in hipoti impolitatis Dei Prus deficere n̄ posset. = Reo, quod supposito, Deum deficere, supponit. cōq, quod Prus deficiat: unde jam Prus n̄ pt deficere: n̄ e pt deficere prius, quando

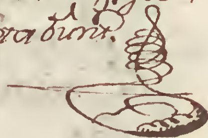
ipsius Dei defectus supponit; dist. sequentes sic: Dum non potest deficere defectu posi, nisi prius concedo: Deficiente impossibili, et chymerico, nego ans.: Distinctio satis constat.

96 Demum inquirendum est, an causa creata connectatur mephysice cum unica sui effectus possibile? Sequens addicta resonare. Ratio mihi est: quia ignis v.g. intelligitur per adequate suum conceptum et si effectus ipsius reddatur impossibilis, ergo. Probatur: et si effectus ignis reddatur impossibilis adhuc existeret, quod ignis illum praecontinet, illiusque est productiva pro hipotesi possibili; dum manente igne et conceptu praecontinentis et

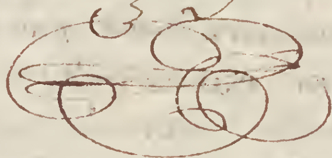
producitivi, secus effectus pro hipotesi possibili, nec securus neget, quod et si effectus reddatur impossibilis, intelligatur ignis per adequatum suum conceptum: ergo. Alia probatione

hic afferri poss^d ex q^e anni^d, quę sibi dicrass^d fa-
cili via; eodemq^e robore hic adaptabuntur.

Finis.

Probabilismus propugnatus, sive controversia de conscientia probabili sub auspicijs Sanctissimi Parentis Ignatij a Loyola militantis Ecclesiae propugnatoris strenuissimi, cui labores adscribo qualescunque.

Proloquium

A conscia debuit nra theologia exordium sumere. Conscia siquidem e humanarum actionum, et moralis theologiae basis, et fundamentum, quare ad theologiae sacraria recens admissus, rerum omnis scientiarum tradat, qua morale bonum prostius a malo discernere, rectaque conscientiae iudicio auique. Cui vero auditor ingemui, quot dubia, quot anxietate, quot tormenta, quot mortes timida scia ipse xit? Huius veritatis fidelissimus testis sit unusquisque vestrum, ut timores, et anxietatem deponatis probabilissimus deservit, erat namque conscia nra sic dicit prudentissimum, quod moralis operationis regula, numquam operationes praecedit, et hoc a tenebris ad fulgentissima veritatis lumine prodiuit. Unde merito Origenes lib. 2. in epistola ad Romanos scientiam vocat spiritum correctorem et pedagogum. Est et conscia ipsa illud immortale lumen unicuique hominis infusum et impressum, iuxta Davidicum effatum Psalmo 4. Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, huius luminis claritate suffultus animi oculus, quidquid bonos et malos mores in se inspicit: sicut corporis oculus lucis solaris beneficio multiplices rerum colores deprehendit. Theologiae initium debui[n]

mere in quo tota moralis theolog. hujus tempora conquiescit. Et hec fuit D. Thome et eius interpretum mens quorum vestigijs insistere respondet, nobis e qui nova ambitiose non molimur vano novitatis plausu allecti contra semper fuit semitas communes antiquorum produrata terere. Nec ideo labore nostro saniorem theologiam adornare, seu potius augere recusamus: neque ut bene consuntiaram susceptam meus foret in studijs labor sine ter melius inveniat pretexitis. Stylus meus non nullis vitijs, quos Philosophie docuimus familiaris, que qua propter nova commendatione non eget, brevior tamen in re theologica occurrit. De conscientia igitur probabilissimo adiuta toto anni decursu agendum erit.

Controversiarum occasio.

Ex theologis modernis non nulli, et libris et volantibus folijs ausi sunt evulgare la xissima dogmata

laxissima dogmata, que sub probabilitatis specie tanquam securissimas conscientie regulas vendicabant. Tanta opinandi licentia caelum severiorum theologorum exacuit, qui ut opiniones laxitate conspexerent et abolerent penitus in nimium rigorem tantum de clina

-runt, et conatiss probabilitis usq; labhoy memoria exadere. Int utroq medy utriq sese opposuere theologi benigni memores documenti a Sto Bonaventura pronunciati in theolog. compendio c. 52: cavenda e conscia nimis larga, et nimis stricta: nq 1a presumptiones generat; 2a desperaae. 1a dicit lc pp bonum, malu; 2a malu, bonum. Ut vides nimia laxit in opinando rigiditis prebuit anam, ut cala minim a tuyerent, immoderatius q inlurgerent adversu benignq leg, que tum raoe, tum authorite apq. Tantiorib. fuit stabilita doctorib.

Disputaoum scopus.

Co probabilism collimat, ut ho int opiniões constitut probabile possit probabiliorq, et tutiorq tenere, et min probabile, min q tutq in praxim deducere. Illuc tutiorismus ut ea pars elligat, que sit tutior sive magis probabilis ci, sive minus. Probabiliorismus eo tendit, ut ea pars, que probabilior appareat prefera, sive min tuta sit, sive tutior.

Totius annui operis divisio.

Ut nullu confusioi relinquat locus uberrimqi lc probabiliti materiem in tripliq dividem, utroq quas subdividq ubi, et cum method postulaverit in disputes et sectibus. In 1a de probabili in universu agq, in 2a tutioris my, et probabiliorismy impugnq. In 3a demy

in probabilismo stabiliendo tot incumbg.

Controversia 1.a
De probabili generatim.
Disputatio 1.a
Quid sit probabile, et quotu-plex.
Sectio 1.a
Probabilis essentia statuitur.

Probabile morale, quod praesentis disputationis subiectum, unanimiter definiunt Authores. Cois probabilistarum definitio probabilis talis ita se habet: iudicium mixtum motivo probabili seu solido, et gravi alicui momentive rationali, et fallibili. Ita thom. Sanchez, Granado, Oviedo, Moya, Cardenas et dela Fuente cum magistro Martino de Prado. Illustrissimus Caramuel lib. 1.o theolog. moralis fundamento unde cimo ita opinionem definit: cuius nec verit nec falsit demonstratur, si sit valde verisilis nominatur probabilis. Itaque Tapia 4.o et lib. 4.o n. 15 sic; opinio probabilis est assensus, qui gravi ratione et textimonio nititur uni parti adherendo cum formidine alterius.

S.tus Antoninus 1.a parte summae titulo 3.o c. 10 p.o 10 circa finem sic: probabile dicitur quod pluribus et maxime sapientibus appa

axet vy. Ide eisdem tris dicat Angelus Clavasius au
thor Summae angelicae verbo opinio n.° 2.°, et alij anti
qui. In idem recidit Patris Andreae Blanco de
finitio alio nomine Candidi Philaletiler in probabilioxista, ex ejusque in suo libelo, cujus titulus est de
opinionum praxi, § 6: opinio probabilis est opinio ap-
parens vera, ex non levi fundamento, et citat Doctorem Angelicum explo-
nante varia Axlis l. 1.° Ethicorum c. 5. dicentis: oportet
in veritate figuraliter ostendere, idem ait Sanctus Doctor, verosimile
et probabile, quod probabile est, quod est sub vero. Consentit pro-
babilioxista Mexicanus 1.ª parte basis a.° 3. Mag.
Lorrera ait, opinionem probabilem esse assensum qui nititur motivo
fallibili, sive incerto. P. Elizalde et Camargo dicunt
probabile esse, quod plerumque contingit, ad quod pertinet ef-
ficere, quod pluries cum vero, quam cum falso connectatur.
Aliqua in
allatis definitionibus displicent. Un[us] et communis definitione displicet: neque explicat idem per idem; cum enim inter quod sit motivum
probabile, sive quod ex grave, alicujus momenti, nec
constare potest, quod sit opinio probabilis, per ordinem ad temo
vivum dicta. Displicet 2.° quia inter nobiliores motivi
xiis in philosophia tenuim non venereveo quis intelli
gerorum motivum explicat; non est aurum certus, et infa
llibilis est, qui certo et infallibili movetur, nec aus
universalis, qui simpli motivo, nec naturalis qui naturali, nec unus,

qui vo, nec falsus, qui falso: q idem motivu qd ptie
auium natis, et suplis motivum: et idem motivu quod plu
men evidens proposty facit ay evidente, p lumen
suple facit aum suple, infallibile q, p lumen n. me
vim essalitr cum vo facit au fallibile: q motivu qd n
specificat natio au, nec aus sua in sse, eo q a motivo
sumit quomodolibet, dut hoc, vel illo mo applicato.

Et oxoxpli-
cari impugnaos: in physicis eade fra diximo de appli-
cata dix... facit effus fles. Adde: motivum in se nec fal
libile e, nec infallibile, nec probabile, nec evide, nec
falsu, nec vy, dum uni intellui applicaty, et talis lumi
ni substant, possit ad ay certy iducere; applicaty altrimo
et idem p aliud lumen possit ad ay incerty, imo ad fal
su deservire. n *g, aus opinativus probabilis p ordine ad bene *
Et displicet explicao Lorethi, q si data ab eo de motivum pba
finio teneret, omnis heresis, et quivis assus imprude bile definit.
eet opinio probabilis. Nec placet explicao Illex copij:
q leto e probable sit verosile, ut recte S. tus Thas
n tam oe verosile probabile e, debet e ee sile v°, n
q levi, d. o fundamento, gravi. Nec Caramuelis appro-
bam seam: q raser pro una pte possem probabile
tuexe, etsi p mo altra nulle occurrant races: na si
aliqui mihi dicant, Petrum ee domi, id mihi proba
bile erit, quamvis nemo sit, qui oppositum dicat, nec

mihi rationandi occurrat

Impugnat demum P. Elisal. dicendo: nam ad probabile non requirit, ut plerumque contingat: quando Aristoteles innuit probabile esse quod fit ut plurimum, seu esse, si aliquid plerumque contingat, inde prudens fundamentum habetur ad probabiliter judicandum, quod etiam contingerit, quia illud ex communi contingentibus est prudens praesumptio. Ad haec P. Elisalde tria ad probabilem opinionem requirit. 1um ut obvium sit contingens. 2um ut fere semper contingat. 3um ut medium, quo probatur sit ...... Deinde hanc multipliciter rejicit P. Terilus

P. Terilus q. 37. nam multa probabiliter dicuntur circa Deum, quibus oppositum raro, et multa certo circa creas, quae obvium contingens: deinde, utraque contradictionis pars saepe est probabilis, ut tenet communis Doctorum opinio cum P. Terilo de conscientia probabili quaestione 3a asserente cum Lacroix lib. 1. de conscientia n.o 239; et tamen utraque non fere semper contingit. Similiter probabile est, praedestinatione ad gloriam ante praevisa merita fieri et tamen numquam vel semper contingit. Tandem: si dicam omnes matres hujus urbis amant filios; omnes feminae hujus urbis sunt matres.

" omnes feminae hujus urbis amant filios. Atque medium quod est matres hujus urbis non aliud quam probatum, quod omnes feminae hujus urbis amant filios.

Et in syllogo expositorio P.is Elizaldi doctrina constru-
git. V. de hoc latius infra.

Aliorum probabilis moralis definitionibus rejectis, sic opinio theologice probabilis definitio: judicium incertum nixum motivo grabiliter quod respective gravi, quod appareat tale ut intelligentibus doctis, et piis, nullaque hic et nunc passione laborantis ad prudentem assensum aut dissensum inclinet. Explicatur definitio. Judicium pro genere convenit cum alio judicio morali, et supernali, certo, et incerto, evidenti, et inevidenti, loco quod generis ponit. Incertum, et hec est differentia ab omni alio certo, ut est divina fides, et ab omni evidenti, ut est aus scientia; convenit cum opinione improbabili, improbabili, et temerario judicio.

Nixum motivo; nam si opinio non habeat illum motivum, quamvis et contra se nullum habeat, ut enuntiatio hec stellae sunt pares; re ipsa probabilis non erit nisi negative, idem non probabilis ut P. Texilus evincit contra P. S. Elizalde. Gravi idest, magni momenti, quod per se loquendo sit aptum detrahere ad assensum virum prudentem, sive cui si assentiatur quis prudentem judicium sit reprehensione dignus. Grabiliter, idest, quod gravitatem ex accidente, vero passione vehementi. Quod respective quod appareat tale: nam motivum grave cui probabilis opinioniti est necesse est ita appareat tale, non tantum solitarie sumptum. Et in tertio motivorum si adsint, pro opposito et posito

clinare intellectum hominis docti, et sine passione judicantis. Quare si ipsi partis oppositae motiva talia sint, ut vim dicti motivi enervent, eo ipso judicium illi nixum non erit theorice probabile, ideoque omnes tanquam certum supponunt ad opinionem probabilem requiri, ut nil certum contra se habeat, sive ex fide, sive ex ratione, sive ex authoritate infallibili: ita docuit praeclari nostrae scholae magistri in 8 lib. 2. sectione 5. d. 2. et Bordonus t. 6. in propugnatione opinionis probabilis a n. 1. c. 5. et com. D. P.P. Granado, Palao, Oviedo, Moya, et Cardenas cum Terilo de cons. probabili q. 2. n. 61. qui omnes volunt ad opinionem probabilem necesse esse, quod fundamentum ejus absolute, quam relative gravitatem, et quod comparative cum opposito adhuc aliquam vim trahendi ad assensum retineat.

Ratio ad cur opinio theorice probabilis tale motivum debet habere ut possit movere intellectum docti, et nisi sit doctus, et in tali materia circa quam opinatur versatus, ejus judicium considerandum erit: quippe homini sine ratione asserenti non est credendum: quod docet textus juris, in facti, ut refert Bordonus loc. cit. c. 5. n. 38. Nisi ipsi sit prius periculum erit, ne ejus judicium in favorem commodi, et libertatis inclinet. Nisi hujusmodi nunc, dum opinatur sit a passione liber, aut concurrerit animo prudentis.

Sectio 2.a

Opinio probabilis definitionem accepta.

Arguetis 1.o P. Elizalde larvato nomine Cel

la Dei, qui postquam lib. 2° plur. pagin. faticav-
it, coem. opinionis probabilis definitioe rejiciens,
tanquam inutile ad consie probabilitatem statu-
endam, tandem q. 76 ex Arle suam eudit definit-
ioe, et quatuor ex Arle congexit testimonia.
1um ex 2° priorum c. 28. 2um ex 2° Ethicorum c. 3.
3um ex 1° Ethic. c. 3. 4um ex 1° Rethoricae c. 2, cui praecæ-
„ texis insistit, in quo ait Arles: probabile namque est
„ q. fere semper fieri solet, verum non simpliciter, ut
„ quidam definiunt, sed q. de iis sit, quae aliter se possunt
„ here, ad se habet ad illud, q. est probabile; sicut universale ad
particulare. Dein trahit regulas 5am et 6am: in-
primis in obscuri; q. est verosimilius, et q. plerumque fi-
eri consuevit: q. ait Cella Dei, probabile in se, et
2um se, quidquid sit de probabili apparenti quod
Rethores, et Sophistae utuntur, est quod plerumque contin-
git; ut enim ad probabile silogum est necesse, ut medium ple-
rumque ita se heat, si enim indifferenter adveniat, et fal-
sum heat, non est silogus probabilis; ita ad hoc,
ut aliquid dicatur probabile necesse est ut sit aliquid
plerumque contingens.

Sexto stat inter rebus, et tripli-
ci obtorum dividit classe. 1a est: aliqua ita se habent ra-
tio, et haec sunt civilia. 2a: aliqua ita se habent raro ra-
tio et haec sunt naturaliter moraliter certa. 3a: aliqua non se

ita se habent, et hanc 3.ª illa sem. subdividit in ea, quae non quidem semp. vel fere semp. ita se hent; et in ea quae non mag. ita, quam non ita se hent, et in ea, quae mag. quidem ita se hent, quam non ita; non tam adeo, ut frequen. non sit ea aliter se ita here. Dein ait, probabile dare in hac divisione obtexum, quae non ita semp. contingunt, nec semp. ita.

Doctiam parite contrat: sit medium totale de ex ao cum conclusione hens assensum certum conclusionis generat; et mediu non totale connexione hens, vel improbabile, conclusione opinatur generat; et medium nullo hens connexione cum hac, pre illa conclusione nullum generat, de ex aey assum; ita omnes opinio probabilis, tunc probabilis erit, quando suberit alicui medio ita se plerumque hent. Denique ex Arile ostendit, ad probabile non esse satis, quod obtum fere semp. ita se heat, de requiri, ut sic se heat ad illud, quod est probable, sit uale ad particulare: quod omni conclusio particulari ex praemissa uali deducitur. Ita Cella De in loco citato, ubi vehementer mirat, quod his scriptis tanto calore de probabilitate certet, et nullus mea Cardinale Palavicinum hanc rem ex professo sit versus.

Reo.

fallitur ipse Elizalde, et supponit falsum; nam primus author sententiae opinionis probabilis pro Arte fuit eminentissimus Pallavicinus, et P. Antonius Perez tractatu de Justitia d. 6 c. 2o n. 28, qui eam in romanam curiam primus invexit, et explicavit sententiae probabilis. Deinde fuit, sive et P. Terillus de regula morum q. 3 n. 8, qui declararet, se Arte pro omnia sequi in probabilitate tam intrinseca quam extrinseca sententiam; imo in praecipuo tamen puncto de licito usu opinionis minus probabilis, utique docuit aperte eam quando P. Elizaldeus eandem sententiam intulit novam. Addit, sparsam eamdem sententiam sibi in mente venisse; eamque tamen repudiasse, nam tantumque a ea, cuius opinio obvia, nullus theologus usus fuit deinde nullo modo rebus moralibus quadrare. Addit P. Elizaldeus praedictam sententiam probabilis potius esse sententiam probabilis pro rhetore, et sophista, quam pro theologo morali. Quae dicat Aristoteles in rhetorica tradit sententiae probabilis opinio moralis? Ut probabile rhetoris et sophistae a probabili theologico diversum, teste P. Elizalde; ita est sententia probabilis theologico moralis debet esse diversa.

Insuper ex P. Terillo

q. 2 de conscia probli: ea definio n. convenit oi propoi probabili: cum de sensu eius sit, q. opinio, errori probabile sit ide, cui tanta e veritis apparea, ut omnes illi equales in unu collecte sepius veriti, quam falsiti univiant, adhuc hoc toto dato, nisi aliud addat, insufficie pro re presenti erit, q. si illa vir sciripst, an hec determinata sit probabilis opinio, n. deduxit plonga experiencia sciripst, an tanta apparea veritis gaudeat, ut oes opiniones illi equales sepius veriti, quam falsiti uniant.

Ad P. Arroya: q. hec

defio pbatee, q. plerumq contingit, nulli probli in duo convenit, q. nul- lud casus singularis. Plerumq contingit: q. nullu talis erit probabilis. Etsi dixeris, de casu singularis probabilitate definii, q. in tali plerumq contingit, contra e evidens: n. plura sunt que semp, aut nunqua contingunt, et tam n. oes sunt probabilia: q. probabile n. e id, q. plerumq contingit, cuius quod semp aut nunquam contingit sit probabile. Probatur: probabile e celum ee fluidum, sole ee igne; astra q. corruptibilia ee; dari in Deo distincionem formalem, substeam divinam ee q. poru creatu, q. nam; decreta Dei libera e. esse complexi; et tam hi casus n. sunt de re plerumq, d. l. semp, l. nunqua contingenti: p. evidens e, q. ut aliq. sit probabile n. requirit, ut sit de plerumq, l. fere semp in singulis indivis contingenti.

Pater Elisal[illegible] ...

Postera cum

primis junguntur inanita

nulla.

ad probabilitatem speculativam opinionum non requi-
ri ut sit de re plerumque contingenti, ut pa-
tet in allatis exemplis; attamen ad pro-
babilitatem conscientiae de qua agit Aristoteles requi-
ri, ut plerumque contingenti sit. Impug-
natur: quia Aristoteles tradit definitionem proba-
bilis in genere, et probabilis in specie. Si
ergo quidquid requiritur ad probabilitatem
opinionis speculativam, requiritur ad probabili-
tatem conscientiae et quidquid ad probabilitatem spe-
culativam ut probabilitatem requiritur et ad practicam
ut probabilis sit, et vice versa. Probatur, adduntque
quia ad utramque probabilitatem requi-
ritur ut sit res plerumque contingens. Si
definitur probabilitas in specie, et ad hanc
dicitur requiri ut sit plerumque con-
tingens, tunc Philosophus potius loquitur
de probabilitate speculativa quam practica.
Quis dicit omnino excepto Philosophum de proba-
bili conscientia loquutum, cum dicit re-
quiri, ut sit plerumque contingens? At
cum Aristoteles Philosophum ageret, non est tracta-
re de probabilibus speculativis, et non nisi rarius in
Ethica de practicis, sequitur quod potius pro-
babile speculativum definierit: quia ut aliquid
dicatur probabile, necesse non est ut illud
sit plerumque contingens, tunc ad proba-
bile conscientiae hoc requiritur et ad speculativum pro-
babile. Atqui hoc est evidenter falsum ex al-
latis exemplis ab Elizalde concessis: quia

et illud.

Ad argumentum vero e sparsa Aristoteles primo per rationes probabilis declarare intendisse, probabile syllogismum, et universale ad particulare, et singulare. Verius tamen Patres vocat 2° quod dicit, et Physica vel de, quod probabile sit plerumque contingens, et econtra; quod plerumque contingens sit, aliter probabile. Utique saltem, quod Angelus dixit 2° art. 2 q. 5° art. 2° vocat certum quod ferre semper contingit, atque adeo includit partis objectivum probabilitatem. Hinc quis vult, probabile debere ferre semper ita esse, probabile cum certo confundit.

Quod hoc fuerit Philosophi mens mihi clarum videtur: nam eo loci agit de modo formandi syllogismos probabiles, et docuit, assumendum aliquid universale, quod reperitur in pluribus, et non econtra quaerendum, verbi gratia volo probare Marcum ut amet filium suum diligere, assumo pro medio plerumque matres diligunt filios suos, et Maria est mater: ergo diligit filium suum. Atque plerumque matres, etc. est quid repertum in pluribus, est universale, et plerumque contingens. Ubi ea, quod omnis probabilitas sit assumenda, semper de repertis pluribus, non econtra. Neque in syllogismo probabili proferri quodlibet, pro est singularis: quod non contineo quod sit in pluribus, ut patet in sequenti: hic homo est prius, hic prius est filius, ergo hic homo est filius. Est contra regulas utrumque... neque eo ipso quod dicit, inspicimus in pluribus, probabilis, vel quod plerumque fieri consuevit, eo ipso omnium probabilitissimum, vel verisimile, vel pluribus

experientia, non absolute experientia plurium.

Tandem ut ab omnibus me expediam, res plurium non voluissem, nisi quod medium quod probat probabiliter singularis huius, vel illius opinionis, sive, aut practicae, sive veritatem quidditative, seu quod contentum in pluribus. Ut exemplum, ut probem, Petrum virum stolo abstulisse, unde quid assumo: plerumque occurrerent cum armis inimicis suo, et potentes sine difficultate eum occidere, eum occidunt; sed Petrus non armatus occurrit stolo inimicis suis, et facile potuit eum occidere: ergo eum occidit. Ecce ly plerumque medio tuo applicatur non ad concludendum probabiliter, atque adeo esse probabile in syllogismo aliqua ratione constante, probatur plerumque contingens, non ad esse plerumque contingens: si enim esse probabile esset plerumque contingens, sequeretur quod plerumque contingeret, Petrum virum stolo rapuisse: quia est credibile probabile, quod Petrum occideret, et tamen implicat quod eum pluries occiderit; nam semel occisus non potest pluries occidi: ergo licet esse probabile probaretur per plerumque contingens; non tamen esse probabile est plerumque contingens.

Ex his facile patet partem elisam esse falsam, dum ait probabilia variam esse, quippe plures quaestiones theologicae, et philosophicae sunt circa varia, et tamen non nisi probabili medio probantur: nam quo tamen contingenter varia esse

probablia, ut late probat P. Tellus q. 37 a regula mouum a num. 6. Patet ex patre Elisalde decipi dum supponit, q. fuit ee probable opinabili, ita ee opinabile probabile est, quod e probabile e q. e falsissimu: q. omnis heresis, et temerarium iudiciu e opinabile, et n e probable. Falsu etia e q. probabilitas conclusionis mouu debeat naris ee sua conclusioe utiliu, ut constat ex dictis, et analoga: q. premissa igitr. a q. sepe mumunius sumpta e conclusionis mouum, et constat ulte tam unius premisse p alterius partare limitari: cu q. si conclusio mouu sit premissa utraq. simul unius, eo ipso conclusio mouum n e utilius conclusioe: lete medius tans seorsim sumptus sepe sit utilior conclusioe, atam seorsim sumptus n e conclusionis mouu. Dantur ut etia premisses, seu ut ppartare premissa limitat.

Aliquer de raoe medij trisylogi probabilis ee quidem ut apparerat frequentius connexu cum vero, n ae ut requentius sit connexu cu vo: quare realis connex, qua naria n e a P. Elisalde cu apparente connexione confundit. Falsum etia e q. probabilia nec in 1a, nec in 2 clase, quam supra adduxit Elisalde, contineant: na ex eo naria poss probabilia here: q. ut sq. dictum e probabilit ab obti contingea n sumit, nec evidea a necessitate obti, d ab obti propoe sumit

q obtum sit tanta claritate propositum, ut ad assensum intellectum rapiat, obti evidentia habebit, sive contingens sit, sive in se necessarium; si autem tanta claritate proponatur, quae ad assensum rapiat, probabilitatem habebit sive obtum sit in se contingens, sive necessarium. Quare probabilitas et evidentia sunt in obtis, et in intellectu, et a posteriori, seu lumine intellectuali evidenti, aut non evidenti denominatur obtum evidens, probabile, obscurum etc., quae termini denominationes ab actu intellectus in obtum derivatae.

Ex his colligitur, quam falsum sit quod Elizalde docet, videlicet, quod obtum apparens ita semper se habere sit certum; et e contra, nec certum quod ita non appareret falsum, in quo quilibet non obtum necessarium probabiliter tantum cognitum apparet ita semper se habere; nec tamen mihi certum. Igitur dicendum est, quae obto independenter ab intellectu conveniunt, ut contingentia, necessitas, et alia omnia, quae ex se habet obtum, a fundamento quae conveniunt obtis dependenter ab intellectu, ut claritudo, evidentia, probabilitas, falsitas. Lege fusius Terillum supra, et Elizalde q. 37.

Arg. 2º contra illum motivum Palanco q. 22. qui definit probabile esse quod fere semper aut plerumque contingit. Observanda definitio probabilis ab Aristotele, et ab eo tradita. Nihil periculosius

in utrois scholasticis quae ab antiquis disserere, sic et in finibus a disputantibus non evenit multo minus in re: unde non mirum, si tot sint in re praesenti de probabilitate conscientia sententiae, cum ab initio quilibet novam sibi probabilis definitionem cudat. Probatur assumptum Aristotelis vis jam supra data; et S. Thomas trahit 2. 2. q. 70 a. 2. qui definit certitudinem probabilem, quae ut in pluribus veritatem attingat, etsi in paucioribus a veritate deficiat. Deinde vero C. ait, quod motivum probabile recte definiri quod plerumque verum infert, et raro fallit; et ut hoc explicet, eadem utitur doctrina communi morvicum concludere; clarius tamen, quae alta Dei.

Ad argumentum reo. Palanco probandum erat ejus definitionem esse, cum eam necessario ostenderim. Quare Palancus est, qui discedit dum Aristotelis, et D. Thomae doctrina non explet, quae tamen explanda est: non ad litteram sumpta in textu. Et ratio est: quod contra Palancum sola connexio huius prij fere semper contingit, reddit rem dignam assensu, et probabile: ideo D. Thomae opiniones D. Bonaventurae, et Scoti, quae sunt a sua diverse, illi prius minuit. Dico hoc est evidenter falsum et evidenter falsum utrumque contrarium saepius contingere; vel si plerumque ipsa, et opposita deprimit ratio, sequitur quod non plerumque inadaequate ratio: quod

Et clarissime patet in opinionibus utrisque D. Thomae et Scoti adeo inter se specierum.

Alii non scribuntur.

quarum utraq; probabilis est probabilitate conscientiae, etiam implat, q; quelibet plerumq; contingat. Exemplu:
S.t Thas. 3. p.te q. 72 a.o 8 ad 1. ait mortale liberari non suscipiente confirmationis sacramentum seclusso contemptu; Schot. a distinctione 7 q.ne 2. asserit mortale peccare non suscipientem divinum sacramentum et contemptu seclusso; judicare enim dari divinum praeceptum de eo suscipiendo. Nunc ita arguo: implat, ut plerumq; contingat peccare, et non peccare mortaliter non suscipiente confirmationem; est enim tritis notum, q; quo sepius unum contrariorum contingit rarius contingit aliud: ergo alterutrum ex his non plerumq; contingit, et hoc alterutrum est et probabile: nam opinio utraq; probabilis est: imo opinio Schoti est magis tuta opinione D. Thae obligante; forte et D. Tham sequens si dat praeceptum, peccavit mortaliter: ergo q; ee probabile probabilitate conscientiae non sit et plerumq; contingenti: igitur est D. Thas explanandus, non et rigorosa probabilitatis definitione, et explicatione aliqua alia.

Arg. 3.o

An moveri gravis expositione ad homines prudentes reduxit, prudens a dicit, qui non movetur levi, et tantum gravi movetur: ergo est circulus. Urgetur: nobis ignotum esse, quinam sint periti: ergo semper ignotum erit, quando motivum sit grave, et consequenter quaenam opinio sit vere probabilis. Resp. per prudentes hic intelligimus peritos, sive apte ad intelligendum dispositos, nec a sueti ferre seq; nisi omnibus

utrinque perpensis, in qua ex placito nullus fit circulus
Ita P. Textus q. 23, et 28. Ad urgeam nõari, alio-
quin frustra diceret Tobie 4 v.º 19 Concilium semp.
a sapiente require. Periti itaq. judicant D. Th.
S.tus Bonavent. S.tus Antoninus Schot, Cayeta
n. Eximius D. et Sylves. quod communis reputat per
sonas, aut opere probat peritos in hac. Illam a
quam profitentur, cuique studuerunt, et quae bene
tractarunt.

Atque 8. a Vincentio Baronio Domi
nicano 2 p.te manuductionis ad theologiam moralem contra
Amadeum Lumenij d. 8. se. 8. parag.º 6. impug-
nante Doctore Eximio requirente ad probabi
litatem, ut nil habeat contra se convincens, et ut simonitatur fun
damento. Si opinio probabilis est quae nititur fundamento
gravi &, sequitur plerasque Atheorum, Gentilium, et he
reticorum improbabiles opiniones esse prave proba
biles, saltem in eorum: quae relate ad illos nil habent contra
convincens, et habent fundamentum grave: ergo non est demons-
trabile atque contra immortale Deum esse unum, hoc esse libe
rum quidem evertit in aliis fidei articulis qui demon
strabiles non sunt: quoniam illae Atheorum et he-
reticorum opiniones nil habeant contra se con
vincens. sive probabiles. Videatur … trahit
Cuialis lib. 3. q. 8. p.o 2. ubi fuso calamo osten

dit posse Calvinistam nia opinionis probabilis doctrina armatum, suos errores tanquam probabiles sequi.

Et quis non miretur ait P. Bartholomeus Carreño in manuscriptis ab hoc catholico, et religioso probabilissima appellari argumenta opposita religioni catholicae? Quis loquens non rideat, quando audit controversiam aduersae rei fundamentum probabile, ubi altera contradictoria habet fundamentum certissimum? Sin hoc ita una contradictoria esset probabilis, et altera certa, atque adeo posset utraque esse vera, cum quod catholicae veritates ipsa oculorum evidentia sint certiores cum procedeant ecclesiae, illius opiniones, et patrum eorum, impliat in terris de controversie conclusiones possint probabiliter, et prudenter defendi. Haec Baronius calumnias, et ineptias meras flagello in tractatu P. Moya de posito supposititio Amadaei nomine, et eundem efficacius urget P. Cardenas d. c. 5. c. 3 a. 2.

Respondeo itaque Baronius, et Elizalde de integra Atheorum, Gentilium, et Hereticorum secta loquuntur, non de aliquo particulari articulo. Si de integra secta: Nulla est probabilis non tantum nobis catholicis, qui fidei Romanae certitudine gaudent, sed nec illis ipsis, qui non gaudet: quia nulla integra secta, quoad omnes suos articulos est quae non contendeat contra lumen rationis evidentis

error, contra Dei attributa, providentiam, aut animae
ac immortalitatem libertatem hominis: quaelibet intellecta
secta est evidenter falsa. Et si aliquis pervari lo-
quuntur ab eis inquirens loquantur de aliis
comparative ad hereticos ignorantes, aut si penetrantes
motiva credibilitatis fidei Romanae comparative ad
penetrantes.

Si de hereticis penetrantibus loquuntur tunc
nullus articulus a fide romana discordans,
et multo minus intellecta secta pro ut huiusmodi heretici ap-
parere probabiliter verus, aut vera. Et ratio est: quia credibili-
tatis motiva, quae fidem nostram reddunt evidenter cre-
dibilem et certo moraliter veram, reddunt articulos ei oppo-
sitos evidenter incredibiles, et certo moraliter falsos, et
improbabiles, imo evidenter reddunt falsitatem insinu-
lare Patris Elizaldi sententiam, qui in lib. de forma inve-
niendae verae Religionis § 12, et 20 defendit nostram fi-
dem esse evidenter veram, et in tantum certo moraliter veram, ut
fere omnes docent theologi cum Eximio Doctore
d. 3. de fide s. 8. n. 5. Unde nescio capere quomodo
P. Elizalde nostram fidem esse evidenter veram admittens
possit contra nos arguendo affirmare, quod hereticorum
opinio sit probabilis, cum per evidentiam tollatur proba-
bilitas. Et adhuc cum P. Cardenas diss. 1 dis. 7 n. 7 ino
tare debes, longe aliter esse catholicorum, ac hereticorum

probabilite: ea est invincibile ignorantiam includit, quatenus post diuturnam doctrinam necdum potuere catholici inter se disputantes veritatem invenire, quare in ea veritas semper manet incerta; hereseos autem probabilitas spuria est, et vincibilem ignorantiam includit, posse ad veritatem pervenire si vellent.

Sin vero est hereticus rudis, et bardus, qui nec fidei mysteria non caleat loquimur, aut est Atheus, et Gentilis, qui non cognoscant evidentiam rationum, quibus eorum dissolvunt equivoca. Tunc recte sectam, vel articulum mis oppositum potius esse ex ignorantia invincibile tu eorum, quam opinione probabile. Ratio est quia ea secta, et articulus habet ad summum fundamentum grave relative ad hereticum tantum ignorantia invincibili laborante; non adequate relative ad fidei nostre fundata illi non cognita. Atqui ad probabilitatem opinionis necesse est dicimus, quod fundamentum sit grave et relative ad fundamenta partis opposite. Secundo Hereticus ignorantia invincibile fidei nostre habebit, si nullam habet rationem dubitandi de sua secta; si autem dubitare potens veritatem non quaerat, vincibili ignorantia laborabit. Ita Sanctus Thomas 2. 2ae q. 10 art. 2 ... Victoria de Indijs relectione 8a, et communiter theologi. Immo hec opinio videtur hodie infallibilis post 68 Baij propositionem damnatam in qua asserebat, infidelitas pure negativa in his quibus Christus non est predicatus, peccatum est: quod est contra

vae: ns intellitur e earum, et cur nisi q ea e invincilis? Rao e: q opinio que contra se het certitudine nequit ee probabilis; imo improbabilis e; s opinio affirmans aliquid contra fide het contra se prium certum, nempe Romana fide: q quantacumq authoritate gaudeat, nequit dici probabilis, imo e improbabilis, et eius invincilis error, s invincilis. Legito xpotore s damnate ab Innoceo, invincilis excusatur ducens opinioe probabili, præcipue P. de la Fuente d. 5. a per totq.

Atq denique probabilitis concept a nobis assignare fere idem cum eo, quem dabant academici eficacit ab Aug. retorati lib. 3. Contra Academicos c. 16: nos et probabile ponimus per verisimile, et oe q veris sic apparet probable dicimus, quod et Academici dicebant: q. Urges: S. Aug. lib. 3. c. 16 rejicit hanc Academicorum ppoe: cum a sequi q e q ei videt probabile, nec pat, nec errat. q pat, et errat. Lic Hec Barsenius d. 2. S. 1. n. 3. qui acrptos obiica prolixe) Utitur cella Dei lib. 8. c. 16 per totq. Neo doctrinæ toto cælo a doctrina Academicorum distare, nisi velim dicere, doctrq d. the. publicanti probable, et ab verisile, q et nos facim; n ad differentis oe verisile probable e e, q et nos nam.

ēē Academicorum doctrina.

3.º Tertia docebant Academici, ut ex S.to Augo loco citato colligitur, et ex Gassendo dissertmo viro, et doctrinæ Peripatheticæ tamen illmo hoste lib. 2. contra Arist. veritate 6ª adversus quem in phia ostendunt Peripatetici non oia ēē dubia, nec talia quibus non debeat assensus præstari. Primum docebant academici, quod debere nulla judicium certum extrare, sed suspendendum. 2um, quod sapiens ne errori se exponat, nihil nare, seu asserere debet: quippe omne eius judicium incertum est. 3um quod dum quis operari tenetur, operari debet quod sibi videtur probabile. Ecce verba D. Augi lib. 3. c. 10: duo, sunt, quæ ab Academicis dicuntur, contra quæ ut valemus venire constituimus: nil posse percipi; nulli rei debere assentiri. Et c. 11 ait si igitur recceuti est quidquam, nec opinari sapientis est nil unquam sapiens approbabit.

Unpræ-dictis vis prim, et 2us academicorum error ostendit, 3us a S.to Augo c. 16 demonstratur: turpe est errare, et ideo nulli rei consentire debemus, sed tamen agit quisque quod ei videtur probabile, nec peccat, nec errat. Ecce Academicorum probabilitate ab Augo rejecta, ei adnobre cicit, quæ est sine dubio chymerica; nam iouna præ volunt nullum intellum posse judicium certum habere, imo nec probabile; quod sapiens nil judicare debet, valeat

volunt, q. possit obtum probabile judicari: q. chymerica e Academicorum probabilit. Si litt Academicorum probabilitas in dicis rei nos tenere posse certitudinem supponit multo min evideq utrumq ad evidente falsum, ut oes contra Ea [tendum] late ostendunt in log. q Academ evidea certitudinem tenent, et ei oppoto probabilite non tenent: ergo non oia probabilia sunt.

Ipsi te Academici de probabilite tradabant tam obtiva, quam [sub]e. Obtiva, q docebant nullam solidam veri apparentiam dari. Tale q omni gravi probabilite natam nullius pri intellus judicij prudens [fiare]. Nos a probabilite utramq agnoscim. 2o Academici oia ee incerta afirmabant; nos asserim plura ee certa et evidea. 3o Academici probable ee afirmabant cuj oppotum e eviden; nos dicim, probable n ee, cuj oppotum e certu, aut eviden. 4. Academici asserebant, oem veri apparentiam ee probabilite; nos nam, tantum dicimus veri apparentiam probabilite ee, quae gravis e, et comparatacion motivis partis oppote nullam probabilite ee, si contra eam stet [prium] certum.

5o Academici n dignebant int vincile, et invincile apparentiam veri, nec solliciti erant, an illa apparentia a sexia veritis indagae proveniret: quare omne apparens vm sive ex gravi, sive levi motivo vocabant probabile, q ut bene to

Textus & regula morum quod 3 erat probabile temeraxius. Stultum est. Lege Sais ... Cardenas t. 8. d. 85 et ... Textum in loco citato, qui merito dicit eo compararaque monstrum, illam benigne, semper cum illa Amicorum sua, qui nullum certo honestum attrahebant, imo pellos de opus. Datum erat quod ad pudium semper diudium & honeste sequebatur. Sed ...
xto, qui sequitur Academicus suum proble part, erraverat quod excludit de pudium & operationis honestate, seu dempto, minimum includit. Atque alia vide ... Sed si contra est hoc probabilis totam quaestionum devorasse solvem.

Sectio 3.a

Probabilitas divisiones traduntur.

Sola praesentis instituti probabilitas est, quae theorica et moralis vocatur, quatenus ad regulandas humanas operationes deservit. Probabilitas est mihi dividi in quoad se, et quoad nos. Prima est cuius fundamenti gravitas nobis non innotescit. 2.a cuius fundamenti gravitas, vel certo, vel probabiliter nobis apparet. Quare plures sunt opiniones probabiles quoad se, quae quoad nos sunt improbabiles, illa nimirum quae movo gravi nituntur, de quo gravitas nobis non apparet. Sic ante ... Fonseca, et ejus discipulum Molinam erat quoad nos improbabile dari scientiam mediam, quae in se probabilissima erat. E contra opinio potest probabilis quoad nos, quae quoad se est ... improb-

alis. Sic in hereticis malis evenit, qui educanti in here-
xesi, et sola audierunt argumenta, que heresi favet,
et que in vincibilia vera judicant. Hic o hoibus pro-
babilis e heresis, que in se improbabilis, et improbabile.

2o dividit

in mate, et immate probabile. Mate que per illao ghei
ex alio, aut aliis spriis probabilib immate. Im-
mate probabilis e, cuius motivo intellus assentit absque
discursu per solam terminorum apprehensione assensu quidem obs-
curo, et fallibili. Divisioni huic relucitant nonnulli re-
centiores, et Palavicinus sequitur, qui volunt nullam esse
opinione immate probabile. Ceterum contradicunt
Philosophus, et ratione. Philosophus dicenti 1o posteriorum
c.o 26, hec de assertio immate ppositio, etiam via
ut 5.to the in textu Aristotelis lectione 8 et concludenti:
unde relinquitur quod sit aliqua ppositio immata con-
tingens, et aliqua mata. Ratione autem sic datur
conclusio probabilis mata, ut concedis: ergo dandum est
prius probabilis immata: omnis namque ppositio mata
ad immatas tandem ppositiones reducitur: ergo.

Dices: de ppositione
immata, nec petitur nec redditur ratio. Atqui de quoli-
bet assensu probabili petitur, et redditur ratio: ergo nullus as-
sensus probabilis e ppositio immata probabilis. Distingua
maiore a nobis, et que a natura certitiam illud discrimen

interest, ut alijs non teneamur rationem reddere, seu saltem illis: ne temere, et imprudenter procedamus. Atqui omnis assensus probabilis a nobis elicitur a voluntate sciente, quae libere imperat assensum probabilem. Ergo. Neque maiorem, et arguitur minorem. De propositione immediata evidenti, nec petitur, nec redditur ratio, concedo: de propositione immediata inevidenti, nego maiorem. Quamvis propositio sit immediata, sit obscura, sit intellectus non necessarius ad assensum. Ideo si petatur, reddenda est ratio, ut voluntas ad assensum determinaverit. Sumitur est propositio probabilis immediate. etc.

3.º dividitur in directe, et reflexe probabile. Probabilis directe est, quae fertur in obiectum ipsum, ut iudicium, quo puto probabiliter credere pictura non esse exile opus, et ignaram picturae. Probabilis reflexe, quae in obiectum tendit ut probabiliter cognitum. Solet opinio indirecte probabilis cum opinione reflexe probabili confundi; et immerito: quia indirecte probabilis est, quae nititur ex proprio argumento deli... ex obiecti circumstantiis, ut exemplo nunc afferendo patebit. Opinio quae non est directe probabilis potest esse probabilis indirecte. Sit exemplum: Petrus possidet bona sua equus, ...

e incipit ... ne huius equus. Atque ita quaerit diligenter, ut probabiliter sibi suadeat equum esse suum, nihil invenit. Quo casu non est directe probabile, equum esse Petri. Nihil contra attenta circumstantia possessionis est indirecte

proble. Prum posse sibi equus vendicare, donec illud jus ad equum probaverit.

Dividitur 4.º in proble. ab intco et ab extco. Probabilis ab intco ē cujus motivum consistit in rãoe gravi, que rei ipsi inest, sive petitur ab ipsa re. Ab extco ē cujus motivum ē gravis authoritas ita sentientium. que authoritas consistit precipue in peritia, probitate, et sapientia, veracitate q; et hec tamen authoritas movet nisi in quantum presumitur cum hac esse conjuncta et rãoe, sive probabilitate intca: quia presumimus sapientes viros aliquid sine rãoe n̄ dicere. Duo hic notanda. 1.um ut aliquid sit ex authoritate probabile debere incertum manere, etiam fieri certum ex assertioe multorum; uti certum sit Romam dari, ideo q. n̄ manet nob tantum proble. 2.um ut sciam, quid nunc sapientes sentiant debeat necne, famam publicam ee attendendam, et experientiam etc. Ut antea in initio ē, aliqui omnium consensu sunt sapientes, ut S.t Aug. S.t Thom. Schot. Alii ex operibus ex mo, quo res tractant, et de eis discurrunt, et prosperi maiores consilia dant ut Eximius D.r Sanchez, et Lugo.

Dividitur 5.º in certo proble, et problm proble. 1.a ē cujus probabilitas fatentur oēs. 2.a cujus probabilitas utrinq. controvertitur. Hanc plerique Theologi repudiant inquit P. Texilus de regula morum, q. 2.a exceptione 1.a n. 3. judicant

opiniones probabiliter probabiles, nec probabiles simpliciter. Alij quos inter P. Carden. Tamburinus, Pasqualius, Terillus, quae a P. Scanedi citari t.o 3d. 18 f. 3. asserunt, le[illegible] contrariam esse divisionem praefatam. Quid circa hoc nobis sentiendum infra constabit.

Dividitur 6.o in tenuiter probabilem et dubie probabilem. 1.a est, quae motivum ita leve habet, ut sensim ad imprudens, qui illi assentit. Quare recte P. Carden. in 2.a crisi disputatione d.a n.o 83 dicit illos tres tenuiter probabiles esse veluti oppositos faceret: quae alia probabiliter simpliciter, et absolute habet grave fundamentum, dicit, licet adversarius hoc tollit. Opinio dubie probabilis exit 1.o si dubitetur an motivum est sit grave an leve. 2.o si de illius probabilitate sapientes dubitent. 3.o si dei prius certum, etiam cui innititur opinio dubitetur. 4.o si authores e[illegible] sint, vel si dubitetur an sint omni exceptione maiores, de quibus infra. 5.o si est ratio non videatur firma. 6.o si opinio sit singularis authoris, qui non afferat sufficientem rationem. 7.o si unus, vel alter eam tradat, et plures alij eam, vel improbabilem, vel parum tutam, vel rejiciendam dicant. 8.o si sit authorum, vel authorum dictum probare authoritatis non sint, vel non sint mihi sufficienter probati ex suis scriptis, vel aliunde. Vide P.s Terillum q.e 5, et 6 Cardenas in 8. Crisi d. 11.o c. 2.o a.o 1.

Deniq. dividitur in speculative, et practice probabilem. Divisionem hanc authores multi-

plicis xplant apud Bulloyam &c. opinione probabili q. 2.a
Nobis sentiendum mere cum Recentioribus, qui ut omnes explanationes concilient, aiunt, illam esse opinionem speculative tantum probabilem, que sola praxi nihil enunciat, sed tantum nata ratione principiis universalis procedit, non considerat illis, que cum conjungunt cum praxi. E contra dicunt, illam esse opinionem practice probabilem, que licitum esse praxi enunciat post omnia considerata, que sunt apta in praxi contingere. Quare omnis Theolog. contendit opinionem
Practice probabile *
* dixerunt moraliter obtinere circunstantias videlicet ab jectas, quas non respicit opinio speculative probabilis. Ea propter opinio potest esse speculative probabilis, quin sit probabilis practice. Ut probabile speculative est, absolutione sub his solis vir valere te absolvere, quin probabile practice, ne penitentes faciant fructu frustrationi exponat. Et ratio: quod actus in se, et a circunstantiis precisum licitus, potest reddi illicitus ratione circunstantiae, ut patet, quia in dispensato ad carnes, quas illicite comedit, si aliquis hic, et nunc scandalizandus erit, et in illo, cui a superiore usus alicuius sententiae probabilis prohiberet, qui tum illius manet tamen speculative probabilis, non autem practice.

Disputatio 2.a

Utrum ad probabilitatem sufficiat unius authoritas?

Sectio 8.a

Quisnam sit author omni exceptione major?
Ille dicitur, et est author omni exceptione major, cui

n̄ ptura istarum xceptio͂ꝫ opponi. 1ᵒ quod requiret ē opinio alicui pro certo: q̄ tunc ē opinio certo fal sa, et improbabilis erit. 2ᵃ q̄ ingenio, et maturite polle at: na si ingenio careat, rationes penetrare n̄ pote rit; si maturite n̄ vreat, quamlibet indiscriminati amplectet doctrinā absq. ullo, vel levi fundamento. 3ᵃ quod vanitati n̄ sit amaris; q̄ si plausum potius, quā veritē quærit argum̄tis ad speciem compositis, vira probabilia producet, ut laudem ingeniosi inve toris assequatur. 4ᵃ q̄ re diligent n̄ expenderit: q̄ si ipse as n̄ examinaverit utrum q̄ credulo incertū ē, an be nē intellexerit quæstioē, et penitus argum̄ta calu erit prout humani ingenii imbecillitas fert.

Vnum aliqua, aut illis xceptio posset contra Authorē op- poni oī xceptioē major n̄ erit, in iis scet rebus, in quibus opponatur xceptio. Hinc deduces, eum ēē authorē oī xceptioē majorē, qui hisce conditio- nib̄ sit præditus. Vt contra aliꝗ pro certo n̄ doceat, si quærat sincere veritē; si sit ad penetrandum acutus ad eligendum maturus diligens ad utrumq̄ examinandum scias: q̄ si ita ē prudentr̄ credis te gravi moto loqui, solido q̄ fundamento niti, cui proinde assentire, et fidere possum tuto, in opinioē videlet, quam asserat, et in quali sit præmunitus, præfatis qualitatib.

Et notare debes, aliquid authori non detrahi, quod aliqua authoris opinio sit damnata; ut admonet P. La Croix lib. 1 de conscientia q. 26: nam etiam sancti Patres inveniuntur errasse, de quorum authoritate nil decessit. Nec authoritati infringit, quod unam vel alteram opinionem improbabilem author docuerit, ut advertit P. Cardenas 1 praecisis tract. 1 d. 11 c. 1; alioquin haeretici, qui etiam improbabilia docent in materia de religione non possent constituere opinionem practice probabilem in alijs materijs, ut in Medina, Mathem. et alijs. Imo inter catholicos a classe authorum gravium plures essent relegandi, qui semel, iterumque improbabilia tradidere. Aliter res se habet, si plurimas opiniones improbabiles author docuerit: nam prudenter errare praesumitur, qui toties in errorem labitur, dum oppositum aliunde non constiterit.

Ad praedictas possunt exceptiones revocari, quas alij docent. Henricus Villalobos to. 1 tract. 1 d. 6 exigit ut author non praecipitis ingenij non sit; hi enim proprio [illegible] [illegible] solent errare. Dices dubitas: praecipitis ingenij quis sit? Qui caret maturitate profectu, et qui cuilibet doctrinae facile et absque debito examine se accommodat. P. Lacroix citatus requirit ut author non sit merus summista. ut talis summista est, qui ideas sedulo, et sine examine colligit. et

utriusq partis momenta n expendit. Neme-
rus summista; quilet in parva summas plu-
res casus collegerit id tam post doctg theologiæ
i. feuit, moralg precipue, aut post authorum examinat
e seas; tunc e doctrinam suam jam ante cum suis
raonib cognitg. sepe cum magno judiio in com-
pendium suo legentium commodite collegit. Tales
cen, et Lacroix et Cayetany Navarry Toletz
s Saa Busembaum, et alios, qui post parizau-
thores ee oi exceptione maiores. Vlm Caramuel
fundamto dl theoge fundamtis postulatur autho-
n tuet jussus hanc, l illa seq; tunc e considerari
da e juventis authoritas, ut e probilire opinionis ju-
dicet.

Quare fundam b assertit author, quihodie
pro immaculata Concep. Deipare scribuntau-
thore n addere: q precepto tacere coguntur, et
pro sea pro loqui. Auditu poteri Caramuelis
exceptio, si author nullg rasg addat, neinovg
(oluog; erit orendus tamquam merus summis-
ta, qui altius ~~...~~ nitur sopius sine me discurse
(premissa. Sin vero novg rasg, aut solug author
attrat, dum gravis sit, renuit n addere opi-
niol, quam jussus docet authorite: sic scriptor
pro immaculata Concep. addunt, ut adversus

Caramuel lacet, probat P. Carden.

Contendunt aliqui dominicani, praecipue multi authores Jesuitas esse omni exceptione maiores. Sed vidi quodam libello cuius titulus est: artes Jesuiticae in sustinendis pertinaciter novitatibus damnabilibus Sociorum laxitatibus, quarum propositiones hic exhibentur ad 660 Sanctissimo Domino nostro Clementi Papae XI denunciatae per Christianum Aletophilum, ubi usque a paragrapho 8 usque ad 27 refert propositiones 660, quarum velut Authores Jesuitas refert. A paragrapho 28 usque ad finem alia refert, quae artificia Jesuitica vocat. Non audet author ille suum prodere nomen, quicumque est, iudicio sapientissimorum Presulum, aliorumque Doctorum, qui Jesuitae non sunt, est inique malevolus.

Et Pater Daniel concinna plagina sua theologia Christiana falsas criminationes lectorum oculis subjicit, quibus, Dominicanos, sed quasnam quam tradidere authoribus Societatis asscribit, et si tradiderunt, ita truncate, aut deformate exhibentur, ut illo sub aspectu constitutas nemo pro suis, aut agnoscat, aut vellit. Illud addo, post epistolas provinciales, theologiam moralem Jesuitarum, ... a Sancto Ignatio, significantes

Lemmens, paucosque alios severioris doctrine patronos, vel cursim perlustrasse, ut intelligat, unde hec tandem fere tota theologia sit scripta. At ista detegere, que per calumniam societatis authoribus sunt afficta, quemdam improbum laborem expostulat; plurimi enim adeundi sunt libri, plurime diligenter questiones excutiende, loca plurima inter se conferenda. Ut si quid lateat fraudis deprehendat. Legito Patrem Carolum Noceti Societatis theologum in libro cujus titulus veritas vindicata, ubi abunde invenietis Magistri Concinne criminationes permultas contra jesuitarum moralem theologiam et a Patre Noceti vindicatas doctissime.

Contra libellum, et fratrem Concinnam sit. 1. Quia plurimas sententias, si non omnes, quarum authores primi sunt alii, et quidem Dominicane familie Jesuitis velut authoribus attribuit. 2o quia solos Jesuitas pro illis sententiis ad invidiam refert; cum sit evidens doctas esse, et multas etiam nunc a plurimis aliis doceri. 3o quia adhuc Jesuitis attribuit sententias vel correctas, vel nunc damnatas, quas antehac authores ex omni ordine, statu, et conditione velut probabiles admittebant, atque sic a Jesuitis approbentur in reprobatos sit, et postquam aliud declara-

vit Ecclesia. 10.o q pergit refferre velut sentas Jesuita
num propias sentas ab uno, b alto, aut saltem pau
cioribus Jesuitis edoctas, et a pleris q aliis Jesuitis
improbatas, et confutatas efficacia. Deniq. q
sentas aliquas, quas fere oes Doctores et nunc fa
tent probables, tanquam falsites introduxa di-
lis refert concinna, et velut certo improbles. Si
hec omnia demonstrata velles lege apologia
doctrine Jesuitarum impressam Leodii, et aliam sile
impressam Colonie, que justificant Jesuitarum doc
trinam lege eo veritate vindicata a P. Carolo Noceti
ejusdem societis.

Sectio 2.a

Supnam authorit. ad rectam probilitem su
ficiat?

R. sufficere quemlibet authorem ad proba
bilitem rectam communit defendunt theologi, et
fundant maxime in ppoe proscripta ab Ale
xandro septo, que 27 e, et sic ascebat: si liber sit ali
cuius junioris, et moderni debet opinio censeri pro
babilis, dum n constet rejectam ee a sede apostolica
tanquam improbabile. Ex huius ppois proscrip
tioe, sit nia dio: n cuiuslibet authoritas sufficit
ad probabilitem rectam, et e contraria ppoas
damnate. Ad hoc. Sive aus sit unus sive mul

tiplex, sive modern, sive antiquus contra probilitatem opinionis non contexit, si contra ipsum, et ipsos aliqua ex enumeratis exceptio poni possit, ut ostendemus. In hoc hac unanimiter conveniunt theologi. Vide Ill.mi Caramuel in Theolog. Regula uid. 6 n.o 83 ubi eodem authore enumerat pro huiusmodi illimitata, et absoluta probabilitate, sea paucorum, aut etiam unius authoris constituit opinionem probabilem. Authores hos vindicat P. Cardenas 1.a parte crisis tract. 8 d. 2. a a.o 2.o

Probatur ratio: non enim suus pronunciatus sufficit dignus, cuius authoritas in dicendo infirma, et diminuta est. Sed authoritas illius, et illorum cui aliqua ex enumeratis potest exceptio opponi, infirma, et diminuta est: quod clarius probare non eget, quia idem praestare pro opinione authoritate infirma, diminuta quoque temerarius, et imprudens haberi: quippe leviter, et inepto momento ad prudentem movetur assensum. Probatur minor: quia ideo haereticorum authoritas infirma, et diminuta est. Et quidem praecisam multiplicitatem authorum ad comparandam opinionis probabilitatem non sufficere demonstrat P. Cardenas citatus tunc c. 2 ab a. 2 ubi ita dem ait; tunc c. 8 a.o ubi varias falsas opiniones refert, ac improbabiles, quarum aliae a quinque ab octo aliisque aliae a decem, aliae a pluribus. Recentioribus quoque tenere

bant. dignus e qui legat. Legitote
Argta opposita.
actori Arg. 1.º in judio authori n incumbit probare tes
te a se productum ee oi exceptioe maior, nq presu
mitur, testem ee idoneu: q asserenti sentiam aliqu
am unu, l alio authore fulciri probare n incubit eos,
l eum ee omni exceptioe maior: q author e pariti
reputandus, et presumendus idoneus ad proba
ditg: q.º Resp. ad argutum reo, actori probatio incu
bere, si contra teste sit aliqua exceptio, ut men
dacem ee infamem, l hujmi. Sili alicuj sec. argti pro
bablig asserenti probare incumbit authorg, l au
thores ee idoneos, si aliquam exceptioe patig qs.
supra enumeravis, ut ee in opinando precipite,
aut nova potius quam vera querere docentes, qui
n oporter turpis lucri gra, ut Apostolus ad Titu
c.º 1 v.º 11 loquitur.
Arg. 2.º qui doctoratus laurea em
signitus reddit opinioe probabile, Atqui aliqui excepti
oem patiunt, aliqui, qui doctoratus laurea insigni
unt. q.º Maior patet: nq doctorat laurea e publi
cum sufficiens testimoniu. Probati mor mae ex pb
atoe ad juncta: q aliqui absq requisitis vatrinead
doctorat laurea promovent. Recte ait P. Lacro
ix lib. 1 de consciia probabili q. 25 libris vera probantiu

sensura accedit authorit: nq libros quandoq sen
sent hoes, qui l attenten legunt, l multa dissimulat.
Illum docta n sit aperte falsa, et contra bonos mo-
res. 10 concedam gratis ad lauream doctoratus pro-
motos riq ide probatos fuisse, adhuc ad problitem suffice
rent: in plerisq namq universitatib examini de theo-
log morali n subjiciunt, ut advertit P Cardenas citatus
d. 11 c. 15 a° 1. Quare ad resoluses morales, moraleq
problite n sufficiunt. Hinc laureat precise ad probablitē
n e satis, nisi condiones a nobis supra pote addant.

Arg. 3°

presumptio stat pro viro docto, eum scientiogradu, pru
denti q fundamto docere: q si asserat aliquod sen
sendum e proble: q unus quilibet author doc-
tus sit facit opinione proble: q plurimi a fortiori
authores. Argo si ndans, si velit, sumat: quippe eq
presumptio enervat, q serea et levite fundamti, quo
plures alias docti movent, ut opiniones improbles evin
cunt. Exempla sumitto: Vigti quinq author docent
oes grad consanguinitis, l affinitis levitici 18 pro-
hibitos jure nali matrimonium dirimere. Docent
28 matrimonium eunuchi ee validum. In quib docaus
eclesiasticum posse cognoscere et judicare laicos, ut
refert P Cardenas. Aa, et plures, quos refert P San
chez lib 6 d 16 n° 2 dicunt, confessarium, qui so

confiteri novi pœnitentem esse indignum officio, vel sacris ordinibus, possit vel ei ab ecclesia statuta, et sacra suum suffragium nare. Resp. ad illa omnes sunt improbabiles, et illis oppositæ sunt certæ: quod. Si malueris aliquem aliis: pro viro docto stat præsumptio si nullatenus erraverit, concedo: si aliquis in c. errarerit, nego aliis. Præsumptio pro authore et pio, et docto cessat in c. multiplici, ut theologi notant coiter.

Itaque præsumptio cessare fatent theologi, si aliqua in indicatis exceptionibus possit objici authori, vel si est opinio improbabilis, en ceat communiter: neque certum præsumitur, in quo conspirant omnes. Denique si aliqui, qui neque evolverunt, asserant opinionem esse improbabilem: quod maxime tollit præsumptionem mixtam: major de hiis, quam pro uno præsumptio, si cætera sint paria. Si cætera sint paria, pronuncio. Quia si unus author argumentum producat, quo pluribus, et reliquorum omnium restringat authoritas pro aliis reliquis cessat præsumptio, et pro uno stat.

Arguo 6°:
authoritas, quæ sola tribuit probabilitatem est firma. Atqui et si oppositum sit nobis certum, adhuc manet authoritas: quod adhuc tribuit probabilitatem. Resp. in primis argumentum probare utrumque probabilitatem non esse probabilitatem: quia ut dictum est, contra certum non est probabilitas

dixrē. d quo maꝛ. Authorit ē firma, quē securus q. probablite tribuit, nō: sec capacis veritis, et falsitis, concedo maꝛ. et omissa mixi nō coq. Nequit authorit denominare problis prestare subto incapaci, uti ē sea q certo falsa; cum veritis, et falsitis capax nō sit, ut eē det problis opinio. Maꝛ omissi: q ipsa et authorit per ptis oppte certitudine infringit. Neq replices seq. si authorite mitat, ab extco fore problem, et ab intco improble, si certitudini opponatur, nā si eā ē ab intco improblis nullū pro sea fundamtū proble; ubi problē fundamtum nō, nil authoritas prodest.

Faciunt ad rem D. Augni va epistola 83 ad Jeronimum c. 1. alios (inquit) fuerat de authorib canonicis, quib plena fidem docet, nec tandam) ita lego ut quantalibet sanctite, doctria q polleant, nō ideo verum putē, q ipsi ita senserunt, ē q mihi, l per authores canonicos, l ra probli, quod a vō nō abhorreant persuadere potuerunt. Augnum confirmant D. Antonin. t. 8 de religioe lib. 2o c. 18 inquiens: nō sufficit multitudo authorum sine fundamento probli, et P. Thom. Sanchez lib. 3o de matrimo. d. 44 dicens: nō credendum Doctorib. quantacumq doctra polleant dum carent fundamto. Hinc deduces extcq problite resolvi tande in problite intcq. et in intce probabilitis presumptioe.

Sectio 3.ª

An unius authoritas ad rationem probabilem sufficiat?

Statim assero cum pluribus gravibus Theologis quos abunde dabit P. La Croix lib. 1º de conscientia q 25 n. 158. Unius authoritas ad rationem probabilem sufficit. ita ex P. Tamburin lib. 3º in decalogum c. et parag. 3º Azor, Vasq., Moya tº 2º ad tractatum 1º de opinione probabili q 7 parag. 1º P. Texilus q 6 nº 16 et cum his Author communis. Probatur ad tribuendam opinioni probabilitatem sufficit author omni exceptione major, etiam si opinio sit contra reliquorum sententiam communem: ergo. Antecedens probatur: si authori adsint conditiones predictae, quae sunt ad prudentem pro opinione fundamentum grave habere: ergo opinione probabilis. Patet antecedens: qui consensus est authoris absque passionibus liberum, et animo sincero suam opinionem elicere, quam examinavit diligenter, quam consideravit maturae, quae evidenter denique aut certum divini non contrariatur, nec revelatis fidei imprudenter dubitavit, ergo author habeat efficacem rationem qua moveatur ratione. Atqui hae sunt authoris omni exceptione majoris conditiones: ergo.

Neque tollit ullam praesumptionem pro authore si author sit omni exceptione major, opinionem et contra communem sententiam; possunt esse opiniones contra reliquorum communem. Sed autem unius author edidit

quot Exim.[D] quot Basquius, quot thom. sanchez,[D] quot alij in alijs scholijs, quae diu contesae sunt probles, et quib. deinde pluximi e contrarijs subscripse re. Etrace: q. theorum authoritat in rebus topicis infallibilis sit, atq. adeo, si author unus race ate rat quam alij n considerarevint, t satis n solve runt, aliorum authorite restrinpit, vinde q. presumptio e probabilite stare det pro authore, qui legmi race prodivoit. Ad hec: quam pluximae sec quorum e sua antiquite gloriant aliquando nove, et re cens invent. t ab unico authore fuere: insup. florent nunc quam plur. opinioes ab eruditissimo Benedictino i Feijoo invente, promote, stabilite, q. in suo teatro, et que hodie probabilissime sl. Nec pretermittas Benedictinu Rodrig. in suo novone aspectu, qui plur. theoeas conclusoes a novo inventas racoum pondere stabilitas prodit.

Arora solvunt.

Arg. 1o. Pelizalde. sinius author gravis luftirer ad probabilite, n sum equaret, d. et preferret Romano Pontifici, et Concilijs generalib; hoc absurdum e: q. probat mare: q. prefati doctoris authorit. eaeu sufficiat ad formandu dictamen certu cum pacte et rectitudine operandi: q. tanta e, quanta Romani Pon

tificis D. Coa probt. q hec authoritas max ē rcpt.
quam quod eam sequentes in tole sit pare, et rec
te operemur. Recept adaptari disparitas, q summi
Pontifex in doctra Fidei, et morz nequeat errare,
secus quilibet Dr quantumvis gravis: n q ido hec
infallitas per speciale spus sti assisteam ē promis
sa Pontifici, q si ipse errare posset, oves periditare
et eclesia. Et hinc

Multiplicit nr̃e sec falsitas
inferri videt. 1o nam cum quilibet partlaris D.
possit errare, qui ej partlari authorite regantr
periclitari nequibunt. 2o: q sine indefectibilite in
doctra certitudo vitandi culpē nequit subsistere; si e
posset, nulla superesset rao tribuendi Romano Pon
tifici, aut Eclesiē infallibilite in ipsa doctra: q hec
sum ordinat tanquam ad finē in recta directione ac
tuum, et morum: q cum nulli authorit infallitas
in doctra sit concessa, nullius authoritas ad rectā
directioē sufficiet; si sufficiat, equa erit illi cum
romano Pontifice authorit. Insuper: authar
gravis et quando errat, eo ostio a pecto liberat,
quam Pontifex dum certo, et infallibilitr dicit:
q authoritas DD gravis Pontificis authorite
excedit; ipsius ē sumē ad recte dirigendū in ind,
ex

illius authoritas ad recte et in factis dirigendum extendit.

Præfatum argumentum suadet nullum Doctorem, nec Augustinum, nec Thomam, neque utrumque simul, neque plures simul DD. nec Sanctæ Inquisitionis Romanæ, Hispaniæ et tribunalia, nec provincialia concilia sufficere ad efficiendam opinionem probabilem, probabilitate conscientiæ. Sufficere: quia nec alter, nec utrique, neque omnia simul infallibilem authoritatem habent: quia ut sit recta regula morum, et certos nos reddat de non peccato formali, longe minor authoritas sufficit, nec infallibilis requiritur. Quod Augustinus edocuit lib. de utilitate credendi c. 12. ubi ait:

" Sapientis dictum recta regula est, quam, qui sequitur bene agit. Et ipse Pelizaldo docet lib. 9. paragr. 4. Doctoris unius authoritatem sufficere ad securitatem conscientiæ, si in casu particulari exceptionem non habeat, quod fallat.

Dixerunt ad argumentum regulam infallibilem morum plus importare, quam rectam directionem, et impositionem peccandi, exclusionem fieri cujuscumque erroris in intellectu, et omnis malitiæ in voluntate tam malis, quæ formalis, et insuper huius certitudinem esse de fide. Haec infallibilitas sum competit authoritati pontificis definientis e cathedra, et concilijs generalibus. Haec su-

suprema authoritas in alijs inferioribus non reperitur. Cum non necessaria non est ad excusandum a peccato operantes iuxta eorum probabilem, ut Elizalde concedit sequentibus ipsius opinionem probabilem innixa illo principio complexum contingenti, est in casu, quo a veritate deficiat post sufficientem prudentis iudicio diligentiam exhibitam ad inquirendum, an in hoc particulari casu sit falsa. Et sicut authoritas praelati inferioris licet non sit infallibilis est tamen sufficiens ad recte dirigendum, et ad certe nos excusandos a peccato; est in falsis, quin equet, nec dum superet summi Pontificis authoritatem, longe inferior, et fallibilis sit; sic et authoritas doctissimi, et probatissimi theologi, cui supra concessimus posse opinionem probabilem efficere contra alios, qui illum praecesserunt.

Infallibilitas igitur ex Spiritus Sancti assistentia promissa summo Pontifici summe est necessaria, primo, ut in rebus ad salutem necessitate medij requisitis, non erret; in his enim error et materialis et inculpabilis a bestia damnatione non liberat. 2º est necessaria, ut in alijs, quae sunt de sola necessitate praecepti nullus error, Pontificis declaratione praemissa, possit irrepere. Ceterum ad peccatum vitandum authoritas infallibilis necessaria non est: quia ex invincibili errore, aut ex certo conscientiae

dictamine elicito, vel honesto eleo procedat, vel ad hoc, quod ex suppone erroris invincibilis improbe sit pari. Alias opinione probabiliore sequentes in rebus moralis certo, cum virtualis veritis non sit, parere posset, et damnari. ideo quod nulla tuta assignari posset via non sequentib. opinione tutiore, cuius oppositum tenet Elizalde, et theologi omnes, sive unum, vel alterum accipias.

Addendum

est, illum accessum, quem unus gravis theologi authoritati convenire supra Pontificis authoritatem vel Elizalde ponderavit, sive enim esse illi, quem homo dicit habere ex parte sanctitatis Dei, nempe quod homo potest bene, et male agere, Dubbere tantum; homo per virtutes fidei, spei, obedientiae, humilitatis et poenitentiae habere, Deo autem potest, qui quidem accessum non auget, sed diminuit hominis potentiam, et sanctitatem. Quaevis quod sit res se habeat quoad vim argumenti ab Elizalde factam quidem contra nos. Insuper summus Pontifex authoritate ipsi divinitus concessa in rebus ad fidem, et mores pertinentib. declaravit invincibilem ignorantiam a peccato excusare, ac proinde ex hoc fidei principio, mihi infallibile est, eum qui ex opinione probabili invincibilem errorem includente certo judicat per dictamen ultimum, sibi licere hunc, vel illius bonum eleoem, in illa non peccare. Sic authoritas Doctrina, et probitate praestantis potest efficere, practice pro-

bale suum assensum in quo ignorantia invincibilis dabit si forte in re falsum sit.

Arg. 4.º theorum communis consensus confert rebus moralem certitudinem. Atqui sine morali certitudine nulla est vere probabilis opinio: ergo unius authoris opinio non facit probabilem si communi theorum opponatur consensui. ergo. Patet P. Cardenas in sua crisis tractat. 8 d. 12 a. c. 8 consensum omnium aut fere omnium theorum moralem certitudinem facere in casibus quos subjiciantur. 1.us est si a judicio prudentum dependeat resolutio ut est gravitas, et parvitas materiae, quae consideratur in praeceptis: nam materia aliqua non admittit rationem quam judicium prudentum. 2.us quando unice a vocum significatione resolutio dependet: quia significatio vocum in communi usurpatione consistit, non in unius, aut alterius placito. 3.us in quaestionibus de facto, ut dexistentia praecepti positivi, sive traditionis, aut consuetudinis: quia in his quaestionibus plena fit, et moralis certa probatio per ingentem multitudinem testium unanimiter, et sine contradictione asserentium. 4.us in quaestionibus de probabilitate an scilicet opinionis fundamentum sit grave, an leve. Tunc enim ad prudentum judicium remittitur decisio, P. Cardenas loco cit.

R. facile concedo, authorem unum non sufficere ad probabilitatem in casibus praedictis, sed aliis sive in quibus alia

ratione nisi communis consensus, atque adeo auctor non munitur, nec munitus praesumitur fundamento speciali, quo ceteris praevaleat. Quia dictum est in rebus, quae ab intra ratione possunt resolvi, quae tamdiu existunt moraliter certae, quandiu in oppositum aliquid ita efficax non appareat, ut reliquorum enervet auctoritatem. Si in quaestionis casu eveniret in quo auctor produceret novum proprium argumentum, et ita grave ut prudenti assensu foret dignum. Quisnam sit auctor omni exceptione major, jam supra statuimus. Non nullos refert Lacroix q. 20 n° 886.

Arg. 3: unius auctoritas est levis momenti relate ad auctoritatem reliquorum. Atqui auctoritas levis momenti ad probabilitatem absolute inepta est: ergo. Si teneret argumentum, probaret auctoritatem D. Thomae, vel Subtilis Scoti, aut similium esse levis momenti in opinionibus, quas novas invexere in scholas. Quis ausit dicere contra manifestam experientiam, qua scimus eisdem acquievisse opinionibus ceteros insignes theologos, unanimiter approbasse et defendisse tacite? Ultur itaque argumenti tunc vim erit quando auctor solam afferat rationem, vel solutionem, quam ut insufficientem, inefficacemque communis sententia rejecit. Unus auctor rationem afferat a ceteris non expensam, vel solutam, et sibi opposita commode solvat, gaudebit auctoritate, et aptam proinde ad probabilitatem absolutam

etsi opinio sit singularis et contra sensum aliorum.

3 Arg.

1.° unius authoris sufficeret ad opinionis probabilitatem ferendam videtur ab Alexandro 7.° damnata in propositione in 2.a sectione allata, si liber sit alicuius iunioris doctoris &c. quod sustinenda non est. Urgetur: Aristoteles ad probabilia absolute exigit ut videantur omnibus, simpliciter, vel pluribus, vel maxime notis, ut diximus nunc: ergo ad probabile est necesse ut videatur pluribus: ergo propositio allata proposito merito damnata est; quia approbat indiscriminatim authorem quemlibet, et ad probabilitatem reputat sufficientem. Longe abest Maxa, quae plures limitationes apponit, et plures conditiones requirit, ut author unus ad probabilitatem sufficiat. Ad urgeam reo, Aristoteles in plurali exigit sapientes, quia in plurali de probabilibus loquitur, cum quo stat ad probabile in singulari satis esse sapientem, ut si quis dixerit homines in plurali esse animalia rationalia, non inde infert, hominem in singulari esse animalia rationalia. Sic P. Lacroix loco citato.

Arg. 2.° Denique: datur casus in quo author sit omni exceptione maior, et eius opinio non sit probabilis: ergo. Probatur antecedens: dantur duos esse authores omni exceptione maiores, et omnino in authoritate equales, quorum unus asseret alterius opinionem non esse probabilem. In hoc casu per unius authoritatem cessat pro altero authore praesumptio, et ideo opinionis probabilitas.

utiusq. reo, casu ee ficticiu, sicuti ficticiu e colloreg album huic, et alij parere, egli visui apparere nigrum. Ipsa ratis dato casu cessaret prouti q presumptio, et opinionis probabilitas indagaret alium &c: q authorites elide rent mutuo, neq eet unde alt. alij prevaleret, ut ee et in casu questionis, nempe rao, qua author unius de re peret ab alijs ignorata, et n soluta, qua sua opinione fulci ret, et preponderaret ceteris. &c.

Sectio 6.a

Aliqua notantur ad praxim.

1.º sit: ad dubia, scie resolvenda n sufficit legu peritus, neq expositivus theologus, aut Scholasti cus, qui et in theologia morali n emineat. Ratio e: q n si versati in ma, in qua dubia versat. sic theologi coit cum P. Lacroix. 2.º e: ho rudis cui vir doctus, et probus dicit aliquam opinione ee certo probabile pt tuto credere, quamdiu nemo dicat oppositum, neq ipse contrariu approbat: nq cum ipsemet examinare n possit. pt illius ju dicio stare de cuj doctria, et probite dubitare n pot. vide P. Lacroix lib. 1.º de conscia q 25.a et P. Moya.

3.º e: Si theologus, confessarius, l parochus, qui munere n e, aut reputat doctus, aliquid de dubijs coibus asserat ee licitu, pt assertum probabile sensexi.

Atrue si sequaris illud non pas nec impuralite errat
pa verite-sorte aberres. ita int alios Lacroix ubi
supra, et P. Terilus de regula mor q 53 a sexta
2a et rao e: q sequeris prudente regulam. in dubi-
ijs que denuo occurrunt, et pro quibus nova e eruenda
decisio ex theologe prijs sato ad inteq probabilitate
theogi privati judicij qui rem accurate perspen
dat ut Ucoya Palavicin. Palaus, et alij fatent, qu
orum Gutierrez Turtado citandus meminit.

Nulla
ten tam audiend e Cornelius in theocis dissertasi
2a de probabilite a° 6 in cause 3 confeonis dum
ait, n sum authorite unius viri docti et probi su
hois idiote sufficere, d et aliq. altius rustici, aut mu
lierculae testimonij nam sea Cornelii in dubio ju
ris quando parent rustici, improbabilis dd e ait P.
Ucoya, secus enim in dubio facti vg. an hodie sit dies
festus. In et in lib.

Adiscipulus amplecti securae opi-
nioe Utaq. de cuj doctrina dubitandi fundam n het.
ita cum S. Tho quodlibeto 3° a° 8 tenent R. P. Tho-
m Sanchez lib. 1° summe c 2° acuti. m Vasqz in
1a 2e disp. 62 c. 8. Equidem qui in moralib e
parum versatus magis tum consulet securum, qu
am liberum ut advertit P. Thom Sanchez citat.

n° loig sepe contingeret, ut authoris opinioem n̄ bene caleat. 3°3: si dubites, an contract sit licitus; an sis liber a jejunio; an a reservatis possis absolvi; posses varios apellare Doctores, donec unum invenias tibi conveniente, modo sit, fide dign, et cui opinioi possis prudenter acquiescere. Ita cum plurib. Gutierrez, Hurtado, et Viva in ppoe damnata ab Alexandro 7. Et rade, q appellans suo jure utit, qui cum licitu sit sequi opinioe probabile, licite indagaoe facit.

Ctoim generalis rade: n q ordinarie n̄ tenemur plur consulere. 1° q sepe n̄ suppetunt. 2° q frequenter dissident, et potius confudere, quam adjuvamenta aferunt. 3° q pro singulis aoribus a plurib seam pene dificillimum, imo impole, et scrupulis, anxietatib obnoxium. Hinc sufficit unum consulere qui sit probus, et doctus, ut diligentia, quam adhibere des pro invenienda veritate, sit prudens. Aliog ait Terillus de conscia probli q 6 assertioe 5, rusticus deret ad urbem accedere, et theorum vocare concilium, ut dubium, quo laborat deponat, et sciam fret. Ordinarie, dixi: q tanti momenti n̄ sit dubium, tamque dificilis, ut sit necesse plur revolvere authores, plur q DD consulere.

Disputao 3.a
Problit contrarium discutitur.

Sectio 6.

Utrum unius contrarii probabilitas inferat probabilitatem alterius.

Ante resolutionem questionis sensum explicare licebit.

1 Sensus ergo an in opinionibus contrariis si una sit probabilis debeat et alia probabilis esse. Theologi communiter negant. Ita Eximius D. Acutissimus Vasques P. Thom. Sanchez quos citat P. Cardenas 1 p. crisis tract. 8 d. 4. c. 2o Caramuel in apolog. et probabilitate n. 82 affirmativam pre tuetur, quem pauci sequuntur. Duo tibi ante resolutionem notanda. 1o opinionem posse esse pure probabilem, vel negative. 1a est que nomine opinionis probabilis absolute venit, et supra explicatam dedimus. 2a que nec certa est nec certo falsa, ut nobis opiniones Rev. Bucadon mit stelle pares, que si gravi fundamento careat erit pure negative probabilis, seu a si abstrahat, seu careat non intelligat neque repere, erit non pure negative probabilis.

Opinio etiam potest esse pure improbabilis, et negative. 1a est que contra se aliquid certum habet. 2a que fundamento caret. Opinio pure improbabilis est certo falsa cum certitudinem suam se habeat erit negative improbabilis, que etiam non probabilis dicitur, nec ideo est certo falsa si fundamento careat cum non ideo alicui principio certo repugnet. Nemo dubitat ex opinionibus contrariis unam esse probabilem

problem, alterum eè maxe proble si una sit probalis pa- be. Et ruot: q si in optimod. Si vero una è pare probalis altera nec è certo falsa, nec certo va: supponamq pobe probali contradici n pt per suppo certo falsam, aut certo varem: alioq eet certo va, q certo falsa; atq adeo n eet pare prolis.

Ex his premissis
eo fit: unus octerii probalia n infert probalitatem alterius. Prob. grave fundamentum, et fallibile pro una contra- dictionis p n infert arg.um grave, et fallibile pro altera: q clara è eoa q utrius contra oreii probalis maxie, otis gravis sitq e pro utraq contradicois p. Prob. ans: nulla è illao ubi nulla è connexo. Atqui nulla è argti gravis, et fallibilis connexo pro una cum ar- gum gravi, et fallibili pro altera contradictionis p, ut abad- versariis pratendatur: q si supponam ex probale sugar- umentum credidisse q ex testis oi exceptioi maiore omni qe pro opposito testis gravis ve consequatq sit. Quis m infert: q probale è Petrum n credidisse Antoniu certe si quis ita inferret inferrem ego Petrum n salutasse, probalius admittes e, tuc nullo propius gravi fundamento nititur.

Amplius applicater ingeri exemplo robert t'ecluo. Supponam eamq morale fuisse certu que- stionem quam nemo hactenus versavit. Res gravi ecurat,

et n̄ demonstrata pro aff.ᵃ parte ex, qn pronante parte illa, l levis uno occurrat. Arg.º sic: Tn ava pars ē probabilis pove, l n̄? si n̄ ē pove probabilis? ergo pt unusqui nisi ē pove probabilis quin opposita sit probabilis pove. Sic pove probabilis, contra ē: ut sit opinio pove probabilis et pro, e racem grave nere, et n̄ demonstrantq, d nulla autem levis ē ratio pro pte nampe, ut in pre earum supponim, et maxi ea qui n̄ sit, qn implicato ostendat. ergo l pars nava n̄ ē pove probabilis, et intentum habemus, l absq.ᵉ fundamto gravi pot opinio aliqua ē pove probabilis quod implicatoriumē.

Ill.ᵐ Caramuel ret in opinioib. sibi contradicentib. illa equidem deficere, quando una grave, alia leve, l nullũ fundamitũ het, tunc ē opinio que grave het fundamtum ē certa: q fundamtum grave, cui grave ẽ sibi fundamtum n̄ opponit reddit opinionem certam. Impugnat. n̄ ē opinio certa cuius contraria n̄ ē certo falsa. Atqui opinio, que leve, l nullũ fundamtum het n̄ ē certo falsa: g.º Dialecticũ n̄ nabit maior. Probatur minor: n̄ ē certo falsa opinio cui nil certũ contrariat. Atqui opinio, que leve, l nullũ fundamtum het nil certũ contrariat, cum sola contrarient fundamtũ, n̄ fundamtũ topycũ contrarie opinioib: g. Plurimos profecto opera

tractat certo, et indubitanter concludi assentiendum authoritate, vel ratione, quae esse probabiliter non excedat: quod fundamentum pro alia contradictionis parte deficiat.

Sectio 2da

Solvuntur argumenta.

Arg. 1: impossibile est unam contradictionis partem esse dubiam, quin altera etiam dubia sit: ergo implicat unam contradictionis partem esse probabilem, quin et altera probabilis sit. Argumentum concesso antecedenti, nego consequentiam de probabilitate positiva, de qua loquitur procedunt. Disparitas clara est: dubium indifferenter aliquod judicium suspendere importat pro utraque contradictionis parte. Hinc est impossibile, intellectum dubitare de una, quin et dubitet de alia contradictionis parte; aliter uni parti assentiret, et dubius non permaneret. Aliud est in opinione probabili, quae tendit, si gravi fundamento nitatur, ut a nobis opponitur in theorium communi. Conceptus nec probabilitas, nec dicitur fit, neque connexione alterius opinionis sibi oppositae, sed fundamentum grave tenere.

Arg. 2: ex propositionibus contrariis, si una contingens est, debet alia contingens esse: ergo si una est probabilis, et alia est probabilis. Antecedens constat, et consequentia fluit paritate rationis: quod sicut in physicis contingens necessarium, et impossibile tenent, ita in moralibus se tenent certum improbabile, et probabile positive. Et in physicis bene valet ab unius contingentia ad alterius contrarii contingentiam: ergo et in moralibus ab unius

probilite, pova ad alqus contrarij probilite povq. Ipa
oti concesso ani, no cog. Disparitas ē: in physicis
contingens a contrario excludit tam necete, qu
am impolite; et q a coo otrorum otingentis ēt
ēē contingens, cum nil aliud refert. In mora
lib. in cesso certum impsole pove, et pove, prole adest
medium videlet na ve prole. Ita prospr n bene dedu
citq illas a prolite pova unius ad alqus contrarij
povam prolite; cum possit cerna ve prole.

Arg 3: ro poib.
otrorijs si una ē incerta ēt alqa incerta ēē: q si una ē
probalis ēt alqa ē prolis. Argum loqui suppono
q ppoe na vaē incerta, quæ videlet nec certa ē, nec
certo falsa: nam ppoi pove incerte, que sive certo fal
sa ppoe certo va otradicit. Hoc supposito, ocedo an
et no coam. Ratio ē dispar. Ppoe l e certa, l certo fal
sa, l incerta. Si ē incerta nequit otrorig ppoe cer
tam vere; aut vere certo falsam. Reliquū ē ut
p incertam ppoe otradicat. Alij res se het in ppo
probli pove, que quidem a ppoe sibi contraria
excludit q sit certa, et q sit certo falsa, quin inferat
in eā contradicendam ēē tate per ppoe pove pro
blibi: supre namq ppoe na ve prolis pruq, aut
eadem pove prolq otradici possit.

Arg ēnim: prolis

opinionis fundamentum detectum fallile: ergo si una est proba-
lis opinio, sibi opposita certe est probabilis. Antecedens certum est.
Consequentia probatur: si opinionis probabilis fundamentum est fallile,
gravem solutionem habet, vel talis solutio gravis est, aut infert
fundamentum grave pro sibi opposita opinione: ergo. Atqui
est plenum ingenio, et cuilibet aliqui rem narrando assump-
tum: quod potest accidere, ut opinionis fundamentum cuius so-
lutio gravis ignoretur, fallile sit, quatenus potest insulsus
adverire fundamentum significari propter fallibilitatem,
cuius solutionem, quam reputet probabilem inveni-
at: talis ratio sit, dato ante narrando contra, et proba-
tionis mitte: quod solutio gravis ab ipsa potest fundamenti
fallibilitate trahi, ut evenit cum ipso argumento argumenti so-
lutionem cavere.

Ultimo non aquiescat Caramuel cuius est argu-
tum ipse erit urgendus solutione. Contra Caramue-
lem in theologia fundamentali fundamento 66 con-
clusio evidens tum ex evidenti tum ex ratione probabili
probari potest. Ratio sic: probabilis ratio, quae pro evidenti
conclusione militet, habet solutionem problematum; cum omnis
ratio probabilis sit problematice solubilis. Atqui tunc solutio
probabilis neque est, nec infert probabile fundamentum con-
clusionis oppositae, cum nulla sit contra evidentem pro-
babilitas: ergo potest stare solutio probabilis, quae non sit, nec nas-
catur ex oppositae opinionis probabilitate. Ratio prioris

Agalicum solutionis argumenta probativa probabilem solvere, dumtaxat in casu, quo oppositam solutionem falsitatis non vinci vi efficaci argumentorum. Dum stare videatur non esse certam falsam, quin sit probabilis, ut in hac tutela doctrinae conscientiae, si dicitur, quod dignum est qui legat P. Cardenas super Crisi theolog. dissert. 13. c. 6.

Sectio 6.a 3.a

Contra Caramuelis doctrinam et sectaria.

Dicendum 3.o: unius opinionis probativa argumenta non eliminant pro opinione opposita. Ratio est: quia si ita esset, eadem opinio esset magis, et minus probabilis: hoc implicat, ut ex terminis patet: ergo. Ut pro majori exemplum: duae opiniones sint aeque probabiles, quarum alteri de novo adveniant efficacia argumenta probativa. Nemo dubitet, quin opinio affirmativa probabilior evadat, quam antea erat. Atqui et vadaret minus probabilis: quia negativa opinio est probabilior evadat quam antea erat, si ratio Caramuelis sequatur: quia contra probat: quanto una est probabilior, tanto et opposita opinio minus probabilis: nequaquam una fit opinione altera minus probabilis, quatenus augentur motiva, quibus fit motiva probabilior: ergo si per ea de novo adveniens ea opinioni affirmativae fit probabilior negativa opinio, evadet minus probabilis opinio affirmativa: ergo erit magis, et minus probabilis, quam antea erat.

2um: non sunt equipollentes propositiones, communis: probabile est reiectio; probabile est reiectionem. Ratio: equipollentia propositionum quarum una est vera, et altera falsa implicatoria est. Ita in propositionibus assignatis eveniret: ergo. Maior certa est: nam ut Dialectici clamant, propositiones equipollentes sunt una, et eadem propositio quoad sensum. Minor descentis exemplis demonstrabilis est. Vera pro morte Regis absentis unicum testem habet. Pro opposito nullus est, sive movimur. En probabile est, mortuum fuisse, et non est probabile mortuum non fuisse. Nec dices per arbitrariam explicationem probabilis, quidam tradit Caramuel videlicet, probabile est quod pro se, et contra se rationes non demonstrativas: nam probabile non exigit habere contra se rationes fortes non demonstrativas, dum sit satis, si contra se nil certum habeat, et pro se rationem gravem, et fallibilem, ut supra dictum est.

3um: ut opinio aliqua sit certo improbabilis non requiritur argumentum solum evidentem. Ratio: ut opinio aliqua sit certo improbabilis sufficit habere contra se aliquid certum, ut fatentur theologi. Stare ut opinioni aliquod certum contra se, nec requiri evidens, sit argumentum opinioni suffragari solus: ergo. Minor patet: opinio Lutherana negantis liberum arbitrium est certo improbabilis. Atqui opinio Lutherana contra consumpta in oppositione humanae libertatis cum Divina gratia probabiliter a theologis solvuntur per doctrinam apertam

minatae, et à Jesuitis posteam ordinata fuit ratione: q.

Fatemur igitur problema aptoxum solum opinionis probalitatem adimere. Quod imo Contra stante solum probabilitate per alterum opinionis probalitas adimi, ut allegato exemplo conspicitur. Ultimum est: non omnes theologorum assertiones sunt omnino probabiles. Ratio quia plurime assertiones Scholasticorum, sed theologicae assertiones opponunt; sed assertiones modales omnino probabiles non opponunt, ut clarum est in his propositionibus, probabile est rem esse, probabile est rem non esse: q. Confirmatur major: nam Thomas Scotistam impugnat. Sed nemo impugnat eum, qui sibi non opponitur; quis enim impugnet aliquem in eo in quo conveniunt ambo. Certe si cogitatio Caramuelis teneret, nemo alteri in opinando opponeret, quando non disputat de probabilitate opinionis, ut plerumque contingit. Sic Thomistae non erunt Jesuitis oppositi in puncto scientiae mediae: nam propositiones omnino probabile est dari scientiam mediam, probabile est non dari scientiam mediam, neutra negat schola, nec potest. Consule Patrem Cardenas de 2 c. 6.

Sectio 2.a

An duae opiniones contradictoriae possint esse simul probabiles eidem intellectui?

Quaestionem hanc in dubium vocarunt, quod nulli Recentiores rem indubitatam re dubitare ceperunt: sed ut ait P. Moya fuit canonista quidam, quem sequitur Bendrogitius.

in notis ad Ludovici Montaltii litteras p. 92 q. b
postea adhaeserunt Antonius a Clara Dei lib. 2 q. 12,
qui ea tenaciter ei adhaesit, ut praetermittere se demons-
traverit sum sensiat, d proferat, et proinde quaestionem
de licito usu opinionis probabilis faventis libertati, qu-
ando contraria pro lege probabilis fuerit esse de subiecto non
supponente asciat. Accedit Ill.mus Palanco de conscientia
humana q. 23. p. 1. Rever.mus Tirsus de recto usu opi-
nionum probabilium. Mastrius Meadius et Card. Palavi-
cin. de fide et actib. humanis q. 6. a. 1, qui sibi tamen pro-
babilitatem concedit, nimis piaculum, quam speravisset.
At unanimiter asserunt Theol. quod inter PP. Vasq. 1. a
2ae d. 62 c. 3. n. 86. Thom. Sanchez lib. 1o summae
c. 9 n. 7 Lexilus de regula morum q. 29, et de conscientia
probabili q. 5 assertione 8. Moya to. 2 q. 2 appendice ad
tractatum 3 de opinione probabili, et alii innumeri ap-
ud et cum Lamedi t. 8 caussis d. 8 s. 8 p. 2. 1
Dante
resolutione duo ss. supponenda. Primum, necesse est ubi adsit dubium,
quin dixi intellectus assentiatur utrumque contrarium
esse sub probabile. Patet in Jesuitarum, et Thomistarum inter-
Rectis, quorum alius dixit, alius non dixit judicat au-
xilium ab intra efficax. 2um, non posse assentiri intellectus sub
duplici contrario probabili. alioquin posset intellectus assen-
tire sub, et dissentire eidem obiecto. Sequela est cuique sispi-

picua erat plerisq implacabia rediret. Quaestionis itaq̃ praesentis ē, possitne intellectus simultaneē problematici contradictionis assentire, sive judicare contradictoria esse simul probabilia, ut his statutis,

Sit prima conclusio. Intellectus potest contradictioni problematici duplicis contradictionis assentire. Probatur. Intellectus potest judicare utriusq contradictionis motiva esse simul probabilia et fallibilia: ergo potest judicare utrumq contradictionis esse simul probabile. Antecedens probatur. Intellectus dum utriusq contradictionis motiva expendit, potest ad probabilitatem, fallibilitatemq motivorum reflectere: ergo potest pronuntiare motiva utraq esse simul probabilia et fallibilia. Quid prohibet, ut Theologus dum fidei et scientiarum fundamenta pro efficaci gratia recte ponderat, plane cognoscat, et assentiatur plene utraq probabilia esse, et fallibilia? Discentes nil frequentius nil theis dum in topicam versantur, quam judicare utrinq probabilia, et fallibilia fundamenta, atq utramq opinionem probabilem vocare, quamquam de alterius veritate dubitent.

Argumentum:

Tractat[us] scholasticus de gr[ati]a habituali sancti-
ficante, sive justificante in 1a 2ae Docto-
ris Angeli op[timo] deo ter optimo, ter maxi-
mo, sanctissimae q[ue] Virgi[ni] Mariae ab origin[ali] la-
be p[rae]servatae immuni, nec n[on] sanctissimo
eius desponsato sponso ei[us] dulcissimo meo q[ue] protec-
tori amantissimo reverenter oblatus.

Proemium.

Post poenitentiam et peccatis, de qua superioribus egimus annis, gratia sequitur habitualis justificans. Propterea ad hujus supremi doni naturam, ac proprietates investigandas gradum facimus. Rem sane perdifficilem aggredimur, et viro theologo dignissimam, cujus tractatum per varias disputationes, quas in sectiones dividemus ipsa favente gratia, digestum dabimus. Quaeremus primo essentiam tum physicam, tum metaphysicam, praecipuos quosque haereticorum errores Deo dante confutabimus; deinde effectus formales ejus, an impossibilis sit cum peccato, an adhaeret charitatis donum, et alia hujusmodi scitu digna, examinabimus. A love (?) ... principio. d. 1. de essentia gratiae habitualis. s. 1. haereticorum errores praemittuntur.

Disput. 1.

De essentia gratiae habitualis.

Sectio 1.

Haereticorum errores praemittuntur.

Circa gratiam gratum facientem et justificantem, plures fuerunt haereticorum errores tantum de qualitate ac integritate, qua peccata remittuntur, et ex injusto homo fit justus, ex inimico amicus, et filius Dei adoptivus, atque haeres vitae aeternae. Prius quam praedicti contineri errores scierdum est, quod gratia haec

justificante dictis nominib. in sacris literis appli-
cari, nã si cum nã rali comparet, vocari solet
justitia, vita et mundities à peccato; si vº comparet
cum habitib. infusis nã supplir dicit, et virtutu
oium radix; comparata cu aiõ moralib. subiecti,
in quo e ipsa gra. apellat dignit, et valor illoru;
comparaoe ad gloriã dicit semen et jus hereditatis;
et deniq. comparaoe cu Deo dicit amicitia
filiaco adoptiva, et diviñe nre participao.

Sciendu 2º
q. justificare aliquando accipit pro eodẽ, ac innocẽ ostendere, sive declarare cõa illud proverbiorum 17º qui justificat impiu (declarando videlet illud ee justu) et condemnat justu abominabilis e;
n ita accipitur in presenti, q. prout idẽ e ac de
impio, ẽ patere justu, et sanctu p gram facere. Hinc
justificao impii e translao ab statu pati in statu
gre, et adoptionis filiorum Dei, ut docet Concilium
Tridentinum S. 6. c. 4. de justificaoe precva: translao ab eo statu in quo hõ nascit filius I Ade in
statum gre, et adoptionis filioru Dei p 2 Adã
Jesum Xrum. — His ita

Multiplice errores circa donu gre heretici excitarunt. Primo enim Pelagius asseruit hoẽ ee justum, et sanctu, dig-

nisi amore amicabili Dei propter merentem dum
animo nullo peccato lethali maculet. Quod si non
decumperet aliquo lethali non indiget (inquit Pe
lagius) aliqua gratia creata intra, ut vitam justi
tificet, d sola cotra Dei condonatione, qua tollit peccatum,
et ho reducit ad pristina sanctitate, et justitiae. Sonat
pelagiana haeresi ortum habuere propositiones aliquae
Baij, Vajanorum q damnatae ab Ecclesia inter
quas praecipue sunt, humanae naturae sublimatio, et exal
tatio in consortium Divinae naturae, debita fuit integri
tati primae conditionis, ac proinde naturalis, et non supernaturalis dicen
da est, haec est damnata 21.ª absurda est eorum sententia
qui dicunt hoc ab initio quodam supernaturali, et gratuito
dono supra naturae conditionem fuisse exaltatum, ut
fide, spe et charitate Deum supernaturaliter coleret: haec est or
dine 23. A vanis, et otiosis hominibus secundum insipientiam
philosophorum excogitata est, ea hominem ab initio sic consti
tutum, ut per dona naturae superaddita fuerit largitate con
ditoris sublimatus, et in Dei filium adoptatum: haec
est ordine 24. — Integritas primae conditionis
non fuit indebita naturae humanae exaltatio, d naturalis eius
conditio: haec est 26.ª circa has, et alias praedictorum
impietatem propositiones videri potest P. Ripalda tomo 3º
de ente supernaturali disputatione videri et potest P. Viva
Hos Pela

gianorum, et Bajanorum errores redolent Jan-
senistae, inter quos Paschasius Quesnellius librum edi-
dit gallico idiomate, cuius titulus huic aequivalet:
novum testamentum cum reflexionibus moralibus, in quo
Clemens XI anno 1713 unam supra centum propositiones
damnavit celeberrima illa constitutione Unigenitus;
inter propositiones ab hac constitutione proscriptas 35ª ordine
propositionis haec est: gratia Adami est sequela creationis, et
erat debita naturae sanae et integrae. et 36ª dispar essentia-
lis inter gratiam Adami et status innocentiae, ac gratiam chri-
stianam est, quod primam unusquisque in propria persona
recepisset: ista vero non recipitur nisi in persona Jesu
Christi resuscitati, cui nos uniti sumus.

Lutherus, et Lu-
therani asserunt peccatores non justificari per gratiam
atque in ipsis intrinsece receptam, sed per solam Dei extrinsecam
condonationem, et per Christi merita, et justitiam tamquam
extrinsece nobis applicatam per fidem. Alii Lutheri
discipuli in varias semitas abiere, sed in
hoc convenerint, quod sola fide homo justificatur,
et quod nulla est in nobis justitia inhaerens. At Philippus
Melancton inter fidem, inter Christi meritum, et inter
Dei misericordiam videtur facere causam formalem justificationis; Osi-
ander vero docuit causam formalem justificationis, esse illam ipsam jus-
titiam, qua Deus essentialiter justus est; unde non agnoscebant inter

tat citat Belarmin in oratione justitiae cum alijs lu-
theranis, neq inhaerente cum Catholicis, d inha-
bitante cum Luthero, ut ipse Lutherum interpretat.
Hetero-
xum alij interque Calvin. admittunt quidem cum Lu-
theranis peccatores non justificari per justitiam creatam in ipsis
intus receptam, d imputari Christi justitia, et propter
hanc condonari peccata: docet tamen Calvinus
justificationem proprie cingere in ipsa remissione peccati;
existimat enim nomen justificationis esse forense, neq aliud
esse justificare nisi justum pronunciare. Martinus
Buscerus in lib. Concordiae duplicem justitiam excogita-
vit, a qua nos justificaremur, unam imperfectam, quae
sita sit in virtutibus nobis inhaerentibus, et aliam perfectam,
quae est ipsa justitia Christi nobis imputata. In eum-
dem errorem inciderunt Albertus Pighius, et Co-
lonienses, ut refert Belarmin.
Mathias Illi-
ricus in centurijs, centuria prima lib. 2o colum-
na 138 sectam, quam ex Luthero se didicisse confi-
at, his verbis proponit: justitia, quam Deus impio impu-
tat, non sunt qualitates aut virtutes nostrae, neq ipsa
Dei essentia, seu divina et substantialis justitia, d totum opus
quod Christus homo, et Deus in una persona mediator
noster pro toto genere humano perfecit. Saxonici,

iidem Lutherani rigidi, et electorales eodem fere modo lo-
quuntur, ut videre est apud eum de Relaxatione. Denique
Kemnitius docuit eo quod ille justificationes esse remissionem pec-
ti, ipsam vero remissionem non esse veram ablationem, et extinctionem
peccati, sed imputationem, quatenus per justitiam Christi, quae nobis
imputatur, peccata duntaxat non imputantur, et sequenter
non vero delentur. Unde sicut Jacob indutus veste Esau
ad obtinendam benedictionem, hanc obtinuit quasi
Esau esset, cum revera esset Jacob, ita ex Kemni-
tii peccator indutus justitia Christi a Deo obtinet be-
nedictionem, quasi esset justus cum revera sit, et ma-
neat peccator. Alia haereticorum deliria sin-
gillatim referre non est instituti nostri, praecipua
tamen, et ad quae alia reducuntur, exposuimus.

Sectio 2.a

Praedicti errores authoritate Concilii
eorum refutantur.

Concilium Tridentinum sess. 6 cap. 7 de justificatione
contra praedictos errores ait, quod justificationis impii
„ unica formalis causa est justitia Dei non qua ipse justus est, sed qua
nos justos facit, qua videlicet ab eo donati re-
novamur spiritu mentis nostrae, et non modo reputa-
„ mur, sed vere justi nominamur, et sumus justitiam in no-
„ bis recipientes. 13 Deinde eadem sess. 6 can. 11 ait:

(33)

" Si quis dixerit, hoës sine tusti justia pquá nobis
" meruit justificari, aut p eã ipsam fa justos e(ss)e, ana
thema sit. Et canon. 11. p.° 9.

Si quis dixerit hoës justi
" ficari, l sola imputaõe justiæ Chri, l sola patorum re
" misse, exclusa gra, et charitate, quæ in cordib eorũ
" l Spiritum Stũ diffundat, atq illis inhereat, aut
" et gram, qua justificamur, e(ss)e tantum favorẽ Dei
" anathema sit.

Eadem fere hot Concilij in° capitis
7 citati ubi docet, quod justificao im pt ne sola pa
torum remiss., d et sanctificao, et renovaõ interio
" ris hois p voluntariã susceptioem grã et donorũ. Et
S. 5.a in decreto de pato origili canon. 5. ait: si
" quis p Jesu Christi Domini nri grã, quæ in baptisma
te confertur, reatum originalis pati remitti negat,
aut et asserit + n tolli totum id, q vẽ, et pro
" priẽ pati raoẽ het, d dicit illud illud tantũ radi,
" aut n imputari anathema sit.

Ex predictis Concilij au
thoritatib refutant error relati, nã ex Concilio con
justia * stat, q nã justificaõnis unica formalis ca e justia Dei
Dei- " n quã ipse justus e, d quã nos justos facit. Unde re
futat error Buserij, et aliorũ requirẽ duplicẽ
justiã a quã fa justificemur. Et refutat

ror Osiandri: dicentis cg. ille nra justificaois e illa ipsam justitia, qua Ds. ipse justus e. Constat et q. p justitia, qua Ds nos justos facit renovamur spiritu mentis nrae &. Unde refutat error Lutheranorum de justitia imputativa. Item q. error Calvini de justificaoe mere forensi, et Kemnitij de imputaoe justitiae Christi, et n de imputaoe pati, alij q. errores relati refutantur eodem modo locis citatis Tridentini. Videantur circa hoc Belarmin. c. 2. et P. Oviedo de justificaoe contra 1. puncto 1.

Constat et veritas catholica ex pluribus Scrip. Sacrae testimonijs, et precipue ex locis Apostoli, nam ad Romanos 5 ait: Charitas diffusa e in cordibus nris p Spiritum sanctum qui datus e nobis. Et ad Titum 3. 2. secundum suam misericordiam salvos nos fecit, p lavacrum regeneraois, et renovaonis spiritus sancti, quem effudit in nos abunde p Jesum Christum salvatorem nrm, ut justificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vitae eternae. Et 2a ad Corinthios 1. unxit nos Ds, et signavit nos, et dedit pignus spiritus in cordibus nris. Et ad Ephesios 4. renovamini spiritu mentis vestrae, et induite novum hoem qui secundum Deum creatus e in justitia, et sanctitate veritatis. Alia Scrip. loca apud Authores presertim controversistas passim invenietis, et precipue apud Belarminum c. 13, et c. 8. ubi

cplur authorites sanctorum PP. et precipue s.ti Au
gi videri poss. videat et Exim. t.o 2.o de gra lib. et cap.
7 sis

Conclusiones ex dictis.

Prima sit: dat gra justificans, que sit v.a justitia
gra dista a pte subst.li et proprietatib. hum. nre. dio
dpe de fide, constat q. ex Trident.o circa eiusq. proptr
firmat: nq. certum e oes hoes justos ee equalit. justos
et sanctos, ee nt v.o si justia consist. in pte ne hume
nq. oes equalit. hoes sst. h. eum de si justificao ultra hu
nq. nq. sum adderet iemioe pecatorum, adhuc oes
hoes justi eent equalit. justi, nq. omnib. equalit. re
mitta pcta quoad culpq. videlet: e.

Probat. confirmat. q. a
justia, ut constat ex, sacris litteris e id, quo ho red
dit. filius Dei adoptivus, amicus Dei, heres vite
etne, et condignificat ad eliciendum merita con
digna vite etne. d. nihil horum pertinet hoi ex pte
pte sem subst.ale et connale nre humne et si ad sq pa
to sit: q justia n. pertinet hoi ex pte sem subst.ale,
et connale nre humne et sst ab sq pato, sit. q. in alioat
his gra disto: et sup addio tat justia seu gra ju
stificans. De maiori n. e dubitandum. utrq. pte probt,
et in primis quoad filiaoem, q. n. pertinet hoi ex pte
pte subst.ale et connale nre humne, id q. sum recipit p
Christi redemptione; d. filiaoe adoptivo Dei sum re

cipit hosp Chri redemptionem: dicente Apost.° ad Galathas: q. D. misit filiu suu, ut adoptiõe filiorũ reciperemus.

Eadem mi. probat quoad amicij Dei: q. sine fide nemo pt eẽ amicus Dei, dicente Apost.° ad Hebreos 11: sine fide impossibile e placere Deo: q. sine fide ñ stat amicitia Dei, d. stat hõ 2.° sup. Pteos sub. te, et connaliz ne humine: q. — Pbat quoad hereditate vitae etnae: nã divina ad etnam vitã compe. tere nequit hoi suis nalib viribus relicto, quacum vis pato careat, ut docet in tractatu de visione beatifica: q.° Praeterea Apostolus ad Romanos 6.° dicit: gra a Dei vita etna in Chro Jesu: q. ñ deberetur hereditas hoi 2.° sua nalia alioquin ñ daretur gra p Chrum. — pag. 8 *

Pbat demum quoad condignificaoẽ ad eliciendã merita condigna vitae etnae: nã si hoi 2.° sua nalia, etsi patum ñ heret competeret dignit ad merendum de condigno ñ indigeret charite infusa ad merendum de condigno p bona opa. Indigeret; q.° Utraq enim certa, ernia constatur ex Apostolo 1.a ad Chorinthios 13 dicente: si distribuero in cibos pauperum oẽs facultes meas &, charitem aũ ñ habuero nihil mihi prodest. Consterg pcedentiu merata d ñ pcrl hoi 2.° sup pteos subtale et connale

... gratiae humanae, etiamsi absque parte sit, quod per donum aliquod Dei ipsi homini collatum possit reddat filius Dei adoptivus, amicus Dei.

2da dio: datur gratia creata justificans intra hominem justificatum, et dicta a justitia qua Deus, ait Christus justus est. Constat ex Tridentino citato n.o 9, et 10; probatur quilibet firmatur ex cathecismo Romano ad mentem Tridentini dicente tractatu de baptismo: gratia santificans, di-
„ vina qualitas in anima inhaerens, quae veluti lux quidam
„ animas pulchriores reddit. Et ex ut ovantino c. Tri-
„ dentino: is quae donis in ipso permanentis, sanctus
„ reputatur, quia vere iste justus, et ex Joannis c. 3o vi-
„ dete qualem charitatem dedit nobis pater ut filii Dei
„ nominemur, et firm. ex Apostolo ad Romanos 5o
verbis citatis initio num.i 12 in quo vult D. Thomas
„ quod ait: non qua ipse nos diligit, sed qua nos facit dilectores
Dei.

Hoc et ab aliquibus hac ratione: si homines justificarentur justitiam Dei illis aplicatam et imputatam per fidem omnes homines justi essent eque sancti ac Beatissima Virgo ut a dictis ss. Lut. sequela maxis blasphema concedat a Luthero sermone de natali Virginis ab omnibus tamen nat. prohibita quoties gratia tribuendo ipsum Itemque eadem, et communicat

subiis eque capacib. tribuit equale effum Ste; d. justia
Dei communicat p fide justis et Bmæ Virgini
M. C. et sunt eque capaces effus Ss. Sancti: q. Utaz
probz et precavet solus: quoties fra e eadē
et communicat subiis eque capacib. tribuit equale
effum flem, ut communicet p imp sexe unde,
et applicavem; d. justi, et beatissima Virgo M. a
eque capaces effus Ss. Sancti, et alium de fra ea
dem: q. S. et justis communicet p fidem pexe &.
Utaz probt q. iva S.tos Th. si Vim Divinum uni
ret Anglo n redderet illu mag. Sanctum, qua
hoem; d. unio cum Anglo est, l saltem posset
el mag. pfecta, quam unio cum hoe: q. S.

Rases

alie videri possent apud P. Granado tract. 8. d. 2.a
n.o 5. illis supsedeo, q. ut inquit P. Oviedo in hac
ma solidissima pbao desumitz ab authoritate, n ta
m omittam, rac congrue quam tradit S.tus Thas
hic q. 1to a. 2.o q. videlicet n min ordinat Deus creg ralz
in finem suple, quam ipse ordinare cre ad suos fines
nales; d. cre sunt ordinate ad suos fines nales p fras
ipsis intcas, ut patet in igne ordinato ad sui fine
nale p calorem ipsi intcum: q. S. Deus ordinat creg
rale in finem suple p fram ipsi exe intcq.

Va. Doctoris

Angelici Thec: alio modo adjuvat hoiem ex gratuita Dei voluntate secundum quod aliquod naturale donum a Deo ei infundit; et hoc ideo, quia non est conveniens, quod Deus minus provideat his, quos diligit ad supernaturale bonum habendum, quam creaturis quas diligit ad bonum naturale habendum. Creaturis autem naturalibus sic providet, ut non solum moveat eas ad actus naturales, sed etiam largiatur eis formas, et virtutes quasdam, quae sunt principia actuum, ut secundum se ipsas inclinentur ad huiusmodi motus, et sic motus, quibus a Deo moventur sunt creaturis connaturales:.. multo igitur magis illis, quos movet ad consequendum bonum supernaturale aeternum infundit aliqua formas, seu qualitates "supernaturales, secundum quas suaviter, et prompte ab ipso moveantur "ad bonum aeternum consequendum, et sic donum gratiae qualitas quaedam est. Et in responsione ad primum ait, quod gratia secundum quod est qualitas dicitur agere in animam non per modum causae efficientis, sed per modum causae formalis, sicut albedo facit album, et justitia justum.

3a. Pio:

Per gratiam justificantem in hoie justificato ita remittuntur peccata, ut non solum tegantur et desinant ~~diff~~ imputari quoad poenam, sed vere tollantur quoad culpam, ita ut nihil, quod habeat rationem peccati lethalis maneat in justificato. Constat ex 2o loco Tridentini citato nro 10. et ex 4o loco ejusdem Tridentini citato no 9, ubi Concilium extendit et ad peccata originalia doctrinam, quam tradit de peccato originali loco citato. Constat et ex pluribus

pluribus Sacrae Scripturae locis; nam Joannis 1. peccata tolli
" dicuntur: ecce agnus Dei, ecce, qui tollit peccatum mun-
di. Et psalm. 50 deleri dicuntur: dele iniquitatem me-
am; et eodem psalm. hoc peccatum mundari, et dealvari dicitur:
asperges me hisopo, et mundabor, lavabis me, et
super nivem dealvabor.

Haec denotant non sum peccatorum oc-
cultationem et merum non imputationem, sed ipsorum ablationem:
quo in justificatione vere auferantur, et deleantur peccata. Ratio
hujus minoris, quia inepte diceret mundari, et ablui is,
qui inquinatus est sordibus, quas pallio tegeret,
sicut inepte diceret Aethiope dealvari, si nigre-
dinem suam tantum occultaret sub candida
veste. Confirmo Apostolo ad Ephesios 1. elegit nos
in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sanc-
" ti, et immaculati in conspectu ejus, sed nemo potest
esse sanctus, et immaculatus in conspectu Dei,
si re ipsa non sit sine macula peccati, nam unusquisque
talis est, qualis Deo apparet: ergo justus re ipsa
est sine macula peccati: ergo.

Sectio 2.a

Assertio.

Arguitur primus error Calvini contendenti
unum justificare esse forense, et sumi pro
declarare justum

D dicendum ē q̄ Vbr aliquando sumat in Scripturis pro declaratioe justitie, ut supra notavimus, aliqũdo eῐ ficat justum facere, ut ex dictis constat. — Objiciunt tamẽ heretici va illa psalmi 31: beati quorum remissē sunt iniquitates, et quorum tecta sunt pata. Beatus vir, cui ñ imputavit Dominũ patum. Hic querit Calvinũ an hec sit plena rõnis justificaõnis, an dimidiata? Si plenã: ẽ justificaõ consistit in sola remiõe patorum; nulla ẽ hic fit mentio infusiois virtutum, et donorum. Si dimidiata; quo

mõ beatus dici poterit, qui ñ nisi media ex pte justificatus ē? Ethim cum Calvino Colligit Remisium remisę pati vel

Nil deest.

vam ablaSe, et extinctioe illius, õn imputaoe.

Aptè inefficaa videbit, si queras à Calvino an sit plena an dimidiata dfinitio justificaonis illa, que continetur in illis vis psalmi 111: beat vir, qui timet dominum, et psalmi 118: beati immaculati in " via, qui ambulant in lege domini? si plena: q stat plena justificão nulla facta mentioe remissionis peccatorum: si dimidiata, quomo beat dici poterit &c. Dum hec difficult solvit ab hereticis ipsorum argto resp 1º Belarmin. in illis vis psalmi 31, ñ poni integra dfinioe justificaonis aut beatitudinis, d sunt explicari aliquid, q pertinet ad justificaoe, aut beatitudinë acquirendã, et hoc modo accipiunt etiã illa verba domini Matthei 5º: " beati pauperes spiritu, beati mites, beati, qui lugent, et alia, que sequuntur.

Respondet Belarmino resp 2º in predictis vis contineri quidë implicite integrã dfinitioe justificaonis, nã remissio peccatorum fieri npt sola presente, providereq, nisi infundat justitia. Alio " itaq in illis vis: beati quorû remissae sunt iniquitates, " et quorum tecta sunt peccata contineri integrã dfinitioe justificaonis, sed in mate dicta; atq in illis vis: beat vir cui ñ imputavit Dominus peccatum integrã neq di-

midiata justificationis definitio continet, id quid subsequitur ad justificationem explicat, videlicet Deum non imputare peccatum.

Ad remissionem illam, et non imputationem peccati, non sufficit esse remissionem illius, id remissionem supponere, neque enim requirit non imputationem peccatum commissum, hoc enim requirit ut habeat hoc impium pro impio, vel a transgressione providere, nisi definiat esse impium, cum quod non definiat esse impium, neque transeat ab impietate ad pietatem et injustitia ad justitiam, nisi per gratiam, qui justificat impium, ideo non imputatio peccati commissi
formaliter asserit, sive supponit veram peccati remissionem, et infusionem justitiae. Quod explicat
S. Justinus Martyr in dialogo cum Tryphone Judaeo his verbis: beatus, cui non imputavit Dominus peccatum, hoc est, cujus poenitentis peccata remittet, non secus ac vos met ipsos fallentes, et alij quidam vestri similes asseverant, et si peccatores fuerint, modo Deum noverint, non imputavit eis Dominus peccata.

Alij notandum quod in Scripturis saepe conjungunt haec duo: remittere, sive delere, et tegere peccata, ut denotet unum non esse sine altero. Sic 2° Esdrae dicitur: ne operias iniquitatem eorum, et peccatum eorum coram facie tua non deleatur.

aqui no se escribe.

(ci n'on ecxir.)

„ Et psalm. 50: averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes ini-
„ quitates meas dele. Et psalm. 84: remisisti iniquitatem
„ plebis tuæ, operuisti omnia peccata eorum. Sic igitur et dic-
„ tum est: beati quorum remissæ sunt iniquitates &c. Accedit et
consensus PP. [illegible], ex quibus S. Aug. concione 2a in titulum psal-
m. 31 ait: nolite intelligere quod dixit, peccata cooperta sunt, quasi
ibi sint, et vivant. Et ratio est quia cum Deo nihil tegi, et occul-
tari possit nisi re ipsa deleatur, et auferatur omnia enim nuda sunt,
„ et aperta oculis ejus, ut inquit Paulus ad Hebreos 4, ita
ut debent esse ablata peccata, quæ Deo tecta sunt.

Instat Kem-
nitius: si non imputare peccatum est illud delere, et infun-
dere justitiam, imputare peccatum est delere justitiam, et infundere
iniquitatem; quod non dici nequit de Deo [illegible]. Item te-
gere peccata non est delere, quod abscondere ut [illegible] videtur
[illegible] constat ex illo Proverb. 3 [illegible] ubi dicit: homo astu-
tus tegit scientiam. Ubi inepte personas inquit Kemnitius
non delet scientiam, cum sensus sit homo astutus abscondit
scientiam, ut non facile percipiatur quod ipse novit. — Instantia hæc nul-
lius vim habet contra nos; neque dicimus quod non imputare pec-
catum re illud remittere, et infundere justitiam, quod supponitur
[illegible], et infusæ justitiæ, diutius magis confitetur [illegible]
[illegible] adversariis, quod non imputare peccatum sit dele-
re peccatum, et infundere justitiam non tamen illa vero, ut e-
nim communis catholicorum solus Deus est, adhuc non maxime

tatem quae Deus, qui delet peccatum, et infundit justitiam, non quia delet justitiam, et infundit iniquitatem.

Licet quod imputare peccatum et infundere justitiam, tamen imputare peccatum non est virtus delere iniquitatem, dicit non infundere justitiam. sunt imputare peccatum, et non imputare peccatum contradictoria sunt et contraria, ita et a contrariis colligi deberent duo contradictoria videlicet infundere justitiam, et non infundere justitiam, non vero duo contraria, qualia sunt infundere justitiam et infundere iniquitatem. Ad confirmationem autem, et ad huius probationem dico, locum proverbiorum sumi probare non est unius, tum, et tegere aliquid, scilicet unum delere, et detrahere per unionem contrariorum quod plane concedimus; dicimus tamen quod tegi aliquid Deo eius unum non est, atque adeo tegi peccata Deo eius non est, et deleri, cum quia ex praesente non videat non aliquid peccata non sint, et deleantur nisi per infusionem gratiae, consequens est peccata Deo te[ct]a sunt ipsa deleri, et adeo infusionem gratiae.

Arguitur 2º ex Apostolum 1ª ad Corinthios 1º de Christo dicit: factus est nobis sapientia a Deo et justitia et sanctificatio et redemptio: ergo formaliter justificamur justitia, quia Christus justus est. Insuper ad Romanos 3º dicit: justitia autem Dei per fidem Jesu Christi in omnes et super omnes qui credunt in eo: ergo formaliter justificamur per justitiam, qua Deus justus est. Theo

ad 1. authoritatem quod Christus factus est nobis justitia, et sanctificatio causaliter et meritorie, sicut et factus est nobis sapientia, ut ibidem docet Apostolus, et sicut merito nos reddidit sapientes per sapientiam Christi, ita meritorie in nobis reddidit justos per justitiam illius. Ad 2am authoritatem dico justitiam, qua justificamur, esse Dei, quia Deus est illius author: et esse nostram quia nobis inhaeret, ut docet Tridentinum sess. 6 c. 16 ibi circa: dum enim justitia nostra dicitur, quia per
" nobis inhaerentem justificamur, illa eadem Dei est, quia a Deo no-
" bis infunditur per Christi meritum.

Arguitur 3o ad probandum homines non justificari coram intrinsece: si vere justificarentur coram intrinsece, et non solum imputative, coram Deo redderent sanctos coram Deo: sed non redduntur: ergo. Probatur minor: nam Job 9o dicit:
" scio quod non justificabitur homo compositus Deo, et psalm. 143:
" non intres in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspe-
" ctu tuo omnis vivens. Accedit etiam D. Gregorius lib. 8o
" Moralium c. 23 dicens: quamtalibet justitia polle-
" ant, nequaquam sibi ad innocentiam, velut justi fuerint,
" si in judicio districto requirantur.

Respondeo concessa majori, negando minorem. Et ad hujus probationem respondeo, quod licet homines vere justificentur coram Deo per gratiam intrinsecam, cum talis justitia non pugnet cum peccatis venialibus, adhuc quam plures defectu inveniri, si Deus districte judicet inveniet eos justos dignos poena. Respondeo 2o justitiam creatam nobis intrinsecam esse ejus

tig; d comparatae justitiae Divinae nomen justitiae non meretur,
ut dixit D. Greg. lib. 1. moralium exponens citatum locum
Job, et alium locum capitis 25 ubi dicitur: numquid
" justificari potest homo comparatus Deo, aut apparere mun-
" dus natus de muliere? Ecce luna etiam non splendet,
" et stellae non sunt mundae in conspectu eius quanto magis homo pu-
" tredo, et vermis. Et. unde ita inquit D. Gregorius
" humana justitia Divinae justitiae comparata injustitia est, quia
et lucerna in tenebris lucere dicitur, d in solis radio
" posita tenebrat. ideo Origenes explanans illud can-
tici, annae 1o Regum 2o non est sanctus ut Dominus, su-
" ait: si scriptum esset non est sanctus nisi Dominus, coeret
erat omnes nos renunciare nobis metipsis ab hac spe,
ut sancti efficeremur, nunc autem in ea distinctione utitur,
" et dicit non est sanctus sicut Dominus, hoc est si sint sancti
" multi, d nullus ita sanctus est ut Dominus. Hoc ip-
sum confirmat Hoctius testimoniis sanctorum Hila-
rij, Chrisostomi, et Augustini citatis a P. Vasq.
t. 2o in 1a 3a p. d. 202 c. 6o /

Arguitur 6o: Homo 2o 3o perfectus sub-
tale ipsius est quaedam participatio naturae Divinae, nam Gene-
sios 1o dicitur: faciamus hominem ad imaginem et similitudinem
nostram: q homo 2o 3o perfectus est sub. tale ipsius habet quodam-
modo filiationem Dei, d non naturalem: quia adoptivam; homo autem filius
est conceptus qui justificantis: q homo 2o 3o perfectus sub-

te ipsius her comeprum que justificantis; supfuit q gra justifican, que sit fra accidealis. Confir. ide melius, et nobilius, q mag accedit ad Deum; d ho mag accedit ad Deum p substale perfecoe ipsius, quq p alia quamcq q fiam accidale, qualis dicid ee gra habitualis: q sid q gre tribuim conquentius competit hoi qz substale d ipsius perfecoe. Hac mixi, nq ho qz ipsius sub, tq e subs- talis imago, silitudo, et participao divinitatis: gra a ad summum eet accidealis. Ita tuo errore Pelagii, et Lutherii.

Ut aux intelligas text allatu vide apud meu Cornelium, ubi aliqui cum sanctis Hilario, et Cirilo silitudinem, et imagine ad quam d creat e ho intelligunt n, xu Dne, d xu humne ne, postea assumende ab Verbo. Silitudo a hec xu ne humne toto celo distat ab illa speciali silitudine, quam ho ust het vi justificantis gre in consortium Divine Ne, tex eiusd ci- tatum Cornelii imago et silitudo cita e in eo, q ro sit ne intelligentis, nq p hanc maxime refert Deum. S. tus Aug colloca imagine Dei in eo a hois anim corporea sit, et indua utie ipse D: Origenes in eo q sit eterna, et immortalis. S. tus Damascenus in eo q sit intellu, volte, et memoria predita. S. tus Ambrosius in eo q sit liberi arbitrii. Vide alios quos Cornelius refert.

Ad quib. constat textum allegatum ab hereticis ipsis non favere. Argo quod res dquendo ans.: ho 2ª perfecte subs-
tale ipsius e quedam participao physica nre Dinæ con-
sistens in similitudine naralis cum ipso Deo concedo: par-
ticipao ethica, hoc e virtuosa quoad more Dinos, non an-
Hoi 2ª perfecte substale ipsius com, petere, et participao
physica nre Dinæ nec e compatibilis e cum pato letha-
li, quod substale hois perfecte non destruit, at vi ipsi 2ª
suam nq non competit non competit participao ethica
sive virtuosa nre Dinæ que hes per justificante gra,
et de qua 2ª Pri 1º dicit: ut per hec eficiamini dinæ
consortes nre, sicut neq ipsi competit participaone
Dinæ que hes per gloriam, et de qua 1ª Joannis 3º di-
,, cit: siles ei erimus quoniam videbimus eum, sicuti e.

Participao

per hec virtuosa, qua homo justus more imitatur Dinos, cum
pato lethali incompatibilis, et qua homo Filio Dei in fi-
lium Dei adoptatur non competit hoi 2ª suam nq, dicitur gra
superaddita. Ergo superfluit gra justificans, quæ sit
forma accidentalis ad hanc participaoe, et filiaoe
adoptivam. Adde quod cum Deus hoc condidit illum
fecit ad imaginem, et similitudinem suam per gram su-
pernale, quam illi condidit in statu nre integræ
in quo illum condidit. Qua ratione D. Aug. 12º
de Civitate c. 9º ait: erat simul in eis condens nam

et largienora. — Hinc ad contrarium non mirum. Vg.
lex hd 2ª sicutnon mag physice accedat ad Deum,
n tam mag ethice, et virtuose accedit, sillg, qug
per gratiam accidentalis quam is hegit accidens physicis.

Arguit

5º ad eff. Item sancti justi per moralit inherere, salvat eo precise quod justitia Christi nobis imputetur: probat
ans: p. peccatum Adae nobis moralit inhaeret, quod nobis
putat moralit, reddimur peccatores: ergo per justitiam
Christi nobis moralit inhaerentem quae nobis imputatur moralit, reddimur sancti. Colligitur ex Apostolo ad Romanos 5º dicente: sicut per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et unius obedientia justi
constituentur multi: ergo. Confirmatur: quia ex inopia meritorum ex eis constituuntur filii grati, et honorati, hec inopia eum moralit illis inhaeret: ergo.

Ad
argutum nego ans ad cuius primam probationem nego ans.
propter hoc quia non reddimur peccatores per imputationem peccati Adae, sed quia peccatum Adae est moralitur
propter transfusionem voluntarii in voluntate Adami
mo, quo ut explicuimus in nostro. Praeterea, peccati peccati origin. non videtur necessarium, ut reddamur peccatores p. peccatum Adae, hoc per imputationem debet nobis moralit inhaerere, ut videtur supponere

arguun: quo reddamur for sancti p justitiam Christi
hec prt imputado debet nobis moralit inhe
rere, quod neq dum e, neq ab adversariis con
cedi sit.

Ad authoritem Apostoli dico: paritem
Christum, et Adamum valere in oibus, ut ibidem no
tat idem Apostolus dicens: Sicut devium, ita et
donum; alioqui ut p inobedientiam Adami oes pos
teri eque peccatores constituimur, ita p Christi obedient
oes eque justi constituemur. Paritas ergo stat in hoc
q sicut p peccatum Ade ejus posteri constituuntur in se
ipsis peccatores, ita p Christi meritum multi constitu
untur in e ipsis vere justi. Atv paritas n dat in mo
do: peccatores constituuntur p peccatum, et justi p meritum; n
justi constituuntur multi p meritum Christi, tanquam p
ca meritoria; peccatores v constituuntur oes Ade pos
teri per hoc peccatum, tanquam p cam ffle.

Ad 2 dico: ita
peccator constituantur sufficit inhaerea moralis peccati Ada
mi; effus enim peccatoris e effus moralis. At v ut sanc
ti constituantur n sufficit, q justitia Christi moralit
illis imputetur, nam effus sancti e effus physicus,
qui exigit physice inhaerere fle in subto denomina
to. Hinc ad confirmationem concessis praemissis n
coam, et Nam denominaoes illae in humis

sunt ea virtute, atque denominant justi, et sancti, et nominantur intrinsece intrinseca, ut Scriptura, Concilia, et P.P. Et nota quod licet in hominis filiatio adoptiva sit per gratiam ext. atque ens Dei et facto sit per gratiam intrinseca quidquid sit de probi.

Instant: si peccatum Adae non est moraliter inhaerens reddit nos peccatores, et justitia Christi moraliter inhaerens non reddit nos justos, majorem vim habebit peccatum Adae ad reddendum nos peccatores quam justitia Christi ad reddendum nos justos; sed hoc est multum detrahere justitiae Christi, et contra Apostolum ad Romanos 5º dicentem: si enim unius delicto multi mortui sunt multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit: ergo. — Haec instantia soluta a nobis est tractatu de peccato originali principio primae disputationis. Retorqueri potest: nam aegritudo reddit hominem debilem; et medicina vero non reddit hominem fortem: ergo majorem vim habet aegritudo ad debilitandum, quam medicina ad fortificandum. Huic retorsioni respondere debent adversarii, aegritudinem non habere majorem vim, quam medicina; sed habere diversa aegritudo valet ad debilitandum formaliter, et medicina ad fortificandum active. — Haec.

Ad instantiam respondeo

nando maxe quam peccatum Adae non habet maiorem vim ad reddendum nos peccatores, quam iustitia Christi ad reddendum nos iustos, ut dixisti. Peccatum itaque Adae nos reddit vere peccatores, dum proprie inspice peccatores, dicitur ita loquar peccator ut unum in reata adnaqi Anglica contaminandaque se extendit, at iustitia Christi licet nos reddat iustos meritorie dispone et causative, non vero existendo me ... hominibus et Angelis infusos gratia iustitiae reddenti illos vere iustos; neque tamen iustitiae Christi detrahit, quod non reddat nos vere iustos, nam ei inaxe quod ipsi non competit non est illi detrahere.

Unde concilium Tridentinum postquam sessione 6a canone 11 dixerat, hoc non iustificari sola imputatione iustitiae Christi, sed per gratiam quae in cordibus eorum per Spiritum Sanctum diffundit, atque illis inhaeret, sic concludit canone ultimo: si quis dixerit

» per hanc doctrinam catholicam de iustificatione a sancta

» ta sinodo, hoc praesenti decreto expressam aliqua

» ex parte gloriae Dei, vel meritis Jesu Christi Domini

» nostri derogari, et non potius veritatem fidei nostrae Dei

» denique ac Jesu Christi gloriam illustrari, ana-

thema sit. Et nota potius detrahere iustitiae Christi haereticos dicentes, peccatum Adae vere reddere nos maculatos, iustitiam vero Christi non vere, sed tantum apparenter et quoad imputationem nos mundos reddere

Instant iterum ex illo Joannis 1°: de plenitudine ejus omnes accepimus, et c. 15: ego sum vitis, vos palmites, qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum: ergo in Christi persona justitia nostra est. — Resp. neg. in 1° textu illud de denotat plenitudinem efficientiae, seu causae originalis gratiae, 1° ut ibi; quam, quod plenitudo gratiae in Christo est causa omnium gratiarum, quae sunt in omnibus creaturis rationalibus, et quae ab illa causa in propriis personis recipiuntur. Et nota quod si praedictus textus aliquid probat erit in favorem haereticorum, non in favorem saltem aliquorum Catholicorum, in quos P. Utrera sibi judicat probabile, quod ipsa non justitia, qua Christus justus est, sit ea qua nos sumus justi. Opinio autem ut notat P. Utrera censura immunis est, quamvis theorica, loquitur de justitia interne inhaerente, et physice recepta in persona uniuscujusque justi, siquidem justitia Christi reproducit, et justis confert; non quod est, extrinsece imputata, ut docent haeretici.

Ad 2um textus fatetur de me; quia palmites in seipsis vere et proprie recipiunt humorem vitis, nequeunt ferre fructum; ita et homines nisi in seipsis vere, et proprie recipiant gratiam Christi, nequeunt ferre fructum justitiae, sive nequeunt esse justi. Quapropter, sicut haeretici in praedictis textibus docent aliquos manere in Christo sunt per fidem, non tamen participare humorem justitiae, quia non manent in charitate.

Arguit 6° ratione Apostolus ad Ephesios 4° hortatur, ut exuam veterem hominem, et induam Christum, induite inquit novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia, et sanctitate; ergo induimur extrinsecum homini quod est justitia, qua velut palio peccata teguntur. Urget 2° 1a Petri c. 4° ubi dicitur charitas operit multitudinem peccatorum. Confirmatur quod Aug. lib. 3 contra Julianum ait: concupiscentiae poenam, et effectum peccati, et peccatum. Ergo in justificato manet concupiscentia: quod est peccatum ergo. Et c. 23 de nuptiis ait: dimitti in baptismo concupiscentiam carnis, non ut non sit, sed ut non imputetur. Confirmatur: nam si in justificatis peccata delerentur nulla nunquam redirent, quod in dubium redeunt ut significat Mathei 18°, ubi dominus a servo debitum parte exigit debitum quod antea dimiserat: ergo.

Resp. Apostolum docere nos induere Christum, dum per gratiam, et bonos mores illum imitamur, non quod justitia non sit nobis intrinseca, sed sicut vestis malis est ornatus corporis, non pervenient, ita justitia est ornat, ac ipsi superveniens ex misericordia Dei. Hac ratione dum justificamur dicimur induere justitiam, et Christum, sicut et dicitur ab Apostolo ad Colocenses 3°: induite viscera misericordiae, et tamen misericordia intra nobis est. Constat hinc minus argumentum ergo in

dum to mali. – Ad urgeq constat ex dictis: qb addo expli-
cacem quam tradit S.tus Thas in 4 distinctione 22 q. 1 a. 2
ad 2.um his verbis: charit dicit operire pata Deo quo ioian-
det: unde oportet q ea destruat n quidem q patiens sit
aus n processerit, d q vim impediendi quem habeant.

Ad ob-
acem reo, q in prasi, et mente D. Augi, concupiscea que
re manet in iustificatis r̃e paty, pisicnaliter, et impul-
sive. Un hoc n, et n alit concessa mixi, copraria q ss. Un
2.a aut horite sum denotat. S.tus Doctor in baptismo di-
miti concupisceam a pato, q induxerat, ipsam o
concupisceam manere, d jam n imputari, q̃ a i p ju-
stificacõe dimissa, et liberata e a pato, donec denuo
instigans inducat hoc ad novum patum impu-
tandum ipsi propt liberum coram voltis in pra-
vos motus. – Ad 2.am confirmacõe concessa maxi, d quo
mine: in totum redeunt pta, et 2.a suas proprias maiu-
las, nó: virtualiter, et 2.a d concedo; q nihil aliud e nisi q
patum sub eque rãoe ingratitudinis contra Dey
remitentis pata prioxa e aliquo modo maj, ut ex-
promite S.tus Thas 3 pte q 88 a. 8. Relege quo di-
xim tractat. de penitendum etiam de reviviscepa
torum.

Atque demq: justia, qua justi sum coram Deo
directa, perfecta ut duat tq perfectq commensura

qe cum lege Dina, ut nil admittat, aut patiatur ei repugnans; d. requirit tanta perfectio justitiae in nobis intrinsece reperiri: quod justitia qua saltem perfecte et complete justi sumus non est in nobis, ac proinde necesse est recurrere ad justitiam Christi nobis imputatam in qua sola potest reperiri perfecta illa adaequatio cum Dina lege. Ita apparet, nam justum dicitur quod sue regulae adaequatur: regula a. hominis est lex dina. Ita et constat ex terminis.

Ad an[tecedens]

justum requirendo mane: ut nihil admittat, aut patiatur ei graviter repugnans: concedo; leviter sub distinguo: in patria concedo; in statu vie nego mane, et distinctio filiis minimi nocoam. Justitia qua justi sumus coram Deo adeo perfecta esse potest, ut ex ea hominis possit perfecta commensuratio et adaequatio cum Dina lege, quoad omnia que praecipit, sicut in patria ubi medio lumine mentis, et affectum firmavit in Deo, ex se nos reddet impeccabiles; at vero in statu vie praecedo perfecta, ut dicat adaequata commensurationem cum Dina lege, nisi quatenus hoc obligat sub mortali secluso privilegio concesso B. Beatissime Virginis Mariae, et ceteris obstatur dum, unius in via vere et proprie justi sumus per justitiam in nobis intrinsece receptam, et non adeo perfecte ac in patria exim.

Lectio 5a

Utrum gratia justificans sit qualitas physice permanens?

Quaestio praesens inquirit, utrum per qualitatem, quae est gratia justificans, vel per aliam quae est justificans, quae sit actus, id est utrum justificemur de facto per gratiam quae sit qualitas physice permanens, seu [illegible] physici, sive actus, sive aliquis actus vel charitatis, aut contritionis perfectae, quo justificemur. Pro resolutione praesentis difficultatis supponendum est ex dictis homines de facto justificari per gratiam illis inhaerentem, et in ipsis receptam. Supponendum est etiam certum esse apud theologos homines de facto justificari per gratiam ipsis inhaerentem physice, saltem in baptismi infusione. Dixi saltem in baptismi infusione, propter sententiam patris Vasquez asserentis actum dilectionis Dei super omnia esse gratiam sanctificantem, et eo physice transacto manere hominem sanctum, et justum, donec per peccatum non amittit justitiam illam.

Hinc certum est apud theologos quamlibet justificationem de facto existentem esse inhaerentem physice saltem in baptismi infusione. Et supponendum est etiam quod certum est inter theologos, homines de facto justificari per gratiam naturalem sive supernaturalem, quae sit qualitas physice permanens quoad effectum constituendi homines justos. Et tamen sub lite, qua certitudine certum sit gratiam justificantem esse habitum, seu qualitatem physice permanentem. Post Tridentinum temerarium esse negare habitum gratiae justificantis.

Dixi post Tridentinum negante

ipsum, et ante Concilium Viennense fuit sua proba
ble parvulos iustificari per gratiam habitualem permanentem.
Rasmantius parvulis infundi gratiam permanentem re
lata ab Innocentio 3° c. majores de baptismo exat:
q. in parvulis hat effectivi, ideo est superfluum. At
concilium Viennense censuit, ut probabiliorem esse
tenendam seq. affirmativam parvulorum. Haec sunt
verba Concilii Clementina unica de summa Trini-
te, et fide catholica: verum quantum ad effectum bap-
tismi in parvulis reperiuntur Doctores quidam
theologi opiniones contrarias habuisse: quibusdam
ex ipsis dicentibus per virtutem baptismi parvulis qui-
dem culpam remitti, sed gratiam non conferri aliis e con
tra asserentibus, quod et culpa eisdem in baptismo remittitur,
et virtutes ac informans gratia infunditur quoad habitum, etsi
pro illo tempore quoad usum, sive usum: nos attendentes
generalem efficaciam mortis Christi, quae per baptisma applicatur
pariter omnibus baptisatis, opinionem, quae dicit tam parvulis
quam adultis infundi in baptismo informantem gratiam, et
virtutes, tanquam probabiliorem, et dictis sanctorum ac
„ Doctorum modernorum theologie magis consonam et
„ conformem, sacro approbante Concilio duximus eli-
gendam. Hinc
Ex his constare debet, concilium iudicasse
probabiliorem sententiam affirmativam parvulorum: aliqui tamen

apud Coimb. lib. 6. Contra c. 3. v. ad extendunt et
ad adultos. Docent itaque post Concilium Viennense,
et ante Tridentinum, non fuisse probabiliter nunc
certum, adultos justificari per gratiam habitualem perma
nentem. Illorum ratio desumitur ex verbis Concilii Vien
nensis, nam cum utramque opinionem quoad par
vulos retulisset, subdit: nos autem ::: opinionem 2am quae
dicit, tam parvulis, quam adultis infundi in bap
tismo informantem gratiam, et virtutes tanquam probabi
liorem ducimus eligendam: ergo Concilium hoc exi
stimavit probabilius, ac proinde tam quoad par
vulos, quam quoad adultos oppositum relinquit
probabile: ergo ante Tridentinum non fuit certum adultos
justificari per gratiam habitualem permanentem.

Dicendum tamen hoc
non obstante quoad adultos non fuisse probabile ante Tri
dentinum non certum justificari per gratiam habitualem perma
nentem; neque quoad illos non refert in hoc varietas opi
nionum, dissimiliter quoad parvulos. Et quidem ratio
ne dubitandi illis procedebat, quia in his deducaret
usu rationis, otiosi essent habitus virtutum ad bene opera
ndum. Quamvis ergo tunc temporis inter theologos fu
erit ea varietas opinionum quoad parvulos, non sequitur qu
od etiam fuerit quoad adultos, quoad hos etiam theologi
etiam catholici non ut probabile, dixerunt certum habebant justifi-

caio̅ gr̃exi p fiam naturalit̃ permanente. Oppotu
ad n̄ vincum vā concilij, neque retulit opinioe
tunc probable & in hoc gr̃e retulit limitative
quantu ad effum baptismi in parvulis, nō quo-
ad adultos id n̄ probable, d certum erat. Attu
dixit complexe tam parvulis quā adultis in
undi in baptismo instante grā, e tūnc hanc pro
complexam tanquā probabiliore n̄ dixit pro-
babiliore quoad adultos, d complexe quoad par
vulos, et adultos ratione videlicet parvulorum. Ex hoc
...sequit q proposo hec: adultis infundit in baptismo
instante grā d concilioe judicari probabiliore
tantum. Sicut exemplo qui nunc dixeret com
plexe: justificato infundit habitus grã et aliis ha
bitus charitatis distus, probabilis id diceret: n̄ pro-
babilis sit infundi habitum grã cum id alte positi
dentiny sit certu. d q probable ē infundi habitu
charitatis distum ab habitu grã. Ex quo n̄ recte in
ferret probable ē n̄ infundi habitu grã. — Vistra

Mō que-
rim et presens distulit, an post Tridentinu sit de
fide, in ōi justificatoe infundi justificato grā, que sit
qualitas physice permanens sive que sit habitus grã.
Natl. Pa Vea ideo fide. Ita Patres Salad tract. 10 disp.
3. a Tannerus, et Oviedo contra Secum Medina,

Soto, Bañez, et Cano. 2.a sea a tiat. Hanc defendunt Emin.mus Belarm.o lib. 8.o de gra. et libero arbitrio c. 13.o Ximen lib. 6. de grac. c. 3. PP. Ripalda, Amicus, et Antoni. Perez citati a P. Urumiesa d. 8 §. 6.a Citant et pro hac sea Ill.m Palams tract. de fide disp. 5 a. 6. n.o 6; et tractatu de charite q. 5, n.o 20, et alii videndi apud Cosimiy citaty, et apud P.em Ripalda t.o 2.o de ente supli d. ultima §. 2.a - 3.a sea docet: de fide esse in iustificatione sam parvulorum quam adultorum intra sacramenty infundi qualitatem physice permanentem tum esse de fide sic de rotiasa cramentum non fieri iustificationem per actum aut charitatis, contrionis perfectae: ita P. Vasq. t.o 2.o in 1.2 d. 203, et Torres opusculo 6 de gra. d. cum 2.a sea.

Ora sit 1.a pro: de fide est post Tridentinum parvulos iustificari in baptismo per gra. quae sit qualitas physice permanens. Probatur ex eodem concilio s.e 5. in decreto de pecato originali cui verba dedim. n.o 10 originalis docet parvulos iustificari per gram quae in baptismate ipsis confertur; de gra. quae in baptismate ipsis confert, est gra. quae est qualit in ipsis physice permanens: ergo de fide est Tridentini, et minor constat ex eo, quod gra. quae in baptismate parvulis confert, non est gra. increata, neque gra. Christi extre imputata

neq. e. gra. adultis et parvis, cum incapaces sunt de lege ordinaria: unde Concilium Sess. 6. c. 13 de baptismo supponit, parvulos non habere actum credendi, et non propterea ipsos, suscepto baptismo inter fideles computandos non esse.

2a Conclusio: de fide est juxta Tridentinum adultos intra sacramentum justificari per gratiam, quae sit qualitas physice permanens. Probatur. Tridentinum Sess. 6. c. 7. definit meritum Christi per baptismum applicari tam adultis, quam parvulis; et parvulis applicatur per gratiam, quae sit qualitas physice permanens, ut constat ex sessione praecedenti: ergo et adultis applicatur ex mente Concilii per eandem gratiam. Confirmatur probatione: nam baptismus per se loquendo confert gratiam habitualem: ergo per se loquendo tantum confert gratiam habitualem sive gratiam, quae sit qualitas physice permanens applicando mentem meritum Christi iis qui obicem non ponunt, et adultis, eo quod adulti sint obicem non ponunt: ergo.

Conclusio de fide est: sacramenta baptismi, et poenitentiae conferre gratiam adultis eam recipientibus cum sola attritione supplici: ergo de fide est sacramenta illis conferre gratiam habitualem, sive quae sit qualitas physice permanens. Antecedens certum est contra Lutheranos dicentes, quod gratiam, quam conferunt, neque est ipsa supplicat

tritio, de fide namq e q attritio suplis n e sra justifica:
deinde neq e contritio perfecta, q sacramta n tran-
seunt recipiente ab attritione in aule contritione: ipsa
sa experea constat, recipient sacramta frequent
animo distrahi, neq de nuo aliquê elicere ay:
cum q sacramta ista ex vi sua gra conferant
adultis sum attritis, et n aule. tenendum e de
fide illis conferre gra habitualê.

Hac stat a urget
et spro adultis perfecte contritis, neq de fide e pre-
dicta sacramta conferre gram habitualê n ponen-
tib obice; d qui accedit ad predicta sacramta per-
fecte contritus n ponit obice ad gra habitualê recipi
endam. q de fide e predicta sacramta conferre gra
habitualê adultis accedentib perfecte contritis. Mi-
l. Ve d constat, q perfectior dispo, qualis e pfecta con-
tritio nequit obstare ad receptione gre. Utar con. stat. ex
Trident. s. 6. c. 6. de sacramtis in gere dicente:
si quis dixerit, sacramta nove legis n continere gra.
quam significant, aut gram. ipsam n ponentib obi-
cem n conferre::: anathema sit. Et canon. 7. si quis di-
xerit n dari gram p hujus sacramta, semper et oib,
quantum e ex pte Dei et si rite ea suscipiant, d ali-
quando, et aliquib. anathema sit. Deinde constat
ex fide predicta sacramta conferre gra justifi-

sequuntur ad dispoes recipientis.

Rer. Tridentinus s. 6

postquam c. 6. de dispoe et per detestaoe peccatorum egerat, inquit c. 7: hanc dispoem seu praeparaoem justificao ipsa consequitur, quae justificao, quae consequitur dispoes est per gratiam habitualem, cum neque est eo alius ipse disponens, (ne) non consequitur ad sacramentum: ergo quod producta sacramenta conferunt. Urget nec Tridentinum locis citatis in dicto loquitur de adultis ut de dispositis ad sacramentum recipiendum: propo ad doctrinalis in dicta equivalet uni, a qua non licet aliquam exceptionem facere: ergo loquitur et de adultis recipientibus sacramenta cum dispoe perfectae contritionis: ergo non minus certum est de adultis ita dispositis conferri gratiam habitualem per sacramenta, quam conferri adultis illa recipientibus cum sola attritione supplici.

A
2. Dico:

Certum est post Tridentinum, adultos perfecte contritos, qui extra sacramentum in re susceptum justificantur, justificari per gratiam habitualem, sive, quae sit qualitas physice permanens. Probatur: nam Tridentinum s. 6. capite 7. et 8. definit impii justificaoem fieri nisi per baptismum, aut per pr... sacramentum in re, vel in voto susceptum; quando enim sacramenta in re suscipiunt, justificatio fit per gra-

naturale: quod per eamdem fit quando suscipiunt tantum in voto inclusa in contritione perfecta: quod clarum est Tridentini, et unica constat ex duabus praecedentibus conclusionibus: unde sola contrariam probanda est. Probatur quod dictum: quod Tridentinum non assignat aliquod discrimen inter justificationem factam per sacramentum in re susceptum, et justificationem factam per votum sacramenti sive per sacramentum susceptum tantum in voto: quod indistincte ... in utraque recepit debere fieri justificationem per eamdem gratiam naturalem.

Probatur 2: quod Tridentinum citatum ... dicit: per sacramentum penitentiae in re, vel in voto susceptum recuperari gratiam per baptismum amissam post ... quod eadem est gratia, quae confertur in baptismo, ac illa quae confertur vi sacramenti penitentiae suscepti in voto, alias qui non recuperaret gratiam, quae fuit amissa post baptismum, de gratia amissa erat naturalis ... baptismi data, ut constat ex dictis: quod ... quod Tridentinum sessione 6 ... 16, et canone 20: gratia recuperata per sacramentum penitentiae in re, vel in voto susceptum crescit per bona opera, de aucta contritione non crescit per omnia bona opera: et aucta contritione non est gratia recuperata per sacramentum penitentiae in re, vel in voto susceptum: gratia quae per haec recuperata est gratia naturalis.

Sectio 5.ª

Argumenta

Arguit 1.° Ratio sua assentire physice permanente esse de fide, id assentiri probabile, si quidem sua oppositum probabilis: quod eam assentimus cum formidine imbibita in ipsa probabilitate: quia assensus fidei elicitus circa illud obiectum stat cum formidine circa revelationem Dei, quod ab Innocentio XI. in hac propositione, quae est vigesima prima inter damnatas ab ipso: "assensus fidei supernaturalis, et utilis ad salutem stat cum notitia solum probabili revelationis, imo cum formidine, qua quis formidat ne non sit locutus Deus." — Arguitur hoc esse de iis qui ex hominibus in quibus assentiatur aliquod obiectum esse de fide, et alijs docentibus oppositum docentibus. — Alat ansa argui. 1. Cardenas in praedicta propositione damnata disertiatione 1.ª c. 5.° quod Auctores nostri esse de fide assentiant non probabiliter, sed certo: unde ipsis non est probabilis sua opposita. Videatur citatus Cardenas, et Pater Gutierrez. Contradictio in praedicta propositione cum quibus non ansa argui, et patet ad relictum.

Arguitur 2.° Mens concilij eo tendit, ut opponatur hereticis; sed sufficienter opponitur definiendo rationem naturalem: ergo. Potissimum quod a hereticis assentientibus sufficienter, scilicet esse de fide, ipso solo

impurare sufficient opponi definien. gratiam
eq. sive ista sit actu, sive habitu. q. Prob. 2a pars, quia gratia
nullam justificare fieri phantum, sufficient oppo-
nit concilium definiens aliquem fieri per habitum,
videlicet parvulorum per baptismum: ergo definit
justificare adultos et extra sacramentum fieri per
gratiam habitualem. — Conf. 1o quia de gratia actuali, tha
obscurus ... omni theorij quoniam Concilia non relinquit
sed de subtilitatibus scholasticis. Conf. 2o quia concilium
fundat in verbis Apostoli dicentis: charitas Dei diffusa est
in cordibus nostris etc. = de cujus verbis colligitur de fide
gratia habitualis, nam si colligeret ante Tridentinum et
de fide fuisset gratia habitualis parvulorum in baptis-
mo vi verborum Apostoli; atqui dissentiunt ante
Tridentinum: ergo neque post ipsum fundatur vis
Apostoli ergo.

Ad argumentum contrarium maxi nominis, adver-
sus prima probatio dicitur quod quamvis concilium suffi-
cienter opponeret hereticis asserentibus justificare
fieri per solam imputationem, non opponeret suffi-
cienter hereticis negantibus justitiam habitualem, sine
definiret justificare fieri per gratiam habitualem. Con-
stat ab hereticis negasse justitiam habitualem: nam eam
justitiam quam catholici communiter asserebant:
sed catholici communiter asserebant justitiam habitualem: ergo. Ad

hec Calvin. in antidoto Tridentini dicit, ut refert a Belarm. falsum esse contendis ullam iustitiam per modum qualitatis creatam esse, tantum, qui in nobis resideat. Praeterea: Gemnitius apud citatum Belarminum reprehendit concilium Tridentinum, quod inqualitatem creatam infusam justificationis causam constituerit. Alij quoque heretici Cathecismum jussu S.ti Pij 5.i editum reprehendunt, quod causam justificationis esse doceat qualitatem divinam in anima inherentem. Ut quoque his opponat concilium justitiam habitualem definit.

Insuper: Tridentinum occasione repellendi particulares errores circa justificationem tradit doctrinam, urbe ad quam ut de more habent concilia, ut ostenderet inmemorat P. Ripalda t.o 2 ... supli d.e Culumnis ... n.o 33. Quare frequenter concilia definiunt plus quam requiritur ad ipsam oppositionem cum hereticis. Ordelet ad ... opponere cum ipsis non requireret Tridentinum definire gratiam habitualem, eam tamen occasione repellendi hereticos definivit. Denique incredibile est concilium definiens justificationem definire habitualem ... Haec quoque certum erat apud catholicos habitum gratiae justificare, et non ita certum erat (sui ...) aliquem justificare. Quis credat Tridentinum definiens formam intrinsecam justificantem non definire eam, quae certo apud omnes catholicos justificat?

Constat ex dictis ad 2. probar minus; Concilium enim non sumi oppositum communiter, de contrarie hereticis [illegible] tib. nullam justificationem fieri per gratiam naturalem. Ad 3. constat ex eo Concilium curasse de permanentia physica, quae quando recte appellatur mera subtilitas scholastica cum sit vexata ab omnibus magnis auctoritatibus. Relaxavit Concilium de aliis subtilitatibus mere speculativis, ut an gratia uniatur unione distincta, vel indistincta, et an existat per existentiam ab ipsa distinctam, et sic de aliis, quas relinquit Doctoribus examinandas. Ad 4. constat ex eo concessa maximam de mire ad eius probationem dico, quod licet ante Tridentinum non fuerit de fide quoad nos, justificationale in parvulis per baptismum tamen verit illius in viis [illegible] continebatur, quod de trae de Tridentino expresse a ignorantium in quo Apostolus loquitur est pro hoc est quod vis Apostoli utatur ad defiendam gratiam naturalem a ignorantium, in quo Paulus loquitur.

Ut probavit 3. licet per varias argumentationes probet certo naturalis gratia in omni justificatione de facto, tamen expresse non est de Tridentino de fide; de hoc ipso non erit de fide quod detur in omni justificatione de facto conferri gratia naturalis. Ut ex constat ratione videt, non ad probandam nam [illegible] extra utrumque distinctio deducto ex his, quae de fide sunt a Tridentino, de conclusio ad quam deducenda utrumque dicitur una deducto

o revelatis, et definitis, non de fide, sed ad summum erit conclusio theologica, cujus opposita erit erronea, non tamen heretica, ut solet a theologis asserendi in tractatu de fide: quo quamvis erroneum sit negare gratiam naturalem in omni justificatione, non tamen erit hereticum.

D. Ledesma
lib. 6. de gratia c. 3. refert quosdam theologos magni nominis sentire esse de fide conclusionem illam, que ex principiis fidei per consequentiam evidentem deducitur: et quamvis de hac alii dubitent: spectare ad praxim tamen nihil convenit, cum nulla moralis obligatio credendi talem veritatem revelatam. Cum igitur per evidentem illationem ex definitis a Tridentino veritas gratiæ naturalis in omni justificatione deducatur, dabitur moralis obligatio illam credendi. Hactenus doctrina pretermissa neo.

Ad argumentum negando majorem, quia definitum est a Tridentino gratiam naturalem in omni justificatione esse de facto. Hoc quidem non colligimus ex Concilio per illationes, et consequentias, sed ex vi verborum ipsius Concilii. Utimur autem dictis verbis illationibus ad manifestandum sensum Concilii, et expressam ejus mentem, quod hoc non excludit predictam veritatem esse definitam, vivo de aliqua veritate in scripturis, et conciliis, quam possunt voluntarie, et perperam interpretationibus obscurare, et eludi, ad hanc aperiendam necessarium est dicere, et illationibus uti, quin

propterea nandu, item de fide veritate in scrip. et Con-
ciliis ita contenta. Quod maxime verum, quando
tis verit ex collatione aliorum locorum Scrip. talia
rum etiam eidem concilii per sicut ostendit,
sicut a nobis fit in presenti.

potestatis: concilium nunquam
extimet sub his expressis tis

grammaticalis; quo vi verborum Concilij non potest colligi grammaticalis. Dico ruin esse concilium non uti hac grammaticali voce grammaticalis, uti tamen equivalenter dicto idem significante: quod non obstaret desitum sit, ut fieri grammaticalem. Ostenditur exemplis: nam desitum esse grammaticale accidens suple, et tamen Concilium non utitur hac voce accidens superiule. Etiam desitum esse chimericale, quidquid dicat P. Arriaga, et non sit desitum his vocibus al xale.

Instabis vero: concilium utitur his vocibus inherea, inhereret quando loquitur de gratia, et voces istae conveniunt etiam accidenti transeunti, et non permanenti grammaticali physice, siquidem omni accidenti recepto in subiecto, qualiter receptus est actus, qui est accidens transiens convenit inherere: ergo Concilium non desinit physicam grammaticalem inherendi more. Respondeo concedendo maiorem: concilium utitur his vocibus sed in sensu scholastico, et grammaticali concedo: precise in sensu scholastico nego maiorem, et concessa minori in hoc 2o sensu, nego illam in primo. — Explico.

Voces istae inherea inherere habent sensum dialecticum, et sensum grammaticale: in sensu dialectico significant modum proprium, quo accidens est in subiecto: in sensu grammaticali significant firma, et stabile permanenter in alia re, ut frequenter apud latinos usitatum est. in hoc sensu

loquitur concilium quando loquitur de gratia ut constat ex omnibus probationibus. Praeterea si concilium quando loquitur de gratia iustificante loqueretur in sui tantum dialecto. Sed etiam loqueretur de actibus charitatis, et contritionis, nam etiam isti actus nobis inhaerent in sui dialecto; Atqui nunquam de illis ita loquitur, nec illis applicat verbum inhaerere quod sumitur specialiter applicatur gratiae; quia hac definitur inhaerens naturalis permanens in subiecto formali, quod actibus convenire nequit. S.

Sectio 6.

Duplex dubium.

Primum est utrum doctrina tradita sit extendenda ad iustificatos ante Christi adventum. Ratio dubitandi est, nam doctrina tradita procedit de gratia iustis collata virtute sacramentorum Baptismi, et paenitentiae in re, vel in voto, haec est gratia, quam Tridentinum definivit dicta quod praecedentibus; sed gratia iustis collata ante Christi adventum non erat gratia collata virtute sacramentorum; quod tunc temporis erat gratia alterius speciei. Si eiusdem speciei adstruitur dicendum est idem definiri a Tridentino. Eximius D. lib. 6 de gratia c. 3 nº 87 dubium resolvit asserendo.

Assertio. Eximii et probo resolutionem, quod per baptismum recuperatur gratia, quam Adamus per peccatum sibi, et nobis amisit; sed gratia per baptismum recuperata naturaliter

alis: ergo etiam naturalis erat. quam Adam sibi, et nobis amissit; atqui gratia, quam Adam sibi et nobis amissit, fuit gratia, qua justificantur justi ante Christi adventum: ergo gratia ante Christi adventum justis collata fuit naturalis. probatur Antecedens, et sequela. constat ex dictis.

Contra: nam Adam non sibi soli, sed nobis etiam justitiam amissit. et amissit justitiam tantum imputativam, nec consistentem in solis actibus, sed permanentem ab actibus distinctam et quidem Adam non tantum amisit imputativam ex fide. sicut et fide parvulis amissit gratiam quam habuissent concepti in statu innocentiae, et qua in baptismo recipiunt, gratia est, quam habuissent parvuli concepti in statu innocentiae non est gratia per solos actus, horum enim pro tunc, sicut et modo incapaces sunt parvuli baptizati: ergo gratia Adami et omnium et ante Christi adventum est naturalis.

Deniq. doctrina justificationis, quam tradit Tridentinum generalis est, seclusis tantum respectu ad caelitum, et necessitatem sacramentorum novae legis, et ita pro omni tempore in omnibus hominibus locum habet. Constat hoc ex ipso Tridentino; nam in dicta sessione 6 capite 4. prius tradit generalem descriptionem justificationis sic: ut sit translatio ab eo statu in quo homo nascitur, filius primi Adae in statum gratiae et adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum. Postea vero addit specialia reliqua ad baptismum, tanquam

adeq. seu medii esse proprium legis evangelicae: ideo cum proportione intelligit de justificatione a pattis ... lib. post baptismum commissis, quae nunc fit per sacramentum paenitentiae: quo remoto hoc respectu reliqua quae concilium tradit de gratia, quae justis infundit generalia sunt. Ex his dictis constat ad rationem dubitandi, nam Tridentinum ... definit gratiam post Christum datam vi sacramentorum esse naturalem, sed etiam naturalem fuisse datam hominibus absque ... ad sacramenta novae legis, siquidem definit fuisse naturalem Adami gratiam, quam in quovis tempore justi recuperant. Unde differentia sumitur statim ex eo quod licet gratia semper fuerit eadem, quoad tamen ... fuit dignius an post Christum confertur vi sacramentorum novae legis ante Christum vero praeciso ... ad talia sacramenta.

Dubium 2um:

utrum gratia de qua hucusque dicenda sit proprie naturalis. Ratio dubitandi est, quia nomine naturae solet intelligi principium proximum actus; sed gratia licet sit physice permanens non est principium proximum actus: ergo non erit dicenda proprie natura. Et quidem S. Thomas q. 27 de veritate a. 2 quid videtur docere; ait enim ad 7um: quod gratia cum sit species qualitatis, quamvis non proprie possit dici natura, quia non immediate ordinatur ad actum. — Aliter discurrunt auctores alii qui docent naturam latius usurpantes pro quacumque vi ... quae ... sentiente, quae non sit ipse actus 2us.

In hac usurpatione constare debet gratiam esse proprie habitum, quia gratia est qualitas, ut docet Catholicissimus Synodus Tridentina, sessione quinta, editus per illa verba: est autem gratia divina qualitas in anima inhaerens. Insuper gratia est qualitas permanens in anima ipsam perficiens, ut constat ex dictis: et demique habet omnes conditiones habitus: quod dicenda est proprie habitus. Dissidium hoc de voce est, quare dubio reo, quod si ad rationem habitus proprie talis requiritur in gratia virtus influxiva in actus virtutum, gratia non est dicenda proprie habitus nisi ipsi concedatur talis virtus influxiva, si vero ad rationem habitus proprie talis non requiritur in gratia praedicta virtus influxiva, gratia dicenda erit proprie habitus. An vero concedenda sit gratiae virtus influxiva in actus virtutum, quaestio est difficilis, propterea resolvenda sit in sequenti.

Lectio 7a

Utrum gratia justificans identificetur cum complexo habituum fidei, spei, et charitatis.

Praesens dubitas: utrum gratia justificans sit simplex qualitas, contra ... gradum per quos fiat intensio ... contra ... ... theologorum, per ... aliarum virtutum naturalium, tam moralium quam theologalium, fidei videlicet spei, et charitatis. Unde praesens quaestio

inquirit utrum gra justificans sit qualitas composita ex virtutis habib. predictis. Ita ut in earum collectione ster adequate gra justificans, in adeqte vero et partialiter in singulis.

1a Sea docet gram justificante ee compositam ex omnib. habib. virtutum tam moralium, quam theologalium. Ita aliqui citati ab Arrubal, et a Ripalda d. 88 s. 2a. 2a sea contractius opinatur dicens gra justificante nihil aliud ee, quam complexum ex trib. habib. theologalium virtutum. Ita Vega lib. 7 in Tridentinum c. 3o, et clarius P. Osea d. 11 s. 5. Differunt tamen inter se authores isti, q. Vega prefert charitatem habib. fidei, et spei quoad munus justificandi. At vero P. Osea aequo justificatione tribuit trib. illis habib. 3a sea docet justificationem constare ex habitu charitatis, et alio, qui habitus grae vocatur. Ita Magister Lorca d. 86 de gra. 4a sea, que communis e inter theologos defendit gram justificante ex dispositione complexum habitum virtutum tam moralium, quam theologalium. Hec sea cois e inter thomistas et nostrates, qui videri possunt apud Arrubal lib. 6 de gra c. 88o. et P. Ripalda t. 2o de ente supernati lib. 6. d. ultima s. 3a.

Cum 4a sea magis concluo: gra justificans dari ex complexo habitum fidei, spei, et charitatis. Loquor de his ha-

tib. nam de illis prec aliqua difultas, de aliis v° hatib. virtutum moralium certum e, ut inquit Card. cit. citatus dqui à gra justificante, et talis distio ex dicendis tunc distio gre à complexo hatuy virtuty thelogalium constabit. Pbs ita q concilius Tridnno citata s. 6. c. 7. dicente: justificao fieri p voluntaria susceptionem gre, et donorum, ubi clare dquit gra justificante à donis, sive hatib. virtuty: g. — Confir q gra hatualis justificans e velut nra, et radix virtutum superlaliy, ut suo loco dicem: g dquit ab illis, ut à suis proprietatib. dquit.

Probb. 2.° nam si identite reali gre cum predicto complexo, sequeret 1.° quod gra justificans, qua nos sancti sum, n eet ejsdem speciei cum gra hatuali Chri capitis nri, nec cum gra hatuali beatorum; d hoc e absurdum: g. Rao maris e q cu coe theory seq in Chro domino, et beatis n dari hatus fidei, et spei, atq a deo gra hatualis Chri domini, et beatorum eet dista ab hatu fidei, et spei: g etiam et eet dista à gra, qua nos sancti sumus. Sequeret 2.° q cum hatib. fidei charitatis, et aliarum virtutum, et cujusvis alius donis superlis pret hatum spei sabre divinitus ab illis separabile, n treret gra hatuale, neq eet essaliz justus q e incredibile: g. — Aliqui authores nre sec confirmant hec ex eo q propositio ea

sequitur in patre fideli magna pte qre justificantis, nam in illo sunt fides et spes, que n admittunt q dlibet pary; hoc adaquirdy m ee contendunt.

Argumenta.

Arguitr 1.o xa dicta in probatione nre conclusionis Tridentinu docet, justificarem fieri per voluntaria susceptione grae et donorum; d nomine grae intelligunt tres virtutes theologicas, et nomine donorum virtutes morales: forma q ptur; nam Tridentinu ibidem docet hoc justificari dum ejusdem sacrissime passionis merito per Spiritum Sanctum charitas Dei diffunditur in cordib. eorum. Postea q subdit: unde in ipsa justificatione cum remissione peccatorum hec omnia sul infusa accipit homo per Jesum Christum cui inseritur, fidem spe, et charitate; nam fides nisi ad eam spes accedat, et charitas neque unit perfecte cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit. Modo sic: d particula illa unde illativa e, et indicat rationem cur justificato n infundatur sola charitas, ded fides, et spes, redditq hanc sum. "Quia homo ut justificetur infunduntur sul fides, spes et charitas: q in his colloravit sumptis gratia sanctificans justificans: q.

Confirmatur eodem Tridentino, n q ut constat ex verbis immediate citatis ad justificationem gratie n sunt tres virtutes predicte, nam fides nisi adea spes accedat &c: q dixit Concilium sola fides n justificat, q

n unit perfecte cum Chro: q° justificao stat ꝑ in vir-
tutib. perfecte punientib. Atqui fides unit intelle spes vo
et charitas volte cum Chro: ꝗ in his trib. stat ꝑ ꝑ-
fecta justificao. Contr. 2. ex eode Concilio definiente ēc
justiam semel acceptã augeri per bona opa, et hoc ꝗre
augmentu ab Eclesia peti cum Deu orat dicens: da no-
bis Domine fidei spei, et charitis augmentu. ꝗ ẽ a con-
cilio augmentu harum trium virtutum ē augmentu
gr̃æ; ꝗ gra auget ꝑ additioẽ qualitis eã sam simplicis
constituentis: ꝗ. Ut facilius.

Ut facilius percipiat precedentis ar-
gum, et aliorum solio. noto cum Doctore Eximio lib. 7 de
gra c. 2 justificao justia, seu gra justificante posse su-
mi duplicit ē entialit, videlicet, et integralit. Sumit
essalit pro illa tantu perfecoe, que sufficiens ē ad ex-
pellendum patum, et justum constituendu, et cui
debet universalis rectitudo omniu virtutu mora-
lium, et theologaliu. Sumit integralit pro cunctis
perfectionib, et proprietatib, que comitant, et com-
plent illã perfecoem essalẽ. Sumpta gra justificante
in hac 2a acceptioẽ, certum ē coalescere ex virtutib
tum theologicis, tum moralib, nam ad complementu et
integritatẽ ꝑtinent proprietates cuiusliber rei. Cum a gra sit
veluti nã, reliquẽ vero virtutes ex parte sint veluti pro-
prietates illius, ad complementu, et integritatẽ gre ꝑtine-
re debent predicte virtutes. — Hoc notato

ad argutum res confessa maxi de justificatione integ-
ralis sumpta, nando mixe, nq oo voluntarie asserere
concilium intelligere nomine gratiae tres virtutes theologicas,
et nomine donorum virtutes morales. Concilium itaque
intelligit nomine gratiae specialem. ac simpliciter habitualem
quae est gratia justificans, et gratia essentialis sumpta, nomine
donorum intelligit habitus aliarum virtutum. Quod
concilium specialiter exprimat ibi tres virtutes theo-
logicas, ideo est quia illae praecipuae sunt, non vero quia in illis praecisis
sit ratio essentialis gratiae, vel gratia integralis sumpta in illis
tanquam consistat. Unde constat ad probationem minoris,
nq vel parva illa uinculata sit, non propterea suadet
tres illas virtutes constituere gratiam essentialiter sump-
tam, quod a gratia velut a radice, et radice virtutum hoc
intendunt: a radice, et radice bene inferuntur proprie-
tates ipsius sicut ab igne calor.

Ad 3um conclusionem dico,
gratia justificans essentialiter sumpta perficit radicaliter
saltem intellectum, et voluntatem, nam oritur, et radicat fidem
perficientem intellectum, et charitatem perficientem volun-
tatem. Unde unio radicalis provenit a gratia, formalis
vero ab virtutibus iis de quibus expresse loquitur Con-
cilium. Et nota ibi loqui concilium de justificatione
tam essentialiter, quam integraliter sumpta. Ex hac quaestione
acceptiones explicatae ferantur quae post illationes constarunt. —
Ad 2um conclusionem dico. Etiam acceptione bona

opera, et Ecclesiam petere augmentum gratiae, cum Deum orarit dicens: da nobis Domine &c., non quod augmentum formale fidei, spei, et charitatis sit formale augmentum gratiae, sed quia quando virtutes illae augentur, augetur et gratia, et ex illarum augmento infert augmentum huius. Hinc patet iustitiam esse aliter sumptam augeri connexive, non vero formaliter per bona opera, et augmentum formale illarum trium virtutum esse connexive, et non formale augmentum gratiae iustificantis.

Arguitur 2º: illa qualitas supernaturalis est gratia iustificans essentialiter sumpta, a qua oriuntur virtutes, et quae ab alia priori radice non oritur, sed a collectione trium virtutum theologalium oriuntur virtutes morales, et praedicta collectio non oritur ab alia priori radice ac infusa: ergo. Confirmatur quia tres illae virtutes disponunt hominem proximius ad Deum. Deinde fides, et spes saepius reperiuntur in peccatore sine intrinseca radice, a qua oriantur: ergo non oriuntur &c.

Ad argumentum concessa maiori nomine, cuius prima probatio probat fidem, et spem oriri tanquam a radice a charitate, quae haec disponit hominem proximius ad Deum. Ergo secundum adversariorum intentum proximior illa dispositio. Vera 4ª probatio dico, quod licet fides, et spes maneant in peccatore

aduaxxxxy xxx xxx sine intra radice, a qua oriant
hoc probat, quod non infundantur quoad suum
esse vigeantur; fides itaque et spes in sui esse non pos-
sunt naturaliter existere nisi ad vigorem ore; et tamen pro-
ducte jam possunt conservari ad sui vigorem licet
gratia deficiat. sicut in physicis forma ignis non nequit
connaturaliter existere nisi ad vigeantiam

nisi ad vigorem ultime dispositionis, semel tamen producta
forma ignis conservari potest ad sui vigorem licet ultima dis-
positio deficiat.

Arguitur 3.° Gratia, seu justitia naturalis dicitur
esse universalis rectitudo; sed universalis rectitudo ex equo com-
plectitur omnes virtutes naturales, que sunt principia
proxima auxilii: ergo. Minor liquet, et maior est Sancti Thomae 1a 2e
q. 113. a.° 1. ad 2.um dicentis: justitia importat ge-
neraliter totam rectitudinem ordinis. — Respondeo quod
gratia, seu justitia naturalis essentialiter sumpta dicitur, et est univers-
alis radicalis rectitudo, nam ipsa tamquam radix
complectitur omnia principia proxima auxilii, et tamen universalis forma-
lis rectitudo, quae nunc coalescit ex omnibus tam mora-
libus quam theologicis virtutibus. Constat hinc ad formam
arguti cujus maior, et minor concedende sunt [illegible]
Constat etiam ad locum Sancti Thomae, qui solum docet justitiam
importare totam radicalem rectitudinem ordinis ut pate-
bit ex citatis articulis constabit.

Arguit 8.: justificatio aliud donum importat prÆter gratiam, dona habitus fidei, et spei: ergo importat habitum charitatis. Major liquet ex Tridentino asserente justificationem fieri per susceptionem gratiæ, et donorum. — Confirmatur: nullus habitus exclusa charitate sufficit ad justificandum, ergo justificatio gratia habitualis: ergo quia nec gratia, nec specialis sunt habitus habitum et charitatis individuum complectitur. Major liquet ex Tridentino sess. 6 canone 11 damnante eum, qui dixerit homines justificari exclusa gratia, et charitate: Ergo est quod Concilium justificationem includere gratiam, et charitatem. Ad

argumentum dico majorem: justificatio integraliter sumpta aliud donum importat præter gratiam, concedo: justificatio essentialiter sumpta, nego majorem. Constat distinctio ex dictis. — Ad confirmationem nego majorem de justificatione essentialiter sumpta, nam si homini infunderet habitus gratiæ [illegible] quin infunderet in alia videlicet providentia positum habitus charitatis esset justus dare quod justificatio essentialiter sumpta. Neque ex doctrina Tridentini nobis quod promittere tamen est hominem non justificari de facto sine charitate, sicut neque justificatur sine fide et spe habitualibus: non quia virtutes integrant, dona non constituunt justificationem essentialem.

Sectio 8.a

Utrum gratia justificans distinguatur realiter ab habitu charitatis?

Ante resolutionem hujus difficultatis satis celebris inter thomistas, et Scotistas suppono 1.º certum esse gratiam habituale justificantem de qua in presenti loquimur, non esse charitatem habitualem, sive habitum dilectionis Dei super omnia. Ratio est manifesta, quia in infante baptisato, etiam adulto amente datur gratia predicta, et non datur charitas habitualis. Similiter potest etiam reperiri gratia predicta in homine dormiente sine charitate habituali; presens ergo difficultas solum procedit de gratia charitate habituali, sive de habitu charitatis supernaturalis, quia a Deo infunditur hominibus in justificatione. Suppono 2.º gratiam habitualem justificantem nunquam dari in hac providentia sine charitate habituali, et e contra, quem mutua inseparabilitas occasionem dedit ut, cum inter gratiam, et charitatem deficiat fundamentum separabilitatis, videatur et deficere realis distinctio.

Prima in hac difficultate sententia docet gratiam justificantem non distingui realiter ab habitu charitatis. Ita Scotus distinctione 26, et 27, et ibi ipsius Scotistae. Eamdem sententiam sequuntur alii Alensis, Ricardus, Gabriel, et alii citati ab Eximio lib. 6 de gratia c. 88. Adherent etiam huic sententiae Belarminus lib. 1.º de gratia, et libero arbitrio c. 6, et 7, et alii sin locis Patres Conimbricenses de actibus supernaturalibus disp. 28 dubio 7. Lessius, Bernal, Arriaga, et alii citati a P. Ripalda tomo 2.º de ente supernaturali disp. ultima sectione 8. Discrimen tamen

Prima sententia

Presentis difficultatis

ipse authores huj sententiae alij inter gratiam, et charitatem
ut identificatas ponunt distinctione rationis cum funda
mento in re: alij vero distinctione stricte in ratione rei. Durandus vero
navit distinctionem etiam rationis modo cum fundamento in re,
ac proinde docuit solum differre penes nomina
ut refert Eximius citatus. 2a sententia docet gratiam ha
bitualem justificantem realiter distingui ab habitu charitatis. Haec
est communior Doctorum sententia, quam apud Gonethy
t.o 6 d. 2 de essentia gratiae a.o 6 defendunt omnes dis
cipuli Sancti Thomae. Tamen communiter tenent nostri cum
Doctore Eximio citato c. 82.

Cum hac 2a sententia
sit 3io: gratia habitualis justificans distinguitur realiter ab ha
bitu charitatis. Probatur 1o authoritate Scripturae Sacrae:
nam Apostolus 2a ad Corinthios 13 ait: gratia domini
nostri Jesu Christi, et charitas sit cum omnibus vobis; ubi de
gratia, et charitate loquitur Apostolus tanquam de du
obus donis distinctis. Et ad Ephesios 6o dicitur: pax
fratribus, charitas, et gratia cum omnibus. Et 1a ad
Timotheum 1o: superabundavit autem gratia Domini nostri
Jesu Christi, cum fide, et dilectione. Et ad Galathas 5o
charitas numeratur inter fructus Spiritus Sancti, idem
gratia qua spiritualiter vivimus, ut patet ex contextu
ubi dicitur: si spiritu vivimus spiritu et ambulemus, et post
enumeratos fructus carnis fructus spiritus sunt

merant int quos ponit gra. Sic ad Romanos
,, 5o dicit: charitas Dei diffusa e in cordib nris p
,, Spum Stum qui dat e nobis. Prius q dat Spus
Stus per grã, et postea infundit charitas ut fruc
tus illius.

Accedit et Conciliorum authorit. Nam
Moguntinum c. 7 de justificatione ait: cum venia pec
torum ho etiam Dei grã, et per Spum Stum una
cum fide sul charite in corde diffusa, et spe
accipit. Ubi satis innuit breit grã infundi et
charite. Insup Tridentinum sepe citatum docet
justificatione fieri per susceptione grae et donorum, mox
q declarat precipua dona dicen: hec omnia
sul infusa accipit ho fide, spem, et charite ubi
dquit grã a donis fidei, spei, et charitis. et eode
mo loquit de grã, quando illa confert cum cha
rite, ac quando illa confert cum fide, et spe; quan
ando illa confert cum fide, et spe ab his illa
dquit: q quando illa confert cum charite, ab
hac illa dquit. Rept. idem Concilium can. 11 statuit
justificatione n fieri, exclusa grã, et charite ubi grã
a charite discriminat.

Ubi observandum e q pax
la illa et, quae Scrip.a sacra, et Concilia unifi
cat distinctione, aut reale, aut rationis, quo adjunctis

dignoscendum ē; ꝯ circumspte adjungere in testimoniis adductis conciliorum denotam particula illa et sicare distinctioem reale grē a charitte: qꝫ Patres, nam eodem moduntur particula et conferendo charite cum gra, accombarando cum illa fidem, et spē, et virtutes infusas; qꝫ significat distinctione re fidei, et spei, et virtutum infusar: qꝫ etiam sicar distinctio re grē a charite, ne dicat concilia loqui confuse, dum eadē doctrinali oraōe particulā eadē dixō modo utuntur.

Stat et pro concluse nra preter alios P. S. P. N. Aug. adiis in laudis et precipue libro de spu, et littera c. 32 in fine, ubi ait charitas Dei dicta ē diffundi in cordibus nris, non qua nos ipse diligit, ꝯ qua facit dilectores suos sicut justia Dei qua justi ejus munere efficimur, et Domini salus qua nos salvos facit, et fides Jesu Chri, qua nos fideles facit. Quib. in vis clare dquit charite, et fidem a justia, quē ē gra justificans; preter libro de gra Chri cap. 30 ait: istam graam, qua justificamur, id ē, qua charitas Dei diffundit in cordib nris, indicamus, qꝫ media gra infundi nobis ut ipsius fructum charite.

Pro eadē concluse stat clarissime S. P. N. Thom pluribus in locis, nq 1a 2æ q. 110 a. 3 inquirit, utrum gra sit ide quod virtus? et respondet per hec vā: reo dicendū quod quidā po-

fuerunt idem esse gratiam, et virtutem, quia essentiam, differentem rationem, ratione qua dicatur gratia quod facit hominem Deo gratum, vel quia quod gratis datur virtus autem quod perficit ad bene operandum. Si quis recte consideret rationem virtutis hoc stare non potest. Et in paragrapho Sed contra ait: si gratia est virtus maxime videtur quod sit aliqua trium theologalium virtutum: sed gratia non est fides, vel spes, quia haec possunt esse sine gratia gratum faciente, neque etiam charitas quia gratia praevenit charitatem ut Augustinus dicit in libro de praedestinatione Sanctorum: ergo gratia non est virtus. Haec Sanctus Thomas, quae satis clara sunt ipsius distinctione gratiae a charitate.

Nec minus clare loquitur Sanctus Doctor in quaestionibus disputatis quaestione 27 articulo 2 cujus titulus est: num gratia gratum faciens sit idem quod charitas? Cui negative respondet Sanctus Doctor cujus ratio in paragrapho Sed contra est: quia nihil praevenit se ipsum, sed gratia praevenit charitatem, ut Augustinus dicit in libro de Praedestinatione Sanctorum tomo 3 ergo gratia non est idem quod charitas. Praeterea ad Romanos 5: charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis: ergo datio spiritus sancti praecedit charitatem, sed circa eum, in quantum Spiritus Sanctus datur, requiritur aliquod donum suum: ergo aliquod donum est in nobis quod praecedat charitatem, et hoc non videtur esse aliud, quam gratia. Ergo gratia est aliud, quam charitas. Quid clarius pro nostra conclusione?

Ad 4.^m^ ratio probat et 3.º gratia, gratia naturalis justificans dicitur gratia, quae non convenit naturali charitatis de facto existenti: ergo. Probatur antecedens: nam gratia naturalis justificans est forma reddens hominem sanctum, filium Dei et amicum, et participem divinitatis; sed haec omnia non conveniunt naturali charitatis, neque in conceptu naturalis charitatis, neque in conceptu talis, videlicet de facto existentis: ergo. Maior est certa in theologia; minor vero probatur per partes. Quoad 1.^am^ probatur: nam naturalis charitatis ex precisso conceptu naturalis charitatis tantum dicit esse virtutem elevantem voluntatis ad actus virtutis charitatis, et hoc ex precisso isto conceptu non est reddere hominem sanctum, filium Dei et amicum, et participem divinitatis: ergo. Maior constare debet a paritate aliarum infusarum virtutum, quarum sufficiens conceptus est, quod talis est elevare permanenter potentiale ad suos actus respective, ut in fide, et spe constat. Praeterea ex precisse quod ponatur qualitas naturalis elevans ad actus diligendi Deum propter se, ponitur naturalis charitatis, quae nequit esse nisi charitas: ergo.

Ultra est ostendere debet a paritate, quia non est idem, nec convertibile hominem posse amare regem propter se ac esse dignum amari a Rege, et hujus filium adoptivum fieri: ergo neque idem erit hominem posse amare Deum propter se ac esse dignum amari a Deo, et hujus filium adoptivum fieri &c. ergo naturalis charitatis ex precisso conceptu naturalis charitatis non reddit hominem sanctum &c.

Probat jam quoad 2^am partem 1^æ sequelæ minoris posita negatione antecedentis, videlicet quod prædicta prata gratiæ non convenirent habitui charitatis ex conceptu suo neque ideo convenirent, quod cum possibilis sit habitus charitatis, qui non identificet secum gratiam habitualem justificantem, et possibilis existit habitus charitatis secum identificans gratiam prædictam de facto adstruendus est talis, ut secum identificet gratiam: de hoc falsum: quia utraque est fundamentum, quod plurimum ex adversariis movent ad adstruendam identitatem gratiæ cum habitu charitatis, et minor constat tum ex dictis tum etiam ex consequentiis, quod suadet conclusio nostra.

Probatur consequentia est: licet possibilis sit qui habitus fidei, spei, et aliarum virtutum infusarum, qui non identificet secum gratiam habitualem justificantem, et possibilis existit habitus fidei secum identificans gratiam prædictam, tamen habitus fidei de quo de facto datur non est adstruendus talis ut secum identificet prædictam gratiam: tali charitati sufficit conceptu elevandi potentiam ad suos speciales actus: ergo similiter dicendum est de habitu charitatis de facto existendi. Neque obstat, quod alium de consistere habitus fidei, et spei posse reperiri in peccatore atque adeo contum debet esse non identificare secum prædictam gratiam. Neque inquam obstat, nam licet prædictus habitus possit reperiri in peccatore, tamen aliæ sunt virtutes a deo gratiæ connexæ, ut non nisi in justis reperiantur.

cur qn dicit aliquam existis seium identifica re gram justificante.

2a Congruae: nam tam axio- ma e inter theos gram in ordine superli ee quasi nam et se here in ordine superli: sicut anima in ordine naturalis: q sicut si una pota nalis ac dquit ra ab anima reliquae et poe ra debent dqui, ita ee in ordine superli si una pota, sive virtus dquit ra a na, reliquae et virtutes debent dqui ra; atqui plur dquirt, ut sunt fides spes &: q etiam charitas debet dqui. 3a

nali Congrua e: in ordine superli pota intellectiva, prior e quam volitiva: q sicut in ordine supli ngimi tanté; o n ita eet si natus charitis seium identificaret gra: q. Prao mixis e, q tum natus charitis, qui e virtus voltis, et quasi pota volitiva superlis eet prior, et radix natus fidi, qui e virtutes intellus et quasi pota intellectiva superlis: q s.

Dices. ex ma probaoe sequien sum q gra dquat ra ab natu charitis, d et q natus charitis n lt. ra gra justificans; d hoc falsum: q. Res concessa maxi mando mixe. ita q bet P. Vasq. quem sequunt D. Torres, et paici P. P. in 1. 2. d. e. 198. c. 3o probabilis doceat, gram natuale justificante ee natu charitis, natum v. charitis ee gram justificante, sic q dari duplice natu gra vide et, et chra

ritis, quorum quilibet est gratia sufficiens sanctificari; oppositum tamen (videlicet, quod neque gratia est habitus charitatis, neque haec est gratia) verius judico.

Ratio illius constat ex dictis in probatione meae conclusionis, ulterius quae roboratur ex S. Thoma in 3 distinctione 27 quaestione 2 articulo 4 quaestiuncula 1 ubi ait: ad 1 quaestionem dicendum quod charitas nunquam potest esse informis, et in hoc omnes concordant. Hoc autem contingit 2 quosdam, ex hoc quod charitas nihil aliud, quam Spiritus Sanctus, et hoc in 1 libro destructum est, 2 alios vero charitas est idem quod gratia, quod in 2 libro reprobatum est, et ideo oportet alias rationes assignare. Authoritas haec adeo clara est pro mea sententia, ut nullus relinquatur locus interpreti et animo adversariorum. Videos Pater Vasquez ingenue fateri citatione suo 1° contra sugi se amare S. Thomam et asserentes cum eodem non cum habitu charitatis, et sine habitu gratiae non posse constitui justum, et dignum aeterna vita.

Sectio IX.

Argumenta.

Arguitur 1° ex pluribus sacrae scripturae testimoniis in quibus munera gratiae charitati tribuuntur: ergo gratia non distinguitur ab habitu charitatis. Tum maior, quia gratia justificans dicta sit a charitate, haec et gratia justificans. Antecedens probatur, nam charitati tribuitur esse virtus spiritualis ac gratia

illud 1ª Joannis 3º: translati sumus de morte ad vitam
quoniam diligimus fratres. 2º est mansio ejus in
Deo, et e contra, juxta illud Joannis ubi supra: qui ma
net in charitate in Deo manet, et Deus in eo. 3º est spiri
tualis ex Deo nativitas juxta illud 1ª Joannis 4º: omnis
qui diligit ex Deo natus est. 4º reddere nos amabi
les Deo juxta illud Joannis 14º: si quis diligit me, di
ligetur a Patre meo. 5º est radix aliarum virtutum juxta illud
1ª ad Corinthios 13: charitas patiens est, benigna est &.
6º constituere nos filios Dei juxta illud 1ª Joannis 3º:
videte qualem charitatem dedit nobis pater ut filii Dei
nominemur, et simus. 7º abolere, seu remittere peccata
juxta illud 1ª Petri 4º: charitas operit multitudinem pec
catorum, et Lucae 7º: remittuntur ei peccata multa, quoni
am dilexit multum: &.

38 Adducta testimonia satis
firmum fundamentum essent ad adstruendam identitatem
gratiae cum charitate nisi passim invenirentur in sa
cris litteris similes locutiones de fide, quam non esse gratiam
justificantem ex fide constat. Quod autem in sacris litte
ris munera gratiae justificantis tribuantur fidei constat,
nam fidei tribuitur 1º esse vitam spiritualem, ad 2º Abacuc:
justus meus ex fide vivit. 2º est mansio ejus in Deo, et
e contra 1ª Joannis 4º quisquis confessus fuerit
quoniam Jesus est filius Dei, Deus in eo manet, et ipse in

Deo. 3º esse spiritule ex Deo nativitatem. 1ª Joannis 5º: omnis, qui credit quoniam Deus est Christus ex Deo natus est. 4º terere nos

4º reddere nos amabiles Deo Jacobi 2º: credidit Abraham Deo, et amicus Dei appellatus est. 5º esse radicem aliarum virtutum ad Hebreos 11: est autem fides sperandarum substantia rerum.

6º: constituere nos filios Dei Joannis 1º: dedit eis potestatem filios Dei fieri his, qui credunt in nomine eius. 7º abolere peccata, Actorum 10: remissionem peccatorum accipere omnes, qui credunt in eum. Et denique munus justificandi tribuitur fidei, actorum 13: in hoc omnis, qui credit justificatur. Has tamen, et alias locutiones, quibus pro fide utuntur heretici explicant catholici in sano sensu, ut videre est apud magistrum Belarminum citatum, quin proinde fides sit gratia habitualis qua formaliter justificamur: ostenditur similibus locutionibus non fit satis tamen admittere opus charitatis, ut hanc charitatis sit gratia ipsa habitualis, qua formaliter justificamur. Ante... diximus[illegible] eiusdem dicere atque.

Nota plura ex testimonijs allatis loqui potius de actu, quam de habitu charitatis, actus charitatis est gratia justificans, filiatio etc. non formaliter, sed dispositive, et illative, ratione praesentis individui, qua Deus promisit justificationem actui charitatis, ut theologorum

plicabitur. — Noto 2º quod aliquando in sacris literis nomine charitatis intelligitur dilectio, qua nos Deus diligit, et in hoc sensu 1ª Joannis dicitur: Deus charitas est. Aliquando vero intelligitur dilectio, qua nos Deum diligimus, et aliquando etiam adaequata amicitia inter Deum et hominem complectens tum amorem nostrum ergo Deum, quam amorem Dei ergo nos, et tandem aliquando intelligitur ipse habitus charitatis, quo reddimur proxime potentes actus charitatis elicere, ut optime observat Eximius citatus c. 3. sub 13. — Noto 3º charitatem de facto semper sanctificare, et propterea hoc inveniemus non esse quod dicat sanctificare nos, haec vero sanctificatio non erit formalis, sed connexiva, quia semper charitas connectitur cum gratia. — His notatis.

Ad autem

quaestionem dicendum: munera quae tribuuntur charitati habituali tantum, non promiscue, et indistincte habituali, et actuali simul dicuntur. tribuuntur charitati, ut merae infallibilitas in hac providentia cum ea sit, sed etiam munera quae dispositive inducit, tanquam causa praesupponit concedo: tribuuntur charitati tanquam causae effectorum nego. Quia in hac providentia inseparabilis est a charitate, et haec a gratia, quare ratione huius munera charitati tribuuntur, sicut etiam tribuuntur in sacris literis munera praesidii, licet haec non sit dispositio proxima, ut est charitas, sed sunt remota ad justificationem. Charitati ergo tribuuntur munera quae, tanquam dispositioni infallibiliter merae

cum gratia, ut tanquam radicato gratiam praesupponenti; non vero tanquam causae formali proprie dicta.

Arguitur 2º: nam 1ª ad Corinthios 13 totus est Apostolus in laudanda charitate, ait quod hoc sine illa esse velut aes sonans, aut cimbalum tinniens, et enumeratis aliis donis ordinis Divini concludit: major autem horum est charitas unde D. Aug. lib. 15 de Trinitate c. 12 ait: nullum est isto Dei dono excellentius, et de nat. et gratia c. 62 ait: charitas est verissima plenissima perfectissima quam justitia, et c. 70: charitas incohata, incohata justitia est: charitas provecta provecta justitia est: charitas magna magna justitia est: charitas perfecta perfecta justitia est. Et sup. Psalmum 113 ait: nihil evidentius Scripturam Sanctam invenisse potest, quam charitas, ergo si gratia distingueretur a charitate aliquid eminentius charitate inveniri posset. ergo.

Resp. intentum Apostoli tunc esse charitatem conferre cum aliis virtutibus siquidem enumeratis tribus theologicis videlicet fide, spe, et charitate, concludit, major autem horum est charitas cum quo stat quod gratia habitualis sit donum superius. Loquendo itaque de donis per quae gratiam consequimur verum est quod major horum est charitas. Quod autem charitas dicatur posse dicatur esse vinculum perfectionis, et hoc sine illa esse velut aes sonans, aut cim

balum tinniens, non quod charitas precise per se sit, aut prestet omnia illa, quae in dicta comresque, et alia requi-rentur id sub cum ratione charitatis, et pro per se importantiu, et quod sine illa neque fides, neque alias virtutes morales infusas habet homo, et propterea recte dicitur quod homo sine charitate est velut aes sonans, aut simbalum tinniens.

Ad authoritates Sti. Augi. dico incredibile esse Stum. Doctorem voluisse per illas generalitates preferre nostram charitatem visioni beatificae, aut hypostaticae unioni. Loquitur ergo fuisse respective ad omnia justorum dona, et in horum usu, quod excellentius, et eminentius est charitas. Praeterea P. Vasqz. nobis contrarius judicat D. Augum. loqui in predictis authoritatibus non de charitate habituali, quae de actuali et eisdem authoritatibus probat, actum charitatis justificare. Addit quod d. c. tom. 203 in 1 2 cap. 8 n. 32 : nequam apud Stum. Augum. aliqua invenies ratione mentionem de habitu charitatis, quoties igitur dicit charitatem esse justitiam, et sanctitatem, aut ea quae a patre diffundi de actu dilectionis intelligendus est. Hucusque P. Vasqz. cuius doctrinae non omnino assentior.

Videtur quoniam asserit D. Augum. loqui in predictis authoritatibus non de charitate habituali, quae de actuali, et in hoc, ut vimus, quod charitas inchoata in hac providea est inchoata dispone,

et non sit justitia naturalis, imo haec promissa est charitati Adamo. Et nota quod quando loquitur Sanctus Doctor de charitate nostra recte pillo mensurat justitiam nostram: non quod charitas visa sit sit justitia, sed quod gratia, qua sit justificamur infundit, et auget ad mensuram charitatis. Instabis, imo D. Augustinus tract. 5o in 1a Joannis apud P. Ripalda ait: charitas est, quae separat inter filios Dei, et perditionis; ergo quia separat est gratia justificans. Solutio hujus instantiae exhibet S. Thomas in quaestionibus disputatis q. 27 a. 2o. nam cum sibi opponeret D. Augustinus quod sola charitas est, quae dividit inter filios Regni, et filios perditionis, caetera enim dona sunt bonis, malis quod communia. Sic respondet S. Thomas: ad 6um dicendum quod hoc charitas sola dividit inter filios perditionis, et regni, convenit ei in quantum non potest esse informis (id est sine gratia) sicut aliae virtutes, unde hoc non excludit gratiam, qua ipsa charitas formatur. Ex quibus satis constat mens D. Augustini, et veritas doctrinae meae. Addo tamen, quod licet dicat solam charitatem separare &c. hoc intelligitur comparative ad alias virtutes de quibus constat esse separabiles a gratia, bene constat esse ab illa inseparabiles sicut de charitate constat.

Arguitur 3io Tridentinum sess. 6 c. 7 ubi ex Apostolo docet, justificationem fieri dum per Spiritum Sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus nostris, et postea subdit: in ipsa justificatione cum remissione peccatorum haec omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, et charitatem.

Ubi concilium justificaõe tribuit charitati diffusæ in cordib. et complexo virtutum theologalium utique ratione charitatis: ergo charitas est gratia. Reo concilium non docere in authoritate hoc justificari per charitatem, sed justificari dum diffunditur charitas, quod non identitatem, sed connexionem charitatis, et gratiam justificantem significat. ut optime explicat S. Thomas citatus n. 808. — In 2 authoritate numerat concilium dona accepta in justificatione, non vero docet ea esse justificantia sicut constaret ex dictis pro adstruenda distinctione gratiæ a complexo habituum theologalium virtutum.

Arguitur 4.º: nullo titulo requiritur habitus gratiæ distinctus a charitatis habitu: ergo. Probatur antecedens, quia imprimis non requiritur titulo elevationis: deinde nec titulo alicujus effectus formalis: ergo. Prima antecedentis pars probatur, quia actio operationes satis elevantur per habitus virtutum, ut in spatione elevantur per habitus fidei, et spei. Probatur etiam 2 antecedentis pars, quia effectus qui tribui solent gratiæ, ut sunt reddere sanctum Deo amicum etc. præstantur a charitate: ergo. — Confirmatur, quia satis est nobis habitus charitatis cum hæc possint compensari: ergo satis est facto adstrui, et sic habitus gratiæ a charitate distinctus ponitur superfluè, tum quia non sunt multiplicandæ entitates sine necessitate, tum etiam quia frustra fiunt per plura, quæ possunt fieri per pauciora.

Ad argumentum nego antecedens, ad cujus probationem omissa 1.ª parte antecedentis n.º 823, et ejus probatione, quia illi effectus non præstantur a charitate, ut

diximus a n.° 80 5. omissis l.a 3 p.te antis, tunc q. plures cum Doctore Eximio docent q. ut urbe pruz effecere concurrere ad omnes aus virtutu, salte n urgente precepto: tum et q. ea alios gra efficit aliquos aus, qui ad nullq virtute specialit pertinerent, d. ahoc postea. — Confiao retorqueri pot ea dicta n.° 807, q. et posse e habitus fidei, et aliarum virtutu, cui predicta prata competere possint, et tam hinc n det inferre tem debere ee de facto, ne multiplicent entites, ne ve fiant per plura que poss fieri p pauciora. N.q ita in discrete accipienda s axiomata hec ut adversarij e intendunt, alit facile cuiq erit Phiam, Theoqamq invertere. Dicere itaq concesso anti, no co.q, et ad 1.a huj probaonem dico, habitum gre a charite distinm n poni superflue, nec multiplicari entites sine necete ut stat ex nris probaonib. Ad 2.a probaoe dico, q frustra fiunt per plura que poss fieri p pauciora quando eque commode, et naturalit fierent p pauciora, at n ita accidit in presenti.

Arguit 5: in natalib volitas n dpuit a substa anime, d in suplib gra sehet ut a a, et habitus charitis ut volitas: q n dpuint. — Confi: q si dquerent ideo eet, q gra n posset ee opativa, d pt cum sit accidens, et substa cui suprat virtus immate opativa: q: d. Argtu retorqueri pt, q in natalib n sunt volitas, dei intellus

identificat cum aa: q in superlib. n sumet identificari cum gra que se het ut aa natus charitis qm se het ut qui ×. voltas. d et natus fidei, qui se het ut intllus, q n concedet adversarij. — Dicere.

A. Ad 2. q concessis premissis nocog, q ad identitate grae cum charite n dan fundamentalla, que pro identite ae cum suis potenciis assignant a Jesuite in libris de aa predictam identite defendentes. imo si aa dqueret ex ab una ex suis potenciis, ab alijs etdq uenda eet: q cum gra dquat a fide, a charite et dquenda e, ut sic ordo grae, conuenientius reat ordini nre. Ad con sasse nomrare, q substaa e immate obava uin dhia tenent Jesuite, et lei id repugnaret n propterea oe accidens deberet ad tuu dhaveum. Quod q gra accidens n probat identificari cum charite.

Ad 3. respondet, q si gra natualis et charitas ita dquererent possent miraculose parari sate divinus, d cons. pos. q. probatur si aliqui ho heret natum charitis sine gra eet Dei amicus, Deo q dilectus iuxta illud Proverbiorum 8: ego diligentes me diligo; sed q n eet, q careret gra et amicitia Dei, d hoce imblatorius: q. pateret si eyni homo eret, nec damnaret cum nullum heret pactum g cum charite e impossile, nec salvaret, cum careret gra, que e jus ad gloria. Quod q fieret de illo hoe? Denique sic

contra hō moreret sine charitate, et cum gratia, et in glo-
riam, q gra e semen gloriae, ejus ad illā. Deinde n̄ iret,
nam Apostolus inquit si caritatē n̄ habuero nihil mi-
hi prodest; scit ad etiam salutē: q rupmat eos hac ud sepa
rari: n̄ e q ut debeant dogui.

Ad argumm reo d. man
do maie; quam adversarij n̄ probant, cuj falsitas
ostendit in unione physica rā dista ab extris; quin
unio, et extra sint mutuo separalia, ostendit etiā in per
sonalitib. divinis rā distis sine praedicta separalite. D
aliter reo 2o omissa maiori mando mixe, et ad huj pb
aem dico, in priori casu hoem illum n̄ hoie Dei ami
cum q ad amitiā n̄ [illegible] sit [illegible] vius ad Deum
amandum, d et requirit, in hoc digni ut redamet
a Deo. Leg. ostat locus proverbiorum ego diligo
[illegible] diligentes me, sive amicali diligentes ipsum, via hanc
provideg, in illa e diligentes Deum sine charitate hatuchar
ritis [illegible] gratiam hatule, quam in casu argti ho
ille n̄ heret.

Deinde si e nri ho moreret, nec damnaret, ca-
rulum iret paruum, nec salvaret cum careret gra
sicut Capreolo inquit, Concedit si dicam in hoc
casum argti pertineret ad Divinam provideg ei
providere, et gra, qua fieret ad glorig idoneus,
l aliquo alio fine ultimo ipsi proportionato;

qualis erat ro noa abstracta Dei, ut authoris t qualis, qu
am supernalis. Et nota q n desunt theologi, qui judi
cent Deum posse de poa absuta evehere ad gloriam
hoe sine habitu gre, et charitis: unde potiori jure potest
ad gloriam evehere hoe cum habitu charitis. Denique,
Pho ille moreret cum gra, et sine charitate iret in glo-
riam q gra e jus ad gloriam. Neq obstat locus
Apostli, qui sum det intelligi ad hanc provid in
qua oui charite n het, neq het gra, in providea a
alia podi ho cum gra, et sine charite gloria conse
queret, neq e charitas e naria simpliciter ad gloria
pr equendam in oi providea, qsum insinuemus.

Arguit 7.

Habitus charitis e amicitia habitualis hois cum Deo:
q e gra. Pbr ans q actus charitis e amicitia actualis hois cum
Deo: q. Ro hui coq q habitus het permanentia, q actus
het transeunt. Contra: gra e vita spiritualis aie: d
hec vita in sola charite consistit: q sola charit e gra. Pbr
mir vita spiritualis aie consistit in unione, qua Deo ad-
herem, d ista unio e sola charit: q

Pbr mir, q Tridentinu supra citatum docet, q fides n unit
perfecte cum Cho nisi charit accedat: q nec sola perfecta
unio cum Cho. Et habet coai, q si tis unio consistet
in alio dono disto a charite falso affirmaret concilium q

fides accedente charite unit perfecte.

Ad 4.m argumentum respondet P. Aranda lib. 12 in 3.m dist. 11. 2.a n. 22, nando ans q. l. et charitas actualis per se debeat amicabilis habitualis, n. tam e esse amicitia hominis ad Deum, amicitia supponit, l. importat aliquam equalitatem inter amicos, quae equalitas unice consistit in esse Divino per gratiam participato. Deo tam dquuerdo ans: nat charitatis e inadequata amicitia concedo: e adequata amicitia n. cuius probatio excipienda e eadem distinctione. Ita q. tam aus, quam habitus charitatis e inadequata amicitia hominis cum Deo, ille actualis, hic vero habitualis. Adequata amicitia dicit q. ho Deum amet propter se, et q. D. redamet hoc dignum amari amicabiliter a Deo.

Ex his duobus ho per actum et habitum charitatis habet 1.m videlicet posse amare, et amare Deum propter se: at v. n. habet 2.m videlicet esse dignum amari amicabiliter a Deo, q. neque aus, neque habitus charitatis continet bonitatem a Deo excellentem, ut vi illius expellat ab hoie indignitatem ad amorem amicabilem Dei q. ipsum.

Solvo explicat exemplo posito n. 16 nam et quis possit amare, et amet regem propter eum, propterea dignus est amari amicabiliter a Rege. Ad con. nego.

Ad con. nego concessa maiore

mire, ecmiue operationis cujus operationes distincta a Tridentino
nobis non nocet, q lex cum sit q fides n unit perfecte cum Christo
nisi charitas accedat, hoc n ideo e q solu a charite fit per
fecta unio, s q nisi charit accedat, n un cum vita gra, que
e vita ae. Gra itaq e vita spiritualis ae, et vita hec
fac nos unire cum Deo per specialem participationem
dive, que participatio convenit gre ex dictis a charite.
Hinc constat ad probatio ult imme cone: concilium dicum
verite asserat, quod fides unit perfecte cum Christo
accedente charite, q lex accedente infunditur gra
cum qua connectitur charit.

Instabis charite e vita
spiritualis ae: q. Doct. Angelicus 2a 2ae q 23. a 2o
" ad 2um ubi ait: D e vita effective, et ae per charitem,
" et corporis per aam; d x charitas e vita ae, sicut
" et aa corporis: q. ut aximme notanda e hec autho-
xit (asserunt adversarii) propter ipsa quo infringunt
ut ipsi judicant omnes nra solutiones. Et quidem ju
dico maxime notandam ee predictam authori
tem, et ed ita, q immediate addit. S. D. quo infringit om
nia adversariorum. Addit itaq immediate S. Tha.
" un & per hoc pt concludi quod sicut aa immediate unitur
" corpori ita charitas ae. Hoc e q probat Angelicus D.
in illo a. cujus titulus e utrum charitas sit aliquid cre
atum in aa? Cui assentire xet.

Ad instam resp. negando ans, ad cujus probationem dico, D. Thomam loqui de charitate actuali, non vero de habituali: de charitate actuali verum est dicere quod est vita animae, quia est actus vitalis, quo anima in actu vivit; et dices contra explicas hoc esse violentia, nam D. Thomas in citato a. probat contra Magistrum, scilicet charitatem habitualem esse aliquid creatum in anima: ergo non est explicandus de charitate actuali, aliter nihil concluderet contra Magistrum, qui non negabat charitatem actualem esse aliquid creatum in anima, ut observavit Angelicus Doctor in citato a. scilicet haec verba: nec est sua intentio (loquitur de Mag.) quod iste motus dilectionis, quo Deum diligimus, sit ipse Spiritus Sanctus, sed quod iste motus dilectionis non est a Spiritu Sancto non mediante aliquo habitu, sicut a Spiritu Sancto sunt alii actus virtuosi mediantibus habitibus aliarum virtutum. Puta habitu fidei, aut spei, aut alicujus alterius virtutis.

Resp. ad assumptum ad cujus probationem dico D. Thomam probare charitatem habitualem esse aliquid creatum in anima, ex eo quod charitas actualis est aliquid creatum in anima. Suadeo assumptum; nam in parag. de contra inquit D. Thomas: Sed contra est quod Augustinus dicit in 3° de doctrina Christiana, charitatem voco motum animi ad fruendum Deo propter ipsum; sed motus animi est aliquid creatum in anima: ergo et charitas est aliquid creatum in anima. Charitas autem, quae est motus animi est charitas

aulis. Insup S.tus Thas pbat intentu. contra aquum pesq motus charitis, sive aus charitus sit voluntarius, inquit: nē motus charitis ita procedit ab Spu S.to movente humanam mente, quod humana mens sit mota tantu, et nullo mō sit pncium hujus motus, sicut cum aliquod corpus movet ab aliquo exteriori movente. Hoc ēē contra ratē voluntarij cujus oppoztet pncium in ipso ēē, sicut supradictum ē.

Demiq probat et intentum hac ratē, quam vocat pncipalem Cayetan ad citatum articulum: nullus actus perfecte producit ab aliqua pōa activa, nisi sit ei connaturalis per aliquam fmam, quae sit pncium actionis. Unde Ds qui oia movet ad debitos fines, singulis reb indidit fmas, per quas inclinant ad fines sibi praestitutos a Deo, et hoc dispenit oia, suaviter; ut dicit sapie 8.o Manifestum ē aut q aus charitis excedit natam pōe volūtis; nisi q.o aliqua fma superadderet nali pōe per quam inclinaret ad dileonis aum eet aus iste imperfectior aib nalib, et aib aliarum virtutu, nec eet facilis, et delectabilis. Hucusq D. Thas scripsi constat, ipsum probare contra Magrum, charitē habitualē ēē aliquid creatum in āā ex eo, q aus charitis perfecte producat a volte, ad q requirit q sit formalis volti per aliquam fmam, quae nē alia, quam charitas habitualis recepta in anima. Rōē violenta

explicao data authoritati Sti Thomae nobis objectae.

Alit tandem ꝛo

Reinstae posita nº 133 narrando ans, ad cujus probaoe ꝺo objicienti authoritatem intelligendam esse ꝺe charitate habituali, et sicillam explico: Dices est ꝺiꝺ dixi charit est vitae pure primum principium, quo proximi in ordine supli, concedo: per mum radicis non oppoe ꝺꝺ suffit ad intentum Sti Thomae quod utro ipso notavimus nº 133 supra exat 1º concludere contra Magistrum q sit animae una corpori quae chariatae. Dices 3º quod est proprium quia non convenit charitati, quae ut constat ex eodem Sto Thoma pro nobis citato nº 110 non est gra.

§ Notabis q licet praedicata vita ac hec tam locus non est propria, sed metaphorica, nam omnis vita proprie talis (ut audito videret) aut substalis, aut accidentalis est: si substantialis sit dicit substa vivente sese movente ab intco, agendo, et patiendo suum motum: si accidentalis sit, dicit ex corpori phorum primum accidentale motuu vitalium, ut vitale sit debere convenire substantiae viventi ab intco ipsius, vel per emanatoe ab ipsa, vel per origeni cujus gra, et idem de charitate habituali dicendum est: non sit substantia sese ab intco movens per aus supernales, aut per ipsos cognoscens, aut amans, neque est sit a substantia vivente proveniens ab intco, neque per emanatoe

neq proxiveam, inde non e proprie vita neq substa
lis, neq accidentalis.

Notapius praeterea glossa S. Thomas dicat
Deum vivificare animam suam per charitatem, non ideo iudicat cha
ritatem esse formaliter vitam animae, et metaphoricam, ea metaphora qua
ratione gratia dicitur esse vitam animae, Deum per proprium proferre, ut notat
tribus quibus proponit argumentum, quod ibi solvit quia ait:
Deus spiritualis vita animae, sicut anima vita corporis; sed anima
vivificat corpus per se ipsam: ergo Deus vivificat animam per se
ipsum: vivificat animam per charitatem: ergo Deus est cha
ritas. Et hoc argumentum solvat ut videbis nobis
ex his se accommodans locutioni adversariorum. Sicut
ait Angelus Doctor, charitatem esse aliquid creatum in anima,
ut opponat ut aliqui, lectura ipsum Angelicum de
charitate sit in voluntate, ut expresse docet q. 2 da a. 8
Non possum deservire pro ad intentum adversariorum au
thoritatem S. Thomae, qui satis clare docet in ijsque lo-
cis a nobis allegatis.

Arguit 8°.

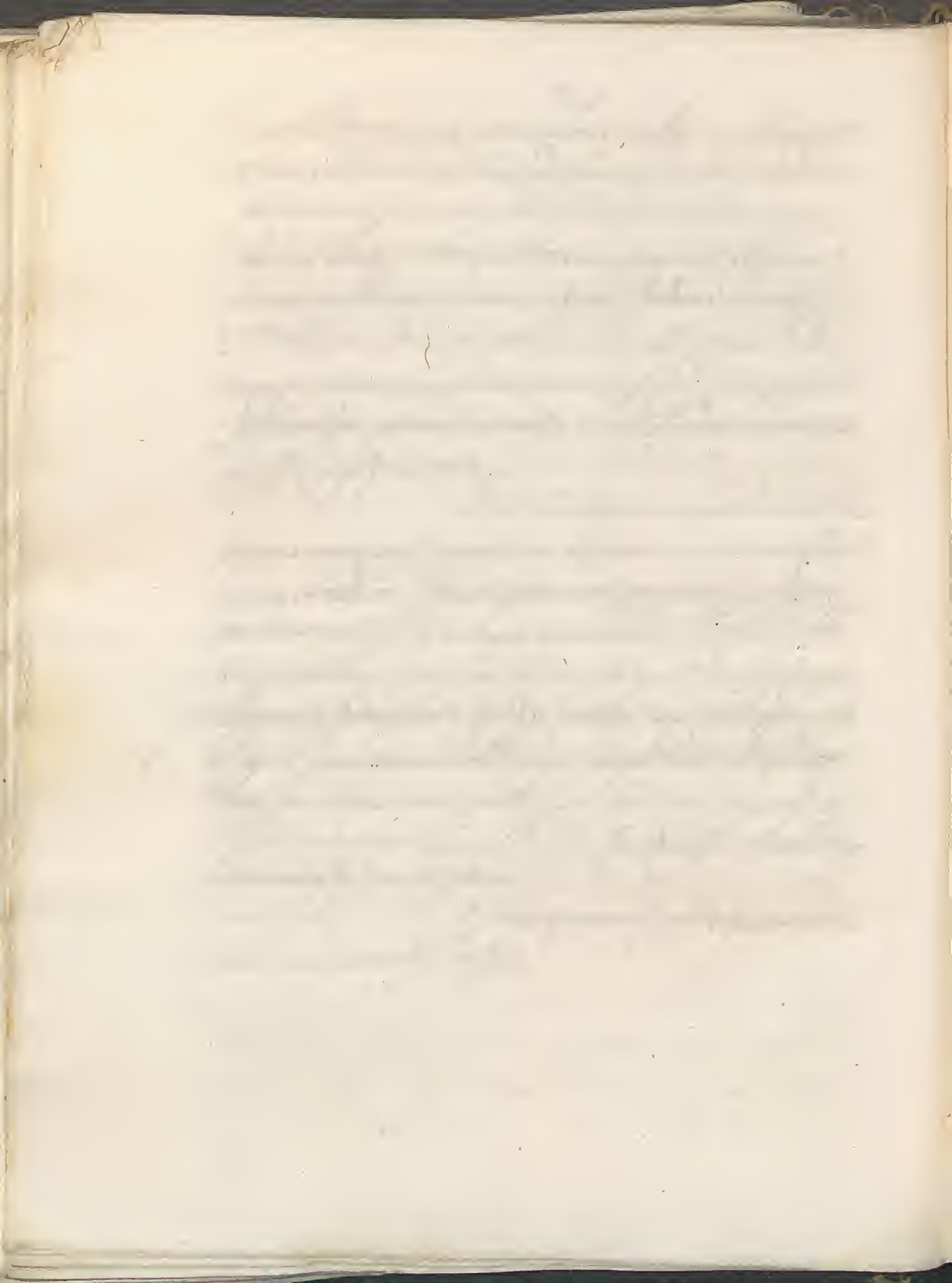
hat charitis in polis cum pato: q e gra. Pbz ans: si ñ
eet in polis cum pato, hoc pante permaneret, sic p-
manent fid, et spes; d hat charitis ñ permanet hoe
pante: p°. Ad argtum rö ans, ad cuj probaoe d quo
mare: hatui charitis deberi media, sine quib. finis
illius ñ pt p se obtineri, redo: ñ pt p accidens sibd quo:
debent p acciden, concedo: debent p se rö mare. Stat
ex hac distice ad mixe. Hatus charitis ordinata ad
amorem Dei hendum; d ut incheat sum requi-
xit p se hatum charitis, ñ v hat aliarum virtuty.
Quod si aliq. urgente precepto aliary virtury, hary
vitus requirunt, id p acciden e tu amoris cui p ac-
cidens q te preceptum urgeat. Una hatui charitis
ad summum p acciden deberent alij hat. qn sufficit, ut sigra,
cui p se debent virtut. reliquae tam quam ipsius pro-
prietes et quando nullu preceptum urget.

Hinc stat
amorem Dei raoe sui ñ exigere alios virtuty hat, d
ad summu quando conjungend sit cum adimpleoe
precepti alicuj virtutis, imo et in hoc casu posset D.
per auxiliu actuum Tipoe specialit applicate supplere
effectum hat. tis virtutis. Imo hoc q° stare posset amor
Dei et si urgeret preceptu virtutis spei v.g. cum a
sacron ita suppleat, ñ e q amor Dei p se exigat haty sp-
ei v.g, d q D in hac provida decrevit q virtuty

aus eliciant per ipsa intca. Ad confirmaoe pt omitti ans et n̄ãu eoa, qd sanctificandit ultra impolise cum pato requirit qd sia ostinuat subty digna anima Vina, et ideo xdonao extca pau n̄ e sia sanctificans, let sit impolis cum pato. Roboxa n̄ hoc pt xo Done Lixim. lib. 1 de gra c 3. ndo. ubi docet xo S. tha varijs in locis virtutes morales p se infusas xcludi p quodliber patum moxale, et tam esmi virtutes n̄ sse justificantes.

Reo tam dquendo ans: hatus charitatis raoe pre e impolis cum pato concedo: raoe suno ans, et cōam. Gra precedit tanquam charite, ut proprietem ipsius, et charitas raoe me, cui e proprier impolis e cum pato, qn̄ sufit ut sit gra: e sic in physis ultima dispeo ad ƒam ignis impolis e cum sia ligni raoe ƒe ignis cum qua mecu, et que impolis e cum sia ligni. Vn̄ sit aliquis calor polis e cum sia ligni, ita compatibilis e cum pato virtus fidi, et spei, n̄ tam charit que e ultima dispeo ad gram.

Si a quexat aliquis, quare manent in patore fid, et spes.

P. c. 1.

De spe theolog.a tractat. scho-
lastic. dipositi. Deo verbo incarnato humanige-
neris desiderio misericord. solatio Beatissime
Virgini, et utriusq. cordi sanctissimo. D. animo
[illegible].

Vidua mea in spe theolog. Recepta fide sta-
bilit. vide spei fundamentum, et gloriis sperande
firmamentum, mentis fides in Deum elevat, voluntas spe
exigit, ut dulcissimo ipsorum charitatis aliquando
ta in deliciosa amoris beatifici dulcedine qui-
escat. In spe quo dilatent desideria mea ut ad cha-
ritatem perveniant. De spe tractavit in 3º distinctione 26.
Angelicus 22ae a questione 17 et ibidem in superiori scho-
lastici. disp. de essentia et previjs ad spem theologicam.
quid sit spes theologica.

Disputatio 1a

De essentia et previjs ad spem theologicam.

Sectio 1a

Quid sit spes theologica?

Spectatio cujusvis boni, aut mali futuri latis-
sima est spei acceptio imo impropria teste Au-
gustino in Enchyridio c. 8 cum spes proprie non sit ni-
si boni futuri. Pro objecto sperato aliquando u-
surpavit spes ad Titum 3. spectantes beatam spem,
beatitudinem. Sumitur pro subjecto, seu persona
in quam vel ex qua speramus in psalmo 60.
Factus est spes mea turris fortitudinis, in te do-
mine speravi. At acceptio propriissima mihi in-
stituti est pro habitu infuso, a quo omnia, ut quo
fideles sperant beatitudinem et dona ad ei

assensus conducere dicente Job 19 Reposita est
haec spes in sinu meo; et Apostolus. Nunc autem manent
tria haec Fides, spes, et charitas.

Hactenus autem cog-
nosci spes proprie distinguitur a fide. Contra
tamen Lutherus, et Baius volentes exterminare
re desiderium beatitudinis quod nobis bona ipsi
impingentes malum peccati, et in solo actu fidei
collocantes spem. Contra damnata est hujus doctrina
a Tridentino sess. 6. c. 9. et c. 12. usque ad
17. Cui ac distinctio ex verbis Apostoli 1. ad Corinthios
c. 13. loquentis de charitate his ut de tribus distinctis:
unde colligit earum distinctio; quippe ad quam nulla
ratio ex modo tendendi, aut ex objecto distinctos frustra
pluralitas habitus instituenda esset. Accedit
Augustinus in enchiridio c. 8. fides, et spes non
tam vocabulo, quam ratione differunt.

Ad sententiam catholici
qui admittunt realem distinctionem inter fidem,
et spem, hanc collocant in solo actu intellectus, qui sit firma
persuasio futurae rei a Deo promissae innixa
fidelitati divinae; et ipsis fides est firmus assensus existentiae
rei acceptae innixus veracitati Dei. Hujus opinionis
est Clemens Alexandrinus lib. 2.o Stromatum.
Affinis est Arriaga docens spem includere

duplicē actum intellus, et voltis, q̄ ē desiderij; hunc illum, q ē̃ judiū de probabilitate con̄sequendi boni.

Assertio.

Spes stat adequate in solo actu voltis. Pbr. Intēo, et desiderium eficax ē actus solius voltis; ḡ intēo, et desiderium eficax boni futuri arduj nobis boni, et assequibilis ē spes: q. Pstat mar. ex rao e cōi intēois, et desiderij ad volte unice pertinentem, et comprobatur pariter gaudium ad solam voltem spectantis, et si prior requirat ex pte intellus judiū boni possessoe. Uti stimem predicatam actu spei probatis si quidem ea intēo vel amor fruiens ex se prescindens ab absēa et pnea boni arduitate, et facilitate futurae, et prstefuturoe; neque ē purum desiderium, q̄ requirit arduitatem, ni afferat erectioe animi: nec ē gaudium de sui possesione boni: q.

Deinde.

Ois actus voltis exigit necario aliquem intellus actum in dōle sua: q omnis actus voltis, et ois virt partialiter ad intellum spectabunt. Constat ains, q nihil volitum, quin precognitum. Rursus. Nullus ē actus intellus in quo spes partialiter consistat: nō in judio, quo quis absolute affirmaret futurum sibi salvationem; nam hoc certum nequit ēē seclusa dei revelatione, cum timore enim, et tremore nostram operamini salutem monet Apostolus ad Philippenses 2o. Nec in judio de securitate salutis, quum ē ex pte dei, et promissionum divinarum q̄ ad hoc pertinet essentialiter ad fidem qua credimur Deum nō fore veracem,

d Ariste: q. stat ex Tridentino l. 6. c. 6. attente leg-
endo. Accedant ex Aug. c. citato, spes, fides, charita-
ns, sunt intellectus in vi: q spes n e in intellectus. Deniq. spe
contrariatur timori, d timor ptinet ad appetitum
q fuga voltis a malo: q. utrax stinet doctrina
mastica tradita, cadeq q ab Aristele l. Rethoricus
Aug. et Tha.

Dices 1. ex variis Scrip. testimoniis fi-
dem et spem nomine uusurpantib. Ret. condi tice,
tenus vi ccai contra ueg, ng Abraha justus Deo credi-
dit, et fides illa trata charitate aucti q., et justitia
q e illi ad justitia imputari. Deinde Apostolus
to eo e vult ostendere justitiam dei n ad solos Judeos, ded
ad Gentiles attinere, ideo ait, ante circumcisionem Abraham ju-
stificatum ee: q n ex circumcisione: q ex operib. legis, q justi-
tia Dei n ad solos circumcisos, d ad omnes credentes
vi Dei sperat, q n e distio, judei, et Greci. Ergo quantum
aberrat, et deviat a vere cogitatio lutherana.

Sup.
I. Id reputata e Abrahe ad justitiam q n e justitia; ng q pro
alio reputat, tale n e. Contra spem in spe credidit Abra-
ham ex senili, et sterili matre Isaac nascituru, ex reve-
latione Dei, ex qua erat e in spe ipsa. sperare in rebus
desperatis e sperare contra spem, et credere desperata-
ta e credere contra spem; in quo nec leve indiciu identitatis

in fide et spe reperiri.
Dices 2° authoritate Clementis Alexandrini insinuantis spem, fiduciam et spectationem esse opinionem et apprehensionem firmam de rei futurae, hanc quam niti fidelitati Dei promittentis, sive fide veraciti: hoc quae est unum discrimen horum tilium adinvicem spectantium. Roborat vis Apostoli 2ª ad Thimotheum 1°: scio cui credidi, et certus sum, quod potens est depositum meum servare; hoc est, ait Hieronymus, et Ambrosius, certo, et firmiter teneo. Ubi certitudo, et firmitas spes proprietates aurintur. Ergo.

Resp. 1° ab hac spectatione Clementis, et contra ipsum omnes alii Doctores. Quoad Clementis 2ª Clementem docere spem et spectationem late accepta est opinionem, et iudicium speculativum; stricte non autem voluntatis. Ubi Apostoli instringunt fideles de certitudine propria fidei, non de certitudine spei. Unde si de spe accipiant, non de ea sed de fide supponente, et circa intelligendum. Nam ad spem requiritur iudicium fidei quo desumat certitudinem et firmitatem. Ergo certitudo in voluntate et in spe, in ratione tenet se ad iudicium fidei certum, et super omnia firmum.

Dices 3° cum Arriaga. Spes est motus voluntatis in bonum adsensus cum fiducia et securitate illud consequendi; diminutio definitione, in veniente iudicio saltem probabile de futuro bonitatis, non eo deficiente non denominatur desiderium, et superveniente in duum nomen spei. Ergo. Resp. 1° urgeretur

rium in gaudio, aliis q voluntatis actib. abimillu essalig
dependentib. 2o dignoscitur mater. natio inveniendo gesp-
tore, et connexive judicium, connexio mag. consona
re, no mire, ergo. Pbas n urget. imo falso nititur sup-
posito, videlicet desiderium posse transire in spem, ac ei
dem judicii. desiderium ut te, nunquam erit nisi desiderium.
Spes desiderium e, gaudens prato specifico in ted quo
ceterorum a reliquis voluntatis actib. Ergo. desiderio adve-
niant judicium de futuritione rei, arduitas, et alia requisita
ad spem, ipsum n augetur, d elicitur a volunte novus, et nobili-
or actus, qui e spes. transit ipse volu de obiecto desiderato ad
operatum p dicta desideria. Spes, desiderium boni futuri
ardui, possibilis adipisci a diuo desiderio distinguit, et ab a charitatis
qui e amor amicitiae: spes e d concupiscentiae.

Spes est actus vo-
luntatis cum quadam securitate tenden in assecutioe boni ab-
sentis, futuri possibilis adipisci e definitio spei. Haec re
licet distinctio a gaudio p absentiam et futuritionem, ab amore futu-
ro, quia ab his praescindit, a summo desiderio, ng hoc praes-
cindit ab arduitate, futuritione, et probabilitate requiren-
di, l alteri ab aliqua ex his circumstantiis. Et quamvis
desiderium sit inteo efficacitativa mediorum arduitatis
n exigit, cum quis desideret, quae minima, et facilia
sunt.

Tum nec prata clariora fiant sit assertio 1a. Ad spem

n requirit ab ea phyca, ꝙ sufficit intentionalis nata bo-
ni. In ab ea conveniunt Theologi, immo dissentiunt.
Allani reale exigit tho: apud Albernda intentionalis potentia,
et cyhis sentit Ruiz, nata aut exigit. Coim. quae se-
quuntur multi Iesuitae. Contra 1a pars. Volt desiderat, et spe-
rat bonum, ꝙ in eodem instanti realiter: ꝙ. Contra
ans, in instanti, quo parat ultimo dispositionem ad
justificationem subsequi veniam per remissionem intra sacramentum,
poenitentiae gratiam accipit, et parat suum remissionem. Adde
partem. Actio e motus ad terminum, et actus imperans ad im-
peratum, ꝙ utrumque sub conditione: ꝙ etiam. Ea ab ea
obti requirit, equam spes differat a gaudio, ꝙ ut gau-
dium re existat n exigit phycam obti presentiam: ꝙ sicut ut
existat spes requirit ab ea phyca. Contra min, ꝙ
gaudium erit, si obtum, ut diligens, proponat intellectui.
Ratio a priori e. Volt n tendit in hujus obtum, ut in re,
ꝙ tamen ad intellectum proponit: proposito ꝙ obto bono, ut malo
statim tenet, malo adit bono, in possessione existunt.
Accedunt vero Anglica ꝙ. 25, a. 3. ad 3. spes
non exerat respectum ad aliud dinem, sive id quod spe-
ratur differatur, sive non.

Ad 2a pars. Actio rationis judicii di-
rigentis ad spem, nec ratio motus mediante requi-
rit ab ea intentionalis potentia: ꝙ nata sufficit. Ratio 3a pars
antis. Spes regulatur a judicio simplici vero, at dari spes the-

theoca in eo qui caret judio suppli theoco abstrante
ab eam obti expectati: q. Constat ma in justo spe
rante augmentum gre, qd auget in eod. instanti in
memorium spei, et in parto re ultimo disposito ad justifica
oem. Atqui in neutro ostat stare judium supple absolu
te abstrans ab eq gre; ng est falsum. q.

Rao 2. Actus pro-
secutivus boni ro oppositi cy cognitione boni in eod. instanti
coexistunt: q. Constat ans in justo desiderante efficacit.
augmentum gre sub revelatione sibi facta ipsius gre cum uo au
spei. d cum hac cognitione et judio nequit stare judiy de
n existea gre: q. Fundat discur in eo quod ... impe
rium tendentis in uo aus n pt admittere ... pro
bum liberm ad actum imperati judiy vy de n existea aus im
perati; quippe ... ipsi actum imperantem connecti cum imp
ato: unde cum imperium debeat coexist. toto instanti rea
liter cum imperato, impossibe e judium vy de n existea aus
imperati. Atqui imperium e desiderium efficax eius
tus prosecutivus. q. ulti ... docet ab Angelo 1a 2ae q. 25.
a. 2. designante affectus prosecutivos complacentiam,
desiderium, et gaudium, et omnes ... com
placentiam et gaudium ad desiderium reducendos; dum
... nec complacentia nec gaudium: q.

Adde in
signo in quo n datur possessio intentionalis obti n quiescit

est

fruoli in ~~para~~ possessione boni; ꝯ in spe in quo[illegible] cui
esset nil ē impediens mon[illegible] ex parte cuius boni, ma
net ꝯ capax huiusmodi, utinam possideat bonum, et
in eo signo nō ē judicium actuale possessioe boni, ꝯ nihil ē
impediens vobre ut assurgat in spe. Q.

Dices 1.º futurum
ab[illegible] probatum ordine duracionis prioris, et posterius im
portat; ꝯ spes est alia respicit bonum futurum. Q.
addit futurio boni, quae respicit spes afferat ab
[illegible] proprie, quae amor tribuit; ꝯ hic impor
tat ad eam, et futuritae navi, et precive. Q. Ad hoc
e spea sufficeret ab ea nava, cum in Deo desiderium, et
spes circa bona creata, [illegible] hoc pro omnia
Deo p[illegible], nulla ad ea ra rasem. Angelica
parte q. 20 a. 1. Q.

Cum M. Palanco animadvertisse, fu
um augere vincere 1.º sistum, et vatone altiorum spei
te ob augmentum altiorum [illegible] et oriqies recipere
posse in eodem instanti. Spes requiri judicio talso 2.º
[illegible] et absq. p[illegible] boni. Q. Ex omnire spes tenditur in
futurum. At respicit futuritioe sufficiente, ad invehendo
ditioem a soli determinare, potentie ouxy desiderium
futurum interius ab spe, et ipsam dicere[illegible] ab
amore fruitivo, et a gaudio totius huic auxiliis promo
ferente assequar beatitudine

Atm futuus negtā ad spem hinc oipit absq̄ intesnle obti, quē excludat pessam inteonle. Et cum ea compromi pt posteā reali, sugnet sufficien dispo spei a desiderio puro, et gaudio. Ex his supra tum additamti nego, q. tāc amor nullq requirit absq̄ gravq, lipsius obti. In deonilat spē: at desiderij nāti n̄ debet circa bona creata, ut nobis conveniea alute nnq. D. volt. fcet procuraret salutis circa prædesti natos, detrān ad collaq. Ceoteris sufficientis ad finē supmum, prosequendum circa omnes, quē n̄e mera complaced aut gaudium.

Du. 2.o Asserta futurione va, ng hocessalit requirit instat fineq; nec ei sufficit oa done. p.o constat ans. 1. in filio Divino possessi originē Patre, et nunquam relate ad Patre futuro. 2. o in spa, possi oxima, et ipsi n̄ futura. Credo ans cum probatio eius cog. futurum ablute dicat duo, exigit instaa: at futurq intenale instaa realia n̄ requirit. Ex ijsdē probatio̅ bus stat: si quidem pat, prior originē Filio, ma prior natura, et hec prioritē sufficiunt ut intelligat prostitono ratiō Patr, origeni filium, ma appetens Sgi, quin in eodē intelligam. filius, et Sta.

Ad spem, quee appetit et desiderij, sufficit intelligi promne bono obtij n̄ possessum, ut voluntas in eodem possit in fiducia possesionis.

quia apno cit efficaciz tendere: cum omnis au. vol
ti dependeat essaliz a prae intllus. Hinc convingibilia
sunt in eodem instanti reali ab ea intentionalis et
intentionalis possessio, licet n in eodem instanti ne ut cons
tat in libertate indifferente in au 1 proximo ad amo
re, et in au 2 ad amore detrata; in nostra praeceptihara
pro signo posteriori ad comestione die jejunij, illi cogni
reddente, a qua retraheret in signo priori. Igitur pro
in ipse obti, et et posseor e, vi cuj. rupriat. spem ipse e
dereab au 1 proximo voti sub cognitione possessionis n
qui rupriat procedere ab au 1 proximo a cognitione po
ssessionis praescindente. Nulla e implicatio in eo q
spes tendat in obj. cuj possessio intentionalis heat
in signo posteriori.

Dices 3o Proverbiorum 1 spes
quae differtur affligit ag. de rone p o desiderij, et spei
e animu cruciare ab ea boni desiderati, d spes cruci
atus n torqueret volu nisi bonum abesset inten
nali pora ab ea; quis cruciabit ab ea boni cuj
praesentiam in sua potestate e consequi? q. Arriaga.
Ribadeneira ab Alvenda de sumpty.

Concedo au
thoritz, et illa rone. En Anglia va 1a 2ae q. 1o a 1o
Et quis desiderare minimy q statim e in sua volu
ut heat. Complet Anglus argri solute q 32a a 3o.

ad 2^m spes in gratum caret praesentia boni futuri ca[illegible] eandem, et ad. 8 ad 2^m sed accidens esse quod spes caret tristitiam; solvo haec ad peniy thostiam.

Dices 1° cognitio possessionis boni opponitur motui spei; at sola absentia nova intentionalis excludit cognitionem ejus: ergo sola haec requiritur ad spem. Probatur major in cognitione possessionis boni sufficiente ad gaudium, quae non ponitur cum spe, de ea pro posteriori adveniente ad movendum gaudium sufficiens est. Argumentum partim fundat. Gaudet Deus Creaturis ipsis praesentium, et gaudium supponit in Deo cognitionem creaturum; haec a cognitione Dei possessio nonnum existente pro posteriori: neque omnia effectus Divinae voluntatis: ergo.

Distinguo majorem: cognitio possessionis boni opponitur in signo in quo est, concedo: in signo in quo non est, nego majorem ad probationem. Cognitio possessionis ad gaudium sufficiens opponitur motui spei cum existit in priori ad spem; cum existit pro priori ad spem, non assequitur pro posteriori. Ut Deus addit, non urget; neque enim sunt effectus divinae volitionis per modum gaudii, sed affectum, qui sit intentio, et desiderium eas producendi: gaudium vero de ipsarum productione eas in suo esse supponit, quod oritur a decreto Divino, et affectu voluntatis illarum effectivo. Hinc, cum intelligatur praesentia cognitionem ad spem requiri

naxionas. oīs cognois & obri possesj. d. sufficit, an intelligat cognio astan in eodē signo possessionz boni sub alijs requisitis ad sperandū.

Assertio 2.a Aliqua arduitas requirit in obro spei, prout nunc decernitur, stans in distinctione eius assertionis. Sed e theorum cum Anglo l. 2 q. 6 a.o 3.o a qua recedere n. libet ex argū Rispalda, quem Ultarin imitat d. 3. ea probent ad spem n. requiri arduitatem; q. n. dissonas, d. persuadent. q.d ad spem theologicam & status in statu ne lapsi n. exigitur. Itaque pariter Anglo hic a. 1 a. 8 obrum spei e bonum arduum, summum probe habere. Rursus spes e generosa animi electio in Deū assequendū, dif. superatis: nam si difficultates nullae essent, frustra exercere, animi ad eas superandas, ut ait idem Angl. q. 6 a. 1 de obro spei, requiritur q. sit arduum, et cum difficultate adipiscibile. Haec pro sapre.

Prob 2.a stante difficultate beatitudinis assequendae recte concipitur dicitur spei m.e, quippe arduum: teste Gelio lib. 6 c. 15. ex Salustio e tum dificile, tum molestum, incomodum, et intractabile: q. cum ipsi spei nr. obrum in statu ne lapsae n. sit assequibilis, nisi magnis laboribus superatis, arduum spei recte explicatur, et vereque assequimus difficultate.

Nhis.

Arduum dici non potest pro magnitudine, et praestantia boni sperati, ut existimat Hurtado; nam si Deus promitteret gloriam sine labore aliquo, Deo mera liberalitate obtinendam, ea posset sperari, magnum, et excellens bonum, et quidem absque arduitate possidendum: quod contigeret perseverante statu innocentiae. Deinde. Tolle dependentiam consequendi gloriam ab aliena voluntate potentiori arduitatem habet, ut defendunt Vasquez, et Torres, tamquam in casibus appositis haberet gloria, et non arduitatem, si proprie sensus vocis teneatur.

Ad declarationem explicationem. Difficile invenitur tum in rebus ab aliena voluntate pendentibus tum a propria. Qui dependet ab alio in rei consecutione timere potest ne velit alius illum operari, adjuvare, et annuere, ut intentum exitum non habeat. Hinc conatur addit, ut eum adjuvantem benevolum inveniat, et ex his exigit animum in consecutione. Beatitudo nostra a Deo pendet, et ejus auxiliis. Certi sumus de amore, et beneficentia divina: atque Dei judicia inscrutabilia, et plurima nova suppetunt, ut an luminis efficacia negetur ulla videat. difficultas sufficiens ad obtinendum spei difficile sit adipisci, ut est ab aliena voluntate dependens.

Est difficile a propria voluntate. Licet in nostra potestate sit sub auxiliis divinis gloriae promissis recte operari: at non nisi magnis laboribus contra pro-

prios appetitus belli indicentes victoria possum-
repositare, et beatitudine consequi. Itaque ratio ob-
tum spei, ut nec voluntas subjacet difficile, in quantum
arduite, ut animi exigatur ad media, vel difficilia a-
cipienda, sine quibus obtinendum. Spe quam magni-
tudinis, et excellentiam boni sperati, aut, quia depen-
dens a potentiori aliena vote arduitate requiruntur ad spes
applicationem.

Dices 1°. Spes theologica est conatus efficax circa
bonum summum distinctus a puro desiderio; at praeterea quatenus
datur in bonum difficile: nec ex eo quod exigat, et ponderare ta-
lia apponere requiruntur distinctus erit a puro desiderio:
quare. Resp. Admittere non renuo spem theologicam que
non respiciat arduitatem, et hoc probant argumenta Ripalda
et Maxim; at non evincunt tamen esse genere distinctam contra
doctrinam Angelici theologis com. Dum sentimus est
tamen actus magis spei circa beatitudinem, quin tendat
in bonum arduum: aut ullus desiderium efficax
tendens summi boni futuri, quod stet sine animi erec-
tione ad difficultates superandas, et sine expectatione con-
sequendi: etiam desiderium spes, hec ad non sunt cum
desiderium, et desiderium expectativum boni.

Dices 2°.
Assensus efficax procurativus boni facile assequibilis con-
gens boni futuri, et ab arduitate praescindens

dquit a puro desiderio; d pertinet ad virtutem spei: q.o Xedosilog
de spe, ucumq, et n̄o tem̄ ee spem mag d facto: nȝ est obȝ
ut decreṫy o 2ȝ statuȝ ne lapse a nobis e obtinendy mag-
nis q laborib supatis assequendum.

Dices 3.o authoritate
Angla 2.2.e q. 17 a. 1.o in quantum speram aliquid pobe
nobis p divinum auxilium spes nra attingit ipsum deū.
Vide art. 5.o ad 3.ȝ Leō vis Anglicis: obȝ spei e bonȝ arduȝ
„ pobe hexi. pobe d̄r̄ e nobis aliquid dupliciter, uno m.o p nos
„ metipsos, alio m.o p alios. in quantum ld. Va ppendire
so quib contra arduum assurg; de atantum sit xplicao mo-
dorum assequendi.

2a authoritate eodē a. 1.o spes 2.ȝ q e virt the-
„ oca respicit arduȝ alterius auxilio assequendum, ut du-
„ tum e. dixerat 1.a 2.e q. 40 a. 1.o Ret. Angelum loquoȝ
ee magistrum. unde n e idem dicere, respicit arduȝ
alterius auxilio consequendȝ; at arduȝ sistens in alterius
auxilio. stat in hujus est mens o disputatis q de spe a. 2. 1.o sicut
„ quandoq sperat aliquis aliquid p propriā potestē,
„ quandoq p auxiliȝ alienum. ide et expressius 1a 2e
q 63 a. 3 b ad 2ȝ. unde cum q. 40 a. 4.o sait, ne aliq-
„ uis dicit aliquid sperare minimȝ q statuit in sua
potestē ut hēat, intelligendō q arduȝ n̄ ēē judicat; nec
illo p̄ncipio vim xeo q facili n̄ hēt, addit, ut as-
seruit in 3.3 distinē 26 q. 2 a. 2 ad 1.ȝ

Hic non scribitur.

Arduitas afferta odio est ad spem neg. Hec reperit in ijs, quibus contribuit spes, ut ipsa Angeli viatore, homines a purgatorij, et Christus Dominus circa gloriam sui corporis, et redemptione passione, et morte obtinendas, ea prota, insurgit voluntas ad vincendas difficultates subalijs promissis, ut finem consequatur. Non est obijs proale quia est bonum modi, quod voluntatem attrahat, et dicat ocationalit bona eo, quod possit sperari ex arduitate comissa ... boni sibi in bono arduo consequendo, maior gloria, et virtus manifestatio ex victoria. Docuit Angelicus 2ª 2ᵉ q. 25. a. 3. ad 2. Dicendum, quod arduum nexas apprehendi, vel accedendi potius boni, et spe, quae directius respicit bonum est prior, quamvis audacia aliquando sit in maius arduum, vel circa. Unde arduitas pertinet ad spem, et ad fortitudinem, ad magnanimitatem, alias que virtutes spectat; et in theologalibus ab eis discernitur.

Sectio 2.ª

Iudicium regulari spem.

Spes est desiderium supra hoc addens esse expectatum. Desiderium purum tendit in bonum, ut conveniens desideranti, quin respiciat detractione beneficij, aut inclinatione causae a qua ascensio dependet. Stat, nam multa desideramus, quorum causas nobis oppositas dolemus; at si preluceat causae beneficia inclinatio, desiderium transit in expectationem, et mutatur in spem. Ratio motivum spei est fundamentum spei

randi; at n̄ sola volit rei absentis ē ~~maxy~~ fundamtu
sperandi; siquidem cum desperaōe compatit. 9.°

Adde doc-
trinam Anglici q.ᵉ 40 citata post descriptioē despe-
raōis: desperaōē eē recessum afectum, atq adeo
nolitioē boni, n̄ q.ᵃ illud in se bonum ē, s. q. impedit p
maleficam dispoēm, aut detraōē caē malis, ā qua
depēt asequuō boni sperati. Cum a spes, et desperaō
sint motus contrarij ad eandem aē paōē p-
tinentes, si malefica caē dispoō impediens paū
raōē boni, malūq eficit motum sufficienē nolitioni
boni, quē caēt desperaōē; benefica detraō, aut
inclinaō caē ad boni asecuoē eficiet motū
suficienē desiderij expectativi rei futuræ, q. ē spes:
huic desperaō contrariat, cum hec puro desi-
derio n̄ opponat.

Erecō animi, quē exstat Angli
q. 25 spei propria supra desiderium addit quem-
dam conatum, et quamdam elevaōē animi
ad bonum arduum asequendum, et ē quedam
apperit. prāō, seu confortaō, vi cuī elevat, ut n̄
desistat, s. potius tendat in boni asequoē diffi-
cultatib. superatis dicente Trident. S. 6. c. 6. p
spem erigi paroē ad veniam asequendam; vi-
cet p volioē eficacē arduitatis victricē, inducitq

q mediorum ad labores in consecutione vincendos.

Let spes

sit actus voluntatis suam certitudinem vendicat. Dicente Apost.º ad Hebreos 6: confugimus ad tenendam propositam spem, quam, sit ancoram habemus animae tutam, ac firmam, et incedentem usque ad interiora velaminis. Et 1.ª ad
" Corinthios ut spes nostra sit firma pro vobis. Ambro-
" sius legit. ut spes nostra certa sit pro vobis. Haec cer-
" titudo analogica est, cum propria solis actibus intellectus
conveniat. Consistit in unione actus spei cum obiecto sperato, cum ratione suae efficaciae ita in ipsum tendat ut indefectibiliter cum eo conjungatur nisi perseverantia a nobis desit. Haurit insuper certitudinem ab actu fidei, quem esse aliter requirit certa intuitione beatitudinis, sub conditione nostrae cooperationis: unde oritur actio connexione efficaci qua tendat ipsius ad consequenda media, quibus purificatur conditio, cum qua sic inardescit titudo actus spei.

Addit Suarez, quae potest appellari intera adhesiva; nam voluntas per actum spei adheret divinae fidelitati, omnipotentiae aliisque divinis perfectionibus ea omnibus aliis motivis, porro certis. Haec dicitur certitudo subjectiva, alia vero objectiva. Nec extra spei certitudinem, quod aliquando finis non obtineatur, cum non oriatur ex eo quod promissiones in quibus nititur, vere non sint, sed defectu conditionum a nobis dependentium, sub quibus aliorum speramus. Sic dicitur lapidem certo naturali motu suo tendere in centrum:

etsi effectu alicuius impedimenti naturalis tamen summa aliquando non obtineat. Audi Ambrosium super illa verba Pauli 2ae ad Thimotheum cap. 1. scio cui credidi, et certus sum, de spe et fiducia magnifice Salvatoris securus est, qui quod commendat, illi in tuto est.

Quodnam sit judicium spei regulare inquiritur. Supponit ut communis, et vera theologia, cognitionem dirigentem voluntatem ad actus spei theologicae debere esse supernaturalem, cum spes actus supernaturalis sit, et quidem fidei ministerio dirigente Augustino fidem esse, ubique sperandarum rerum, et in Enchiridio c. 8. Quod enim sperari potest quod non creditur. Et in alia providentia per cognitionem fidei late postea obtinere spei nobis proponi: hoc enim nihil est theologicum.

Evidentius S. C. 6 c. 8 damnavit Lutheranos asserentes judicium fidei requisitum ad spem, seu spe ipsam apud ipsos esse absolutum certum de futura salute. Nemo sibi certo aliquid absoluta certitudine polliceatur, tamen est fides, et canone 86 si quis dixerit magnum illud perseverantiae donum se certo habiturum absoluta, et infallibili certitudine, nisi hoc speciali revelatione didicerit, anathema sit. Adde. Reprobi aliquando justificantur, dum motus spei et aliqua dispositio requisita ad gratiam, quin ipsis fuit aliquando spes, dum non potuit regulari judicio absoluto certo de futura salute, quae ipsis non

quam fuit ablutę futura: q. Hinc cum iudicij requi-
situm ad spem regulandam, non sit variandum in
reprobos, et praedestinatos, infero, iudicium esse omni
non esse ablutum, certum et futurae salutis.

dcum Doctorib catholicis contendam. Assertio 1.a spes infusa theol.a n requirit judicium absolutum certum, nec probabile de absoluta futurioe salutis, aut d[i]huc d[e] spem[?] a[?] di... ornata futurioe actus spei. Contra 1 B Valencia addentem aliud judicium de fide certu sup probilitae beatitudinis obtinenda et contra ipsum contra coe thostary. necn illm Palanco. Probat assertio. judicium proble absolutum, seu certum vocat de absoluta futurioe salutis in reprobis e falsum: qu[a]m[?] nunquam beatitudine possidebunt, et licet conjungat cum judicio d[e] fide circa prob[i]litate beatitudinis nullo indicit securitas[?] ...s futurioe. 2do. Subjudicio praedicto d[e] fide et alio probabili et formidoloso de absoluta futurioe beatitudinis, nequit proponi e[st] infallibiliter in mea pot[est] esse media conjungenda cum assure: q[uo]d n[on] p[ote]st voltas moveri ad assumendum media et securum esse, ita ut infallibiliter ... sine conjungat nisi ... liberi ... immediat. ... qui ... affectus spei theol e[st] ... Accedit ... ad Romanos ... ut spe gaudeam; cui ... et theologi ... quas spes in beatitudine tendit, et ... apprehende media ... conjungenda infallibiliter ... sine; d[e] judicium probabile ... formidolosum in ... judicij ... beatitudinis ... e ad ... nec acquirit ... conseq[ue]ndi ...

... Quam... obtinenda judicium ... probabile e[st] futuram ... cum ... quae apparent probabilia ... ... nihil prodest. 3. Certitudo spei ... cum ... certitudine ...

xui

xuis n̄ē fidei, aut revelaōē ꝗ ten̄ā in qua nitat. Resp.
2º idem requirit ad spem nostri ei nidiq, si venerisg
ut poteris salvabo; si perseveraveris usque in finē sal-
vus eris, in mea manu ē salvari, ut ip̄e m̄e nstere
rit consequar beatitudine. Atqui hec iudicia suffi-
cerent ad erigendum animum, et securitatē tri-
buendam spei ut infallibiliṫ coniungenda cum
beatitudine, ip̄a voltem humam n̄ resisterit. ꝗ ali-
ud iudium superfluit.

Deinde adstruit a. ho. ta illud
iudium q. ut regulavum spei sit iniungibile cu
iudio absluto dam̄naōis, et adveniente sup. possesori
ad potestem sperandi. At n̄ē iniungible: q. Ihas mi-
xis. Hoc iudium, Iste circumste, quę apparent proba-
biliṫ suadent futuram ēē salutē, de ifr apiat quę sehent
ex pte aus sui indifferent quidem ad spem, ꝗ omnię
salute, et dam̄naōē; ꝗ cum eo iudio recte componit
in eodem instanti reali aliud subsequiri mihi Deinā
hac revelaōe Dam̄naberis, ꝗ pacto libere omitten spe.
ꝗ. Utix ꝗsua ppoē suadet, nec nupnaa potestēm.

Ad &.

Si illud iudium reflexum loquaṫ & circumstaīs ty
ex pte aus sī, cum ex pte ꝗi evidentṫ falsitis convincitur, ng
ex pte aus ꝗi apparet circumstaīs essaliṫ cum dam̄-
naōe connexa. Utrius. illud iudium reflexum tho-
tam sum comprehendit circunstaā in ntoaōe,
absluta futuriōe salutis, aut dam̄naōis ex pte aus
proximi libertis indiffl, et sperandi prexisas. At iu-

dum de damnatione pro posteriori adveniente non trat, quod illud aspiat; denunciat circumstantias aut 2i, quam non attingit reflexum judicii: ergo.

Vigor efficacis, dicent, proxima et adequata ad sperandum contingibilis cum neiecte, pure contingenti, ut existat spes, ex somnio. Judicium de damnatione propter omissionem spei et neiessitate consequens: quia utaq. continet libertatis, oxia, et existit pro dettraho apud thostas libertatem non tollit, quia non habet influxum proximum liberum, et in ante adeo posse necessitatem agere, et adagere. Ratio minoris. Judicii illud damnatione propter omissionem spei et neiectas adveniens pro posteriori; siquidem fundatur in ipsa libera omissione. Atqui libera omissio spei, utpote aut 2u supponit esse aliquam potentiam proximam liberam adequatam sperandi: ergo iterum. Atqui judicium regulativum spei spare, et constituturum proximam potentiam ad sperandum: ergo est conjungibile et.

Neiesario percipit, quare de apud thostas judicium regulativum spei debeat esse absolutum de futuritione salutis non dicatum, de reflexum hai, vel sibi tendea probabile esse futurum esse salute. Ostenditur. Assertum judicium sum et deco, quod resolutorie aspiat; at sum aspiat resolutorie probabiliter, fundamenta videlicet esse gravia ad fundge

dandum judicium de salute futura hoc ad nulla
ratione oppositum cum hoc judicio directo salutis non esse fu
turam; sic stat judicium reflexum probabile esse praedictam
opinionem tollere libertatem cum hoc, praedictam non libertatem non tollit. q.

Instas.

Haec duo judicia probabile est futuram esse salutem, et probabile
non esse futuram salutem, possunt simul conjungi: ergo
ultra probabilitatis illa duo probabilia non supernaturalia ejus
dem partem. Atqui contra ipsum ut judicium est absolutum
de futuritione salutis: ergo et 2.3 q. Veritas modificare
doctrinam Illmi Palanco docentis illud judicium absolutum esse
respectivum ad sperantem: hic dicit apparet sibi esse conce
dendum Deum auxilium, et in illius sibi non spergit
futuram esse infallibilem beatitudinem. Respicit.
Reprobus sperat beatitudinem sub judicio absoluto
de eo, quod per Deum non deficiet salus, sicut et pa
lanceo judicio non est in potentia proxima ad spem et
si eo gaudet, falso judicio nititur, ut patet.

Rursus. illud

judicium aut asserit, quod si existat spes erit infalli-
biliter beatitudo, et tunc non est absolutum, aut quod
existat spes, et sub ea beatitudo; sic erit abso
lutum et utroque dato, quod non admittit Illmus Pherez. si
asserit hoc judicium existentiam absolutam spei, tamen
ipsa connectit, tamen. si non: quod potentia coexistere

spei carea falsum quae est timere male. Si connectitur: quod destruit libertatem ad sperandum, neque constituit potestatem detrahat quod ad unum impossibile cum opposito, seu omissione. Deinde non. Hoc judicium, si perseveraverit, salvabor non sufficit ad spem, quia reddit securum sperantem de absoluta consecutione beatitudinis et sui conditionis dubie, et contingentis. Est doctrina Palanci; at qui judicium absolutum relinquit contingentem, et dubiam possessionem spei, ut ipse aperit: quod non sufficit ad spem regulandam.

Postquam Ill.mus assertioni nomen dedisset, cuius videret fortan arguiis commotus, nullum est adhaeream sibi esse prositer, et ad castra se mutare Ripalda, quem non nominat augustum. Docuit Ripalda d. 26 sect. 2a cognitionem regulativam spei esse apprehensionem practicam, cuius judicium inchoatum proponens futuram beatitudinem non affirmando aut negando, sed quadam alicea exostendens, ut volt ad spem moveat. Displicet ista suas, quia non placet P. Ripalda judicium probabile de futuritione absoluta aliunde, eo quod ut formidolosum, et incompossibilis falsum non reddat sperantem securum: quod potiori jure debere displiceam debet illa practica apprehensio nihil affirmandae salute.

Praeponere, repraesentare boni eque futu

judicio, et aprehensione; at judicij pure probabile de futuro de excedit aprehensionem suavis, nam cum ea conjungile est hoc judicium; salus mea futura, et cum hoc non est conjungile salus est futura: ergo certitudo, et securitas propriet judicij; at qui sola Ripalda, et Palanco sufficiunt ad spem ea judicia, si per me non steterit consequar salutem: si bene vivo, possum salvari: ergo necesse aprehensionis nullaque certitudine, et securitate inducentis. Nam aprehensio simplex beatitudinis practice suava spei conjungilis cum judicio absoluto damnationis advenientes pro posteriori ad liberum omissionem spei: ergo ratio horum authorum ad spem requirendam non sufficit. Ratio antis. si quis sciret per revelationem esse in ultimo instanti vite, in quo tenetur sperare, pro omissione spem, et cognosceret ex aliis omissionis pro posteriori ad potestatem. De cognitionis ita infert, aut equivalet cognitio sue damnationis: ergo. Ultra non suppeditat: et admittit Palanco posse esse revelationem damnationis, et desperationis esse conjungibilem cum fortitudine et aliqua libertate ad desperationem, et quomodo fuit est ad spem, ergo liberum omnino in hac revelatione, et est ad modum multiplex, ratio pro argumentum contraria Palanco.

Ad tertium utile nobis esset dicere, quid addat propriè ultra otiositatem et reliqua voltis, aut potius removetis

prohibet tri illi in huius apretr Cobsuavis reperiri, cum minus aprehensionis sit ostendere, illuminare: non praecipere, aut consulere bonum prosequendum, quod munera vobis est quod dominij.

Dices 1.o ex Palanco. Spes est motus agressivus ad consequendam rem ipsam et absolute beatitudinem, ergo ratione huiusmodi motus non est supponere ipsam beatitudinem iudicatiuo, et affectiuo intellectiuo, et assequendo: probatur ratio minoris, quod motus tendens praxi, et efficaciter ad aliquid faciendum minime potest non supponere illud iudicatum et affectiuum iam ut faciendum. Concedo maiorem et nego minorem. Ad probationem motus tendens praxi in rem faciendam non coepit iudicium supponens rem iam factam: at requirit iudicium de re facienda uel medio ad quod detrahat. Sic intellectus potius timeri ad lumen quam magis aprehensione affirmare amara, potius consequenda ad est beatitudine non desiderare. Accedit iudicium affirmatiue: tunc assurgit in considerationem spectatiuam, et approbat medium quo ultimum est adipiscendum. Iudicium quo affirmatur salus aeterna supernaturale est ad intellectus, immo contra recipientis et rationis. Quis est intendit quod hoc sit?

Dices 2.o intellectus ex ratione finis non potest non supponere coordinate aut iudicium affirmatiuum supernaturalium, et obtinendum, quin intendit efficaciter finem, quod intendat assequendum, et ut illud consequatur intuitiue:

q Illius motus expressivus spei in beatitudinis obtinendae:
alioquin tenderet in illud, quod supponeret assequendum, et non traheret ad illud assequendum. Dices: motus ma-
dium attrahit ipsum futurum et obtinendum. Respondeo
dist. non attrahit ipsum futurum et obtinendum absolute
concedo antecedens, et non consequentiam. Quod solum evincit quod ordinetur
[illegible].
Intentio efficax non est ad impossibile, neque ad pure possibile, sed ad possibile
futurum sub mediis: ita quod movere debeat ad intentionem de-
dium efficacium finis, quod saltem in confuso sibi constat esse me-
diis proportionatis, sub quibus finis obtinendus exit.
Neque aliud est concipi intentionem efficacem nisi saltem indire-
cte tendat in media sibi conducentia ad finis conse-
cutionem. Sit exemplum in infirmi sanitatem intendentis
efficaciter [illegible] [illegible] [illegible] iste desi-
derium purum [illegible] affectus, quod est spes ex-
ectans finis quem sibi [illegible] consequendi [illegible] ha-
bentium [illegible] prudentia esse consequi-
bilitatem: alioquin [illegible] et agrestis, infimae
conditionis possit [illegible] adque
apprehenderet [illegible] ipsum ut spirantem induceret.
Dubium 3.°
Unde consequitur intentio efficax finis [illegible] prae-
[illegible] finire futurum [illegible] intelligere, quem
nihil attrahit [illegible] futurum et post

intes elleo regulat p sig praug iuis futuri: q si
bey in nobis. Rursus. Beatitudo fit praue nob
futura et inchoare p motu aonsstriam spei: q
npt mo priori atrari, aut pdicari nob futuram,
q ipso priori requir atrari aut pdicari auspei.
Radantis est, q tremini antequa fierer, beati
tudo e p oculta futura: alia est et futura, sive spe
ranti, sive n: q aui dicar 1a. et 2a. futurus e extrasin
ca ad eventu, et prima de trao, r pte nri ad beati
tudine assequendaq spes: q per ipsam, et antecipa
lam fit praue in nri beatitudo futura et
inchoatiue. Atum q. Illm.

Roan. Tum licia, simpli
cis intelligel, tum media praue ssing demi di
ligunt ad collaog audiam. Aerum. Haia roudi
ctra po et probari p solam cognitioe probilitie rery
exigi volte ad sperandum. Bonus. Apud theol scia
approbaoni praua e nr, rote ca rery: nihilomin
a trat rei existeq in decreto. Vnde ro atuao rei
n a trade i ao praui dimentienda n e. Ad qad
dit, no ans. beatitudo nobis fit praue futura
p condionata applicao e mediory ad ea assequ
os: ikto q sperant beatitudine, q sciunt medio
rum proportione, et opro gaudiante prescito ee,
e ugiun animu adeo consequenda: unde pro

bus talia e. tamen excluite e futura beatitudo
in applicatione * conditionata mediorum ... gloriae
absoluta futuro dependet.

Admiretur illum compositi

us mirandum nobis itprius debere esse de beatitudine
futura quae est objectum spei quam ipsam beatitudinem quae
est objectum operandum. unusquisque in regulis dividet. 2a
probatio a reflectione natura ... neq solatenus causa
lis naturalis est extrinseca ad eventum. nei ...
trahit ma ad beatitudinem est motivum spei de volio ipsius
premium desiderij, quod transit in spe post cognitionem beneficij
caritatis dispositionis, et mediorum proportionum ad eius

consecutionem.

Altera assertio ad spem theologicam regulan
dam sufficit, et requiritur videlicet assensum fundatum in divinis
revelationibus obiective conditionatum, hoc est si le, quod a Deo mihi
non decreto, ut consequar salutem: velle a possum Dei
gratiam quae mihi praestet. Sorte obiectum spei est unus modo bea
titudo extra, et alio modo Deum audire (sunt Angelica
verba) quae nobis non nuntiant ne lumine, et per fidem
promittuntur. quod ad spem theologicam D. Audiamus relata
a Beda in epistolam 1am ad Corinthios. ... fidelis a
det credere, quod nondum videt, ut ... speret, et amet.

Hoc pridi-
um est obiective conditionatum evidenter ostenditur ...

c. Q. 3 nemo in certo aliquid absoluta certitudine polliceatur.
tamen in Dei auxilio firmissimam spem collocare
et requiescere [illegible] debent. Deus enim nisi ipsi illius
[illegible] defuerint, sicut cepit opus bonum, ita perficiet. Ex
his [illegible] comprehendit desperantes [illegible] sibi absoluta
certitudine polliceri [illegible] certitudine et nihilominus
[illegible] beatitudinem futuram sub condic. bo-
norum operum nec non sibi non defuturum, quamvis
ex parte Dei auxilium: nam stat ad ostium, et pulsat, et
qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit.
Resp. 8.

Virtutes morales infusae distinguuntur a prudentia infusa: ergo spes
virtus theologica distinguenda est a fide. [illegible] vocat
[illegible] sperandam [illegible]. Una siquidem [illegible]
[illegible] firmissima sit: cum [illegible]
[illegible] ac firmo, et [illegible] adint[illegible]
[illegible] beatitudinis. [illegible]
[illegible] et fecimus [illegible]
condiscs ab Apostolo et Concilio [illegible]
titudine futura sub conditione bonorum operum [illegible]
[illegible] Dei oblata purificanda: q.
Deum nemo

prudentem finem intendat [illegible] prudenti [illegible] con-
[illegible] requirit ad [illegible]
[illegible] infusae circa consequitionem [illegible]
[illegible] prudenti [illegible]
animus in [illegible] interdum,
[illegible] judicat non [illegible]

de in relinquendo requirit judicium prudens et credibi-
lite obtinenda ad possibile judicium et consequibilitatem finis
narrazione. Hoc judicium dictat, hic et nunc esse sperandum
suppositis fidei judiciis de beatitudine, et auxiliis divinis pru-
denti existimat, in his circunstantiis apparere bene
... dispone ... mediatae, et nunc proportionata
ad finem esse aplicanda. Hoc judicium est supple ... ...
nata falsitate, quod requiritur ad spem firmissimam. Et licet
sperans finem ... ... quod aspiat ... rationes
prudentes hic et nunc ... ... esse obtinen-
dam, et ... ... cum ... probabilitate assequendam
opponit.

Dices 8°. Non est de fide auxilium et sufficiens dari a
Deo in ... ... spes requirit fundari in auxilii
... , auxilium Dei nemini ... . Quod sic
... ... nulli facienti quod est in se Deum gratiam
... ... quippe ipsum facere quod ... ... a
Divino auxilio. At nemo potest certitudine absoluta ...
re, hoc auxilium ... ad faciendum ibi ... . Ro
... Certum ... Deum nemini deserere nisi ... prius
ab ipso ... ... hinc de fide esse ... in hominibus vi-
... potestate operari ... facere, et ulteriori ... ...
... .

Quod ... ... beatitudinis
... imputabit. Quapropter Apostolus dixit ...

cessabile esse gentes quae Deum ignorant, quoniam Deus illis manifestavit per illustrationes internas. Addit Dionisius de coelesti hierarchia c. 3. radium divini luminis semper paratum esse, omnibus patet ad participandum. Similia docet Prosper. Haec doctrina catholica. Omitto discussionem circa probabilitatem opinionis asserentis Deum non conferre gratiam sufficientem caeteris, immo parvulis in periculo subitum delicatorum. De auxilio sufficienti quaterus obscuro est improbabilis et ita opinio, teste doctore eximio.

Accipe Tridentinum. Tametsi in divino auxilio firmissimam spem collocare omnes debent. Et Senonense decreto 15: gratiam Dei esse semper in promptu, quin momentum praeterea in quo Deus stet ad hostium, et pulset. Notare oportet vanam omnes semper momentum extra quod illa nobis improbabilis; nec equivoce sumenda cum alia inquirente, an aliquibus actio in periculo parvulorum non dentur maiores, seu efficaces gratiae.

Dices 2°. Requiri sperare a Deo maiora beneficia gratiae quam sunt in re simplici necessaria, neque meritis, aut dispositionibus debeantur, neque sint promissa. Ergo ad spes fundari non potest in fide eorum promissionis. Respondeo maiorem spem nequaquam contingere. Fundatur in aliqua revelatione saltem universali, velut: petite, et accipietis, vel sibi facta orationi devotae et

speranti. Quod si in revelatione non fundetur, aut erit teme-
raria, aut quaedam fidu[ci]a orta ex cognitione divinae libera-
litatis ultra meritoria beneficia non promissa elargi-
entis. Haec fiducia potest vocari actus mediat[e] aut secundarie spei,
non a spes theologica: sicut assensus aliquis probabilis ex premis-
sis probabilibus est fide.

Dices 3.º sub assensu opinionis fidei pos-
sem sperare salutem sub aliqua conditione non sperata;
hoc autem est sperare conditionate, non absolute: ergo. Probo
minorem, quia sub eo opinione non possum sperare ex purifica-
bilem conditione: siquidem per futurioritatem conditionata salutis
non redditur purificata conditio, velut conditione futura, dicema-
net pure probabilis. Atqui ut illa conditio sit obiectum spei
necesse est quod sit aliquo vero modo futura: ergo.

Nego maiorem: sub
aliqua conditione non sperata, nec volita equivalenter
aut virtualiter, nego maiorem; sub aliqua conditione virtu-
aliter volita, dependenti quae a nostra potestate, concedo
maiorem. Ad minorem. Ut iudicium est fide speram a Deo be-
atitudinem, et auxilia: alterum autem accedente iudicio in
spe pendet hic et nunc intendam beatitudinem, et
absolute speram eius assensus; nam eo dictante et gratia
beatitudinem proportionem, adeo quod omnia beneficia
auxilio divino, erexit animus, ut desiderium
expectantis excedere efficacius tenderem in mea

et signare in finis consensus.

Ex his studiis resultat proxima potest sperandi beatitudinem, et purificationis conditionis, quae est in nostra potestate. Ex hac actus spei tendens in beatitudinem ut finem, et in nostram cooperationem ut medium quo docet Apostolus, jungendum et cum salute, si velimus. Spes quo beatitudinis non debet esse actus strictae spei relative ad purificationem conditionis; sed tamen aliis actus possumus sperare. Si dices: cooperatio nostra pendet a divina voluntate: debet quo proponi talem conditionem futuram ut possit sperari. Concedo antecedens, et absque consequens: debet quo proponi ut conditionatam futuram quatenus tendens in Deum concedo: quatenus tendens in nostram voluntatem, sub qua est per judicium fidei: nego consequens; per judicium humanum, concedo consequens.

Cooperatio nostra est actio indivisibilis a Deo pendens, et a nobis, aliter et aliter: a Deo influxive, a nobis elective. Sperans beatitudinem cognoscit auxilium paratum sibi quo absolute promissum; et sub electione unice a se dependere. Unde nihil obest, aut deest ut possit voluntas tendere efficaciter desiderando, et expectando beatitudinem: et per eundem actum velle, et eligere efficaciter interventionem cooperationis suam sub qua beatitudo est possidenda. Ostendit liberum arbitrium est aliquod motivum minus quidem principale detrahendi spei, dicentes [illegible].

ōia possum in eo, qui me confortat. Nego ð gratia Dei
meum.

Praedictus aurtoto caelo dittat ā praesumptione.
Addit Anglum in disputatione q unica de spe. Quan
do sperat quis aliquid ā difficili per propriam po
testem quando q per auxilium divinum. Et 1a 2ae q. 62
ar. 3. ad 1um trese ē de bonis, quae p aliquis adipisci:
ita ad aliquis bonum adipisci p se, l p alium; ideo a Spes
spes de auxilio virtutis, quae ē in nostra potestate. Atqui
nulla revelatione nobis constat alius virtutis con
dionaire futurus: q. speram ... virtutum
quas sub judicio prudentiae infusae proponentis hic, ...
futurum nostra cooperatione gratiae ... et praesentem
dispositionem judicium q de fide collationis auxiliorum. His, aliis
q a tertis exigit, voltas in spem beatitudinis, q ...
... efficax mediorum ad salutem.

Dices 5.º Spes
beatitudinis ā nostra potestate ē morum timendi conse
cutione: q requirit ēe morum cum securitate, et firmitate
sperandi. Conus coerens: q requirit ēe sub eadem ratione,
concedo: sub diversa, nego conam. In potestate nostra ē conse
qui salutem. Propositionem tam p alium, quo credo praesto est
auxilia divina, q quibus ... nostra cum
tog diat prudentis, stq comitat imbecillitatis, et
humanae infirmitatis cognitio. Spe ... exigit animum ad

sperandum cum quadam securitate, et firmitate mea q apponenda. Dirumpit in timorem et formidinem cum aspera texte sub ardentibus desiderijs salutis adhuc volt pro suo libito tentationi succumbat, et praeceps relabat in vitia. Unde hoc nulla reperitur contradictio: sunt enim in opposito obiecti eleuabilis et prohibiti; sub prima ratione allicientis, sub alia retrahentis volte. Ea mouet ob quod Apostolus dixit cum timore et tremore vestram salutem operamini; cum aliis dixisset, omnia possum in eo qui me confortat. Concludo, spei firmitate et certitudine emulatrices esse fidei: at cum his non posse rectè mensurari: neque certitudo fidei deficeret non pr; certitudo spei pendet de, ut loquitur Angelus in 3 dist. 26.

Disputatio 2.a

De obiecto mali, et finali spei theologicae

Sectio 1.a

Obiectum male.

Spes theologica est amor concupiscentiae tendens in summum bonum possidendum, quod est beatitudo et ipsa subtilis. Haec multa complectitur; alia principalis, minus principalis alia. Rursus beatitudo alia obiectiva, alia formalis dicitur. Obiectiva Deus ipse, formalis eius possessio. Iterum accipitur beatitudo ut finis qui, quo et cuius gratia. Finis qui Deus; quo possessio eius, cuius gratia ut ...

complexu.

Assertio 3. Deus ut ratione suae essentiae beatitudo est obiectum pertinet constitutive ad obiectum materiale primarium spei theologicae. Probatur ex Genesis 15 Ego merces tua. Ex psalm. 15 Dominus pars hereditatis meae, et 72 pars mea Deus in aeternum. Exponit Augustinus, praemium Dei ipse Deus est; et Anglus tertia quaestio 17 a. 2. Non minus aliquid a Deo sperandum est, quam sit ipse. Ratio. Obiectum primarium spei illud est quod est plene satiativum inclinationis sperantis; sed Deus ipse est plene satiativus inclinationis sperantis, ita ut supra Deum nihil sit nullum sit possibile quod aeque nostri satiativum. Ergo. Ultra continet rationem ultimi finis per amorem concupiscentiae dilecti. Veritas minoris iam demonstrata.

Obiectio. Deus ut summum bonum, et ultimus finis non potest honeste et ordinate amari propter nos; hoc est per Deum ad nos ordinare, et contra omnia perversitas volentis naturae uti fruendis, et frui utendis. Atqui spes est amor concupiscentiae bonum amans ut sibi bonum, et propter suum commodum: ergo. Distinguo maiorem: non potest honeste, et ordinate amari propter nos tamquam propter finem ultimum, concedo: tamquam propter finem cui nos maiorem. Et in hoc nulla est inordinatio: esset tamen, si nos essemus finis ultimus.

Honeste Deum amare

m p spe p hanc volt pro siter, et Deum ee summy bo
ny, et ultimum fine huy. que adipisci conar. Utra-
na e distas int fine cuj gra, et fine cui pamo
re concupiscen. Ceter volt 28 ordinare ad e tan
quam ad fine ultimy bony concupitij: alisqui
perversitas eet amori concupiscenti vise Dei, es
q ipo sese; q nil creary p il sine ste amari propr pos
tanquam propt finem ultimy. Volras conu
spit summy bony, et sibi concupit, ut ipso ud po-
sese pautem tanqq fini ultimi; q nulligm
bibit inordinare. Adde, aliquando licere Deoum
tanquam medio in ordine ad finecreary, quin
sit ultim opanti, d itexum ad Deum referat: ex-
emp. gra orare let ut veniat somnus naxis, qin
Deum referat.

Dices 2. obtum spei Ctre futurum, pre-
mium, et effus morum meritory; d ad meio fu-
turu, n et effectus, d ca mory meritory. q Deus
mire: d specificare absute nesurium, concedo: re
duplicare, et respeive, no mire; et hac rade e effud
moralis morum meitory. Amat a vdus
opes, que vt oxistent, et ipsas sperat. d semp.
e. Erit proprie a sua perfectiis marcietem
oxspendo relegat. At D possidendu futurus
e p meritu a mea. Heconium a Cto tanqq

a caesiciente, et possidend. mereres ipsi corret dens, praemium q. ab eodem conferendu. Unde in patria de Deo, et q. sub possesse gaudebimus: sic q. gaudium spei corret. Silicet desperatio est de Deo possidendo.

Dices 3. Quae a nobis distinct supposito non sunt nob. bona nisi ratione alicuius effectus, vel actionis ab eis provenientis, ut videtur in sole, et in sublunaribus: quod distincte supposito nequit esse nobis bonum, nisi ratione alicuius effectus creati, possessionis, visionis: q. Resp. Summum bonum est persona divina et humanitatis Christi domini, licet exigat sue communicatione ad sui effectum sue, aut quasi effectum praestandum, illud instar est sperandi, et visione possidendus: si quidem intellectum perficit, et satiat voluntatem per sui communicatione. Concurrit ad hunc sensum, q. praecise obiectum est, et terminus aliquid reale, quod sit immaterialis bonum nostrum, et q. non aliter unit nobis ad recipiendum munus reale, aut quasi repeatis, nisi intra actu visionis, et amoris, quibus non physice dicitur intentionalis unitur beatis.

Assertio 2.ª Beatitudo supernaturalis pertinet primario constituere ad obiectum materiale spei. Patet Matthaei 6 quaerite primum regnum Dei. Tobiae 2 vitam illam expectamus. Pauli ad Romanos 5 gloriamur in spe gloriae filiorum Dei vitae aeternae. Vide etiam Chrysostomi suam spem

promissa gloriae devota interea sanctorum destinata dignit. bonorum expectatio futurorum. Ultis alijs authoritatib. apud sanctos Patres videndis constat, Deum possidendum esse obiectum materiale spei primarium. Atqui quod possidendum est Deus, et eius possessio, vita aeterna, et in hoc conceptu imbibuntur essentialiter et beatitudo obiectiva, et formalis: ergo.

Ratione. Deus ut summum bonum nostrum beatos constituens est obiectum in quod tendimus per actum spei; Deus summum bonum constituens nos beatos dicit formaliter beatitudinem: ergo Deus et beatitudo formalis etc. Discursus explicatur divitis paritate. Dives esse non sumitur relate ad divitias absque, sed sub ad divitiarum possessionem: alioquin idem esset Croesus; tot quot essent divites qui pauperes amatores auri. Similiter beatus per Dei possessionem perfecte beatus est. At Dei possessio est beatitudo formalis: ergo.

Ad Angelica vero q. 17 a. 2: nos ad infinitum bonum pervenire, et hoc bonum est vita aeterna quae in fruitione ipsius Dei consistit: ideo quod proprium, et principale obiectum spei est beatitudo aeterna. Haec obijce hostis. At verba spes tendatur et per se in assertum complexum, recte considerabit sanctum respicere Deum, ut obiectum nobiliorem eius actum, et excellentius eius formali unione, seu possessione. Constat in adoratione Christi Domini, quae indivisibiliter tra-

tae humanitate, et U. magis apretiatur U. quam humanitate unde in amore dei propter se, et creaturae propter Deum.

Dices
3º ex Christis. Solus Deus potest satiare perfecte desiderium, et spem; ergo iste solus est obiectum materiale spei, maxime virtutis theologicae, quae obiectum debeat esse adequate divinum. Respondeo ans. Deus solus sine sui communicatione satiare non primarie et in desiderio nra: sicut non potest uniri persona divina humanitati absque unione. Deus est quod satiativum, et beatificativum: at Deus satians, et beatificans dicit satiationem, et beationem: quae sunt obiecta quo utrumque materialiter intentum a spe. Ulterius theologica a theologali, ne excludet ex mistione cum obiectis creatis, ut satis dictum est in tractatu de fide contra thomistas.

Dices 2º. Id immediate speratur primario, et in recto quod est immediatum, et materiale satiativum appetitus concupiscibilis; sed possessio Dei non est immediatum satiativum: ergo. Probatur minor. Appetitus concupiscibilis creaturae rationalis ut potest significat rigorose immediate in statu viae requirit satiari immediate bono aliquo finito, cum omne bonum finitum sit minus aliquid, quam id quod concupiscere valet creatura rationalis: ergo. Distinguo minorem: sed possessio Dei non est immediatum ut quo, nego: ut quod, concedo minorem. Quinimo probatur ultra possessionem boni, bonum summum ingredi debere continuo obiecti spei theologicae, nam ex ipso satiabitur appetitus creaturae rationalis: hinc a Deo satia-

tiabil nisi p satiatõe. satiatur de spealis beatitudo.

Dices 3°

a parte. ideo q apperit famis n aperat cibu, nisi ut comedendum n sequitur q comestio sit obrum teati vum famis, d q cibus sit immiate obru aperit et comestio condio ex pte obti: q ideo q aperit con cupiscen, n aperat Deum nisi ut possiden dus sumse quitur q possessio sit condio ex pte obti. Addit. sum id q ponit in obto aliquam rasõe boni, pte ee in obto ratõe spealis trandi appetitum concupiscient; at possessio Dei n pt ponere in obto aliquam rasõe boni, cum sum mo bono n possit addi ras boni. Hinc tentat Ill.mus Illmarius impugnari P. Suarez, q ut ipse ait, scatu dere videm, seu Dei possessione ab obto mali, eam que solam condiõe stabilire.

Resp. P. alarius concesso ant naratoa. Appetit cibi satiablis p cibum, at n p ci num nisi communicatur: unde licet dentibus tera t trasiciat q in stomachu famellicus inhiavit, do nec cibus adhereat: Adheo q ista satiatõ apetit e. siu Dei possessio, dicente Psalmista: satiabor cum apparuerit gloria tua. ergo comestio mera condio e, mera quo satiatõ, ut pote sum caalit et disporre ordinans cibum ad appetitum implendum, q ad dit Ill.mus forte urgeret in obto speali, q e rao spls

amandi, n immali, q. e res amara. Dicendum, ergo, que e Dei possessio nil addere esse ve summo bono; addere constituve obtum spei: sic auxi possessio aliquid e amabile ab auxo distum; et in hac parite instauratur quum.

Hinc Dsumo obtum atribuoms spei, ut potensbilior pars obti malis, ad quq cet. ordinat. Quin x hoc inferas, Deum, et visionem ee obtij primarij virtutis intendentis Deum possidendij. Cum dixit Anglus ad Anibaldij distio e 8a a. 2o q visio Dei n nisi impropriè sit bonum fruendij, quae bonum simpliciq ultimij: intelligat ne contrariet, vide comparave ad Deum ipsum simplicit n nisi impropriè ee bonij; nemo e bonus nisi solus D. At nam n pt beatos gaudere de Deo ut a se possesso. Accessit Apostolica va: to hoc bonum e vita etna, quae in fruitione ipsius Dei consistit.

Praeter obtij primarij caetera, sbta malia spei bona supplia, quae naria st, et utilia ad finem consequendum: bona ee nalia, ostis addenda exa illud Chri domini quaerite pmum regnum Dei, et haec oia adjicientur vobis. Utia st Aug. va totum obtij male spei amplectentis, in Enchyridio c. 116: ea oia pertinent ad spem, quae in oratione dominica continet. At quoniam alij possunt fiduci-

alit spetz beatitudine inquirit, an aliena beatitudo sit obtum malle spei.

Assertio. 2. Prob. 1. Illea est desiderium beatitudinis motus, quo summum Dei bonum respectiva creali, vult alteri bonum summum ejusque possessionem tamquam finem qui: ergo est actus spei theologicae. Prob. Ratio cons. Bonum summum, ejusque possessio per actum attacta reddunt actus virtutis theologicae, nisi Dei, ut charitatis, que non respicit bonitatem Dei, est spei. Adde. Licet charitas imperet actum misericordiae quoad proximum, actus misericordiae oritur elicitive ab hac virtute: ergo quamvis ex benevolentia quod alteri ipsi beatitudo desideret, non obest ut desiderium ad spem pertineat. Ratio cons. quia beatitudo, et ejus possessio per se sunt bona, amabilia, et cuique commoda. Unde licet requiratur ordo benevolentiae quoad personam ipsi desiderare beatitudinem per ordinem ad obtum finali spei.

Dices 1. Spes dicit respectum proprium boni, non ad quod ad alium spectat: ergo. Constat auctoritate Anglicis quae fundatur in Aug. c. 8 Enchiridii: Spes nonnisi bonarum rerum est, nisi futurarum, et ad eum pertinentium, qui earum spem gerere perhibetur. Respondetur ex Anglo 2.2ᵉ q. 17 a. 3: dicendum, quod spes potest esse alicujus dupliciter, uno modo absolute, et sic est solius boni

ardui ad se pertinentis: alio modo ex presupõe alterius, et sic prtẽe et eorum, que ad aliud pertinerent.

Secundum explat Aug. sup psalm. 5 d. ipsorum tantum desperanda ẽ correo, contra quos hominũ oculta lucẽq. via alicuim sperare possum correct. Ad hanc spem aliqua conjuntio nobiscum requirit, proximi videlet, quẽ diligere tenemur: et hecẽ presuppo, et unio ab Anglis requita, q alius sit ibi unitus p amore, et heas eum sut te ipsum. Ita ratio beatitudo consid. ratu ut commodum meeneq ptinet q ad concupiscẽ, sicut expectat amor honoris consanguinei, q ẽ exemplum Card. mij d. 8. l. 3; dicerq amor ite à charite, que in amando proximum intendit immate Dei gloriã, honorẽ, et excelleq summi boni Dei.

Dices 2°. Aus quo alt desidero liberalite n ẽ aus liberalitis, d amicie, aut benevolee, q altum, neq per ipsum denominor liberalis: q. ko aus. caus liberalitis, et amicie, seu benevolee. Nec obest q ab eo n denominer liberalis, q denominao cuj q virtutis p sende, unit nisi ab au p auẽ bonit obva virtutis aplicar efficacit subto. Cum ã ẽẽ liberale n aplicet subto eficacit p desideriu liberalitis alius, sit aus inefficaces aliarum virtuy, inde n denominao liberalis desiderans alt liberalite. Deinde.

in qua designatur spes concupiscentiae et amor amicitiae, quo volumus amico bonum quod ipsi bonum, quatenus est amor personae et amor spei quatenus est desiderium beatitudinis respective boni et convenientis personae. Doctrina haec Anglica est 1a 2ae q. 36 a. 4 corpore dividens conceptum amoris in amicitiae et concupiscentiae: bonum quod quis vult alteri habet amor concupiscentiae; at illud cui aliquis vult bonum habet amor amicitiae.

Obiecto 3°

desperans de alterius beatitudine non amittit habitum spei: ergo desperatio non est actus contrarius spei: quare neque est actus spei. Resp. 1° concedo. Habitus spei non expellitur physice per actus contrarios, sed demeritorie, et ex lege Dei: unde recte componitur desperatio alienae salutis cum habitu spei, cum is actus 2° et minus principaliter ad spem pertineat. Expellitur per desperationem propriae salutis, neque enim habitum spei infundit primario, ut quisque suam desideret salutem, deserviret? ... propter desperationem propriae non alienae.

Multus est

P. Gutierrez in probationibus opposita negat theologalem propriam spei actibus ... At illa probant argumenta, quod concedimus: desiderium esse desideratum beatitudinem alterius amorem benevolentiae quod personae est tum persuadent movere non posse desiderium beatitudinis

titudinis q ipsi bonae bonitate respectiva. Suadent, au
desiderij alienae beatitudinis complecti amorem benevolentiae,
et sub concupiscentiae relato ad nostros dinsos. Hinc aus assen
tus hec probtamovo finaliter exclusivo beatitudine,
ut conveniens, et alij commodo; et respectu ad per
sonam movet personali ventre.
Licet Authoris fein
concupiscentia hec duo mova in extremaud; con
vincat, movum spei in concupiscentiam trahere, et be
nevolentiam excludere, et ipsi adhaerebimus. Sinceri
coemur exponere ut ipse coepit Apostoli ea 2a ad Corin
thios. Spes nostra firma sit pro vobis; et ad Philippenses 1o
confidens, quod qui coepit in vobis opus bonum, ipse perfici
et; et Jacobi ultimo orate pro invicem ut salvemini,
h ex hyppothesi unionis, ex qua salus aliena erat Apos
toli propria in quo nobis assentitur, l ab ea speci
ali unione praecisim expectata: quin vis Jacobi vio
lentum.

Assertio 5. Obiectum materiale spei theologicae de facto
atel a Deo promissum. Contra Ripalda. Probatur
spes beatitudinis futurae de facto innititur fidei diu dic
ta ab Apostolo, et a nobis asserta circa certitudinem spei;
ac fides de obiecto futuro obtinendo exigit revelationem
promissoriam: ergo. Adde Augustinum dicentem, quod sperare
ript, quod non credit, fides autem certa obtinere non pole non sufficit

ad erigendum animum, est quia consensus sperandi, ut notum est: quia cum spes sit essentialiter erectio animi, speratio boni futuri, et fiducia consecutionis, postulat revelationem fidei obtimalis: quia ut statim eam obvium arguitur, ad est promissio Divina revelata ab ipso Domino, quaecumque orantes petitis, credite, quia accipietis.

Verum de facto apposui; quia non repugnat spes mixta in cognitione supplicata deo in fuga, quam futuri obtinendi ostendat in voluntate Divina illud conferendi sub conditione boni operis. subea porro, et voluntas exigi, intenderet efficaciter bonum, et ipsum expectare ex motivo proprii commodi: quia spes sperata spei theologicae non requirit revelationem Divinam promissoriam obtimalis. Nihilominus id de facto non est admittendum cum fidei subiecta sit sperandarum rerum, et spes essentialiter respiciat obiectum simpliciter futurum, ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri deum, fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem, ut dicitur ad Hebraeos 6.

Dices 8.º Bona non promissa a Deo possunt sperari, ut sunt temporalia, auxilia efficacia, et perseverantia finalis: quia revelatio promissoria non requiritur ad spem theologicam de facto. Probatur: quia Susanna speravit a pravis senibus, vel mortis periculo liberari, Judith amputare capite Olof-

eruis suamq. et civium suorum liberae. Roam. 8. ba-
fit fatis vis Christi domini in probatoe altaris. Bona
temporalia, aulia efficaa, et per severa a spiritualissimâ
[illegible] promissa condidimate. Si conducant ad salutem,
et haec rase eris prudent. orao ea illud quaerite regnum
Dei. Is. 2a si per nos sisteterit sed satagere debemus
ut per bona opa certam nostram vocaoe, et eleoe faciam, cum gratia
Dei presto sit et perdio mea sumeo nobis. Hinc speravit
Susanna oe pudititie sue, et Judith liberaoe sue ci-
vitatis.

Vices 2o. A misericord. et liberalite Divinis mul-
ta bona in promissa David speravit eo psalm. 12, ego a
in misericordia tua speravi, et 20 in misericordia al-
tissimi non commovebitur. Roam. sperdet ee pruden;
et sine prudca nullus e aut virtutis. David speravit
in Divina misericord: ipsi e per sidus constitit, Deus justis
elargiri ea lidata alite et misericord. plura bona quae
aut quis specifica promioe debent. Adest o revelao
promi, ostia. Quod si hanc promioe implicitam ad-
mittas dicendum, aum quo quis sperat bonum pro-
missum, eum ee spiram sidum in aliquid conjecturis fun-
data. Dn spe theoca. Reo omnia quae Deus sua libe-
ralite et misericord. pot donare spe theoca sperada
e sp. Reo quae alijs specialiter donavit.

Vices 3o. Spera

medico et medicamentis sperat sanitatem pauper a divite ele-

mosinam, quin intercedant promissiones medici, et divitis.

R. Concedo ans. et nego cons. Spes humana ut certa, et fir-

ma sit judicio prudenti futurionis obtinendi operatur. Hoc

fundat in omne bonum donatione inclinatione. Cum

ad hoc spes saepius aberret, in qua spes humana, [illegible],

et infirma est. Spes divina firmissima, et infallibilis, et

circa bona ad quae intendit D. ideo ut concipiatur, promissio

divina necessaria est. Sperat infirmus quod medicus teneat op-

tima medicamenta, imo opportuniora decernere, spe-

rat in medicamentis sanitatem, quia cognoscit eis virtutem inesse

et confidit se applicare. Idem de paupere et divi-

tis. Quod si pauper sciat divitem avarum esse, et immi-

sericordem procul dubio non erumpet in spem. Et in his

implicita dandi promissio. Sic similiter in bonis [illegible],

Sic concludit omnis promissio.

Dices: sperant a Deo finalem

perseverantiam; haec autem non promissa: quia [illegible] haec

non absolute promissa concedo. Conditionate, nego minor.

Unde idem est Deum neminem deserere, nisi a deo fiat de-

sertio: et quod si ipse non deseruerit sicut coepit opus bonum, ita

perficiet. Sit inde hoc [illegible] fidei omnes sperare

debere finalem perseverantiam cum auxiliis collatis omnibus, qua-

rum usus est in potestate voluntatis adjutae divina gratia, ut

beneficiar bonum si vellit: et hoc sufficit ad sperandum

finalem per levez let n̄ sit obl. ablutē promissa.

Sectio 2ᵃ

Obtum finale spei.

Spes virt ē a charite dista: unde ej obtū finale ut po-
tē specificativum ab obto charitis discriminandum ē.
Ex triplici fca alia ad Deum sub rāoe absluta summi
boni increati simplis, alia Dey ut primū Auctorē et
princ eorum bonorum, alia Deum summū bonū
amabile in commodū amantis sit assertio 1ᵃ. Dut
ē beatitudo nra obtiva pertinet constituere ad obtū
finale spei. Probᵗ. id ē obtum finale spei sub quo rē spe-
rata m amam; d. Dut ē beatitudo nra obva ē obtū
sub quo ipsum p spem amam: q. ita ex continentia
eē obti flis cujq virtutis. Rao minus. Dut ē nra
beatitudo obvā ē bonū commodū q nuȝ q̄ tis ne
ē ut cūs sit ad beandū in rāoe obti visi: cum q
spes amor sit concupiscēn in Deum tenden. tāqu
q in fine ultimū ipsum iatē amare det. finis è
ultim cujq per se bonus ē illi, ut pote ultima p-
feō ad quam ordinat, et unicuiq amale bonū
maxime a proprium.

Accedit authoria Angelica
1ᵃ 2ᵉ q 25 aº 3. corpore spes ē mot in bonū sub rā
eē boni, q sua rāoe ē attractivū. Et 2ᵃ 2ᵉ q 17 aº
1º corpore bonum q aliquis sperat hetragecae fina

lis. Addit. spes e virt. theoca a dvolte in peccan: q. tendit in Deu ut bonus e cum . . . obtu virtutis theol. et rao boni obtum . . . ut prosecuui; atqui spes n. tendit in Deu ut in se bonu bonitate absoluta, q. hoc e propriu charitatis: q.

Dices 1. Quod vio Dei sit nob. bona n. e q. D. sit nob. bonum convenien; n. q. bona, et appetibilis mihi e cognio mali e pati, et pary n. e convenien bonu: q. Resp. distio. vio Dei inde possessio bona c. q. D. mihi bonus, e illa legitim: hujmi n. e cognio mali e pati, que n. in ee possessio D. in ee notificatio bona e. Vi dicit calor moderat hi-eme nobis bonus: ido q. e communicae, et conjunctio appetim.

Dic. 2. desperao n. e odiu, aut nolio Dei 23 se; q. spes prosecutive tendit in q. aversive desperao: q. Romane. Odium et nolio Dei 23 se, et ut ent. a dvra beatitudo desperao eet, et destructiva hatus spei. Ut communiter desperao sumit pro diffidea consecuois beatitudinis, et hec e virtualis, et interpretativa nolio Dei, cum afferat vose aversioem animi a Deo con

V. Equerdo.

Dices 3. spes tendit in obtu de quo e gaudium in patria; d. hocse de Dei possede, n. e Deo: sicut in inferno tristia e n. a Deo, d. c. malo inflicto a Deo: q.

ro mire. Avarus gaudet de divitijs et earu[m] possessione: sic beatus de Deo est q[uia] possessione. Ratio concipi n[on] p[otes]t amorem concupiscentiae boni nobis commodi, quin amet ipsum bonu[m]. Amor possessionis servit, et pecuniarum sunt similis, [illegible] desiderio mortis servi, et divitiarum consumptionis benevolentiae e[st] n[on] concupiscentiae; nam eorum possessio e[st] nob[is] commoda, quatenus ipsi nobis convenientes [illegible]. D[ic]endo summa[m] illum obitum tristitiae damnatorum, de sua carentia; q[uo]d [illegible] necessario malum aliquod continere possit rei summum bonu[m] consingile cum carentia mo[do] disconvenienti unde resp[onde]at damnatos Deis immane tristari.

Dices 3. Nalla benevolentia mi[hi] diligimus nobis o[mn]ia bona: q[uae]r[i]t[ur] [illegible] q[uo]d D[eu]s n[on] pertinet ad obitum speciale spei, R[espon]d[etur], idem obitum de po[tentia] [illegible] trahere, et amore n[atura]le, et superna[tura]le; unde benevolentia duplex e[st], alia mere n[atura]lis per se n[on] conducens ad vitam eternam, alia supplicis ad eam conducens. D[ic]itur obitum beatificans sic cognitum amat amore concupiscentiae, naturalis similiter, et ad spem pertinente. Et amor iste relate ad sperante benevolentia fit, relate ad bonum speratum d[ici]t[ur] convenientiae, ultimi finis concupiscentia e[st]; quippe e[st] ad t[er]minum bonu[m] nobis, q[uo]d nobis commodu[m] e[st]. Nec contra honestam hu[ius] amoris e[st], q[uo]d n[on] possint Deum amare damnatis. Multa e[nim] possum[us] nobis amare n[on] proximis ut in limites fortunarum a[liorum]q[ue], insanos q[ue]

reputari, ex hac qº rate honesti spei rejicienda n̄ e; alioqn n̄ possemus amare nobis efficaciter gloriam, q damnatis egent amare n̄ possunt.

Assertio 2. Beatitudo formalis pertinet constitutive ad obtum formale spei. Probt. Deus ut possidendus, et beatificans amat per spem; Deus in hoc conjuncto formaliter reperit beatitudo formalis: ergo. Rao maioris, q per spem Deum diligimus amore concupiscentiae, ut finem satiativum; D satiatio e possessio, et beatificatio: ergo. Addit. Spes tendit in Deum quaten per sui communicatione felicem reddit animam: q communicatio intendit per spem. Praeterea. Beatitudo formalis bona e, et amabilis per se, e possessio summi boni, ob quam summum bonum communicatur: q pertinet ad rationem formalem sperandi; nam sicut divitiarum possessio amabilis e per se, et obtum sufficiens formalis amantis divitias, ut possidendi, et ipsarum possessione gaudij e, ita possessio Dei amabilis erit, ut potentia bona, et commoda desiderantis: maxime cum Deus semper sit in se perfectissime beatus, et creatura n̄ beet: q amore concupiscentiae Deum amat sub ea rae in nobis effecta, qua nobis congruit; haec aute beatitudo formalis: ergo.

Dices 1. Deus e beatitas per essentiam, et beatitudo formalis beatitas participata: q prius amat beatitudo obiva, quam formalis: ergo non prior ad amorem beatitudinis formalis intelligitur obtum formale spei. Rao

consequuntur nq. beatitudinem per essentiam finis est beatitudinis participare in amore ad ordo servat obtorum. Deinde v.
amat bonum perfectissimo per spem, ut est nostra beatitudo:
quo perfectius amatur solus, nec dependet ab alio in amo-
re trahendo imperfecto est, ut constat in colore, qui so-
lus videri non potest:

Ad quod contra: quo prius, hoc est, principalius stis-
matur magis amatur, concedo prius, an priori, nego cons.
Ad probationem beatitudo per essentiam est finis inadequatus amoris
spei, licet sit adequatus amoris amicalis. Nec inverti ordo amandi: quia Deus, et per se res amant ordinare, et si Deum
magis apretiare amet, quam fruitio. Amor amicitiae per-
fectissimus est, non ad concupiscentiam: unde licet pro illo Dame
non perfectissimo, per hunc eodem non debet amari.
Nec imperfecto oritur in ratione spei, non obti: siquidem
amor concupiscentiae non charitatis. Ostendit in visione dei
perfectissimo modo ipsum cognoscente et in fide imper-
fecto per enigmata; quin in hac imperfectione fidei habe-
t concludat. Desideramus quo per spem beatitudinem quia Deus
bonum in infinitum potens nos beatificare: at non spectat
nos Deum esse summum bonum beatificativum ut pos-
sessione Dei habeamus: et tertius his appareret: maxime apreciationis in
utrumque obtum.

Dices 2°. Religio, et penitentia non sunt virtutes
theologicae, quia in his obtis Deus placandus, Deus colendus imbibit

aliquid creatum: ergo spes ut virtus theologica sit non potest respicere beatitudinem ut objectum spe. Respondeo. Virtutes theologicae non sunt quae directe, et immediate non respiciunt utraque specificatione Deum. aut aliquid Divinum, sed tantum honestum, quod est in cultu, et placatione: hoc vero est quid plane creatum. Deus est pure objectum, seu persona, cui cultus, et placatio est exhibenda. Ratio virtutis theologicae stat in eo quod respiciat Deum, ut objectum formale quod directum, et immediatum. In hoc conceptu non potest necessario excludi obiecti creati, quemadmodum ratio entis simpliciter simpliciter non dicit exclusionem creaturalis, ut constat in visione Dei ab intellectu creato naturali elevato per lumen gloriae. Potest theologica necessario esse exclusionis, ut ipsi asserimus.

Dices 3°

cum Palanco. Spes non est praecise amor concupiscentiae, sed specialis est actus pertinens ad partem irascibilem: ergo non potest habere pro objecto formali, et ratione sub qua bonitatem divinam, ut nobis convenientem: quia ratio communis objectum, quo concupiscibilis non potest esse ratio sub qua irascibilis. Hoc argumento, aliisque similis energice impetere tentat Illustrissimus Praeses Doctoris Eximii statuens distinctionem, et quidem realem inter amorem concupiscentiae, et spei, illum statuens praesuppositum ad spem.

Respondeo cum Divis Angelicis q. 88 a° 8. spes est in appetitu superiore, qui dicitur voluntas, non in appetitu irascibili, ad quem pertinet irascibilis. Cum Angelicus propterea opporteret

ill.mo omitto ans 2.o, donec ab ill.mo Angelica ra explicentur aliquo consequens: q prout e amor concupiscentiae nequit, no ea ant: 2.a, 3.a aliq. rage. concedo coq. Bonu amatum e bonum conveniens, et q conveniens ... rali: in hoc conceptu maxima nobis apparet convenientia, fruitio boni, et q possessio: unde Divina bonitas possessa, aut possidenda e obiu male attactu p spem, et amabilitas obiu speciale. Ea praesupposito nequit ee realis: alioquin spes et desiderium n exit boni futuri, ardui etc. Exit specialis, seu realitas 8.o reperta in spe, quam sequitur fiducialis expectatio. Unde e spea exim.

Dices

1.o Amor concupiscentiae supponit ad spem: q ines consistit n pt: constat ans 1.o q nemo sperat consequi, nisi q amat: prob. supp. ve: q spes supponit amore boni quod sperat; et n charitas, aut benevolentiae: q 2.o Amor concupiscentiae q Deum supponit ante fidem; et fides supponit ad spe: q. Constat maior, q pia affectio ad credendum, et amor aliquis q Deum praesupponunt ad fidem n charitas, et benevolentiae: q.

Praedistinctione, seu explicatione antis: aliquis amor concupiscentiae supponit ad spem, concedo: omnis amor concupiscentiae no ans. Ratio falsa e et praesuppositione reali, et physica. Spes e amor concupiscentiae, et expectativus amor. Duae istae realitates conjunguntur in spe, nec inju-

caõe supra a ẽ: imo maxima proportio. Sed ut
pote perfectior amor supponit desiderium boni, sicut
iudicium apprehensionis, nec minus operandi connatis ẽ, perinde
perfectum ad perfectum: at ipsa ẽ inter eo, et efficax desi-
derium non charitatis, et benevolentiae, sed concupiscentiae. A
His ad probationem 3^{am}. Ad 2^{am} confundit illum fidei ha
bitualem cum cognitione supernaturali de objectis fidei. Ad fidei
credendum praecedit pia voluntas a Deo: haec ut superius
a supernaturali cognitione regulanda ẽ per quam ostendatur pru
dentis credibilitatis in eẽ motivis. Affectionem piam, cognitionem
quae ad ipsam movent, sequitur primus fidei actus elicitus in
adulto ab auxilio excito: Deinde infusus habitus in baptis
mo, à quo procedunt fidei actus regulante ipso. Hinc
constat solutio, et equivocationis explanatio.

Assertio 3^{a}. Divi
auxilians pertinet constituere obiectum formale spei theologicae.
Probatur ex psalmo 17. Deus meus adjutor meus, et spe
rabo in eo. Ex Tridentino citato, tamquam in Dei
auxilio omnes spem collocare debent. Ex Angelico
quaestione unica de spe articulo 1°. Sicut formale obiectum fidei ẽ veritas
prima, ita et formale obiectum spei ẽ auxilium divinae potestatis, et
pietatis, propter quod tendit motus spei in bona
exspectata, quae est formale obiectum. Idem in articulo 1.

Probatio.
Spes ẽ desiderium efficax fiduciale beatitudinis cum

animi esse ad difficultes superandas: ergo Dei auxilium ... ratio consequendi. Deinde quia nobis bonus alicitamo... concupiscentiae est quod obiectum formale ipsius: ergo quia auxiliator exigit fiducialiter animum ad superandas difficultates; neque enim fiduciam consequendi beatitudinem sine Deo auxiliatore: ergo Deus ut auxiliator est ratio formalis motiva fiduciae et expectare: ergo obiectum formale.

Igitur obiectum formale spei est virtualiter multiplex, sicut ipsa spes, quae est simul desiderium efficax fiduciale cum esse animi adversus difficultes. Attamen ratio est formalis principalior in actu spei, et ratio ex omnis minus formalis, bonitas Dei respectiva est obiectum formale principale, et virtus auxiliatrix minus principale: utraque ad complet obiectum formale adaequatum spei.

Dices 1º Virtus Dei auxiliatrix pertinet ad causam efficientem beatitudinis, ut sequendae: ergo non ad obiectum formale. Docet autem ab Angelo quaestio 17 articulo 4. Spes respicit beatitudinem ergo sicut finem ultimum, divinum auxilium sicut causam inducentem ad beatitudinem. Quod est angelica ratio amico fidere consultanda: neque cum ... quae doceat non nisi per distinctione a scientia recte connectitur. Beatitudo est causa finalis amoris concupiscentiae, et virtus divina auxiliatrix causa efficiens, per quam illa obtinenda est; sic quod beatitudo speciem tribuit spei ...

ut prius aliud obiectum.

Dixi auxiliarium esse obiectum formale, quatenus spes est erectio animi, fiducia consequendi. Iam dum ea virtus ratione obiecti formalis non quaerit in se bonum bonitate absoluta, nec quaerit perfectionem participabilis a nobis per visionem; haec enim formalitas continetur in bonitate Dei respectiva quod pertinet ad obiectum considerisque quatenus utilis adeoque beatitudine consequenda, cum sit habeat rationem medii non propter se, sed propter aliud amati; sed spectatur sub ratione propriae efficaciae, quae facit beatitudinem possibilem, et prudenter futuram; non est ea intentionalis, et obiectiva auxiliis, quo erigit animum et confortatur adversus desperationem, et in eo omnino spes, ut fiducia ultimo consistit: siquidem beatitudinem futuram reddit per vim sibi propriam vocitam, et fundans confidentiam adversus difficultates. Doctrina haec speciosa Piatelli est, eam que amplector.

Dices 2. Virtus honestas diversas constituunt virtutes; sed honestas relucens in amando Deum ut sibi bonum, diversa est ab ea, quae relucet in erigendo animum propter Deum ut auxiliatorem: ergo duplex est virtus sperandi, et ipsa auxiliatrix non pertinet ad obiectum formale spei.

Si Patris Hurtado cogitatio effugere posset theologorum supercilium, facilis erat argumenti solutio. Asserit citra errorem affirmari posse habitum spei multiplicem

instar logicalis, unam q moralis spe. Ende
finalia dicta ordinata a Deo eamdem moralis virtutem et
physice dicam. Ad q docent Theologi, habitus virtu-
tum theologalium ee qualitates simplices, dicuntur moralit. dicuntur
hnt honestes entitatem, concedo: dicuntur quoadmodum norma
re: ss.

Honestas relucens in exigendo animum ut dicuntur entitatem ab honeste relucente in amando Deum ut nobis bonum, et tamen modificante. Unde honestas spei ut amor est primaria est: honestas, ut ex eo est, 2a, et amoris illius modificativa; et sic utraque in una totale honeste coalescit. Ex ijs resultat actus spei completus, et perfectus essentialiter dicens amorem beatitudinis propter bonitatem respectivam, et confidentiam superandi difficultates boni ardui propter virtutem auxiliatricem. Parificatur evidentia, et certitudine, quae sunt modificationes judicij: siquidem non est aliud et aliud cognoscendo aliud et aliud. Dices 3o.

Ad desiderium procurandum boni: prudentem nimirum quirit dispositionem potens sistere, quam requirit ad spem ipsa ut auxilians: et ad illud desiderium dispositionem non se habet ut obiectum finale: q Concedo majorem cum desiderio puro non finali, mixto, et cognito. Dispositivitas dispositionis praerequiritur ut condicio ad desiderium prudens impossibile tendens; q in eo nulla est finalitas rela

specifice ad Divina dispoz: in spe autē ut fiduciae,
et erςo animi invenitur relaõ specialis adviā
ture auxiliatricę, eo quod debeat procedere volūas
per spem quadam impracca seu ultiae circa medi-
orum positionę in ordine ad finē. ideo q huic, nulli
dispoāē dotum spale.

Dices 1°. Potest aum confidec. seu
nec* fiducialitis in Deum. qui nec Deum, nec aliud obtū
pasopt bonite respecivą attingat, d illius desideriū dis-
tum ex a se presupponat; at hic aus hens pro obto ha
bet Deum precise ut auxiliatore, nect spei. ergo. Resp. im
posibile esse talem. 1° qa volūas elicere n potat fidu
cialitatis quo se confortet adversus desperaoę quin
e. ū moveat a bonite respeciva alicujus obti in cujus ad se-
cutioe firmet. 2° aus assertus e proseruus, ut pote
volūtis, qua proseruvē nauiz esse, pro seruoę eē ali-
cuj bonī, in qua contra desperaoę firmitas innī
tar. Unde volūas per eū aū respiciat aliquod bo-
nite respeciva obti presēt virtute auxiliatrice. Resp. 2°
posibilis sit esse tali aus. At sumeēt inchoare, et 2°
quid spei theoce; a sum attingeret ēē obtū minus
priale. Quod si per hunc respectū Deū respiciat,
aut aliud in finē ultimū conducens erit spei the
oce. Si aliud bonum, spectabit ad nauiz alicujus vir-
tutis inferioris.

instas. Operari ut auxilians, quae est calis, et radicalis futuri beatitudinis, et esse motivum speciale spei: ergo futurus specialis potest esse motivum speciale ejusdem, quatenus est fiducia, et securum desiderium consequendi bonum. Nego conseq. Discrimen. Spes theologica firmiter, et secura, in Deo nititur: unde licet ad conceptum securitatis et firmitatis desiderii, specialis objecti futurio esset sufficiens, non sufficit, ad desiderium fiduciale motivum in Deo, quod est spes theologica, ut Scripturae et Patrum testimonia exhibita.

Instas aliter. Medicus, et medicamen sunt objectum spei, fiducias, quo amo, et spero sanitatem: ergo nec operari auxiliatur. Dico ante: Deus quo amo, et spero sanitatem, dato quod est fiducia consequendi, nego: dato quod est desiderium, concedo ante, et nego conseq. Sanitatem concupisco: at si ut ex dicta scientia nota sit, experientia probata, et bene perspecta medicina efficacia in ipsis fido, animum exigo fidualiter ad consequendam beatitudinem. Potius ergo sol... ver assertio paritas. Urges: ergo erit objectum speciale spei operatio mea, ipsa ergo persona sperans; quippe rem ... abyss, quae a Dei operatione consequitur beatitudinis dependet. Concedo cons. de mea operatione facta sub auxilio Dei.

Venerabilis et perdocti Bellarmini acerrimi fidei defensor, et Ecclesiae validus propugnator errorum Calvinistae

fert, quo navit, nullam in propriis meritis fiduciam collocandam lib. 5 de justificat. c. 7 tomi 3 contra ipsum pro veritate fidei catholicae statuit has propositiones nobis tenendas. Fiducia, quam in Deo constituimus, non fide sola, sed etiam bonis meritis nascitur: ergo summo studio merita quaerenda sunt, ut apud Deum fiduciam habere possimus. constat ex Scriptura et Sanctis Patribus.
1 Tobiae 4 fiducia magna erit coram summo Deo, et eleemosyna omnibus facientibus eam. Isaiae c. 38 orat Ezequias: obsecro Domine, memento quaeso, quomodo ambulaverim coram te in veritate, et in corde perfecto, et quod bonum est in oculis tuis fecerim.

Compertum est, in bonis meritis, quae vere talia sunt, fiduciam aliquam collocari posse. At magnus ille D. consuluit, ut in solo Deo confidam, non quod absolute excludat opera nostra sed quasi dubitet operum praecurtium, memores que morum flagitiosorum ita operentur, ut ex nobis ipsis valde timeamus. Quis recte intelligit Augustinum damnantem Scripturam, et reputans in malo dictum hominem, qui spem ponit in homine. Hoc est, in solo Deo absolute sperandum, in nobis vero quid: illud nisi a Domino Deo petere debemus quidquid speramus nos habere operaturos, et pro bonis operibus adepturos: siquidem gratia Dei omnis opera nostra ad beatitudinem du

cens Apost. cum nemo possit dicere Domine Jesu nisi in Spu S.to Deducit, auxilia creata, quib. juvamur ad beatitudinem assequendam 2ario pertinere ad obtum fiale spei: sicut revelao extrema pertinet ad fiale fidei.

Pro complemento scire des virtutes alias voltis posse elicere actum amoris desiderij, gaudij: religione vg actum desiderij Dei cum confidentia in ejus auxilio, etsi non dicatur spes propria. Hac spes theoca non sicat quomodocumque virtute elicitiva actum desiderandi aliquod obtum propter suam bonitatem respective, vg cum animi erectione in divina virtute fundata de ejus veritate circa beatitudinem ut obtum priale suum praecipuum ac dificillimum, in quo elucet ejus eficacia, et propter quem infundit, ut firma confidentia virtute arrimus erigat.

Assertio 6. Persona sperans constituit obtum fiale spei. Assertio ista textet Hurtado d. 97 § 10 ab omnib. ponit, potius quam disputat. Prob. Persona sperans est finis cuius. Constat ans, nam spes est concupiscentia qua bonum amat ipsi amanti, quia bonum est amare est velle bonum personae amatae: ergo per spem sperans se ipsum amat. Hac sic conclusio: id quod amat ratione sui per spem est obtum fiale spei; at persona sperans amat se propter se: non enim se amat propter bo-

nu sui; quod potius amat bonum, quam amat se, et sui, ergo constat minor parte infirmi concupiscentiis ardi te, qui non amat se propter sanitatem, quod sanitatem propter se.

Et quidem unicuique naturalis est amor sui, amor autem a cognitione essentialiter pendet, cum actus voluntatis sit, et quod amans naturalis se, ex cognitione naturalia sciatur perfectionem attrahatur ad amorem. Sed persona sperans vult sibi bonum, quod est finalis, ut nimis se amare: cognoscit quod ille dignum amore, quod amor ille est concupiscentiae; quia favent Apostoli quando homines voluptibus deditos, et mundanae gloriae traditos appellantis se ipsos amantes, et non traditi sunt concupiscentiis, et desideriis cordis: quoniam persona cui amat bonum per amorem concupiscentiae, est huius finale obiectum.

Dices 1o. Deus vult omnes homines salvos fieri, et peccatoribus amat beatitudinem, quae eorum bonum est; quod peccator non est obiectum finale illius amoris, cum odio sint Deo impius, et impietas eius: ergo licet persona sperans amet sibi bonum, ut bonum ipsius non est obiectum finale spei. Rest, Apostolum ad Galathas dixisse: esse, cum erat in peccato, a quo meritis Christi erectus est, qui dilexit me, et cum adhuc peccatores essemus, ipse prior dilexit nos ad Romanos 5: unde Apostoli verba conciliandasunt.

Tedius mij 𝔇 odio heri patore. Hoc odiū trāt ad complexum ho pator. Amat justum: amor trāt ad complexū ho justus. Deus complacet in hoc complexu quidditatio ho cum gra. ab existea et n̄ existea, prescindendo. Ex hac complacea oritur desideriū, ut existat complexū ho justus, et hoc desideriū ē amor gre, et hois. Un isto fu dixit Apostolus, quid delexit me, existit ho cum gra: tunc intelligit in Deo amor amicie, qui n̄ pot componi cum odio.

Hinc desideriū ut fit ho justus, et odiū hois patoris reue concilianr: nq rōe presentis status culpe odio hr à Deo pator, et sil desiderat existea huj complexi hoc gra. Ex hac doctra dquo mixe. D patores in su composito pati concedo maiore: in su diviso no mixe. Commendat D charitatē suam, quia cum adhuc inimici eem. dilexit nos: per aum desiderij patorem amat, optans sensum divisum à pato, et conjunctioē cum gra. Odio proseq. hoē permanentē in statu pati, seu statum pati hois, q cum desiderio & futurioe boni n̄ pugnat odiū de presea mali.

Dices 2° amor quo quis sperat sibi beatitudinē superng ē nalis, et proprius, nam quis nali inclinat in suj

commodum: d amor spei dt. eē superlis: q. Ro mare. Unditus ē cui q amor sui ralis, seu ra lis inclinaō in comodum propriū. Amor iste inutilis ē ad vita etrā ut potē mere ralis. Ut amor conducat ad vitā etrā, maxia ē qua su perna. Hac illustrata movet voltas ad se amandum in ordine ad beatitudine. Et hic ē amor spei, quo quis se amat dum sibi vult be atitudine; ē q ordinatissimē, ut procedens ā cognioē supernali, qua ho se cognoscit ordi natum ad fine supernū. Amor ralis propriū s sepissime inordinatus ē ad bona prohibita, fallaci bonitudine alliciens. Nec tenu antem ad mere amorē spei & veoce propriū ali um ralē suponere vōa effatum, q grana su pponat.

Dices 3.º si persona sperans ec obtū fiale spei sistit in se sui persona amans sa nitē, sibi bonā: d spes in solo Deo sistit: q. Ro mare qui amat sanitē propt suā bonitē respectivā tam ū amat ut finē ultimū su um ad eam sein au exercito referens d poti us eam ad se. Hoc ū contingit amanti beatitu dinē ut sibi bonā. qui ū in se, d in Deo sistit.

Instas: q amor Dei propt suā bonitē respectivā ū ē con

cupiscentie amicitie ad charitatem spectant. Nego consequentiam.
Per eum autem homo seipsum ad Deum refert, et
in eo ultimate sistit: at id non facit in actu signato,
nec abstrahens ab omni utilitate propria, quamvis sum in
actu exercito, simul appetant bonum sibi, quae propria
sunt amoris concupiscentie non charitatis.

Instabis aliter
referre se ad Deum in actu exercito est Deum amare
ut finem ultimum; hoc autem est amare Deum actu charitatis,
cum sic se referre sit velle bonum Deo propter se, bonum
quidem quod percipere potest a creatura per
suam infinitam bonitatem absolutam, qua in se bonum est,
est finis ultimus creaturae: ergo. Nego minorem, et distinctione probationem
accipio: sit propter se absolute velle bonum Deo, nego; respective
concedo. Amans per non sistit in bonitate suppositi sperantis,
quamvis progrediatur ad Deum. Atquoniam tendit in
Deum signate amantem, ut finem suum, et quod sibi bonum non
est amor amicitie quamvis concupiscentie insufficiens ad justificationem,
cum amicitia respicere debeat bonum amatum
quod in se bonum: neque exercita tendentia commenta sit.
Unde cum desiderio efficaci beatitudinis stare potest
mortale peccatum, quod sit beatitudinis impedimentum, *sanctus* non
vero cum amore amicitie: nam peccatum mortale non impedit
absolute, quamvis sub conditione non delectationis consecutae
beatitudinis, at destruit absolute amicitiam Dei eum

cum hoc, et sic cum volre pari mortali stare pram-
or Dei super oia, et stare pr desiderium efficax bea
titudinis consequende per pœnitentiam.

Dices 2º. ob-
tum fidle spei est id, in q sperans cetera dirigit; at spe
rans in sui consecutione cetera non dirigit, cum non inten-
dat se ipsum possidere: q. Deus mane in sui conse
cutione specificative concedo: reduplicative nomine.
Sperans intendit se beatum. In hoc complexo p-
sona est, et beatitudo: utrumq intendit qui sibi vult
ultimum finem: amat siquidem beatitudinem sibi, q est se
amare beatum. Exercite q intendit se, dum se bea
tum amat. Nec obtum fidle q sit finis cui, indiget, ut
cetera oia ad se dirigant cum non supponat futu
rum sit finis ultimus, q potius existens alias spe
rare non posset.

Dices 5º. Homo nequissimus, et nihil boni vi-
dens in se, et ut talis se cognoscens, seipsum in cita in-
clinatione amat, et bona sibi, q obtum fidle spei debet esse
bonitas, que per se amet et ex parte persone sperantis
ut ea non requirit, et constat: q. Concedo mane, et nego 2am
parte minoris. Persona quevis eo quod tis sit habet bo-
nitate sufficiente ad trahendum sui amorem, licet non in
sit ei nisi bonitas cois substantie, entis, &, que sufficit ad
proprium appetitum bonorum sibi convenientium. Boni-
tas hec supposita cognitione superna elevationis ad

beatitudine, est quod requiritur ad obiectum spei amatum supernaturaliter per ipsum actum, quippe per eum sperans vult sibi bonum, et constituere hoc complexum homo beatus, ad quod media dirigit: et ex complexo illud complaceat et intendere efficaciter ponere in esse rei complexum, in quo ipse beatificandus pars constitutivae, et relative ad complexum licet nullam aliquam bonitate praesupponat haberet, maxima sit ei accrescere per se.

Disputatio 3.a

De actu, et habitu spei.

Sectio 1.a

Designantur actus spei.

Iustus amor ultimi finis supernaturalis, ut est mea beatitudo complectens Deum est quod possessio cum erectione animi, et fiducia consequendi. Visio Dei, et Deus ipse possunt concipi in suis rationibus quidditativis cum praescisione existentiae, et non existentiae sub aptitudine ad beandum, et existendum, et sic concepti possunt terminare amorem strictum. Quaeritur. Utrum hic amor pertineat ad spem? Assertio 1.a Pertinet. Probatur. Nam sequitur connexionem aliquis amor, non charitatis: quod spei. Dicitur ille amor strictus: quod iste amor pertinet ad spem. Ratio subsumptae: quod actus voluntatis non pendens ab existentia, aut futuritione obiecti nec gaudium est, nec desiderium

n̄ gaudium cum ei n̄ proponat possessio, n̄ desiderium
q̄ præscindit ab existentia, et n̄ existentia obti. ergo Dein
de. Vlte amor charitatis; nam charitas ē de bono
secundum se, et in se: aus vero ille tendit in bonum in ordi
ne ad amantem.

Dices 1.º Amor affectus charitatis ē;
nam tendit in Deum secundum se complacentiam de ejus bonitate:
ergo Nego ans; nam licet tendat in Deum, in vi spei tamen ten
dit: utrumque respicit ut commodum objectum ipsique
aptum. Sub hoc autem ā charitate pertinere n̄ pt, cujus
finale nec commoditatem respicit, nam Dei, nec bonitatem
creatam ut ad nos relatam respicit.

Dices 2.º ille
aus ē amicitia, et benevolentia propria: q̄ unusquisque ex
virtute morali amat sua propria: ergo Nego an. ut
ri sunt amandi modi. Visio beata amari pt propter
se, et propter aliud. Propter se secundum suam bonitatem aptam
nos beare trahit amorem fruitivum: propter aliud
ad virtutem aliam poterit spectare. Unde licet amor
iste n̄ tendat in existentiam ad concupiscentiam perti-
net; nam sicut desiderium optat existentiam beatitudinis quæ
n̄ existit apprehendit, et gaudium de ipsa et de existe-
te, quin existentia aut n̄ existentia ratio sit terminandi amorem
tantum amat fruitivè beatitudo sub prosecutione existentiæ
et n̄ existentiæ, siquidem secundum se nobis ē apta.

Dices 3º spes tendit essaliter in bonum arduum: ergo non potest esse actus spei amor strictus boni; nam in eo non apparet arduitas. Idem argumentum fit circa absentiam, et futuritionem. Respondetur vindicere. Ab eodem habitu charitatis elicitur amoris strictiactus desiderij, et gaudij; quando ijactus respiciunt Deum 2º sic ut fert communis theologia: quod sit 2º dicere non ergo; cuius probatio urget arduitatem futuritionem absentia, et praesentia sunt conditiones eorum deduyso parte obiecti malis, non formalis: unde potest moverentur actus ad aliquam virtutem obiecto ut in charitate est. Haec omnes obiectae conditiones requiruntur ad quemcumque actum spei sumendum ad aliquod, ut de charitate dicendum est: movunt ergo sufficiens ad actum pertinentem ad spem est obiectum formale personale, scilicet ut nobis bonus.

Nimirum in solutione

Communis Vasq. nantis, tum amorem strictum esse actum spei, tum desiderium beatitudinis: nam habitus amicitiae per contrarium desiderium, sicut amicitiae per desperationem dictum est, habitus ipse non corrumpi nisi [illegible]. Addit pariter: fides corrumpitur quovis actu contra fidem. Abstracta hac propositione pariter ruit. Habitus fidei non corrumpitur nisi haeresi: et [illegible] alia peccata contra fidem. Quod si aliquis Deum odierit, cum eo possem odio stricto: dicam, per illud amitti spem, eo quod actus ille radicaliter desperationis. Neque asseras posse

aliquem odio here visõe Dei, et illam sperare: hoc ē̃ oppota oporrere, nam spes amoi ē, et desiderij.

Assertio 2.ᵃ gaudiū de Deo, aut visõe ē aūs spei: Prat. Gaudium de Deo, et ej possẽe bonis amanti ret movum spale spei-q. Ratio antis, nam ē aūs volūi Deum, et visõe respiciens ū bonitē respeciq: et homini Beatificanq: ū n fidei, n charitis-q. Adde pariter aūs virtutis religionis ē desiderium de cultu futuro, et de presenti gaudiū: sit in religionis desiderū de futura ignominia Dei, et gaudium de presenti-q pariter. Accedit authorit angelica q 28 a 8 ad 3.ū De Deo " precessivitur gaudium dupliciq:: aliomo " n ū quod gaudem de bono divino prout a no ōi " participat:.: ū gaudium procedit ano " spe, per quam spectamus divini boni futurioe.

Dices 8.º illud gaudiū suple mẽ: q. constat aūs: q malis inclinamur in bonū et possẽe cognita de conaliū gaudem. Resp. aūs. Illud gaudiū oritū a cognitioe superna, ē q proportionatum obto supli. Cum ad affectus nalis proportionatus n sit ordini superno, fit, ẽe supranale inclinatioe gaudiū illud, et ellicitū a volūe

sub prijs superatis.

Dic 2.º gaudium illud non respicit arduitatem; quia arduitas requiritur ad spei actum. ergo. Dist. quoad maiorem: non respicit arduitatem superandam concedo: superatam, nego. Arduitas requiritur ad spem, quae sit desiderium, et intentio efficax consequendi; et hic requiritur ut vincenda. Ad gaudium autem sufficit in obiecto, quatenus parta victoria sit: id quod est haec victoria, qua obiectum acceptum est summum bonum, gaudet beatus. Unde arduitas consideratur ut superabilis, et victoria arduitatis possunt concurrere ad varios actus spei. Hoc probo Scriptis: ergo concesso quod arduitas aliquid pertineat ad obiectum rationale spei. ergo

Dices 3.º

Gaudium est effectum ortum a charitate, gaudium quippe erit in caelo super uno peccatore poenitentiam agente: ergo. Respondeo antecedens. Propositio verissima, at non urget; nam in caelo duplex gaudium potest concipi: de unione propter Deum, et hoc charitatis: de unione propter ipsam nobis bonam, nam in se est amabilis et propter se; hoc ad spem.

Sectio 2.ª

De habitu spei.

Spes theologica est habitus infusus per se a Deo, virtus elevans voluntatem ad Deum amandum eiusque possessionem amore concupiscentiae.

Una ex his virtutibus theologicis, adeo spes opposito desperationis.
discriminatur ab habitu charitatis; nam hic tendit in Deum
quod Deus amat propter se; spes vero in amore Dei, ex quo
posse eorum Deus respectum bonitate. Atque quoniam Deus po-
sitivum amare, et illud proximum diu, in actus chari-
tis, atque spes differt a charitate, quod ad Deum amandum
dum ex charitate non indiget voluntas consideratione sui,
nec suae felicitatis, quam requirit ad amandum spe. His
dignoscitur perfectio charitatis, et spei imperfectio.

Habitus spei infusus
est baptismo viatoribus, durat donec ex lege Dei actibus pri-
marijs spei oppositis expellitur. utque a Deo conceditur cum penitentia
nitentia dolet peccatum, et gratia sanctificans donatur. in Daemonibus
nullam esse spem constat in theologia. An sit in beatis dubitatur?
Assertio. Spes est in beatis quoad subjectum habitus. est contra
thomistas. Probatur. In beatis dantur actus multi ex motivo spei
theologicae moti: ergo in ijs permanet habitus spei. Constat
antecedens, nam in beatis est gaudium de Deo possesso, desiderium
aliene beatitatis, amor proprie beatitudinis supplicis.
At hi actus attingunt obiectum materiale et formale spei: ergo.
utraque minor constant ex prophetis. Adde. Illi actus sunt
conformes naturali; et in illo statu manet omnis perfectio
perfectio naturalis, quae ei non repugnat: ergo. Ratio cur actus supplices per-
fectiori modo, et magis connaturali fiunt per habitum, et principium
intrinsecum eorum: quod ad eos datur habitus: dein aliunde in
spei, cum nullus sit, qui a suis actibus specificetur: ergo.

Dices 1º. Aus amoris strictè supponit cognioē precivam; hec nē in beatis, qui oa intuitive cognoscunt: g. Dcuo maxe: supponit p se; nō: p accidens, comedo maxe. Stat aus volitis attingens sumz obty cum quadā precioe altius, qn̄ x pte intellus cognio precivā sit: Dē cui precio supriat aux volitis, quo miserēt, pt intendere manifestare misericordiā suā absq. obstentioe justitie sue. Sile contingit beatis.

Dices 2º in patria nullus aus concupiscee pt. xcerceri: g. Raoantis, q. concupiscēa respicit amantē ut finē cui et in eo sistit: d. hoc dedesset statum illy beatorum seipsos referentum ad Deum: g. Rursus. omnis aus patrie oritr ā charitee; nam beatus in amore Dei raptiuoe amat oā propt ipsum Deum: g. Roans ad proboe. Dictum ē per amore concupiscee sperantē p referri ad Dey, nec in se ultimo sisti. modus iste amandi imperfectus ē; d ā beatis n̄ ē revellanda omnis imperfeo, d quē n̄ deceat ipsos. Hinc amare oīa creata, que amalia s. propt se, et virtutib. moralib. amant dicit imperfeoē, narq. foet, n̄ amari optimo mō, quē pōss amari, d n̄ pova, eo q. sint amata dictamine prudee, et rece raonis et sic Deo placet aus virtuty moraly.

Ut beati eent imp fecti n̄

sufit, virtutes morales exercere ex suis motiv, dultra requiritur eis inesse careant actus perfecti qui est charitas. Beatus amat Deum amore concupiscentie propter bonitatem, quam accepit, et possidet. Addit amorem huius bonitatis propter ipsam. Enim exclusus affectus prior, qui esset imperfectio eius statum dedecent, et utroque actu beatus perfectius. Ad aliquid ratio ergo quo aut dicatur aequivalenter charitate imperare, concedo: elicitive, nego aut.

Inde infert viator sapiens beatus 2° 3° actus illi ad haec actu proprio eliciti honestate, nec ullam dicunt imperfectionem: ergo illis quo extollitur voluntas beati pulcherrima varietate exornata ad videndum amorem Dei.

Dices 1°. fides non manet in beatis: ergo neque spes. Concedo ant. Fides non nititur motivo, ratio cuius proposito uniu quivis est actus imperfecte, et claritati oppositae, nec sile actibus fidei, cuius actus plures manent circa idem motivum. Neque dicatur convenientius esse in patria dari pauciores habitus, quam in via; siquidem pro fide lumen gloriae est et cum permaneat obiectum formale spei in actibus habitus spei admittendus est. Sperant beati nobis viatoribus beatitudinem gloriam, et resurrectionem suorum corporum, et aliam accidentalem, quae ex proximorum, et amicorum beatitudine fovere ipsis accrescet, et post saeculi consummationem recipient: dictum in aliis actibus de gratiis.

D. Thomas in 3. dist. 26. q. 2. a. 5. Argum. nec in illam assertionem nec in oppositam inclinare. Obiiciunt Doctores negantes spe-

beatis, correspondet de au primario, qui 2.º coe ysua paoem nomen spes sibi vendicavit, et denomiao ipsum relato. Vt enim gaudium, desideriu, et amor fructus spes n̄ dicant, inde nec natus eam induit denominaoe: et hac raoe dicitur a sanctis eva spuati natum efficiente primario au fundato poo in raoe a . . . adducta, dicunt spem cessare q rea speratae possidet: unde hic n̄ excludunt alios aus spei, nec natum excludere in exemplo.

Deducit in Christo Domino spem fuisse circa gloria sui corporis: q navit Lorca, q erat sibi certissima: et hac raoe compulsus, asseruit, n̄ fore absurdum sperare anim purgatorii, si eis tribueret aliud donum excellentius. Videlicet nemo, ait Hurtado, q Lorca sensit na mixit riam ee in obto spei futuro, aliquam contingetiam: unde vi consequ tenebat nare Beatissime V.i spem, et aliis qui a Deo cognoverunt suam predestinaoe car pro Lorca P. Hurtado d.e to. D. Raō deductioni. Gloria corporis Christi Domini erat bona Christo, ut hoi a Deo donanda, et per acerbos cruciatus consequenda: oportebat eu Christum pati, et ita intrare in gloriam suam: q. Vn sup. Christus Dominus amat unioe hipostatica, et de ea gaudebat tanquam bono maximo sibi homini, alios q. aus exercet circa gloria sua,

etiam. Accedit authoritas Angelici 3.a p.e q. 7.a 4.o vbi postquam negavit Christo Domino habitum spei defficiens, dixit: habuit tamen spem ad aliquorum, quorum exatatus, et non habuerit fidem ad quorumcumque.

Manet spes in anima purgatorii quod Eximius dicit contra contra esse. Spes excludatur a damnatis, et ab existentibus in limbo, quod ipsis stat certissime nullam adesse ex redemptione, et impedimentum applicationem mediorum, cum nulla aliis nata sint ipsis in aeternum. Ut tamen caracter sacramentorum qui actiui non sunt in damnatorum ignominiam, et improprium: at haec supernaturales in potentia actiui non manent, quod in perpetuum otiosi.

In peccatore infideli nec est actus spei, ut notum est, et aliis a fide pendentis, nec habitus eo quod fides lingua fundamentum et fundamentum caeterarum virtutum superaliarum ex lege Dei decernentis, non supplere integra, et est vita fidei. In desperante suam beatitudinem salutem ex lege Dei non est habitus spei. Ut in aliis peccatoribus manet spes cum manent fides. Amittunt per lethale peccata, charitas, et alii habitus supernaturales infusi; dum non fides, nec spes ex Dei misericordi voluntate: ut iterum homo possit Deo reconciliari.

Disputatio 3.
De Timore.

Sectio 1.a
Quid sit timor?

Timor fuga ē mali imminentis futuri. Sub hac explicaoe continet 1.o resideris in appetu, et volte. extendit ad malum aē et corporis; ad malū culpæ et pœnæ: malum ā culpæ ee timoris obtū, nari n pt. Ab ea explicaoe sunt Anglicus forte retractans, quæ docuerat 1.a 2.æ quæ 62 a.o 3.; aut non sum illius doctæ appetiens 2.a 2.æ q. 19 a.o 2, et DD. Vn dē male audit Durandus nolens timorē filialem here culpam immatū obtū.

3. Ad voltē spectat timor, cuj ē persequi bonum, et malum fugere. utalū obtum timoris imminens futurum ēē det. Remota namq nimiū n timent aut Phus. lib. 1 Rethoric. c. 5 ibi timorē defniens p turbaoē aut dolorē de malo terribili imminenti. utalum 2.æ spē trat odiū futurum, ut n existens trat fugā desiderio oppotē; ut existen tristitiam, et dolorē. Vt d n existens concipi pōt futurū, tunc trat timorē qui ē fuga mali imminentis futuri, aūs oppositus spei.

Quaruor sunt species timoris. 1. timor mundanus quo timet malum temporale, ita ut ad id vitandū heparat Deum offendere. Servilis, quo pœna præsertī æternæ damnaois timet. Filialis, seu castus, quo timet=

quo timet culpa quatenus est offensa Dei. 3. filialis, qui est filialis imperfectus connotans servile, seu servilis proveniens ex medium salutis. Adde his timorem reverentialem, qui ad filialem spectat, reperitur quoque in beatis, et in Christo Domino, a quibus longe abest timor divine offensae, et abjiciendi pollis...

Timorem reverentialem nullam respicere mali racionem, sed excellentiam boni objecti offendi Pater Granado apud quem timor proprie dictus non semper respicit malum. Assertio. Timor proprie dictus semper respicit aliquod malum. Probatur. Timor proprie dictus est fuga voluntatis, fuga voluntatis non est nisi mali. ergo. Dico 2. respectu objecti specialis, quoniam nullus habitus inclinatio primo, et per se est ad fugiendum malum, sed ad prosequendum bonum: ergo. Omnes constanter propter defectum materiae, et si nostri concepti timoris a philosophis, et Theologis acceptus, non accipit.

Hinc sola excellentia objecti licet exeguo subiciatur, et Deo reverentiam submittat timorem proprie non causat, sed humiliationem, et reverentiam, quibus suavis sublimi.... Timor Domini unum ex 7.^{em} donis Spiritus Sancti non est habitus specialis, qui versetur proxime circa Deum, sed circa motus virtutis temperantiae ex speciali instinctu

asserti. Spiritus Sancti, et ab illo oriuntur actus accepti. Constat ex sublimi Doctore Augustino lib. 7. de timore Domini docente donum timoris esse minime perfectum

Deum immate non attingere; alias esse doni perfectissimum. Ideo Ang. q. 69 a. 3 ad 2 asserens, huic timoris dono residere 1a beatitudine; haec versatur circa humilitatem quae est pars principalis temperantiae; nam timor Domini congruit humilibus. Et quod dicitur, beati pauperes spiritu. Alia beatitudo versatur circa materiam temperantiae quae excludit hoc donum timoris circa eadem materia versari, ut sicut alia dona circa fortitudine, et justitiam, ipsum enim non pertinere ad virtutes theologicas voluntatis: quamvis sapientia accommodetur charitati propter specialem dulcedinem, quam ea percipiat, et

Et in illa quodammodo fundetur. Sic posset aptari donum timoris fundari in spe a qua originem, et denominationem accipiat. Hic percipite menti Angelica q. 88, et 103 dicens, pertinere ad hunc timorem Deum revereri. Et 1a 2ae q. 67 in patria non manere timorem circa malum, deum, qui est revereri Deum; cum ea dicta ijs, aus non sint proprie timor, Idem dic timorem reperiri in beatis esse proprie, quatenus id admiratio excellentiae Dei sit ex qua fugiant judicare, aut scrutari Virginitatem restem. Sic exposuit Angelus 1a 2ae q. 82 Dionisij de coelesti hierarchia c. 7 super verba Isaiae vide Seraphim duabus alis velabant facies suas. Admiratio ista stat ex eo qui intellectus cognoscente Dei incomprehensibilitatem, et ex voluntatis fugientis immoderatum desiderium eam scrutandi.

Timore propriè dictu ēe in patria, nemo dubitet dicente David timor Domini sanctus permanet in saeculum saeculi, et nemine opponente Aug. et consentientib. Theologis neq. rao impropriandi verbum. Testat. Bernardus inter errores Abailardi damnatos in Concilio Senonensi annumeratu fuisse non fuisse timorem in alia vita. Tentat Egidius excusare Abailardum quē certi theologi ausi sunt certo tenentes damnata eam propositionem, et alij qui sunt ejus varie interpretem.

Timor servilis versari circa malum paene videt. Eximius et quidem certè, filialis circa malum culpe, ut constat ex scrip. et PP. quapropter dicit Anglus q. 13 a. 2 timore servili timeri Deum ut ab ipso aliquod malum eveniret nobis, filialem sumi alio mo per comparatione ad Deum, scilicet de ejus confessione, seu separatione ab illo; et proposuit Augus loco citato ps. 18. Timor castus ē, quo filij timent offensam patris; servilis, quo timent paenam.

His Durandus noluit assentire, et in 3 dis. 34 q. 2 asseruit, utrumq. timorem ēe de paena filiale de paena damni, servile de paena sensus. Assertio. Nefriale distinctio utriusq. timoris, quod filialis sit de paena damni, servilis de paena sus. Prob. 1o auctoritatib. traditis. 2o Timor utriusq. paene procedit ex

amore proprij commodi: nam pœna damni timet, q beatitudo amatur; pœna sensus qua quies, et felicitas corporis desiderant. Atqui amare, et sperare gloriam, et corporis ab eadem oriri virtute: q ea maba timere ab eodem timore. Subsumo: Timores isti diversi sunt Scap. 3 et PP. q diversitas stare n pt in discrimine Durandi. Ras enim namque pœnæ sum̃ accidentalr differunt: q n poss constituere distam specificam int timores.

Dices 1º ex Durando timor e de malo arduo, q vitare n e in potestate nra, ex Ar. l. 2 Ethic. c. 5. At culpa n e malum arduum cum in nra potestate sit ejus vitatio. Resp. 1º culpam vitare e intra potestate sub auxilio Dei; at certe arduum e vincere tentaoe, et tentati n incumbere. 2º gloria in se suavissima e, et tamen obtum arduum e a difficulte extra medio oxy; sic culpa vitare in potestate nra physica e, tn in ejs vitaoe vera difficultas e. 3º Solvi en nam fundamento Durandi n e obiectum timoris pœna damni; nam ejs vitare in nra potestate e. Dices, seu sita lis e, culpam ut voluntarium n ee obiectum timoris, at culpa cum se teratq ex racib̃ externis difficulter vitandis obiectum timoris ee.

Dic. 2º timor filialis, et servilis poss ee de culpa, et pœna: q. Constat ans q utq timor respicere pt, ut malum culpam, et pœnam. Discursus ans: posse ee de culpa, et pœna

posset et culpa, et pena eadem ratione, no dixisti, cedo
ans, et no conm. Ut alum timet timore servili quan-
tum timentis timore filiali, qa contra honore pa
tris est, et in eius offensione: unde si per timore servile
culpa timeret, ut ca propria pena formidat.

Dices 3
ex aliis. Timor separatum quoad Deum ovectum in fu
giendo a pato: qa fuga a pato non est aus elicitus a ti
more, o impetus ergo. Ro conm. Fuga hec est ipse ti
mor, et per hunc fugit malum culpe. Per filiale ut ma
lum solutivum amicie Divine; per servile ut inflictivum
penarum.

Dices 4. Timor filialis separaone a Deo timet
qa pena damni est ipsa separao: ergo. Dist. maior: se
paraoem, que sit amicie privas, concedo: que sit
privao visionis precise, no maior. Pena damni est se
parao a vise Dei non ab amicia. Qui timet filialiter Deum
formidat separaoe a Divina amicia, et si conseqti
a vise: peccatum timeri ptq het adiunctam separaoe
a vise Dei: nq in hac sistat amici filialis timentis
quod est proprium servorum, de qa Deo placet ne eius
vise privemur. Hoc est dixit Aug. in psalmum
127 timore castum timere ne sponsus tardet,
et ne amittat amplexus pulcherrimi sponsi. Ad
timore ergo filiali pena damni timeri pt non precise ut

penarum, dum supponem culpam amissa diolum.

Alia ad sextio. Timor initialis non differt substantia a filiali. Prob. 1o cum Anglo hic q. 19 a. 8 assertione expresse docente. 2o ex Aug. lib. 83 q. 36. Timor inchoat, et perficit sapientem, quia ea est qui summe diligit. 3o ratione ex vim. unius amoris perfecte, et amici non datur amor medius: quo nec immediate timorem filialem et servilem.

Dices cum Durando praetor sic. Amor supplex videtur in perfectum, et imperfectum; atqui Theod. timor filialis in initialem, et perfectum dividitur: quo recedo minime, mire, et contrario. Disparitas. Omnis amor supplex imperfectus est ex genere suo: unde timor illi correspondens simpliciter et ideo eodem harum virtutis speciem. At timor filialis respondens amori amicitiae non est maxime, et perfectissimus ex genere suo admittit quo perfectionis augmentum, et imperfectionis decrementum.

Dic. 2o timor initialis est de malo culpae et poenae: quia comprendit obiectum timoris: quo secundo ans. Timor initialis non est, et per se de malo culpae, de poena de culpa. Unde si poenam timet, eam non respicit ut obiectum proprium, sed simul quando adjungit timorem servilem, ut coincurrit. Pa[illegible] sed longe intelligi non per eundem actum praedicti ex motivis diversarum virtutum. Dicimus elicitiva timoris poenae spes est; timoris culpae ut offensionis patris charitas; vocatur hic timor initialis, quia est in initio amicitiae, in quo utitur timore servili, simpliciter, comitem, ut ab ipso adjuvetur: et quia est in initio suae perfectionis, in quo est initium sapientiae, et justitiae, ut dicitur per viam ..., et prob. 3o.

Dico 3o: perfecta charitas foras mittit timorem: quo initialis non est a charitate: quo ex Plato anti solvit ...

mitiot timorem, qui includat peccatum lethale, si vero tantum veniale, timor cum charitate componitur, non tamen ab ipsa imperante, aut eliciente. Et hic est sub ratione nisi. Timor non est in charitate. Ratio Anglica. timor poenae bonus, et honestus, et a virtute spei elicitus. unde sicut cum charitate conjungitur amor beatitudinis, ut proprii commodi, non cur non foederetur timor contrarius. Per charitatem timor initialis, quoad substantiam auget, aliquando quoad minuitur 2° additum timori servili. Nec tenemur concedere timorem servilem vocari posse initialem ea ratione, qua disponit ad justificationem vita doctrina Tridentini sessione 6. cap. 6. Haec non est divisio, nec nomen a PP. et theologis usurpata.

Sectio 2a

De timore servili.

Timor servilis a servo nomenclaturam accepit. est timor, quo quis abstinet a culpa ob metum supplicii. Si necessario contrarius sumitur pro recessu a peccato ob metum gehennae. Ad hunc reducitur timor poenae propter ejus turpitudinem quam minuit ob amorem Dei. est alia est ex parte subjecti, alia ex parte objecti. Subjectiva est ipsa timoris poenarum in subjecto more servi formidante propter ipsas. objectiva, qua ita malum timet ut plus timeat poenam, quam peccatum sic quod pluris est timearur indemnitas a poenis, quam Deus, et contra pati. Hinc timor servilis dividi potest in bonum et malum, cum poena dupliciter timeri possit.

[margin:] Comparatur cum statu servorum Diaboli. Servilis.

moderate, et q^{ue} rectam rase propt malis que
in feret. Et hac rase timor servilis bonus cum
obiectum hic est rasi consentaneus. 2° timor concipi propt
ultra mensuram rasis cum tanquam ad pena tanquam
tam maximum, supremum malum, hos morta
lis est timor sepe reprehensus ab ipso Salvatore nolite
te timere eos qui occidunt corpus. Luc 12 apellatur
mundanus quia Anglum q^{ue}, est quo aliquis
mundo inmitet tanquam fine, unde vecho pa
rat ese Deum deserere ut servet honore, ditias, vic.
Timor hic ex obto lethalis est, alig. inducit ad venia
le mendacium leverum, alig. ad morte pecuniam vel res
temporales conservando. De hoc timore P. loqu
untur cum timorem servile inhonestum apellant.

Contra
ius Catolicos timorem servile penarum inferni, purgatorij honestum esse, et utile ad magis salutem. Hec
a qua sententia Lutherus atrios vocante hipocrisi.
Probatur ex Scrip. Timete eum, qui potest, et corpus mi
tte in gehennam. Et Isaia c. 33 quis poterit habi
tare a vob. cum igne devorante? quis habitabit
Ex vob. cum ardorib. sempiternis timore incutit
e Propheta ut hoes a peccatis terreantur fuit proponit
justorum premia. At si hic timor imento malus esset a
Propheta non proponeretur, q.

Rursus Apostolus ad Corinthios reprobationis metu castigat corpus suum, et in servitutem redigit. Christus Dominus parabolis servi non remittentis, et servo debita concreditoris in tenebras mitti, et ingressi in convivium absque veste nuptiali horrendum timoris ostendit. Alias non proponeret a Christo Domino ut potentior minister; videlicet Dominus objicit formidandus, ut nos inferni pavore paveamus, et ab amore terrenae voluptatis separemur. Textum supra congerunt Valentia, et Bellarmin, et

in timoris honeste rranda. Ratio probatur: timor asserit nec dissonat legi Divinae, nec rationi, poena damni, et sensus maximum malum est naturali, quemnimi nisi stultiori permittitur dubium esse, ut ait Bernardus: hoc revocat a peccato, illum continet intra legum observationem, Deum ut vindicem respicit: ergo nihil aliud honestius. Ratio confirmatur: sicut bonum ut bonum est naturalis amat honeste, malum ut malum naturalis honeste timetur, at gehenna, seu aeterna damnatio, malum est gravissimum naturali: ergo.

Dices 2º: Timor poenae malus est, cum non excludat affectum peccandi: ergo. Respondetur: Qui scilicet non vult occidere proximum ob timorem gehennae: ista voluntas est conditionalis virtualiter, huius tendentis occidere hominem nisi poena esset decreta: ergo.

Nominis, et mixtae probatio

ad volendu, et nolendum idem obiectu ex alio fine: unde carentia timoris illius, quae est causa formalis carentiae volitionis occidendi Petru ex metu parata, non esset causa homicidii.

Dico 2º ille actus inordinatus est, nam poena timetur ut summum malum, et ut maius culpa: quod probari. cum probatione. Timor servilis eligit rationem peccati ad vitandam poenam, et sub hac formalitate magis amat carere inferni, quam ratione peccati: ut vulgare prosequimur ergo te. Et cum intendat poena ut abstrahat a peccato, qui concipit poenam ut tenaciter peccati aliunde malum, et ut maius malum malo poenae et communiter apparet timendum, et fugiendum ex alia ratione diversa a timore poenae. Ex modo tendendi illius actus non potest recte colligi hominem fugiturum peccatum si infernum non esset, nec haec de facto actum fuisse conditionatum circa ipsum.

Dico 3. ex vi timoris poenae detrahitur homo ad fugiendum peccatum, quia vitatio peccati est medium ad fugiendam poenam: quod si committeretur peccatum esset medium ad eam fugiendam, vi illius extraheret homo ad peccatum. Notandum ergo in turpitudine peccati est aliquid retrahens voluntatem ut ipsum eligat ad vitandam poenam, quando medium ad finem nullam habet amabilitatem nisi rationem medii, tunc tunc est, quod non amaret finem, duceret ad finem aliud ex odio. Et tunc eligeret potius voluntas peccatum, quam infernum. Cum vero in amore peccati appareat inhonestas, non in inferno, et ex amore vitationis peccati ut medii ad fugiendum infernum amor peccati, si medium esset ad eius fugam.

Dices 2. timor servilis mag timor qe minu timendu, pena pre culpa. ig.

Sectio 2.da

Objeões aliæ.

Opponitur 3. D. Matheus c. 2. v. 2 testat, Herodem oes sacerdotii Principes congregasse ut scitaretur ab eis ubi Christus nasceretur: aliud e indubitatum ooe ex eodem Matheo c. 26. et in alijs, unum tantum fuisse sacerdotum principem. insup c. 5o dicit, scriptum ee p Prophetiam, et tu Bethle terra " Iuda nequaquam minima es quæ va in nullo prophetarum inveniunt: nq va, quæ apud Matheum c. 6. legunt tu Betlem ephrata parvulus e in millibus Iuda ex te mihi egredietur qui sit dominator in Israel, toto cælo distant ab illis.

Retar putum insciens confundere summum sacerdotem cum principibus sacerdotii summus Pontifex vocabatur sacerdotum supremus, cui cæteri obsequium præstabant Principes vo sacerdotii erant familiarum capita ut 1 Paralipomenon, ideoque ipsi principes sanctuarii et principes Dei vocabantur ut 2o Paralipomenon dicitur, ubi principes sacerdotum, et populus prævaricati sunt. Herodes ergo hos sacerdotum principes congregavit quando aliorum sacerdotii numerus erat congregatu difficilis, et qa pene infinitus eorum ad consulta minus idoneus erat illud ubi multitudo, ibi confusio.

*pater

2º qui doctiores illi habebant, et sine quibus concilium legitimum non congregabatur.

Sicut ergo in catholica ecclesia sunt sacerdotes, Principes sacerdotum, et summus Pontifex, videlicet sacerdotes parochiales ecclesiae, Episcopi ecclesiae Principes, et summus Pontifex ecclesiae universalis caput; sic erant in sinagoga sacerdotes, principes sacerdotum et summi sacerdotes. = Ad additamentum 3 tertio, illa vox urbis dicta est ad faciliorem condicionem admittendam. Bethlem vocatur frequenter civitas ad differentiam Bethlem de tribu Zabulon, quae erat in Galilea quare tam illa obtigit tribui Iuda Bethlem Iuda dicebatur, et majoris gratia claritatis sive in Matthaei Evangelio appellata.

Adsuper Bethlem in familiorum numerositate parvula erat minima quoque loci amplitudine, et populi frequentia: at civitatibus hominum Principum natalitiis erat praeclara; in ea quippe Abessan Dux vero Iesel, et David novissime quoque Christus Dominus ortum habuere. Hac ratione dixit Evangelista nequaquam minima es, id est, qui in Principum generatione dum ex te Rex sequitur, et Dominus dominantium proditurus sit. Unde patet, nullam inveniri Prophetae et Evangelistae antinomiam esse, nec affirmas Propheta et nao Evg-

gelistæ contradictiones pariunt, cum ista dicta sint
ejusdem & eodem.

Opponitur 1°: cap. 3 dicit, Baptista pœnitentiæ in deserto prædicasse, quod videtur impropri-ssimum: desertum quippe habitatoribus caret ad quos possit concio haberi, et dicit Ecclesiastici 32: ubi non est auditor non effundas sermonem. Et instat: ibi dicitur in persona Baptistæ, Christum homines baptisaturum in spiritu sancto et igne; nunquam tamen Christum in igne baptisasse legimus, semper quod baptisabat in aqua ut Joannis 3° ab ipso Christo Domino statutum videtur per hæc verba: nisi quis renatus fuerit ex aqua, et spiritu sancto, non potest videre regnum Dei.

Resp. Baptistam a pueritia in solitudine vitam agentem ibi prædicationis munus exercere cæpisse propter 1° concionem audientibus: fama vitæ doctrinæ et sanctitatis vulgata videre turbas ad illum conflue-
19 bant ut v. 5: tunc exibat ad eum Jerosolima et omnis Judea, et omnis regio circa Jordanem. Opportune ut ait D. Thomas Joannes in deserto prædicavit, ut quietius audiret, in civitate enim multi criminosi impedimenta pararent. 2° quia pœnitentiam prædicabat, cui deserta maxime congruunt ex illud ecce elongavi fugiens, et mansi in solitudine. 3° ad significandam conditionem ecclesiæ, quæ per desertum designatur.

160

= Deniq ad explandum statum Judeorum, qui jam a Deo deserta significabatur ex illo ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.

Constat ex his, ignem non male, et mistice intelligendum esse utique pro Spiritu Sancto, qui in corde fidelium ignis proprietates exercet: certe sordes absumere, oculos illuminare, inflammare omnia in se transformare, et sursum trahere munera sunt Spiritus Sancti; ideo que in die Pentecostes in ignis specie datus fuit; dein illa que particula in Spiritu Sancto et igne non copulativa, sed explicativa est, istum que reddit sensum, ille vos baptizavit in Spiritu Sancto, qui ignis consumens illuminans, et in se transformans est. ideo Divus Chrysostomus per ignem efficaciam divini spiritus in sua operatione monstrari tenet.

Objicitur 3. cap. ubi dicitur, Christum demonio sibi adorationem petenti objecisse, scriptum est, Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies, et certe in Deuteronomio ubi verba hec scripta creduntur non legitur adorabis, quod cultum, et adorationem significat, sed timebis quod formidinem, et stuporem importat. Et instatur: ibi dicitur Christum juxta mare Galilee ambulantem duos fratres Simonem videlicet et Andream vidisse illos que vocasse: inde et procedentem Zebedei filios vocasse, quasi successive, et paulatim vocati fuissent a Christo: cum apud Matheum, et Lucam vocatio fuisse simultanea constet.

Reddendum est, quod in summa latina, dea Greca, et Hebrea exemplaria in Deuteronomio non ponitur verum timebis adorabis, sed timebis: ac opportune convenienter quod a christo Domino fuit in verum adorabis translatum; quia apud Hebreos timere frequentissime ponitur pro adorare, collere, venerari. Psalmo 21 dicitur timeat Dominum omne semen Israel, quae verba omnes, de timore, divisit reverea exponunt: Ita etiam illud timere Dominum omnes Sancti ejus Deum collite et adorare sicat. Christus quoque Dominus ut adoratio adorationi opponeret verbum timebis in verbum adorabis permutavit. Et quis ignorat timorem Dei in ipsius Dei adoratione semper proximum esse?

Ad instantiam, omnes christi Domini Apostolos bis saltem fuisse a Christo Domino vocatos. 1º ad discipulatum, 2º ad Apostolatum ut Christum tanquam discipuli, sequerentur unius post alium in vitamus ostendit: ut eorum Apostoli simul omnes creati sunt, verba illa Lucae 6º vocavit Discipulos suos, et collegit duodecim ex ipsis, quos et Apostolos dominavit. Consulto dixi omnes Apostolos bis saltem fuisse vocatos; quia Petrum Apostolum ter vocatum referunt Evangelistae 1º Joannis 1º, 2º Lucae 6, 3º Matthei quarto. Nec ideo ter vocatum credas, quia in Christi sequela dubius, aut reluctans torperet, sed quia sublimiori vertice collocandus speciali debebat manifestatione firmari, et ad futurum Eclesie

fundamenti gloriæ singulari vocare muniri.

Objicit 6. c. 5 dicit in persona Christi: beati mites quoniam ipsi possidebunt terram, terram in qua vivimus intelligunt Sanct. Aug. Chrisostom. et alij. Atqui omnino congruum? Plurimi sunt dolo, et dote mansuetudinis singulares nullum vel minimum terræ funiculum possidere evidenter constat: ergo ista omnino sunt inutilia, et dedecent evangelium. Instatur: eodem cap. dicit in persona Christi: non venio solvere legem, sed adimplere, quæ sustinere nequeunt; est enim perspicuum legem veterem fuisse morte Christi Domini intemp... ideo apud theologos ex tunc dicitur mortua, et temporis decursu facta mortifera, propterea quod sunt tenerentur ad illam, verum qui eam servaret violaret ergo: quod Christus Dominus veterem legem dissipavit, et solvit.

Instatur iterum ex eodem c. ibi dicit: qui solverit unum ex mandatis istis minimis minimus vocabitur in regno cælorum. Chrisostom. et Theophilatus exponunt nullus erit in regno cælorum. Atqui minorum præceptorum transgressor non obligatur sub mortali, proinde quod nec sub regni cælestis jactura. quod. Instatur demum quia eodem c. præcipit, ut alteram offerant maxillam, si quis unam percusserit, et hoc ma

jus nale, inculpate tutele justeq defensionis militare compererunt; lege enim nali vim vi depellere permittitur: 8.°

Ad argum. residendi per terram ibi cælum ipsum celestem q patriam denotari: Plus orbe terre futurum, et prius cælos novos, et terram novam, d cælestem civitatem appellarunt. Sic intelliguntur via citata Origenes, Basilius, author imperfecti, Aug. Nicenus, et Hieronimus, et merito, qui terre hujus despectum suadebat quotidie terram istam mansuetis promississe non credendus: potissimum mansuetudinis premium terram viventium celestemque patriam promissit. Duo potissimum premium in aliquale, et 2.° quid mansuetis terram istam, ex terra q plurima legimus promissa, et passim constat.

Ad 8.° instantiam dico: si est solvere legem, hic idem sumat, ac legem transgredi, et violare, Christus legem non solvit quantum ad legalia precepta, nec quantum ad moralia. Quippe nec parum fecit, quo moralia violaret precepta, et ceremonialia implevit: ad hoc e quot annis Jerosolimam ad diem festum ascendit, Pascha celebravit, et alia ex legis statuta complevit, leprosos q quos mundavit ad sacerdotes remissit, et hoc jure reliqua le-

legalia, quae bene exstimanda sunt. Ideo legum transgressio, quam illi Pharisaei nequiter obiiciebant contra festi violare, et filia potius quam criminata committerent.

Si ly solvere legem idem sonat, ac legem dissolvere, et destruere Christus Dominus nullo modo legem solvit, sed potius legem firmavit. Verum est legem illam mortuam postea, et mortiferam fuisse; hoc tamen transgressio, sed ut ita dicam consummatio legis fuit. Sic luce prodita cessant umbrae, et producto tempore motus evanescit; sic promissiones, et pacta facto praestito perficiuntur, pueritia accedente virilitate flores verno tempore fructu efficiuntur. Ideo Christus Dominus subiunxit:
11 Iota unum, aut unus apex non praeteribit a lege donec omnia fiant, in quibus manifeste convincitur quod nomine solvendi legem nil aliud venit intelligendum nisi contraria reddere, quae suo verbo veteri textamento manifestaverat, et promissorum adimplere legem dissolvere.

Ad 2.^m

Violare — Instatur, quod si solvere mandata est solvere intelligatur, et transgredi. Certum modo est violare levioris praecepti non esse lethale, ut patet in mendacio iocoso contra praeceptum non sic mentiendi. Et nota quod Christus dixit quicumque solverit unum de mandatis minimis, sed potius quicumque solverit unum de mandatis istis minimis

minimis, & illis utiq. que postmum promulgavit ut Chri
sostom. et Theophilactus exponunt, videlicet moralib. illas
quorum qlibet gravissimu e.

Solent minima vocari
modestie ca et que magna sunt, et excelsa: minimg
magnus nri parens ignarus sua societe inscrip
sit, et tam amplissima, toto q splendidissima orbe
ac Eclee oraculis nuncupari. Chrus vero precepta mo-
ralia appellat minima, q prout proponebant pro-
hibea n sunt aus ostpibus, d et integros inique agendi
pharisceis iuxiori erant, et despectui, ideo q eorum ob-
servaq stricte precepit: minima certe erdum, q iu-
gum suave sunt, et onus leve.

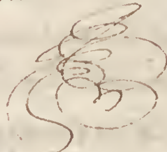
Ut data doctra clarior
eluceat, notare oportet, q in presenti idem e solvere man
datum, ac contendere, et conari destruere illius, uti co-
~~[illegible]~~ nabant Pharisei, nan
do in legib. figuravis et seremonialib. Chrum fuisse
presignatum, ipsum q Chrum opa complevisse, que
inumbrata per illas erant. Id inordius nabant,
et perfracta fronte docebant, ut populum a Chri
religioe, et q obsequio penit diverterent; Quaprop-
t Dominus dixit: qui docuerit, et solverit sic hoes,
illis velut suadendo legales expeditioes, ~~[illegible]~~ expeditioe
et promissioes n ee per Chrum impletas, necim

lendas, nec intelligendas esse ipsos, neque cum in umbrare, et promissis, quae res jam aliam toto caelo diversam. Legem vero, vel minima praefiguravit, caeremonialem aut legalem solvere, idem est despicere, vel irritam velle facere quod dubium est sacrilegium, et blasphemium, consequenter dignum, ut a caelorum regno, qui hoc asserat, excludatur.

Ad 3um istam rem et illud pro loci temporis, personarum, et circumstantiarum opportunitate intelligendum est, ut in Christo Domino fuit experimento comprobatum: Christus aliquando fuit persecutoribus obviam factus, Isaias 50: corpus suum dedit percutientibus, et genas suas vellentibus. Aliquando alapam impingenti non suam alteram non porrexit; sed modeste increpavit, dicens, si male locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem bene, cur me caedis? Et longe ante ut Herodis declinaret insidias in Aegyptum fugit. Itaque id in primo ut multorum saluti consultum erat; in 2o ut fuit bono similiter hominis impie percutientis: in fuga denique nostrae ejus utilitati consultum erat.

Ex inde cognoscitur nobis aliquando expediens esse male facientibus non resistere, ut de se exemplo Christi attestatur Paulus, et Apostoli ibant gaudentes a conspectu concilii

Postera cum proximis pun-
guntur inania nulla.

afirabat Paulus, et Apostoli ibant gaudentes a conspectu concilij ut Christi causa agerent: sic et passim in tribulationibus gloriabantur, et Laurentius assatus Tiranno dixit versa, et manduca, quod certe fuit post acceptam in una maxilla alapam alteram ad novam percussionem offerre. Aliquando consultius est malefacientibus declinare, et persecutores fugere quando videlicet ex fuga majus speratur bonum: propter hoc Paulus submissus per murum in sporta sevientis persecutoris manus effugit, et Christus discipulos docuit ut cum illos in una civitate persequerentur fugerent in aliam.

Itero quod sit tempus appareat in quo factis demonstrari oporteat, quod neque mors neque vita, neque instantia, neque futura nos poterunt a charitate Christi separare aut in propriam, vel proximi utilitatem sive egregia opera exercendi insimul patienter ferenda sunt mala, quod maxima libertate operanda. Sic Paulus persecutione pati ludibria que ab omnibus hereticis pro fratribus suis desiderabat. Quando autem neque ille, neque fideles suos etiam causae cuiusdam lucrandi quod bonum omnia persecutoribus cedere, ne nos perdendi, et pandi licentiam arripiant, aut quia non satis tutum apparet pati me in perodium metiri, et operari velle, tunc cuique licet malum imminens declinare. De hoc alibi dissertendum veniet.

Objicies 7. c. 6. dicit in persona Xpti attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis. Ergo manifesta repugnantia cum illis Christi verbis sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona: aliqua ergo his factis ab evangelio cogimur relegare. Et instat 8. c. 7. dicit: nolite judicare, ut non judicemini, in quo enim judicio judicaveritis, judicabimini; hoc autem probat contra poenam talionis nemini licere alterum an animis noxiis condemnare: quod falsum esse, cum passim tribunalia in quibus turpis facti violea prodita poenas decernant.

Instat iterum: ibi dicit ex mente Christi Domini multi dicent in die illa, Domine in nomine tuo prophetavimus, et demonia ejecimus, et virtutes multas fecimus, et tunc confitebor illis quia nunquam novi eos, quasi spiritus prophetandi, et virtus demonia ejiciendi, ac miracula patrandi possent absque Dei speciali summo patrocinio fieri: quod tamen patrocinium videtur Christus nolle, cum illa verba subjungit, quia nunquam novi eos.

Respondetur eorum vanitas facile, clarissime quod federare here. ~~Vere~~ Docemur 1. vera, ut ad opera lucis efficienda eo animo eo animo moveamur ut visa inspectori ad Deum glo-

rificandum impellant. in 2.a ea precipimur ne inanis glorie cupidite, et fine o[per]a lucis faciam[us], quatenus ab hoibus videri, et magni estimari que-ram[us]. igit in h[oc] textu quid in nris operib[us] dei sup-poni, ut hoes ad Deum laudandum excitemus, insinuat: in 2.o declarat quid cavendum sit ut bona o[per]a ob que D[eu]s glorificandus e debita remu-neratione sedudeant.

Opportet igit bona que D[eu]s op[er]at in nob[is] cum fuerit op[er]e ostentare, indure q[uam] a ... et sic enim commendant laborem in terrere, fortitudinem in periculo, industriam in agendo, celeritatem in co[n]ficiendo illius ducis, cuius s[...] victorie eventu assequunt, que militum sudor, et sanguis acquirit, sic visis homi[num] egregijs operationib[us] in Dei laudes erum-pant, cum in illis velle, et perficere operet. Hoc aci-det, si nihil nob[is] arrogare in o[per]e bono contendim[us], d[um] gloriam oem in eum tran[s]mittam, a quo certe profi-ciscit quidquid ab hoib[us] cum laude geritur: aliter ina-nis glorie labe commaculati habitu, aliaque popula-rem captando boni o[per]is premia expoliati reperiemur.

Ad h[oc] igit[ur] iter, Christum Dominum in hominum animo inducere valuit, ne in ferendis contra proximum judicijs faciles sint, et e[ti]eni; maxime [...] eodem morbo [...], l[...] graviori

cum illis

labrant: ideo qui perfectiores viam sequuntur seipsos
ximere debent, et facilius condemnandos, et severa in
" proximorum spacio abstinere, cum scriptum sit iu
" dicium sine misericordia ei qui non fecit misericordiam.
Hoc tamen intelligendum venit de privatis personis, ma
gistratus quippe non est, de quo praescriptum fontes judicant, legum
et nocentes conciunt, quoties non vindictae libore, sed amo-
re justitiae in illos animadvertunt.

Tenentur itaque judices
devitandum in seipsis quod vindicant in aliis, ne et ipsis
" illud dicatur: qui praedicas non furandum furaris,
" in quo enim alium judicas te ipsum condemnas: at in
presenti sermo non est de publico magistratu, cuius judiciis
legitimis in sacris litteris non sunt salubriter commenda
tum, sed praeceptum cognoscimus; sermo est de judicio pri-
vato, eoque iniquo, quod tam apud se concipit, tam palam asserit,
et prodit, qui filios aut maritos obstinatius patris fratri
rem proximus severe concinnat. //

Ad 3um ista ret, explo-
ratum esse eo miracula illa sine speciali Dei providentia
patrari non potuisse. Christus Dominus non novit illos
familiariter, et amice: hac ratione amici frequenter in
sacris litteris appellantur noti, Lucae 2 requirebant eum inter ignatos, et notos id est inter amicos. At
sicut amici appellantur noti, sic e contrario adversarii,
et inimici appellantur ignoti, id est quae nunquam vos

novi, ac nunquam vos amicos habui, aut inter amicorum medium numerum adscripsi. Audi S. Aug. serm. 23 de verbis Domini: quid est non novi vos? non vos novit, qui omnia novit? Quid est non novi vos? improbo vos, reprobo vos in arte mea non vos agnosco ars mea nescit vitia, et S. Gregorius hom. 12 in Evang.: velut incognitos deserit quos suos per vitae meritum non agnoscit.

Sectio 3.ª

Aliis dubitationibus fit satis. 45

Christum Dominum rogavit discipulus ut veniam ad patrem suum sepeliendum daret, at Christus renuit rogatum que repulit dicens: Sinite mortuos sepelire mortuos suos, quasi diceret mortuos ei parentis sepeliendi Christiani profession dedeceret, ipsi que repugnaret, que nefas esse dicere. Instat 1.º ...dicit in persona Apostoli, discipulus esse eorum paraliticum curare, quam ejus ag. a patris absolvere. Atqui hoc omnino falsum sincit, cum illud quod non sit, vel possit esse, et hoc non nisi dare, et suprale: male Christo Domino e...a tribuunt. Instat iterum: Discipulos Christus hortatur, ut si in aliqua civitate persecutione opprimerent in aliam fugerent; atqui haec doctrina omnino repugnat doctrinae clarae Joannis 10, ubi Dominus ipse testatur, munus esse boni pastoris ac suae pro suis ovibus ponere, esse que mercenarii notam et maculam fugere, oves que deserere.

333

PAPELES

Varios

19